

РЕПУБЛИКАНСКА УНИЈА
УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈА

Издавачи
РЕПУБЛИКАНСКА УНИЈА
УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ

За издавача
Недељко Бодироџа

Главни и одговорни уредник
Недељко Бодироџа

Лектор и коректор
Биљана Осипојић

Дизајн и припрема за штампу
Светозар Сijanкић

Аутор корица
Зоран Радосављевић

Штампа и повез
Штампарија “Графопромет”, Параћин
Књиговезница “Графоповез”, Параћин

ISBN 978-86-85501-20-3

Тираж:
300 примерака

МИОДРАГ БУКИЋ

ДРАМЕ

БЕОГРАД 2008.

САДРЖАЈ

Недељко Бодирога, <i>Предговор</i>	7
<i>Сомнамбули</i> , драма у четири чина	13
<i>Уговор</i> , драма	103
<i>Лабудово језеро</i> , драма у три чина	217
Миладин Шеварлић, <i>Сомнамбули, демони и касаји</i>	313
Белешка о писцу	319

Недељко БОДИРОГА

Предговор

Од почетка пролећа до зиме 2007. године драмски писац Миодраг Ђукић написао је три драме, које издавач предаје читаоцима овом књигом. То су драме *Сомнамбули*, *Уговор* и *Лабудово језеро*. У предговору за Ђукићеву претходну књигу *Пајаџај* речено је да три драме овог аутора – *Свештеник*, *Млин* и *Пајаџај* представљају три драмска круга, три нивоа оригиналне метафизике, у којима су од општег, преко посебног до појединачног разматрани основни проблеми људске егзистенције и питања природе и смисла Бога, нације и човека. Три нове драме Миодрага Ђукића такође поседују заједничку унутрашњу нит. Ако су претходне драме представљале откривање нове метафизике и разраду њених основних постулата, три нове драме указују нам, с једне стране, на изворе те филозофије, а са друге стране, приказују њене реалне манифестације. Због тога су ове драме дела са конкретним просторним и временским контекстом, јер се њихова радња одвија – овде и сада.

Сомнамбули је драма временски смештена у последњих петнаест година, а место радње је у београдском кварту Врачар. Место чија је лепота потпуно освојила самог писца, јер он, из уста својих јунака, описује Врачар као рај на земљи, славодобитан и смирен у својој ненадмашној лепоти. Ту, на Врачару, у вили са мансардом живи трочлана породица универзитетског професора Јосифа Крстића, његова жена Вера, Јосифова некадашња студенткиња и њихова кћи Ана, архитекта без запослења. Професор Јосиф је у пензији и због потпуне недовољности његове пензије посветио се узгајању цвећа у дворишту виле, које продаје на Каленићевој пијаци. Његов син Милош погинуо је као добровољац у рату између

федералне југословенске армије и хрватских сецесионистичких формација. Четврти лик драме, Душко Алимпијевић, Анин момак и ратни друг покојног Милоша (и његов убица, како ће се испоставити) млад и амбициозан човек, убедио је Крстиће да сруше постојећу кућу и том месту подигну “Врачарску цитаделу”, по Анином пројекту. Јосиф Крстић и његова кћи Ана су месечари. Сомнамбули (лат. *somnus* – сан; *ambulare* – шетати, ходати) су особе које шетају спавајући. Сомнабулизам је, медицински речено, спавању слично стање које настаје или само собом (природни сомнабулизам, месечарство) или хипнотичким утицајем (вештачки сомнабулизам).

Драма *Сомнамбули* је некролог једном друштву и једном времену. Као што је *Кршичњак* био некролог српском бољшевизму, тако је *Сомнамбули* некролог и критика српског социјал-национализма последње деценије 20. века. Наша друштвена реалност нити је била, нити је сада онаква каквом се чини на први поглед. Силна ослобођена национална енергија с почетка деведесетих година прошлог века која је вапила за националном ренесансом у најпозитивнијем и најхуманијем смислу речи завршила је у блату; у превари, пљачки и злочину. То је Вери савршено јасно када говори “да је наша национална трагедија симболична и да постоји само у машти гузоња који нас у име патриотизма непрекидно, већ годинама, деценијама и вековима пљачкају.” Али Вера представља незнатни део друштва, који ништа не може да промени, док већина народа, верујући вођи или Душку, свеједно, хипнотичким утицајем западају у сомнабулизам. *Сомнамбули* је и упозорење да тај систем вредности, то зло није мртво, већ се и данас мултипликује у небројено различитих облика, увек са једним истим резултатом – пропашћу и разарањем.

Уговор је једна од Ђукићевих драма са малим бројем ликовна, свега четири. Радња драме одграва се у још мањем простору него драма *Сомнамбули*, где се, сем у кући, радња одвијала повремено и у дворишту. У *Уговору* све се дешава унутар куће, у апокалиптичној атмосфери потпуно завејаног града. Кућа се налази у Београду, а у њој живе сестре Вишња, Маша и Хелена и Чеда, њихов брат и муж, а Вишњин још и

син. Како Ђукићеве драме одликује разматрање универзалних питања постављаних од кад је света и века, уз истовремено апострофирање најургентнијих друштвених проблема у време настанка дела, тако и драма *Уговор* представља синтезу расправе о злу у нама, о узроцима, облицима испољавања и евентуалним путевина спасења и, у исто време, пишчев високо подигнут глас, крик такорећи против ужасне, очигледно веома присутне патолошке друштвене појаве, сексуалног злостављања деце у оквиру породице.

Све три сестре у драми биле су сексуално злостављане и сексуално искоришћаване од свог покојног оца. Из те родоскрвне везе, најстарија Вишња на свет је донела Чеду, а најстрашније сазнање јесте чињеница да из искуства родоскрнављења човек излази једино као потпуно болесна и зла личност, па је Вишња, након што је одгајила и подигла сина, истог произвела у љубавника, настављајући тако грех свог родитеља. Тако злу нема краја. Напротив, оно се временом шири претварајући жртве у злочинце. Таквим својим понашањем ликови ове драме склопили су уговор са ђаволом. У самој драми, ликови у више наврата помињу уговор који је међу њима склопљен и који би, по њиховом тумачењу требао да представља основ и гаранцију среће и безбрижности у будућем животу. Извршење уговора, по коме је прво Хелена, а потом и Маша, требала да затрудне са Чедом и тако Вишњи и Чеди роде наследника, Вишња доживљава као награду за све њене патње, као повратак на нормални поредак ствари. Реално, то је уговор са Нечастивим који се увек обавезе да ће иступити из уговора кад он буде испуњен, али она одредба која представља испуњење и ослобођење никада није реално могућа, па тако човек остаје заувек у власти зла и то апсолутног. Описујући Вишњу и Чеду као успешне адвокате, а приказујући њихове психолошке и моралне особине, Ђукић нам нужно отвара питање о тренутном стању у српском правосуђу. Када, на тренутак, оставимо по страни само дело и замислимо се на овим друштвеним проблемом на који писац дискретно, али сасвим очигледно указује, схватићемо оно до чега смо дошли и приликом читања драме *Сомнамбули*. Као што ликови ове драме, за оне којима није позната права при-

рода њихових личних односа, подсећају споља на обичне, нормалне становнике престоног града, на наше просечне суграђане, тако и наше правосуђе подсећа на правосуђе неке друге, обичне и нормалне државе, али на жалост, само подсећа. Правосуђе у коме је могуће један стан продати и по шест пута несрећницима који су сакупити сву уштеђевину или се до краја живота задужили да реше тај егзистенцијални проблем своје породице, иако се сваки промет некретнина врши уз судску оверу уговора, дакле, то правосуђе у коме је могуће шест пута у суду оверити уговоре увек истог продаваца, а увек различитог и подједнако превареног и несрећаног купца, не може се никако другачије описати него као креација Ђукићевих ликова Вишње и њеног брата, сина и мужа Чеде. Како иначе другачије објаснити, на пример, случај из унутрашњости Србије, када је старија госпођа без ближих сродника, али власница дивне куће у центру провинцијског града, доживела мождани удар и пала у дубоку кому и, не дошавши свести, својеручно “сачинила” уговор о доживотном издржавању којим располаже свом својом имовином, па и том кућом. Да је несрећна жена, иако у дубокој коми, уговор сачинила при здравој и непомућеној свести потврдио је начелник болничког одељења на коме је лечена, а да би уговор био ваљан, оверио га је својим потписом председник надлежног суда. Једино што у овом истинитом догађају нећемо открити јесте да ли је несрећна жена своју имовину “поклонила” начелнику болничког одељења или председнику суда, али то овде и није важно. Много је значајније да ти реални ликови, ти наши суграђани и савременици, нису нико други до истински ликови Ђукићевих драма, чији карактери и међусобни односи у себи носе толико зла, да то читалац једва може поднети. А они су, у ствари, ту међу нама.

Просечан савремени читалац често не разуме драме Миодрага Ђукића. Међу онима који их бар мало разумеју многи их описују као необичне. *Лабудово језеро* последња драма најновије трилогије, чак и међу читаоцима који воле и високо цене његова дела, оцењена је као његов најнеобичнији комад. У том делу заиста се више не зна ко је ко и шта је шта. Да ли је Давид заиста онај који обзнањује праву природу света, одн.

нови Пророк или, као што комшија-инспицијент сумња – лице побегло из неке установе. Да ли је Дуља балерина или дактилографкиња, а мачка умиљата Мелинда или зли демон Свидригајло? Шта тек рећи за месара који је балетски уметник или за његовог сина Исидора Божовића – прасе, несуђењог глумца Шекспировог Хамлета. Постоји веома озбиљан разлог за све то. Ако имамо слободу да писца упоредимо са врхунским гимнастичарем, а његова претходна дела са одлично изведеним двоструким салтом, *Лабудово језеро* представља никада до сада изведен троструки салто. Постоји једна од димензија Ђукићевих драма, која је тек у три последње драме постала очигледна. Драме овог писца, све до једне, говоре поред осталог, о страшној отуђености савременог човека. Отуђености од природе и од себе самог. Отуђеност савременог човека досегла је такве размере да човек више нема истинит и аутентичан доживљај свог природног бића. Његово целокупно функционисање проистекло је из ништавила, из бића које реално не постоји, већ је креација ума, по унутрашњој или споља наметнутој представи шта би то биће требало да буде. У Ђукићевим драмама та бића, лишена своје природне аутентичности, одбацују обрасце понашања реалног света и понашају се на једини могући искрени начин – аутентично неприродно. То је први салто Ђукићеве драматургије. Други нужно следи из првог. Ако је савремени човек сасвим отуђено биће, онда се Ђукићеви јунаци понашају аутентично својој отуђености, што ће рећи, макар у томе природно, из чега произилази да су они мање отуђени од самих читалаца. То је тај други обрт Ђукићевог двоструког салта. Порука читаоцу јесте да његови јунаци можда јесу отуђени од себе самих понекад до самог лудила, али та отуђеност, па чак и то лудило су, у ствари мањи од лудила савременог света. А то дефинитивно јесте истина. Погледајте кроз такву призму свет око себе и видећете да је у тим драмама записана наша стварност. И када је без имало увијања ту истину читаоцу рекао у лице, Ђукић се у *Лабудовом језеру* окренуо потпуно својим књижевним јунацима, чију је, ионако невелику сигурност у сопствену егзистенцију, потпуно релативизовао увођењем на позоришну сецену. Тек тамо ником ништа није било јасно, што је довело

до тешких неспоразума попут оног у коме је талентовани млади уметник Исидор Божовић прасе од стране балерина и бинских радника био грешком (или скривеном намером) сматран печењем. Уз све речено, на моменте веома комична радња дела садржи у себи и једно осећање мучнине везано за актуелни тренутак позоришта у Србији. Јасно је да *Лабудово језеро* поред све своје многозначности садржи и протест због посрнулости савременог српског позоришта, због празних сала, представа и аутора за које нико није чуо и које живе краће од плаката који их најављују, а посебно протест због криминалног, примитивног и потцењивачког односа власти према позоришту и култури уопште. Уз све што је имао да каже и што је рекао, Ђукић нас на крају овог свог драмског циклуса и ове невероватне авантуре недвосмислено враћа на почетну тачку – да је он драмски писац, да су његова дела позоришни комади и да је позориште само представа, а да је живот једина реалност. На тај начин овај писац, после низа одлично изведених двоструких окрета, свој последњи наступ завршава потпуним троструким салтом остављајући чак и најбоље познаваоце свога дела уста отворених од чуђења.

Када би неким чудом сада или убудуће Ђукић постао врло читан писац то би значило друштвену промену каква се није десила још од доба од када је прихваћен хелиоцентризам. Када би људи масовно читали Ђукићева дела то би значило да су почели да разумевају себе на начин на који никада нису и да су истински спремни да буду искренији, поштенији, мудрији и, у сваком смислу, бољи. У том случају овај свет био би лепше место за живот. Иако смо спремни да се кладимо да се таква друштвена промена никада неће десити, наша душа јој се не престаје надати и у њену могућност веровати. Док се то не деси Ђукићева дела остају само за одабране, за оне који су својом унутрашњом снагом или уз помоћ више силе скинули са својих очију и последњу копрену која заклања кристално јасан поглед. Ђукићева дела нису за просечне људе. Пре би се могла сматрати лектиром богова и њихове смртне деце, која једино желе да личе на своје очеве.

21. децембар 2007. године

Сомнамбули
драма у четири чина

ЛИЦА:

ЈОСИФ

ВЕРА

АНА

ДУШКО

затим лутка Зозон, гласови Јосифовог оца и
Душкове мајке, студенткиње Дубравке...

 ПРВИ ЧИН

На млечној месечевој свећлосћии кућа са мансардом на Врачару. Тојло је. Прозор на сираћу и велика двокрилна враћа у њриземљу су оћворени. На кућу њада црна сенка великоћ разћранатоћ дрвечиа у дворишћу чије ћране на њовечиарцу мрдају као удови некоћ ноћноћ инсекћиа. Под њим су башићенски сћо и сћолице од њлечиеноћ ѡрућа. Чује се цврчак.

Из куће излази сед сћарац у ѡижами. Он је месечар, а ѡако и хода. Преко рамена носи смоћан коноћац. Кад доће исћод дрвечиа, баца један крај ѡреко ћране и заћеже ћа. Цврчаће зрикавца се ѡојача. Сћари Јосиф ѡслује око коноћца. Заћим донесе башићенску клућцу исћод коноћца и ѡеће се на њу. Учврћује коноћца за ћрану, вуче ћа, цима и ѡроверава њећову солидносћ. Силази са клућце, односи је, узима јасћуче са ѡлечиене фотечије и сћавља ћа у – ѡуљашку, коју је ућраво наћравио.

Јосиф седа на јасћуче и ѡочиће да се ѡуља.

Песму цврчка замењује музика са верћла. На мансарди се ѡали свећло и на завеси се ѡројекћују ѡокрећне сенке ѡара који ѡлечие ѡанћо.

Сћарац се одбацује све више, и док је музика инћлиши валцера све јача ѡар са мансарде ићра све ѡолечићније, клизи и баца се ћоћово судбински хисћерично.

Сви ћласови у овој сцени су озвучени, дакле индирекћни и сћижу из друћоћ звучноћ ѡросћора, баши као у сну.

Чује се крклав смех оца, исћућен ећћузијазмом лудила.

ОЧЕВ

ГЛАС:

Ево дана који Господ створи да се радујемо, да нам се срца веселе и да нас радост понесе мећу разбуктале звезде. Све је под нашим ногама, цео свет гори. Поново ће га испунити смех и дечја игра, исушићемо мемлу и ужас старости, живот ће бити проветрен и пун сунца, велика срећа је пред нама. Плес и музика биће наш

знак распознавања. Савладаћемо трулеж смрти и претопити вечност у реалност садашњости. Ништа тако не испуњава душу старца као предосећање победе.

ЈОСИФОВ

ГЛАС: Нееееее, тата! Тата, тата! Не могу више. Ово је сувише високо за мене.

ОЧЕВ

ГЛАС: А ти скочи на Месец, ако се бојиш висине.

ЈОСИФОВ

ГЛАС: Заустави љуљашку, пашћу доле.

ОЧЕВ

ГЛАС: Играј, Јосифе! Плеши! Снага и младост брзо пролазе, остаје само сећање на ритам. Горе, доле, лево, десно, напред, назад, хопа, цупа, живо, живље, лети, лети... хи... хи... хи...

ЈОСИФОВ

ГЛАС: Молим те, тата, страх ме је! Немој тако јако, тако високо.

ОЧЕВ

ГЛАС: Путуј, сине. Путуј међу снове, што даље од живота који те вуче доле и прикива за земљу под којом те чека сва твоја љубав, све наде и радост постојања.

ЈОСИФОВ

ГЛАС: Нема овде ни звезда ни светлости, само тама и облаци топли и влажни, чело ми гори, осећам кишу на мом лицу, свуд око мене је вода, ситне капи зноја ме даве, страх ми не да да дишем.

ОЧЕВ

ГЛАС: То су његове топле сузе на твом челу, није то киша, сине, то је бела туга за шаренилом црне земље која га покрива, бол за љуљашком на којој ти, стар и немоћан, уместо њега, покојног, по сву ноћ уживаш.

ЈОСИФОВ

ГЛАС: Нееееее!

ОЧЕВ

ГЛАС: Даааааа! Радуј се и плеши са својом мртвом генерацијом, уживај у данима који су пред тобом, јер то ти је писано, а не смрт и распадање.

ЈОСИФОВ

ГЛАС: Да умрем, то ми је једина жеља, али не на овој љуљашци, као бесомучни демон, већ да дочекам смрт у старачкој постељи, као сваки несрећник чија се светлост одавно прометнула у таму. Да више никад не дочекам ноћи јутра и дана, да ми се више никад очи не отворе у мраку. За мене нема светлости, никад је није ни било, очима не гледам, већ само плачем.

ОЧЕВ

ГЛАС: Не хули, дечко, већ гледај. Види како је Месец леп и округао, како му зраци продиру дубоко и одласку дају енергију која побеђује свако присуство.

Тамо је твоја нада и утеха, у непознатом, чије си искуство одавно заборавио. Јер наш живот је само инцидент и није од Бога; зато је тако крцат несрећама и јадом.

Игра, музика и плес, радост и смех су једине могућности да примети твоје постојање и да те понекад својим милосрдним погледом помилује. Све остало је празно. Он не може да перципира зло и несрећу, незадовољство и превару јер они постоје у паралелном свету од кога су кључеви у рукама ђавола, са којим се он у свом имагинарном постојању никад не среће.

Смех је наш једини лек, а смрт спасење. Све што постоји мртво је, а све што је живо не постоји. Зато се смеј јер наши животи и нису

ништа друго до шала суманутог творца који нас је створио да би смехом спасао васељену. Зато, кад плачеш њега нигде нема, а кад се смејеш он ти се грохотом придружује у оргијању и презирању сопствене несреће.

Смеј се, сине, и радуј се ономе што је пред тобом, јер напред нема ничега што већ није било иза нас. Нико није оригиналан и било који човек је читаво човечанство. Будућност која нас претвара у прошлост је то небројено пута доказала.

ЈОСИФОВ
ГЛАС:

Ако си мислио да ћеш открити велику тајну из свог посмртног живота грдно се вараш. Ја већ и сâм одавно слутим истину. Откад сам изгубио сина за мене живот нема никаквих вредности. Чемер и јад су ме осушили више од година. Свако јутро крећем са конопцем око врата на ову стару крушку, али ми ти својом ђаволском интервенцијом претвориш вешала у љуљашку и уместо утехе мучиш ме својим цинизмом.

Лако је теби, тата, мртвом, да се подсмеваш мени живом. Ти мене никад ниси волео као ја Мишу. Његов искричав осмех, јамице на образима, бриљантан ум, та радост са којом се родио и живео грејала ме је као сунце и тада сам веровао у срећу која је давала смисао сваком мом напору, мојим тегобама старења, јер ја нисам имао ту срећу да одем млад као вас двојица. Ти си ме оставио кад си ми био напотребнији, а он, мој живот, сва моја љубав и циљ, отишао је и оставио ме као посечени пањ да својим дугим труљењем подсећам себе какав сам силан храст био. Мој успех, моја моћ и супериорност распали су се у прах и пепео и ја сам дефинитивно потонуо. Као мрт-

ва риба лелујам у муљу.
Оволику тугу, тата, сигуран сам, ни бог, кад би га било, не би могао да поднесе.
Ех, да хоће да ми га врати, душу моју и очи моје бистре, сав живот мој, да могу у вери да умрем. Овако празан и пуст, нема шта ни да умре.

Крешићање вране најављује зору. Сцена се њуни цвркућом њишица. Грохот очевог смеха њолако замењује стиарчево ридање. На мансарди несћају свећло и сенке у њлесу.

Из куће излази Вера, носи на њослужавнику сервирану кафу која се њуши, слајко у њацни и искричаву воду у кристлалним чашама. Све њо сћавља на башиенски сћочич. Види мужа који њлаче на њуљаици и њрилази му. Сћавља му руку на раме и нежно ња буди.

ВЕРА: Оно лудо дете! Лудо, лудо, лудо. По сву ноћ плеше, од аргентинске музике не може да се спава. И бар да има са ким него са бесловесним кловном од каучука, оним са дечјим лицем и дебелим уснама, што сам га купила у Диселдорфу, док је била још дете. Сећаш се како се одушевила кад је видела како колута очима и гласно виче: “Ча, ча, ча!” Тада је био дупло већи од ње. А сад таман, пасент за њено лудило и фрустрацију.

ЈОСИФ: Ја могу то да разумем, Вера, све могу да схватим. Сваки бол, рану, болест која нас погађа.

ВЕРА: Ритам трешти до зоре. Боже, кад она спава? А и ти. Као пацов тумараш по кући, па уместо да се вратиш у кревет и покријеш, да не озебеш, у пижами вилениш по дворишту. Господе! Господе! Господе! Откачени, егоистични старче. Знаш врло добро колико свака прехлада у твојим годинама може да буде кобна. Нећеш ни да помислиш шта бих ја без тебе, да ти се нешто, не дај боже, догоди.

- ЈОСИФ: Моја конструкција је челична. Просто несаломива. Тако ми је одувек писано. Живот буран, али дуг. Уништаван али неуништив. Јак к'о коњ. Знаш како се добро осећам. Просто цинично, мила. Духовно понижено, али телесно моћно. Свеже и румено. Као да потичем из северних крајева. Мора да сам првобитно био планиран за Деда Мраза, па се творац предомислио и поставио ме за професора. Да ли је Ана устала?
- ВЕРА: У зору је искључила музику. Ваљда спава. Ја сам измождена од ових америчких лекова који ми умртвљују сваку ћелију организма, да ме неко запали не бих се пробудила. Али, на жалост, ох, како је то страшно, Јосифе! То ужасно искуство укочености и каталепсије. Док лежиш тамо непокретно и омамљено, све чујем. Сваки шум. Твој уздах и јецај, њену музику и плес, оног проклетог пацова који по сву ноћ чангрља. Ваљда нам једе кућу, шта ли?!
- ЈОСИФ: Кад га видим убићу га. Макар и у сну. Само да се појави и стане преда ме.
- ВЕРА: Хајде, хајде, бар се огрни. Јутарња врућина уме да буде варљива. Зачас ти грло поцрвени и онда промукнеш и дишеш сипљиво. Ево, стиже кафица.
- ЈОСИФ: Врачар је рај! Славодобитан и смирен у својој ненадмашној лепоти. Погледај колико је јутро светло, како се боје на цвећу преливају у свим тоновима и валерима: звончићи, каранфили, руже беле, жуте и црвене, љубичице виолет, дан и ноћ као кадифена крила лептира посута звездама, нежне лале... мој омиљени зумбул је пукао и својим мирисом привукао силу пчела из поповских кошница. Можемо већ освештани мед да правимо.

- ВЕРА: Узми слатко и воду. Хајде, обриши мокро лице, сваки нови дан је цео живот из почетка.
- ЈОСИФ: А где ми је препеченица?
- ВЕРА: Доктор забранио.
- ЈОСИФ: Моје цвеће је стидљиво погнуло главе као да захваљује за сваку кап воде којом га увече заливам, као да хоће да каже:
- ВЕРА: *(Поскочи као девојчица најрави и најрави реверанс. Сийним, измењеним гласом)*
Хвала ти професоре што си ме отргао од ових опаких зракова сунца што пеку и горе све пред собом. Хвала, хвала, за сваки гутљај воде која је сав мој живот, све моје раскошне боје и сва моја чаробна лепота, мој опојни мирис...
- ЈОСИФ: ... на лаким крилима предвечерњег поветарца који ти се завлачи у косу и јурца по њој кад увече пијемо кафу.
- ВЕРА: И ујутру.
- ЈОСИФ: Кад год немамо шта да радимо.
- ВЕРА: Злодух је у теби, професоре. Демон.
- ЈОСИФ: Да, и он!
- ВЕРА: *(Служи га кафом која се љуши)*
Пази, врела је!
- ЈОСИФ: И док злодух поуздано чили и нестаје, питам се шта ће бити са мном кад њега не буде било. Хоће ли ме уместо нежне и растресите црнице покривати тешка бетонска плоча за паркирање аутомобила?
- ВЕРА: Сада паркирају свуда, чак и на гробљу. Од паркираних аутомобила не може да се приђе гробовима.

- ЈОСИФ: Јеси ли приметио како сам зумбул заштитио широким листовима перунике којој ни београдска жега не може ништа. Како је племенито одржавати живот, ту глатку и затегнуту младост упркос неминовности старења и сушења.
(Сркне кафу)
Поткопава ме рођени сан, Вера.
- ВЕРА: То је само зато што још ниси спреман за смрт.
- ЈОСИФ: Није тачно. Мене исти сан сваке ноћи обавештава о њеној близини.
- ВЕРА: Ти сањаш свој страх, а не смрт. Она је увек јединствена и непоновљива, никад не куца на врата кад улази, само се однекуд створи и носи те. Страх је друго. Он борави у нама од самог рођења, прати сваку неизвесност и неминовност. Неминовност одрастања и сазревања, неизвесност независности и слободе.
- ЈОСИФ: Нема неизвесности у слободи. Слободни смо само да умремо.
- ВЕРА: Па, шта?!
- ЈОСИФ: Ништа. Мучи ме ова мрзовољна, стара крушка у центру моје сомнамбулне перцепције, што рађа чворновате и сочне караманке, расцепљена од грома, са испуцалим стаблом и дебелим лишћем као кора од банане.
- ВЕРА: Зар заиста Месец има тако привлачну снагу и кобан утицај на тебе? Зар никако не можеш да му се одупреш? Сваке ноћи шеташ у пижамима и играш неку чудну игру са тим конопцем. Уосталом као и наша Ана са својим пајцем.
- ЈОСИФ: Он ме греје, Вера, чак и зими, кад је ведро, исијава такву енергију у мени, па ми је у снегу

врућина и никако не могу да озебем. Он је моје ноћно сунце, на њему ми се душа старачка загрева, припрема ме за далеки пут, без повратка.

БЕРА: Јеси приметио како су чудни они који купују цвеће? Напети и невоспитани.

ЈОСИФ: То је зато што нам је народ постао интровертан, дубоко заглаван у своју личну несрећу. Све мање се међусобно друже и сами причају са собом. У кући, у шетњи, на пијаци. Прво су престали да слушају саговорнике а сад им грме солилоквији и свађе са замишљеним противницима на све стране. Наша национална драма се претворила у бескрајан низ монодрама и личних трагедија које се одвијају у њиховим менталним енклавама. Сигуран сам да су моје муштерије такође ноћни шетачи, месечеви витезови, анђели ноћи.

БЕРА: Ја се бојим свега што је наказно и неприродно, извитоперено и деформисано, сваког одступања од бога и његовог непроменљивог система вредности. За мене је боља природна смрт него неприродан живот. Читала сам о томе да они могу да буду опасни, не само по себе, већ и по околину. Због истањених нерава, своје хиперсензибилности.

ЈОСИФ: Баба, од чијих сам наследника купио ову кућу утопила се у дворишној фонтани. Зато нису ни хтели да живе овде. Месец, који својим обожаваоцима дарује енергију, за узврат им одузима живот.

Једно време су мислили да је утопио њен унук, а онда је полиција сазнала за њене ноћне шетње по Чубури и да није први пут те ноћи упала у фонтани базенчић.

Мени је по сву ноћ жуборио и то ми је у сну стварало приказу бабе која не може да дише , из ноћи у ноћ гледао сам како беспомоћно кркла и дави се. Зато сам га искључио.

БЕРА: Зато значи наша фонтана никад не ради?

ЈОСИФ: Крушка је опаснија. Она је заиста злокобна. Кад сам купио кућу, била је ту, стара и нагорела као да је испод ње било огњиште за спаљивање моштију светог Саве.

Увек је у ноћи пуног месеца деловала као неки становник доњег света, нелогична, асиметрична и рашчерупана, хтео сам да је исечем секиром, али она сваке јесени роди толико крушака да су деца из комшилука стално ломила дрвену тарабу, док се ја нисам доселио и подигао гвоздену ограду, не толико због њих колико због паса који су је изобилно запишавали.

Свако јутро ми је злобно говорила: “Ако те нико неће, ако не знаш где ћеш данас и шта ћеш, ево ти моја испуцала грана, твоја чврста подршка, обеси се о њу да заједно нахранимо гладне птице Врачара.”

Једном, у зору, пробуди ме силна граја, и ја, онако бунован са прага погледам у двориште а она се црни од врана које су је попале и успут загадиле цео простор под њом. Неке од њих, захваћене беснилом пожуде, насруле су чак и на мене.

Због тога сам купио ловачку пушку са ситном и крупном сачмом и у праскозорје одлазио у лов на београдске гачце у мом дворишту, све док се нису одселили у Карађорђево парк. Данима су им мачке из суседства развлачиле црева по читавој околини.

А сад ми се свети због моје старости, зато што

зна чума да ми је дошао крај, да бежим од сунца, кише и ветра у кућни запећак, у огањ крематоријума да последњи пут тужно зацвилим, уместо да весело зацвекетам.

У ноћи без месечине деловала је као прамајка која пружа црне и влажне руке ка мом прозору да ме дохвати и понесе у мрачни свет нестанка, у белом блеску месечеве светлости. Понекад видим себе како са тих грана, попут презрелог и старог плода, жут и смежуран, висим и лелујам се на поветарцу.

ВЕРА: Као сваки егоцентрични обешењак.

ЈОСИФ: Не, Вера, нису то вешала, него дечја љуљашка. Крај ње стоји мој мртви отац, али млад и засмејан, снажан и висок, да мене, старог и смежураног, подигне лако, као да сам без костију, згужвана хрпа коже без тежине, ставља на љуљашку и високо заљуљава са искренутим ногама право у небо, ка облаку кроз чије рубове пробија Месеца сјај, жешћи од шумског пожара.

И док се он кркљаво смеје, ја нагло пропадам, тонем, можда умирем, не могу да останем будан, сан ме одвлачи у предворје смрти. Види како ми глава са рамена пада право у окрвављене шаке, како ме одатле разрогачено гледају стакласте очи мог покојног оца који ми се сваке ноћи подсмева.

ГЛАС

ОЦА:

(Мејално озвучен, кркљав)

Још, још, више, више, не буди кукавица, твоје је да летиш све више, да дохватиш завичај. Одатле сви долазимо и тамо се враћамо. Тамо сам и ја, твоја мајка, сви ми, мртви, твој још увек нерођени, покојни син.

- ЈОСИФ: *(Говори у сну)*
Она је, сине, она, мајка, нисам ја. Она те је у смрт отерала.
- ВЕРА: *(Не примећује да је Јосиф изненада уићонуо у сомнамбулно сћање)*
А шта си ти мислио?! Да је отаџбина твоја стара крушка коју можеш да браниш пуцајући из ловачке танцаре на вране. Да је наша национална трагедија симболична и да постоји само у машти гузоња који нас у име патриотизма непрекидно, већ годинама, деценијама и вековима пљачкају. Фронт је био императив његове личне и наше колективне судбине. Сам си желео мушко, сећаш се колико си се поносио својим ратником, борцем против мрака и мржње, против непријатеља нашег националног бића, светосавског духа и часног православног крста на коме су га наша дојучерашња браћа разапела. Е, такве, изгледа одувек убијају и масакрирају. Моје дете је умрло у мукама само зато што је бранило српску нејач од усташког ножа. И ја то, Јосифе, не могу да заборавим. Ти спаваш и сањаш страшне снове и кошмаре, своју крушку и вране, али моје ноћи су без сна. Само бела таваница урезана у мозгу, без сенке и сени које тебе походе.
- ЈОСИФ: *(Скаче и хваћа се шакама за коноџац љуљашке)*
Мишо, сине, чувај се месечине. Отуда долази метак, срећо татина. Смрт увек прилази с леђа, из руке најближих. Право у потиљак.
- ВЕРА: Тише, професоре, пробудићеш Ану. Напољу нема никога, само дух мртвих који су те напустили. Пробуди се, не мучи се више.

- ЈОСИФ: *(Дивље се оћима)*
Гле како шири руке и осмех истовремено. Стављај цезву, са пуно шећера, знаш колико воли слатко. И слатко послужиј, од ружа, из нашег ружичњака. Ено! Само што није ушао. Ако не примећујеш, ако ниси у стању да видиш свог сина јединца, чујеш како шкрипи кутија, то није ветар, то је он, моја радост једина, татино сунце, наш син Милош. Отварај врата! Отварај! Отварај!
- ВЕРА: Није, Јосифе, нема нашег злата више, убили га зликовци, то је само твоја приказа која те вуче напоље, на улицу, пробуди се.
(Дрмуса га и буди)
- ЈОСИФ: Ох! Ох! Зар сам опет заспао?
- ВЕРА: Уморан си и сан ти је у свакој ћелији органа, обара те и склапа ти очи, затвара ум. Гле како је Сунце изгрејало и осветлило твоју цветну алеју. Никад није лепше мирисало, никад боје нису биле тако свеже и узбудљиве.
- ЈОСИФ: *(Збуњено и несиђурно се враћа и седа за сто, као да се нишћиа није десило)*
Јутра су чаробна на Врачару. Како птице задовољно цвркућу.
- ВЕРА: Ево, узми слатко од твојих ружа, послужи се. Ево ти и воде из фружидера. Још се није угрејала, баш као што ти волиш.
- ЈОСИФ: А где је моја ракија?
- ВЕРА: Твој нервни систем је потпуно пропао.
- ЈОСИФ: Ах, та вечита контрадикција у људском бићу. Ако му даш што му треба, оно што воли и за чим чезне, пробудићеш у њему не само све снаге и виталне стимулансе, него и осећање дубоке захвалности због лепоте и утехе које му штедро пружаш.

ВЕРА: Зумбул се не исплати. Јефтин је овог пролећа.

ЈОСИФ: Људи га купују зато што их својом бојом и мирисом генски потсећа на стару Србију, претке и некадашње искуство живота. Леп је и јефтин, не долази из Холандије као гербери, гладиоле и орхидеје, већ из дремљиве српске провинције.

Баш јуче наиђе једна моја бивша студенткиња. Некад је била веома привлачне спољашњости, прва риба на факултету а сад се, сва подбула и надувена, дала у сисе и задњицу. Глава јој је некако отекла, њушка се развукла, а ноге отежале, просто напред крава а позади свиња. Не дај боже да те нагази или плувачком попрска. Пу, пу, како живот уме да деформише човека, колико су младост и лепота релативна појава само у једном људском веку. Не бих је ја ни познао, него она... гледа ме неким чудним погледом, крављим очима, избуљена волоока Хера, и лепо видим да је сва устрептала. Целим својим гломазним телом. Да ли дух Истока у зумбулу, која ли је то дрога изазвала такав преображај, питам се, кад она проговори:

“Професоре, нисам знала да сте још увек живи. Диван вам је зумбул. Подсећа ме на моју младост. Узећу три струка. Мора да вам је мала пензија, чим продајете цвеће. И наравно, телефон, да могу поново да наручим. Ако се добро сећате, ако вас памћење још није издало, знате да ми је цвеће компензација за све моје неостварене снове, за све моје емотивне промашаје. У њему је сва лепота живота, зато је, ваљда, нигде више и не примећујем, сем у том изобиљу боја и мириса. Оно симблизује нашу младост кад смо били покретљиви и срећни.”

- ВЕРА: И ватру љубави.
- ЈОСИФ: Већ сам ти причао о овом сусрету?
- ВЕРА: Али, ниси ми рекао каква је била у кревету. Кад је била млада и лепа, а ти неодрљив. Зашто?! Што ме гледаш тако разрогачено? И ја сам ти била студенткиња, па ти то ништа није сметало.

Пауза.

- ЈОСИФ: Ти, Вера, баш имаш негативно мишљење о човеку.
- ВЕРА: Демон си ти, Јосифе. Демон. Човек никада ниси ни био, већ обичан колекционар и грабљивац. И сад си остарели и убоги ђаво, само што гајиш и продајеш цвеће.
- ЈОСИФ: То је једино умеће које сам понео из свог родног краја. Имали смо трошну и малу кућицу са пољским клозетом у дубини дворишта, али цвеће је било свуда око нас. Још у пролеће, кад се расцветају јабуке, крушке, кајсије, трешње, брескве, вишње, од зујања пчела и ватрених бумбара човек просто није могао да остане будан. Наиђе неки дремеж и ухвати те равно за срце. Свако поподне читав градић је зујао и хркао. Није било никакве друге вреве ни буке. Чуло се само њакање магараца узнемирених сексуалном напетости и пој заљубљених и вечито гладних шева које су у лету хватале инсекте и просто се преждравале њиховим изобиљем. Нисмо имали ништа, али нам ништа није ни недостајало. И сама идеја да се нешто ради била је неприхватљива а људи су се подсмевали свакој амбицији.
- Београд ме је веома променио. Чим сам дошао на студије морао сам да продајем књиге

на његовим улицама. И тад сам био најсрећнији и најбогатији. И што је најважније, слободан! Слободан да будем оно што јесам и оно што нисам никад ни сањао да сам. И геније и клошар. Могао сам, да, био сам у стању да у себи сјединим моћ и немоћ, елоквенцију и муцавост, понос и презир, био сам све и само је од мене зависио избор мог животног пута. И ја сам изабрао да завршим факултет, да постанем интелектуалац и угледни професор универзитета који се сада, у дубокој старости, за кога нико више и не зна да постоји, зарад голог живота бави цвећарском мануфактуром и пијачном трговином. Каријера ми је упропастила живот, спао сам на просјачку пензију која ми је избила књигу и перо из руку и у њих увалила мотику и грабуље. Кад сам био млад купио сам себи вилу за уживање коју сам сада, у старости, претворио у сеоско газдинство на којем смо ти и ја једини земљорадници. Дошао сам овде, Вера, можда сам дошао овде као горди демон и ту сам постао убоги сиромашак и испљувак једне успешне, сјајне каријере која ме је уништила и као демона и као човека. Месечар, ето шта сам ја, обичан сомнамбул који ноћу лута по Врачару а дању чепрка по баштици и што ишчепрка продаје на Каленићу.

ВЕРА:

Таква вам је генетска структура у породици. Имате дубоку живчану везу са лунарном енергијом, нервну проходност до цивилизацијских рудимената када је Месец био бог који пуни живот као чашу виталних сокова. Он симболизује жену, прародитељку, доминантну женку, јаку мајку из које се рађате и у којој се сахрањујете. Само што је веза између живота

и смрти снажнија од везе са рођењем. Све вас незадрживо вуче у пропаст. Погледај своју кост и крв како јој непрестано кључа. У сну се гласно свађа са набреклим жилама на врату кроз које се јасно види како јој нечиста крв јури ка мозгу. Колико пута сам у страху помислила да је кућа пуна злих духова који се међусобно кољу и масакрирају јер чујем ужасну вику и галаму, а кад отрчим у њену собу имам шта и да видим. Или спава и енергично шета по соби урлајући у сну на своју утвару са којом у ритму танга, чврсто приљубљена игра до зоре, или седи на ивици кревета и празно пиљи у неку тачку. Иако је моје дете, кад је видим у таквом наступу деструкције крв ми се леди у жилама. Ко зна на шта је све способна наша Ана. Једва је вратим у кревет, никако не могу да је пробудим, трза се и баца као у наступу епилепсије.

(Ана се у кућној хаљини појављује на вратима дневне собе и слуша и гледа родитеље док у вртлу пију кафу)

Њена гадна нарав стално је држи на дистанци од реалног живота. Има четрдесет година иако је још увек млада и лепа још се није удала.

- ЈОСИФ: Није могла да досегне критеријум који си јој од малена наметнула.
- ВЕРА: Иако су пајаци њен укус, не мора кроз живот да прође као ја.
- ЈОСИФ: А шта теби фали? Помог'о сам ти да завршиш факултет, направио од тебе угледну колегиницу, из тескобног подстанарског живота довео у вилу на Врачару, коју сам на књигама зарадио.

- ВЕРА: Не на својим, професоре, као успешни научник и професор универзитета, већ продавањем туђих.
- ЈОСИФ: Кад сам ја почео да пишем, књига више није имала ни купца ни читаоца. Видиш ваљда и сама како су се све вредности у нашем друштву срозале. Ану смо ишколовали, дипломирани је архитект...
- ВЕРА: Без посла.
- ЈОСИФ: Рекао бих да сада има озбиљну везу, сталног дечка. Свашта ту још може да буде, уколико ти не будеш...
- ВЕРА: Их, дечко?! Има педесет година, без имања, школе и занимања.
- ЈОСИФ: Па толика је разлика и међу нама.
- ВЕРА: Провинцијалац који само гледа како ће да се удоми.
- ЈОСИФ: А шта смо били ми?
- ВЕРА: Друго смо ми. Кад сам те упознала био си угледни професор, најпопуларнији ретор на факултету. Студенти са других група долазили су да уживају у твојој златоустој елоквенцији. На жалост, ја сам била балавица и нисам могла да предвидим да ће те твој провинцијски менталитет, твој урођени мазохизам и дубоко усађено огорчење довести у такво стање болести...
- ЈОСИФ: Сина смо изгубили.
- ВЕРА: ... у тако бедан матерјални положај да не смем на улицу да изађем у овој изношеној гардероби. Удала сам се за чувеног интелектуалца и научника, и ако умреш пре мене, као што већ годинама претиш, скончаћу као удовица чубурског пиљара.

- ЈОСИФ: Наше пензије су мале, Вера, а Душко, истина, школу није завршио а и шта ће му. Зарађује више од целе наше породице.
- ВЕРА: Чудан си ти човек. Истовремено превејан и наиван. Зар не видиш да он живи од уцене и преваре? Обичан криминалац.
- АНА: *(Изађе у дворшииџе)*
Јел' има кафе и за мене, мама?!
- ЈОСИФ: Ох, ти си већ будна?
- АНА: У последње време све се раније будим. Нисам ни ја више млада. Пролећа су све агресивнија и неки чудни звуци допиру до моје собе. Бојим се да се кућа распада. Сада даске шкрипе и греде крцкају као да се неко шета по њој.
- ВЕРА: То су обичне халуцинације. Наша кућа је стабилна, од чврстог материјала. Нема говора о некој трошности, зидови су тврди и непробојни а плафони и подови еластични као у гимнастичкој дворани. Није ово тропско подручје па да ту живе термити који се хране гредама и малтером. Врачар је сав на једној компактној стени и спада у најстабилније тектонске конфигурације на целом Балкану.
- АНА: Нигде месец није тако сјајан и округло као овде.
- ВЕРА: Зато су станови ту и најскупљи. За један квадрат можеш да купиш гарсоњеру у Овчи. Или у Борчи.
- ЈОСИФ: И због микро климе. Ветрић увек разгони отрове који нам стижу преко Дунава, из Панчева. Није без везе Синан паша изабрао баш то место да спали мошти светог Саве. И наш пацов је одабрао нас за своје станиште.

- БЕРА: Али, овде не дувају разорни урагани, нити бесни оркани разносе кровове са зграда, а нема ни класичних поплава. Не можеш да видиш чамце на Чубури као на булеварима Сан Франциска. Шта би Американци дали да имају наш Врачар.
- АНА: Ех, да заиста толико вреди већ би га они узели, као што су нам отели Косово, или, ако ништа друго, сравнили би га са земљом.
- БЕРА: А зашто да нас бомбардују? Зашто?!
- АНА: Зато што имају предрасуду о нама и мисле да смо ми опасни по цивилизацију. Наш менталитет је разорнији од њиховог атомског арсенала, а пословична српска лењост заразнија од епидемије сиде, или птичјег грипа.
- ЈОСИФ: Како то мислиш?
- Пауза.*
- АНА: Он је бизнисмен, мама. Има сопствено предузеће које је врло профитабилно. Знам. Смета ти што није интелектуалац, гоља као и ми.
- БЕРА: Ти си дипломирани архитекта.
- АНА: Ја сам незапослени архитекта коме Душко даје посао.
- БЕРА: Ми смо мислили да ћеш пројектовати палате, капитална здања по којима ће овај град бити препознатљив на разгледницама. А ти радиш као технички цртач. Осмишљаваш приватне куће расуте на периферији Београда. Заштићене челичним лимом и ограђене високим зидовима са видео надзором, телохранитељи-ма и крволочним пит-бул теријерима.
- АНА: Ништа тако ефикасно не може да заустави неког на путу његовог животног успеха као родитељски егоизам.

- ВЕРА: Кад си на добром путу, Ана, на путу зрелости и успеха зашто још увек по сву ноћ плешеш са пајацим који сам ти купила док си још била девојчица?
- АНА: Па ја нисам тога свесна мама, иако ја волим Зозона, просто ме неодољиво привлаче његове седефасте очи и меке сомотске руке. Ох, да знаш само какав је његов корак, дуг и окретан, пун елеганције, а лице топло као да је рођен а не направљен, као да је жив и уз мене одрастао верујући у лојалност, оданост и љубав.
- Уосталом ти знаш да је он само бекство од болести у коју сте ме својим свађама вас двоје још као дете гурнули. Место ваших руку, нашао се његов загрљај, мог милог, мог љубљеног пријатеља, који кад год нисам са њим, за разлику од вас, мојих родитеља, вене и пати за мном.
- ЈОСИФ: Немој тако, Ана. Знаш и сама колико неправда боли. Просто ми се окрене у желуцу, а свет преврне тумбе у глави. Нема тога што смо могли да учинимо за тебе а да то нисмо покушали. То што се можда мало мешамо у твоје амбиције, проистиче из страха од сопственог негативног искуства, пошто знамо да се нашим људима не може веровати. Довољан је само један скок у таму, само корак за везаних очију, па да те ђаво однесе.
- АНА: Душко је часно хтео, озбиљно намеравао све нас да извуче из беде, да нам отоври перспективу. Мени је поверио реализацију, архитектонско решење и обећао велики, светао и модерно опремљен пројектантски атеље у мом власништву. Али ви нити одлазите, нити долазите. Важно је да сте мени везали руке и

држите ме у букагијама сопственог страха од будућности. Као да она за вас постоји у некој бескрајној перспективи.

ЈОСИФ: Нама не треба више ништа. Живимо као два црквена миша на Светосавском платоу и уживамо у предвечерњим заласцима сунца. Ја на љуљашци, као дете, а Вера са романом у рукама.

АНА: У ствари, њен дух је опседнут поезијом. Не разумем само како можеш да читаш оне брадате и масне сподобе које нам у свом пијаном безумљу шаљу своје стихове као ножеве у циркусу.

ВЕРА: Довољан је само један дан, један сат, понекад минут или чак секунд па да те огорчење пред смрт преплави, тако силно ти читав живот, не само твој, него живот уопште тако гадно осветли да дубоко пожалиш што си се икад родио.

ЈОСИФ: Ја сам то већ доживео, Вера. И заиста жалим, искрено патим што себи нисам прекинуо муке онога часа кад сам сазнао да ми је Милош погинуо. Сад је сувише касно, сад кад је смрт и онако већ ту, деловао бих као кокета ако бих се самоиницијативно определио за то решење.

(Пауза)

Убијен као бесан пас, разапет на крсту као Бараба из Јеванђеља.

ВЕРА: Као Христос, Јосифе. Васкрсао у царству небеском на престолу с десне стране од оног који га је нама немилосрдно уграбио а себи за увек узео, док се диви његовој духовној и физичкој лепоти. Да и он буде срећан, без обзира што ни као Бог срећу није заслужио.

Пауза.

АНА: Значи не дате да се кућа сруши и на њеном месту Душко и ја подигнемо величанствен објекат, лепши и доминантнији од Светосавског храма?

Пауза.

ЈОСИФ: А хоће ли он да се жени тобом?

АНА: И не питаш да ли ја желим да се удам за њега.

ЈОСИФ: Па, сама кажеш да је добар човек.

АНА: Такав је договор. Веначње бисмо о истом трошку заказали и обавили на дан отварања овог стамбено-пословног центра који би се такође звао “Свети Сава”. СПЦ “Свети Сава”.

Вера усџаје, скуйља шољице и све судове сџавља на џослужавник, заџим одлази до улаза у кућу, сџане и окрене се.

ВЕРА: Наши савремени песници су сувише егоцентрични, опседнути собом. Док је у романтизму бол доминантно осећање песника, бол због неправде, неодговорене љубави, због туберкулозе, беде и глади, ови аутори не стављају бол у центар себе, већ себе у центар бола. Присвојили су га као да он припада само њима. Ту нема места за природу и ако се због нечега обраћају Богу, они се увек обраћају само себи. Као да је њихова судбина најбитније одредиште. И то ми је жао, због сензитивитета, мислим, због евидентног дара који је гурнут у странпутицу, на маргину сопственог минорног интереса.

АНА: Боже, како они мисле да су важни.

ЈОСИФ: То је зато што су моралне норме данас пољупљане. Све људске вредности су доведене у питање.

- АНА: Да скувам качамак за доручак?
- ВЕРА: Слушај, Ана. Ја знам да ти више ниси тако млада иако си још увек наша мала девојчица.
- ЈОСИФ: Снежна пахуљица, принцеза, татина ластавица...
- АНА: Бар да могу да одем у провинцију, да будем сеоска учитељица, да се удам за штрокавог чобанина и изродим му слинаву дечурлију од које бар једно може да дође у град и заврши факултет, да те наследи, али не за катедром већ за пијачном тезгом. Опрости, молим те, нисам хтела да те повредим, не могу ваљда и ја да будем ситни цвећар на Каленићу и тајанствени moonwalker са Врачара. Не знам шта ми је, сва дрхтим од неразумевања и страха, успели сте сву своју панику да унесете у мој нервни систем и да га темељно разорите. Заиста, на крају сам нерава и просто се бојим да не изгубите и мене, знам да нико такву казну није заслужио.
- ВЕРА: Ти си још увек свежа и привлачна, налазиш се заправо у својим најбољим годинама и немаш разлога за инфериорно осећање живота. То што не радиш свој посао не значи да ниси добар архитекта, већ да је наше друштво захватила дубока криза. Сада се сви архитекти баве само статиком и техничким цртањем јер новопечене газде саме праве пројекте за своје цитаделе и бункере; таква утврђења се не подижу ни у самом Бејруту. Нико више не жели нормалну, лепу кућу у којој може да се живи топло и безбрижно.
- ЈОСИФ: Лопови се припремају за дуготрајан грађански рат. Они се закона не боје.

- ВЕРА: Ни Бога. Попове обасипају даровима, купују им луксузне аутомобиле, о свом трошку подижу цркве. Мисле да тако стварају привилегован сој и горе.
- ЈОСИФ: Боре се за место у рају; и на земљи и на небу.
- АНА: Почела сам да радим за мога Душка. Он је успешан предузимач са перспективом да постане највећи у граду.
- ВЕРА: Колико ти је одредио? Јеси ли примила прву плату?
- АНА: Штедимо сваки динар. Скупљамо новац за наш капитални пројекат. Ако нам не дате ову чатрљу, не знам шта ћемо да радимо. Стрес му је уништио сан. По сву ноћ шета и пуши.
- ЈОСИФ: И он?!
- ВЕРА: Па, и није. Више је то бекство, него шетња. Сви га јуре за паре. Полиција је баш јуче долазила и распитивала се за његово пребивалиште.
- АНА: Али, то није тако, то никако не може бити истина. Он сваки дан пије са командиром станице у “Малој Влтави”.
- ВЕРА: Па, шта?! Пију они и са другим криминалцима само да им лакше приђу, да их безбедније хапсе. Страх их држи на окупу. И корист. *(Оде у кућу)*
- АНА: Ја, тата, не знам шта је са њом. Добиће вишесобан конфоран стан на истом месту. Уосталом, кућа је твоја. Довољан је само твој потпис, па да све буде у реду. Пребацићеш објекат у његово власништво, а он ће се обезбедити посебним уговором да вам изгради стан у том велелепном здању. На томе сам толико дуго радила и направила сам прави топоним

- Београда. Читав град и сви његови гости биће запањени његовом складношћу, функционалношћу и лепотом.
- ЈОСИФ: Само да не паркира свој мицубиши на зеленој површини.
- АНА: Цео Врачар ће постати акропољ са Партеконом у којем главна богиња неће бити Атина, већ Ана, твоја мала девојчица.
- ЈОСИФ: Шта причаш, Ана? Каква богиња, који Партедон, сине, молим те да будеш реална. Ова кућа је све што имамо и то је једино што ће после наше смрти остати твојој деци.
- АНА: Али, њих нема, татице. Неће их ни бити, ако сад не помогнеш Душку. Он је то заслужио и по другом основу. Био је Мишин ратни друг у Вуковару.
- ЈОСИФ: Па што га није сачувао, него ми је баш он донео вест о његовој погибији?
- АНА: Учинио је све што је могао да га спаси. Али, било је тако жестоко да умало и сам није награбусио. Зенге су га заробиле и ту, на његове очи, нашег Мишу измасакрирали.
(Плаче)
- ЈОСИФ: Како је онда он живу главу извукао?
- АНА: Па рекао ти је да им је побегао. Били су опијени победом, напили су се и он им је једноставно клиснуо.
- ЈОСИФ: Јес, као код Индијанаца.
- АНА: Па ти му, изгледа, не верујеш. Постао си параноик, тата. Не мислиш ваљда да Душко лаже?
- ЈОСИФ: Мене је живот преварио. На мени је остварио ону чувену јеврејску клетву из књиге о Јову: “Да му бог да да има све, па да опет нема ништа.”

У једном часу сам и сáм помислио да сам досегао оне врхунце људске среће на којима се топи свака бојазан од неизвесне будућности. Напротив, све је било извесно позитивно, дивна породица, професионални и друштвени успех, а онда је дошао рат и наступиле су такве промене које су уништиле моју веру у човека. Дојучерашње моје колеге, иначе питоми и кротки људи, преко ноћи су се претвориле у острашћене политичке звери које су кидисале једне на друге и међусобно се раскидале, наводно из идеолошких разлога. А у основи свега стајао је обичан, усрани динар, није било никакве идеје, само лов у мутном, борба за бољи положај и већу плату, за тезгу и хонораре, која је била утолико успешнија уколико је била погубнија по друге. Мене и твоју маму су одмах најурили у пензију зато што нам је син јединац пао на бранику отаџбине а они нису хтели да имају никакву везу са родитељима ратног злочинца. Дали су нам такву цркавицу од које голи живот не можемо да одржимо да ја не производим и не продајем цвеће не би смо имали паре за скупе лекове, а да на јесен не продам тону караманки са ове суве крушке, не знам од чега бисмо купили угаљ. Посмрзавали бисмо се ко пацови од љуте зиме.

АНА: Петнаест година како сам дипломирала, тата, и како не могу да вам се скинем са грбаче. А, ево, сад је и Душко почео свакодневно да долази на ручак, он не може ни да помисли колики је то терет за вас јер верује да ова кућа лежи на великом капиталу. Он ту види наду и спас за вас двоје, поготово за мене. Ако то не урадимо, ја не знам шта ћу. Да одем негде у бели свет, за печалбу више немам енергије,

снага ми је преостала још једино да се обесим о ту крушку, да скончам овај промашени живот и узрок ваше беде и трагичног осећања потпуне изгубљености. Мени је жао што је тако испало, мислила сам, веровала да интелектуалци и ствараоци имају неку перспективу у Србији, али сада видим да ствари по нас стоје поразно. Стално ми се, ноћима, врзмају по глави разна и бројна питања на која не успевам да понудим било какава одговор. Шта се десило са цивилизацијом у нашем окружењу и каква је то ретроградна психологија која нам враћа филозофију преживелих времена и живот који се своди на одсуство идеала и провинцијску минорност која ме гуши? Јер овде нема наде, тата, ни будућности ни за бебе које се тек рађају а камоли за школоване уседелице без посла које нико неће, које ником нису потребне и које су толико материјално сиромашне да не могу да купе ни конац за гоблен којима су наше баке прекривале зидове својих чатрља остварујући илузију да њихови животи припадају европском грађанском искуству. Где сам ту ја у свему томе и где сте ви, моји родитељи, универзитески професори и угледни интелектуалци које је савремена елита заборавила и бацила на ђубриште наше хуманистичке историје.

(Плаче)

Извини што ти то радим, татице, али не могу више, борим се, борим из дана у дан, борба је све сувља и тежа, а онда одједном пукнем и незадрживи талас бола и туге ме толико преплави, да се срце дави у сузама, да ми дође да узмем твоју сачмару и саспем цео фишек гвожђа у себе. Већ годинама други ми плаћају капућино у кафићу на ћошку, гледам како се

генерације сређују и одлазе даље у живот а мени све млађи и млађи плаћају капућно и пушим све јефтиније цигарете, па и тај новац добијам као залог твоје љубави, од баштенског цвећа. И док оно, добро нађубрено цвета све свежије и мирисније, у пуним бојама, ја тонем и венем у ужасној и безизлазној беди. Мама је све хладнија и одсутнија а ти си се сав скврчио и смањио као вртни патуљак. Срећом моји бивши пријатељи не могу да те препознају кад од тебе купују јефтино цвеће. Баш синоћ сам добила букет ружа од мог старог друга са факултета и одмах сам препознала да је из нашег ружичњака. Па то су оне руже која ја сад пушим, паде ми на памет, док је плаћао кафански цех, журио је, чека га жена од двадесет две године и већ му је родила троје деце. Успут ме пита, онако у журби, да ли то плачем и зашто, али ја кажем да ми је ветар поломио трепавицу и гурнуо у око. На моје неспретно питање одакле му тако дивне руже, црвене од стида као моје лице, одговара да их је купио од једног симпатичног дедице на Каленићу. То си ти, татице, некада уважени професор етике, а сада тајанствени moon-walker са Врачара и ситни цвећар.

Душку не смета што није завршио школу, напротив, пред њим се отварају златна врата наше мутиране будућности, он се у овом животу осећа као риба у води. Сигурна сам у његову љубав, можда је мало груб и показује је на чудан начин, али је добар човек и способан да попут руског бурлака извуче овај брод на обалу и подвргне га оној потребној реконструкцији која је неопходна за сигурну пловидбу кроз сциле и харибде мрачног времена.

Кроз дворину кайију на сцену долази Душко са џашином из које вади ѓомилу џаири и џросиуре их џо сјолу.

ДУШКО: Не разумем само докле ће ова бирократија да малтретира и мучи грађане који нешто знају и хоће.

Ево, деда! Коначно ми је пошло за руком да дођем до свих потребних папира за кућу. Потребно је само да ставиш потписе на ових дванаестак формулара и она дефинитивно прелази у моје власништво, то јест Анино. А онда... Ана, онда почињемо наш велики, наш животни програм. Почиње будућност за све нас, а пре свега за нашу нерођену дечицу.

У кући се чује дуго зврјање џелефона.

ЈОСИФ: Телефон.

АНА: Нека звони. Мама је унутра. Видим да си дошао пешке. Где ти је џип?

ДУШКО: Ах, џип, Ана. На жалост, украла га мафија.

АНА: *(Узнемирено)*
Која мафија? Каква мафија?!

ДУШКО: А шта се то тебе тиче шта је са мојим џипом?

Нејријайина џауза.

АНА: Па, не... не кажем, али, не разумем како украли и тако... одједном. Зар тако скупу ствар?

ДУШКО: Један неслужбени одељак полиције који се бави крађом и препродајом скувих аутомобила. Али, већ су ме звали и нудили га натраг за свега пишљивих седам хиљада евра. Слепци! Него, да ми ово завршавамо, а џипове и сличне ствари неће више бити никакав проблем. Само да деда потпише и цео наш живот мења свој ток и хрли ка хепиенду.

ЈОСИФ: *(Мрмља)*
Као у холивудском филму.

ДУШКО: Него шта?! Баш тако, деда. Баш тако, као у Дизниленду. Чиста бајка. Кристална, јасна, само потпишеш и већ си међу звездама. Номинован за Оскара.

ЈОСИФ: *(Држи ђенкало у руци)*
Знате ли ви колико данас кошта ова вила?

ДУШКО: А знаш ли ти колико ће коштати конфоран трособни стан у овој палати са централним грејањем? Нема више цепања дрва за потпалу, грејања на скупи и прљави угаљ, смрада угљендиоксида и опасности гушења од угљенмоноксида. Да и не помињем сталну претњу од пожара. Стари људи сваки час букте по периферији града. Па, бога ми, и у самом центру.

Јосиф гледа неодлучно у ђаирице и са ђером у руци, очигледно оклева.

ЈОСИФ: А како ћу ја за порез на промет?

ДУШКО: То ти буди без бриге. Сви трошкови трансакције су моји.

ЈОСИФ: Па сад... ја готовине немам, а под старост да идем у затвор и још кућу да поклоним човеку, који ми још није никакав род..

АНА: Не поклањаш је ти, тата, никоме, само је мењаш за стан са два купатила и централним грејањем који ће се на истом месту подићи. То знам пошто сам га лично пројектовала.

ДУШКО: И за срећу свог рођеног детета и још не рођене унучади. Али то је само питање мало времена. Зар не Ана?

ЈОСИФ: Значи... вас двоје ћете то заједно?

ДУШКО: Знаш шта, деда, можда бих могао да те зовем и “тата”, али то ћемо оставити за после, кад завршимо посао. Ако постоји нешто чега се

више гнушам, што више презирем од крађе и лопова, то су превара и преваранти, манипуланти туђом, крваво стеченом имовином. Они први те незаконито заврну за материјално добро, али други, други ти душу отрују. Просто се разочараш и изгубиш поверење у ближњег свога. И уместо да гледаш на тродимензионални свет постојано и очима научника, свуда видиш морално расклиматану и дубоко заљуљану државу, не постоји чврст ослонац да се у недомуци придржиш кад ти се мути у очима и губи равнотежа у глави. Ево, деда, погледај само колико сам ја у животу стекао, цело предузеће, камионе, багере, дизалице, раднике и све на часну реч и поверење. Кад се помене моје име, људи скидају капе и ниско се клањају. То је поштен човек, кажу, тај никад не закида ако му стварно не треба. И нема тога ко би могао да ми плуне у лице, као другим предузимачима или реч прекора да ми упуту да рецимо било када нисам одржао оно што сам обећао, не дај боже, да сам некога прешао, свећа ми у цркви не горела право, ако лажем.

То је најважније. Морална чврстина и непоколебиво поштење уз вредан рад и способност су стабилни стубови који држе ову нашу поносну Србију.

Знаш шта, деда?! Чујем да је етика нешто у шта се ти разумеш и да знаш да је цело хришћанство на поштењу створено. Као што рече Исус Христос у свом Јеванђељу:

“Ја сам твој истина и пут, следи мене и ако све изгубиш, душу ћеш сачувати.”

Е, то, то! Не бих ја душу своју изгубио ни за какве паре. Зато ти ово потпиши. Истина, ја нисам перфектан баш као он, јер ја нисам бог,

него само човек, али религиозан, у цркву идем и у Њега верујем. Нисам као ова наша локална фукара у администрацији. Славу слави, али нема поверења у божјег створа. Ево, погледај са колико се папира она штити. Као да сам ја неки перверзни покварењак који само гледа да их заврне. А поготову тебе, оца моје драге, са којом намеравам да ти осмислим и улешам старост да се пред смрт мало поиграш са ђаволчићима, твојим будућим унучићима и још у потпуно конфорном стану. Потпиши ти ово! Само потпиши и све је за увек позитивно решено. Не може бити позитивније.

АНА: Не вреди. Опет је заспао.

ЗАВЕСА

ДРУГИ ЧИН

Из дневне собе сйейенишије води у зорње йросйорије у које се улази са балкона озрађеног резбареним зелендером.

Велика двокрилна вратиа, комбинација дрветиа и сйакла воде у врй из којеџ се излази на улицу. Ту су и друџа вратиа која воде у куйайило, йрйезарију и кухињу. Намешйај је у сйилу бидермајера. Неколико слика у уљу, између зидних канделабара висе на зидовима. Ту су и зидни сайй са клайном, који с времена на време мелодично одбија часове и, йакође сйилско, биљурно оледало.

Душко са бежичним йелефоном, нервозно шейа сам у салону.

ДУШКО: Не готиви ме бабац, па то ти је. Не знам шта да радим са њом.

Ама, он је вољан, само она не да. Ако ми је ти скинеш с врата, завршићемо одмах. С обе ноге у гробу. Нема. Жива мера нема више од четр'ес' кила. Кад ти ја кажем. Шчепаш за руку и нагло појуриш. Не може да трчи ни десет метара. Инфаркт! Не метак.

Где ја?! Ма где ја?! Не смем. Сви знају колико сам до гуше упетљан. Зар је мало што сам им сина скењао?! Па, јесте. Навалио на усташко злато ко мугав на телефон. Зинула му буља, хоће све сџм за себе. Е, не може, бато. Ниси сам на свету. Има још нас аспираната на лову. И други су се уталили. И наше су главе у торби.

Кад их најуриш из куће, готови су. Немају више шта да траже у овом животу. Ионако су мртви, само што то још не знају. Нек пусте нас живе да живимо. А они?! Они су... амебе. Сомнамбули, буразеру. Дању цркавају, а ноћу сви шетају. Сомнамбули. Крај! Енде!

Ајде, морам да завршим. Може да наиђе Ана.

Јебем ли је шта ради и где се она шуња. Овде нико не иде нормално, да чујеш б'ат корака, или да нешто тандрче. Тандрчу само пацови, а они се као духови шуњају. Никад не знам да ли још увек спава или је већ будна. Прати ме у стопу, шуња ми се иза леђа и чини ме нервозним, а њена луда мајка обилази надлештва и распитује се о мени. Све је интересује, све. Да сам Џек Грбосек већ би ме ухватили, овако... јесу немоћни, али су и опасни. Појма немам шта им се мота по глави. Грађански декаденти! Не треба разумети, треба истребити. Ваљда се затеже оним њеним јефтиним помадама. Прецветава, прецветава. Готово! Енде!

(Ана са ѿлановима ѿод мишком и у ѿењоару неѿримејно се ѿјави на балкону)

Ако није у купатилу, где призива младост, онда је у пројектном атељеу.

Црта. Јесте. Ствара нови, бољи свет који више одговара њеном лудилу. Смешно на шта то личи. Зграда има куполе ко дворац краља Артура. Камелот! Јесте. Мерлинова кула... ха... ха... ха... У пичку материну на шта то личи. На Москву, буразеру, Ивана Грозног! Више на Кремљ него на Врчар.

АНА:

(Силази)

А ти кажи шта желиш, Душко, ти си инвеститор и извођач радова. Ако ти не одговара, ја могу да склоним торњеве и заравним кров, а не да ме због идеје шаљеш у лудницу. Мада мислим да би се те високе куполе одлично уклопиле у амбијент светосавског платоа. Поред националне библиотеке, цркве и парохијског дома наша цитадела би допринела утиску српског духовног центра, као Оксфорд, Кејмбриџ или Монмартр.

ДУШКО: Шта, шта?! Ух, препаде ме, тако тајанствено, у пантофнама, изнебуха и све је то погрешно, драга моја, потпуно неприхватљиво шуњати се тако човеку иза леђа и још погрешна информација, накарадно тумачење, каква лудница, све си лоше разумела, љубави. Па ја волим, изнад свега поштујем твој таленат, твоју бриљантну мисао и ремек дело. Не само да сам заљубљен у твоје тело, као теле у шарена врата, него обожавам и дело твога ума и твојих руку. Дивних, као извајаних дугих прстију, рођених за лепоту духа, можда чак и за клавир.

АНА: Пре архитектуре ишла сам у средњу музичку школу и учила свирање на клавиру. Али, победила је практична опција и ја сам се определила за нешто опипљиво, материјалне природе. Прошле године смо продали мој сјајни, лакирани *Glos und Laubeger*, полуконцертни клавир. Све га је теже било штимовати, али је шљаштао као нов. Још увек не могу да га прежалим.

ДУШКО: Не брине, Ана, љубави, купићемо други клавир са бечком дрвеном механиком, има мој пријатељ скоро нов, јер његова ћерка, једно дебело и дебилно дериште одбија и да га види а камоли да седне за њега.

Али, твоје дело мене привлачи и фасцинира, тај монументални узлет има за мене дубоку емоционалну и високу цивилизацијску вредност. Просто тебе сматрам за неизоставног генија и оно најбоље што ми се догодило у животу. Само да професор потпише ове пapiре, да се, не дај боже,

(крсти се)

ствар не би закомпликовала и изродила неке трагичне последице.

- АНА: Како трагичне?
- ДУШКО: Не знам од кад стојиш ту као авет и прислушкујеш мој пословни разговор. Сви се овде крећете као духови и у апсолутној тишини, без и најмањег знака присуства, скачете као електрични зецови из просторије у просторију и пролазите кроз зидове. Моји су нерви на ивици издржљивости.
- АНА: Ајде, ајде, не буди на крају срца, па крећемо се у својој кући, онако како смо навикли, лако и без тежине. Нећеш ваљда, ако ти је савест немирна, да ставимо звонца око врата да би се ти осетио смирено и богоугодно као пастир на пустом пашњаку. Твоје пословне тајне овде никог не интересују. Тако смо васпитани да имамо поверење у човека.
- ДУШКО: Рекао сам ти да не улазиш у деликатне односе са мојим пословним партнерима. То се тебе не тиче. Ти креираш, ја уговарам. Није ли такав договор, Ана? Нисмо ли тако заједнички одлучили? Да се једно другом не мешамо у посао, да чувамо наше лично и професионално достојанство.
- АНА: *(Шири ѿланове на сѿолу)*
Ево, погледај сâм. Штета што Американци нису срушили, кад су већ имали прилику, и војну зграду, која, иако са белом мермерном оплатом, својим димом загађује читав крај. А и изгледа, љубави, не као модерни технички институт, већ као огроман гробљански крематоријум који се зими пуши и баца гар до те мере да жене не смеју ни да простру веш у двориштима и на терасама јер се после пола сата све црни од гаражи. На Варачару је, из зиме у зиму, снег све црњи као да с неба не падају снежно бели кристали од чисте воде

већ од асфалта и угљених шкриљаца. Као да се одозго пакао цеди на нас.

Али, шта је ту је, морамо да се уклапамо. Зато је мој пројекат и урађен у стилу сецесије, дакле као екстеријерна синтеза старе и нове визије: Храма и Института.

ДУШКО: Па, и торњеви, Ана, што да не?! Куле и куполе, права цитедела као сви модерни градови на Западу, Париз и Лондон, донекле и Беч! А унутра најмодернија технологија, бидеи и ђакузи, сауне, Блиски исток на шведском стандарду. Правићемо, ако треба, и брзове метле за шибање нежељеног сала.

АНА: Само... нешто ме мучи. Не бих волела, никако не би било добро да се то покаже као тачно.

ДУШКО: А шта то, љубави? Како може да те било шта мучи кад је све идеално? По божјој мери.

АНА: Не знам, Душко, колико си и јеси ли ти уопште искрен са мном.

ДУШКО: Како то мислиш? Слушај, мала! Ако си нешто чула, све си погрешно разумела. То ти ја гарантујем.

АНА: Истина, ми се волимо, ја бар верујем да је тако, али ми се уопште не познајемо. Непознате су нам заправо наше негативне стране и колико оне могу да буду оштре и опасне ако су изазовне.

ДУШКО: Па ти знаш врло добро колико ме свака неправда боли, да сам ја безопасан и мек као памук, али исто тако и осетљив. За мене нема ништа горе од обмане и лажног представљања, јер сви смо смртни и зна се да на крају рогања чека сваку покварену душу, да јој загорча остатак вечности. Нисам ваљда луд, да због мале похлепе угрозим вечно блажен-

ство на оном свету који је наша света мајка црква изградила за своју недостојну децу. Толико и сам умам да рачунам.

Вера подујре Јосифа и уводи га кроз дворишна вратица у салон.

ВЕРА: Ана, брзо. Распреди тросед и стави чај. Тати опет није добро.

ЈОСИФ: Молио сам вас да ме оставите на миру. Ја вас не познајем и не знам шта хоћете од мене. Ако очекујете новац, упозоравам вас да сам сиромашан као црквени миш.

АНА: Шта?! Опет се изгубио? Докле ће то да траје?

ВЕРА: Надам се да неће дуго. У последње време све чешће запада у ментално слепило. Срећом, брзо му се врати памћење.

ЈОСИФ: Нећу чај, 'оћу кафу. И ко сте ви, молим вас? Ја очекујем да дође по мене мој син Милош и идентификује ме. Ја у ставри, не знам ни ко сам ја. Ставите две капи млека у моју кафу, молим. Не три, или једну, већ тачно онолико на колико сам навикао.

АНА: *(Помаже му да се ојружи у ширседу)*
Лези, тата.

ЈОСИФ: Нисам ја ваш тата. Имам ја мог сина Милоша.

АНА: О, боже! Шта се десило, мама?

ВЕРА: Нашла сам га како седи изгубљено на клупи у паркићу и плаче као дете. Кад сам му пришла није ме познао.

ДУШКО: Не треба да једе месо. Закречени су му путеви у мозгу.

ЈОСИФ: Није, него мој син није дошао по мене. Да ме води кући. Изгубио сам се у оној гунгули. Сви нешто вичу и безобзирно се газе и гурају.

- АНА: Па то је твоја пијаца, тата. На њој продајеш цвеће.
- ЈОСИФ: Ја не продајем ништа, младо дамо. Ја предајем, само што сам, изгледа, залутао. Тешко ми је због изневерених идеала.
(Плаче)
Остао сам без оријентације. Овде су подигли толико високе зграде да не препознајем свој крај. Где је моја крушка?
- ВЕРА: Па сад си прошао поред ње. Ено је у сред дворишта, благословена била. Види како је раскошно процветала, као у бајци.
- ЈОСИФ: Јесте. Клопара и ландара на ветру по читаву ноћ.
Идем напоље да се мало љуљам. Да средим ове узбуркане мисли.
- ДУШКО: (Ани)
Нека прво потпише документацију.
- ЈОСИФ: Коју документацију? Дај 'вамо.
- ВЕРА: Да се ниси усудио Јосифе Крстићу!
- ЈОСИФ: А шта то?
- ВЕРА: Овде сам провела живот, изродила и подигла децу, а сад треба да идем на улицу.
- ДУШКО: Али, мама.
- ВЕРА: Нисам ја ваша мама. Једва да сам нешто старија од вас.
- ДУШКО: Па сад, ако хоћемо да се вређамо, госпођо мама, овде ником не недостају године. Само разумевање нам фали. Чисто људско мило-срђе. И разум, да се зна шта нам иде у корист, а шта у штету. Једино злоба може да заустави овако велики и значајан пројекат од кога ћете ви и ваша ћерка имати највише користи. Уосталом, видите и сами шта је живот. Ви сте такође професор, а не разумете. Не препо-

знајете знаке непосредне пропасти. Ваше рођено дете чами овде годинама и деценијама запретено вашим старачким предрасудама и навикама, не ради, не ствара, не креира, а онда... изненада сретне човека свог живота, заљуби се у мене и роди се генијално дело: “Врачарска цитадела!”

ЈОСИФ: Каква вашарска цитадела?

БЕРА: Вашарски амбијент, драги професоре! Каба-ре! Твоја ћерка мисли ако је нашла кловна, да од моје куће може да направи циркус.

АНА: Е, сад је доста, мама! Ваљда и ја имам права на свој укус, на сопствени живот! Ако си мог несрећног брата упропастила и отерала на фронт, мене нећеш уништити својим егоцен-тризмом. Погледај само на шта тата личи, шта си од њега направила. Крпу, обичну крпу којом не можеш ни под да обришеш. Живи мртавац, ето шта је, вуче се улицом као зомби. Свеједно му је да ли је дан или ноћ. Никад не спава и никад није будан. Искористила си нашу породичну црту да све кажемо у сну, да немамо своју тајну, зарад потпуне контроле над нама. Толико пута ме је пробудио његов гласан говор у сну испреплетан твојим оштрим, гестаповским питањима, о целој његовој прошлости и садашњости, о плановима за будућност. При помисли да то и мени радиш добијала сам тешке мигрене и повраћала до зоре. Мозак си му опрала, испеглала вијуге и уредно сложила у своје фијоке. Постао је живи мртавац. Ово му није да се први пут губи и да га доводиш кући бесловесног са испражњеном главом, као биљка. Доста ми је његовог љуљања на љуљшци испод оне сабласне крушке, цео крај нам се смеје и зазире од нас као да смо нека секта.

- ДУШКО: Па јесте. Уместо да љуља веселе и раздрагане унучиће она му по сву ноћ клацка старачке коске.
- ВЕРА: Па за те вуцибатине и сецикесе и јесмо секта која живи поштено од свога рада. А твој брат се није крио по таванима и подрумима кад је отаџбина била у опасности већ је храбро и часно дао живот за њу.
- АНА: Ти си га директно гурнула у...
(Нагло заћути)
- ВЕРА: У смрт, хоћеш да кажеш. Камо среће, Ана, да си и ти пошла својим природним путем, а не да нам доводиш разне ванцаге у кућу. Ако те интересује колико је искрен према теби питај га где су му кола.
- АНА: Украли су их.
- Пауза.*
- ВЕРА: Звали су из банке и пошто је нашу адресу пријавио као своју, поручили су ми да, зато што је прекинуо са враћањем кредите, мора да им однесе други кључ од ципа, јер су му га по уговору узели.
(Одлази до телефона и пребације га на интерфон)
Уосталом, овде више неће бити тајних телефонских разговора и разних домунђавања. Укључила сам интерфон, да сви чујемо ко шта има да каже.
У шта ти хоћеш да нас увалиш, моје јадно, моје наивно дете. Зар не видиш јасно о чему се ради и ко је твој Душан Алимпијевић?
- ДУШКО: А ко сам то ја, госпођо мама?! Највећи зликовац и разбојник, врачарски Џек Трбосек, убица проститутки и наркоманки или жиголо чедних и поштених девојака, који живи од

проверено добрих и незаменљивих услуга и других сексуалних превара. Реци слободно да сам можда баш онај који се намерио да вам преотме кућу или сам онај који је свој живот излагао на Вуковару само да заштитим потиљак вашем сину, који је, понесен неком дивљом мржњом према усташама, безобзирно хрлио напред и све што се миче убијао пред собом.

БЕРА: Лажеш, наказо! Мој Миша ни мрава не би згазио.

ДУШКО: Па мрава можда и не би, али дете у колевци, трудна жена или старица као ти нису му представљали никакву препреку да иде корак даље, од гроба до гроба, из сокака у сокак затрпан лешевима.

АНА: Доста, Душко! Доста! Полудећу од вас. Тата! Татице! Мили мој! Пробуди се, једини, препознај своју јадну и несрећну кћер и заштити је од њиховог зла. Не могу више! Не могу!

ЈОСИФ: *(Буди се)*

О, Ана, то си ти! Што се то дешава, дете моје? Зашто плачеш? Не разумем ништа. Мутно ми је пред очима, у глави празно као да је симплон протутњао кроз њу. Не плачи, Ана. Молим те, смири се. Биће све у реду. Осећам да ће се ствари средити и да ћемо опет бити мала срећна породица. Разведри се. Ево, водићу те на рингишпил. Ваљда на Калемегдану још увек постоји луна парк. Кад сам ја дошао овде, на месту библиотеке био је циркус *Орфеум*. Артисти уопште нису били лоши. Само што нису добро знали српски. Говорили су некако искварено, као да нису били Срби. Можда Турци или Румуни, сећам се, били су врло спретни. И снажни. Један је голим рукама савијао коњске потковице, а други, док

ти дланом о длан, а он се, гад један, већ преврће у ваздуху и прави салто мортале. Право чудо, да не верујеш очима. Деца из целог Београда су долазила. Само што се ти тада још ниси ни родила. Штета, Ана, штета. Ти не знаш, појма немаш шта си све пропустила. Ту си на мене, изгледа. Закаснили смо за све добро што је, можда, за нас било предвиђено. Не верујем да нам је баш овај живот био суђен. Бог није тако суров.

АНА: Тата, вратио си се, хвала богу, и ја се добру надам. Само да пројекат крене.

ЈОСИФ: Па шта га онда задржава?

АНА: Твој потпис. Потпиши ове папире и видећеш како је бог добар. И за нас има наде. Ево, Душко и ја ћемо се венчати. Ја ћу ти родити унучиће са красним јамицама на образима. Као твоје.

ЈОСИФ: Само што ће они бити мали, срећни патуљци, а не скрхани старци.

ДУШКО: И богати. Ићи ће у енглеску школу. Приватни колеџ у Лондону. Нашао сам већ везу. Треба само да уплатим одређену своту, која није мала.

ВЕРА: Децу прво треба изродити.

ДУШКО: Никако није мала, мама, али то за Ану и мене не може бити проблем. Са потписом овог документа она постаје шеф пројектантског бироа и мој равноправни партнер.

ЈОСИФ: Па шта онда чекамо, бога му, Вера, где ми је пенкало?

ДУШКО: Ево хемијска. Мастило се више не признаје.
(Пружа му хемијску оловку. Јосиф се сирема да пошћише докуменџи. Вера скида ловачку џушку са зида и ујери је у Јосифа)

- ВЕРА: Пре ћу те убити, Јосифе Крстићу!
- АНА: Мама! Шта ти је?!
- ДУШКО: Ништа. Баба је луда. То сам од првог дана знао.
- ВЕРА: По вашим мерилима, господине Алимпијевићу. По вашим узусима. А по мојим ви сте тај који прави менталну грешку ако мислите да можете некажњено да варате и пљачкате стару породицу Крстић која је напуштена и остављена без икакве заштите. Али, као што видите, она је ту, у мојим рукама и уверавам вас да одавде нећете изнети живу главу заједно са тим лоповским папирима. Ова пушка је набављена да воће штити од врана од којих сте ви најцрња која је икад прешла праг овог забрана са плодовима вама недоступним. Ако је стари професор мало посустао и потонуо у тешке емоције своје породичне трагедије, а наша ћерка откачена и депресивна, не значи да вам је Елдорадо са забрањеним благом предао да можете да га крчмите по својим потребама и пустошите по својим навикама које вас одређују као правог криминалца. А сад напоље одавде пре но што пружим себи задовољство да вам размрскам црева и проспем утробу по тој отменој фотелији чије порекло далеко надилази ваш друштвени, а рекло би се и економски положај!
- Другим речима: Мрш из моје куће!
- ДУШКО: А тако дакле, овде се и пушком прети иако су моје намере биле чисте и поштене. Иако је шире познато да сам ја човек мирољубив и... ненаоружан.
- ВЕРА: Напоље, џукело! Тамо те чекају твоји керови да ти се мяса најдери за све оно што си им

урадио, за твоје преваре, пљачке и лоповлуке!
За издају свога лоповског сталеза!

ДУШКО: Па не, ја нисам тако мислио, госпођо мама, ја немам никога осим вас, па шта је ово, Ана, зашто ме одавде терају као пса, а бога ми, можда и убијају, убиће ме, људи, она је луда од неке мржње према мени, као да је сам ђаво надахнуо, не разумем о чему се овде ради. Ана, спасавај! Ја видим тај сјај, ту ватру у њеним очима коју страст разгорева и бога ми, Ана, она ће пуцати, то је бар јасно, убиће ме као пса, ни кривог ни дужног. У помоћ, девојчице, дошао сам овде да помогнем, не да погинем.

АНА: Е, сад је доста, мама, са твојим спектаклом и патосом којим нас угњетаваш и малтретираш, угрожаваш наше право на лични избор. Извини, мама, али ти си ме довела у ситуацију да морам овако да ти се обраћам. Ја овог човека волим и верујем му и баш ме брига да ли се он теби допада или не, и уопште шта ти мислиш о њему. Ако баш хоћеш да будеш испод сваког укуса онда ни мени не преостаје ништа друго него да ти се придружим и кажем да је Душко мој излаз из овог пакла у живот достојан човека и ако намераваш да пуцаш у њега онда то можеш једино кроз мене.

*Ана је сћала испред Душка да га својим телом заштити.
Њих две се гледају са великим болом.*

ЈОСИФ: *(Устаје из дремежа у који је зашао и сав озарен виче)*

Не треба, сине, телевизор, имамо, злато моје, само да си се ти мени вратио жив и здрав кући. Милоше, ту ти је капија, пред тобом, боже, шта пипаш, па он не види а гледа, трчи Ана, кћери, уведи га у двориште, зар не видиш да је

залутао, где рођену кућу да промаши. И дај, Ана, послужење, знаш колико воли слатко од ружа да залије хладном водом, стигао ти је брат, моја мала девојчице, не плачи, сине, већ потрчи, твоја узданица и заштита, иако је много млађи, бата је стигао са фронта и на леђима носи велики концертни клавир Glos und Laubeger. Не плачи, мила, моје старо срце се гуши у твојим сузама, биће све у реду, наша кућа ће опет сва бити озрачена твојом музиком у каскадама, види колики грамофон носи. Истина, ми смо на умору, али Миша је млад и јак.

Заштитиће те! И наша крушка ће рађати изобилно сабласти смрти, а вране, вране ћемо убијати чим прелете у наше двориште. Нека Вера пуца! Она има храбро и велико срце! Зар не, Вера? Ти ћеш пуцати!

ДУШКО: Па, онда... жао ми је, Ана. Ово је луда кућа и ја заиста не знам каква је ово енергија која разара све што је живо а ствара мртво, измишља митове и замењује их за реалне прилике и погодности. Овде очигледно никоме, сем мени, није стало до тебе и твоје срећне будућности. Али шта ја могу кад нисам дон Кихот и не умеме да се борим против ветрењача у њиховим главама. Њима су сенке важније од нас живих. И мени је боље да спасавам живу главу него да и сам уђем у вашу галерију породичних гробова. Ја сам здрав човек, једем добро, пијем умерено и спавам као коњ, а већ сам и сам почео да копним. Мени пушком прете. Твоја луда мајка хоће да ме избуши сачмом за медведе и дивље свиње. А татица, сенилни професор је подстрекава на злочин.

- АНА: Не! Ја не дам! Не дам, Душко. Не можеш тек тако да одеш. Па ми се волимо, ја и ти. Ми смо нешто обећали једно другом и то мора бити испуњено.
- ДУШКО: Али... он није потписао.
- АНА: Није још, што не значи да неће никад. Сачекај мало, покажи нешто отменог стрпљења, зар не видиш да је тата озбиљно болестан и да запада у све теже халуцинације.
- ДУШКО: Утолико пре, Ана. Утолико пре треба пожурити. Да не закаснимо, да не пропустимо нашу животну шансу. После ће све то зависити од ње. Зар не видиш колико је жилава и борбена? Неће ни за тебе да чује, а камоли за своје будуће унучиће.
- АНА: Мораш бар ти имати мало разумевања за мене. Мој цео живот је у процепу, не знам шта да радим, ова жена ме уништи, и мене и њега. Мишу је отерала у смрт.
- БЕРА: Ти знаш, Ана, да то није тачно.
- АНА: Јесте, мама, твој идеализам нас је поломио, твоја тврдоглавост упропастила и чисто слепоило за конкретне могућности које су пред нама.
- ДУШКО: Па, мене овде понижавају, Ана. Праве се као да ја и не постојим, третирају ме као некога који је с оне стране закона. Ти знаш, Ана, да је моја душа нежна и осетљива на неправду. Ја сам присиљен, ја, у ствари, морам да идем. Опрости ми, љубави, али ова ситуација је за мене неиздржива. Није важно куда ћу. Под савски или дунавски мост, свеједно, само да вам моје присуство више не квари породичну хармонију. Не знам где ми је ташна, морам и њу да носим, унутра су ми

печати предузећа. А прстен што сам ти купио задржи као успомену на једно време које је могло бити срећно, пуно позитивне перспективе и добре наде за будућност.

(Сћоји неодлучно. Нико се не ѿмера)

Ако је већ тако, онда... збогом.

ВЕРА: Збогом.

Душко и даље сћоји као укојан.

ДУШКО: Где ми је ташна?

ВЕРА: *(Приђе једној фоѿељи у ђошку, узме ѿашину и ѿреда му је)*

Ево ти. Ту ти је цело предузеће и ти сав. Твоја прошлост, садашњост и будућност. То је све твоје у овој кући. Узми и губи се. Заувек!

ДУШКО: *(Не мрда)*

А не, мама! Не заувек! Видиш ли, Ана, шта ми ради твоја мајка, како ме третира? Као крпу. Само, на погрешног се намерила. Ја ниоткуда не одлазим заувек. Како кажу велики руски писци. Ја се увек враћам на место опредељења и нема тих решетака, те полиције која ће ме задржати изван мојих чврстих принципа. Само што то опредељење није моје, већ ваше, мама, нисам вам ја убио сина, ви сте му сковали судбину а ја сам био само њена рука. Учинио сам све што је било до мене да спречим тај крај, али нисам успео. Победила је његова алавост и он је због усташког злата изгубио живот. Злато је било јаче. То је ваша животна литература. Умем и ја да читам књиге живота, пуне опредељења и смрти. И мене је живот научио своју сурову азбуку и лепо видим свачији крај, иако не знам, појма немам какав је био почетак. Лепо видим како се ни вама не пише лепо. Зато ћу се ја опет вратити,

док мало размислите и охладите своје вруће главе, јер ништа не гори тако силно као стари пањ. Морам да вам пружим бар још једну прилику да сагледате шта вам све реалност нуди у мојој личности, ако хоћете и у мом менталном здрављу. Ја можда и нисам неки морални корифеј, али сам ментална каријатида, дух ми је мермеран и несаломљив. Кад нешто наумим лако не одустајем.

А ти, госпођо, стара си жена и мој ти је савет да се бориш за сваки сат, сваки дан, да поживиш дуже и дочекаш своју срећу са унуцима, која је неизбежно зацртана.

(Одлази са њашином у рукама)

ВЕРА: *(Сломљено, њихо)*

Лаже, псето. Миша је патриота, бранио је српску нејач и погинуо на бранику своје отаџбине.

(Звони телефон, Ана крене ка њему)

Остави, Ана. Укључила сам секретарицу. Сигурно њега јуре повериоци или полиција.

Телефон њоново звони. Укључује се Јосифов ѓлас на секретарици: "Цвећара професора Крсћића. Нисам код куће. Молим вас осћавиће њоруку." Заћим се зачује женски ѓлас:

Ало, професоре! Јавите се, побогу! Овде ва-ша бивша студенткиња Дубравка. Знате, она што вам је писала писма, хрпу емоција, што је пре неки дан од вас купила зумбул. Сада вас не тражим због цвећа, неопходни сте ми из сасвим других разлога. Кад сам рекла мојим колегинацама да сте још увек живи и да дивно изгледате, решиле смо да вас позовемо код мене на кафу. Биће ту и ликерчића, срце да загрејете, и колачића, душу да ослободите. Ви сте нама свима остали у драгој успомени.

Сећате се колико смо вас волеле, а ја... ја сам чак била и заљубљена. Да ли још увек чувате моја писма? Штета. Већ тада сте били ожењени оном провинцијском вештицом која вас је завртела око малог прста. Хвала богу да сте бар сада удовац, да уживате у сласти слободе, радосни и ослобођени. А ја сам сама и све око мене је тако пусто да не знам шта да радим. Можда би било боље да сам трпела оног мог балканског примитивца, сада вероватно не бих била толико усамљена и изгубљена. Сада схватам да је боље да вам свињска њушка дува белог лука у лице него живот у пустињи. Сваке ноћи лежем сама у кревет као у гроб и ујутру устајем надувена од суза и неспавања као вампир осуђен на вечиту глад за животом кога нигде нема. Ако хоћете, можете понекад да свратите и на ручак. Сви кажу да кувам тако феноменално да ми нема премца, што се може приметити из приложеног. Шта да радим кад толико волим да једем? Код мене су данас мушкарци тек на другом месту. А није увек било тако. Сећате се, професоре? Моје тело је било као виолина, а сад се виолина деформисала у контрабас. Кад дођете видећете да сам за лазање прави мајстор. Молим вас, професоре, да ме због тога не избегавате. Моје срце је остало исто. А и други једва чекају да вас виде, да се подсетимо ваших незаборавних предавања. Таквог ретора Београдски универзитет још није видео. Чекам вас довече, таман кад зађе сунце, око пола девет. Улица Синђелићева, број осам. Моје име је на интерфону, у недопустивом случају да сте га заборавили, та ја сам вам својевремено послала толико нежних писама, са потписом “Дуда”. Биће још куповине цвећа, мени

је оно неопходно, ја уживам у цвећу.
Дакле, ваша Дубравка Јовићевић вас нестрпљиво очекује. Немојте да ме изневерите, па ја сам ваш бивши ђак, за име божје. Очајно вас преклињем и молим. Ваша бивша студенткиња и за увек обожаватељка, Дуда. Љубим вас у тај кочоперни носић.

Вера усџане и искључи тџелефон. Зајџим се окрене ка Јосифу који је у међувремену џоново засџао и дуго за џосмаџира.

ЗАВЕСА

ТРЕЋИ ЧИН

Енџеријер дневне собе. Јака месечева светиљосџи обасјава сваки деџиљ салонскоџ мобилијара.

Цврчак из дворишџија расџомаљено џева.

Чује се сабласан Анин кикоџи. Она се џојављује босоноџа, џоре, на балкону, у дуџој белој сџаваџици и џласно се кикоће. Гусџи, морбидни звуци арџенџинскоџ џанџа џоџуџи џоџлаве џроваљују у џросџорију и разливају се џо сџварима леџеџи се за џих.

Ана има џлаџинасџу дијадему на џлави и носи у рукама своџ оџромноџ џајаца Зозона, чврсџо џриљубљеноџ уз себе. Она заџраво још увек сџава; креће се и џовори у сну.

АНА: Можда су доле у некој фијоци, у проклетом салону. Мама их крије од мене, не да да се играм породичним накитом док сам мала, али ја сам порасла, драги, сад ће и доручак. Немамо сувише времена за срећу. Ето, видиш како оно неодговорно лети и не осврће се на катастрофално кратак живот, на разорну пуштош у њему. Док срећа само једном махне крилима он је већ одлетео и оставио те да трунеш у хладном и влажном гробу.

Боже, како је то сурово, драги, толики хаос, не знам где је мама оставила златне бразлетне, данас је венчање, ти си већ потпуно спреман, у комплетном костиму, а ја не могу да нађем ни моје сомотске ципелице. Па нећу ваљда босонога пред свештенике у шареним одорама и тешким чизмама. Да им кораци по црквеном поду одјекују кобно, као судбина. Не могу ваљда ја да шљапкам за тим страшним баџом коџи ми закива живот као гвозденим клиновима у тврдом храстовом ковчегу.

Дам! Дам! Дам! Одјекују ударци чекиџа и прикивају нас за смрт, за наше мртво стање у

вечности.

Какав парадокс! Споља ведро и светло, а унутра тесно и загушљиво.

Ваздух може ножем да се сече, његови комади у фронцлама плућа заплићу и не дају им да се шире. Боже да ли је све узалуд?!

Мама! Тата! Где сте рођени? Будите се! Устајте! Нећете ваљда моју свадбу да преспавате? Па то нема никаквог смисла. Ама баш никаквог. Чај само што није готов, а ви сте још у кревету. Хајдете, срам вас било, сватови чекају, младожења је нервозан а ја још увек нисам нашла моје златне бразлетне иако је све тако бело и лепршаво. Девичански лепо и чисто само што ваздух виси у фронцлама.

(Вади фијоке, разбацује кућице)

Ту је негде, у неком буцаку, али ја... ја не могу да се сетим. Ко ће разумети? Ко, кад ми је мозак потонуо у месечево млеко, а плућа густ ваздух сабио до смрти од гушења. Боже, какав ритам, која журба, само што не знам јесам ли жива од толике радости, или не. Ако нисам још увек мртва онда сигурно умирем.

(Тешко, хрипљиво дише, љуши се)

Мама! Мама! Где си?! Види да ли је чај готов, јесу ли послужени гости. Немој и ти, немој, молим те, да се кријеш од мене. Зар не видиш да су сви некуд побегли и да сам остала потпуно сама. Сама заувек, мама. Нигде никог, чиста пустош. Нестао је и онај пацов, по мозгу ми више ништа не тумара, чујем само застрашујући хук свеприсутног и бесмисленог космоса. Ох, мамице, ја сам само изгубљена мушица у величанственој светској вреви и гунгули. Спљескаће ме комешање ништавила свуд око мене. Направиће нулу од мене. Нулу! Нулу!

Чучи у ћошку у ужасном сїраку и хриїћући шешко дише. Музика се ѿјача. Луїшак марионетїа усїаје са ѿода где је био бачен и иґра неку веселу иґру.

На балкону се ѿјављује Јосиф у ѿижами, кућном оґрїшачу и ѿаїучама. По салону су изврнуїе куїије, разбацане фијоке и сївари из њих; наред на све сїране. Он ужурбаном силази и ѿрилази Ани):

ЈОСИФ: Ана, дете, шта ти је? Пробуди се, сине, па ти још спаваш. Сабери се срећо, татина. Не бој се, биће све у реду. Ја ти гарантујем. Ја! Отац је ту да те заштити. Не брини, Ана. Све је у најбољем реду, на добром путу. Ана! Чујеш ли?! Престани! Престани!

Ана неуїешно рида, музика свира, Зозон иґра. Јосиф ѿљесне длановима, музика замукне а луїшак, осїављен без енерџије, бесїомоћно се скљока на ѿод. Ана се ѿробуди и ґледа унезверено.

АНА: Шта је ово?! Где сам то ја?! О, боже! Зар опет, тата?! Докле ће да ме мучи ова болест?
(Приметїи ѿајаца на ѿоду, скочи и нежно ґа ѿодиґне)

Сироти мој Зозоне. Да нисам била неваљала у сну? Да те нисам повредила, моја једина, моја верна љубави?

Зашто нисте спустили шалоне? Ти знаш да ја у сну не могу да се контролишем.

ЈОСИФ: Знам, сине. Смири се и лези у кревет. Ја ћу затворити капке.

АНА: Шта ћеш ти овде? Где је мама?

ЈОСИФ: Није она крива, Ана. Није. Само јој није добро, има све чешће нападе мигрене. Синоћ је попила два бенседина и легла рано. Да може да спава, да се опорави, ујутру да устане, да пијемо кафу. Не могу сам, слаб сам на ногама. Али, Вера је чврста. Јака жена. Не

помиње своју несрећу, иако је она раздире. Видиш и сама колико је пропала. Изгледа и креће се као сенка.

АНА: А мене вуче нешто напоље, да седнем у ону твоју љуљашку и једноставно одавде одлетим у вис, али се бојим да се не откачи, да се дефинитивно доле разбијем.

ЈОСИФ: И ја се тога бојим.

АНА: Бојим се, мили мој. Страх ме је шта ће бити са мном. Из дана у дан ви старите и слабите, а ја... ја се губим и тонем у неком нејасном страху од ове куће. Она је зла и прогони нас. И мама се изменила, некако прозвила.

ЈОСИФ: Није, сине, Вера крива низашта. Ја сам крив зато што сам мекушац, зато што се нисам чвршће супроставио. Да јесам данас би и наш Миша био са нама и све би било другачије. Овако... ни сам не знам шта се то са нама дешава. Остали смо без заштите. Мами се синоћ десило нешто чудно. Умало да се заврши трагично.

(Вера се јојави на Балкону и док слуша њихов разговор, они је не примећују)

На улици, кад се враћала из самопослуге, приђу јој два беспризорника и без речи, једноставно је ухвате за руке и потрче са њом. Нису дуго трчали. Свега сто метара. Пустили су је иако јој ништа нису отели. Нека обесна омладина. То је зато што су беспослени, немају шта да раде па смишљају пакости. Њима је до игре, а што је жена добила лупање срца, ником ништа. Толико се узнемирила да је, не дај боже, могла и да умре. Попила је пилуле за смирење и зато те није чула. Зато сада чврсто спава. Хвала богу да је она мени остала жива. Само то могу да кажем. Мораћемо да је боље припазимо, ако хоћемо да нам дуже траје.

- АНА: Отерала ми је Душка, тата. Ох, боже, он се никада неће вратити. Никада.
- ЈОСИФ: Хоће, хоће. Знам да хоће. Вратиће се. Сигурно ће се вратити.
- АНА: А што да се врати? Где да се врати, кад овде није пожељан.
- ЈОСИФ: Ако те воли, вратиће се.
- АНА: Уништили сте му животни посао. И мој капитални пројекат.
- ЈОСИФ: Седи мало овде и смири се, Ана. Знаш ја сам њему оне папире јуче потписао.
- АНА: Шта?!
- ЈОСИФ: Због тебе сам потписао. Због тебе бих и себи смртну пресуду, само да знаш.
- АНА: Татице, мили мој, рођени, једини татице, тако те волим и... само да знаш: неизмерно сам ти захвална.
- ЈОСИФ: Само да мама не дозна пре времена. Кад будемо морали да се привремено преселимо, онда ће бити касно. Али, вратићемо се, Ана. Зар не, душо? Вратићемо се у наш стан на истом месту. Простран и светао стан, модерно опремљен и здрав у коме ће можда и месец престати да нас прогони. Тебе и мене. Такав је твој пројекат, рачуна са тим, зар не. Сам Душко ми је све потанко објаснио. И заклео ми се мајчиним гробом да ће се вратити по тебе. Са ципом, каже, хоће да те одведе на Авалу да се надишеш чистог ваздуха.
- АНА: Али, пројекат је код мене, он га још није ни погледао. О њему зна само из моје приче.
- ЈОСИФ: Доћи ће по пројекат. И по тебе.
(Пауза)
Да те води на Авалу.

АНА: Кад, тата? Кад?

ЈОСИФ: Ко зна? Можда још данас, чим сване, никад се не зна. Сачекао ме јуче, кад сам ишао код Дубравке, моје бивше студенткиње, знаш ону дебелу што је од мене купила зумбул, одвукао на кафу и развукао своје папире по столу у кафићу, ту, на углу. Ја сам се, право да ти кажем обрадовао, знам колико га волиш и колико патиш због неспоразума између њега и маме. Зато сам и потписао. Без много размишљања. А и ти да се реализујеш. Довео је два сведока, па смо сви заједно отишли у општину да све законски верификујемо. А после смо отишли код Дубравке на виски, да залијемо посао. Испоставили се да се они добро знају, да су можда чак и неки род. Ђаво би га знао шта су. То ме ни мало не интересује, само сам се мало зачудио кад сам чуо, да јој се он обраћа са “секо” а она њему “бато” као ти и мој Миша.

Само немој мами још ништа да говориш. Бојим се да се не шлогира, али ако хоћеш нешто да промениш у животу, онда мораш то нешто и да жртвујеш. А данас ће повратити цип. Показаће свом инвеститору папире и овај ће му дати паре да плати банци заостале рате.

АНА: Па то је фантастично, тата! Такав преокрет! Нисам веровала ни у најлуђем сну да ће се икад остварити. Већ сам изгубила сваку наду, престала сам да машем рукама, гутала сам воду и тонула на дно, кад оно, ти... ти се појављујеш као мој спасилац, мој анђеол чувар. Знаш ли ти, сад то смем слободно да ти кажем, сад је прошла мора. Знаш ли ти на шта сам ја помишљала. Да узмем конопац од оне твоје љуљашке и да се једноставно обе-

сим. Али, сад је готово. И са њом, том злокобном старом крушком. Њу ћемо прво посећи.

ЈОСИФ: Боже сачувај, дете, не убијај старца, где ће ти душа?!

АНА: Па куповаћу ти ја воће на пијаци, рођени, од сељака. Бићу запослена, главни архитекта, пратомајстор, татице и имаћу велику плату. Све ће бити другачије. И много, много боље. Нећеш више морати да цедиш своје позне године на Каленићу, да се брукаш и продајеш цвеће својим бившим студентима. Бићеш опет уважени господин професор у пензији. Говорићеш на промоцијама књига, у радио и телевизијским програмима, на стручним трибинама, вратићеш се у живот, татице, само сад иди у своју собу и лези у кревет. Спавај мирно, до јутра. Ја ћу спустити шалоне, замрачићу кућу тако да ни најслабији зрачак тај зликовачки бог неће успети да протури у твоју душу, да те узнемири. А ја... ја ћу у своју собу да још мало дорадим свој план. Зозон ће ми помоћи, он је моја инспирација и конструктивни покретач енергије. Накнадно ми је пало на памет, још одавно ме мучи идеја, али сам малодушно дигла руке од тога. Морам, морам да извршим озбиљну интервенцију на твојој тераси. Хоћу да ти тако проширим лођу да од ње практично можеш да направиш свој приватни врт. Да ти, лично, уживаш у свом сопственом животу, окружен цвећем које толико волиш.

И док Ана са њреском сјушића ролетине на њрозорима и замрачује енџеријер Јосиф крене уз сџејенице да би са великим изненађењем оџкрио Веру која седи на њима.

- ЈОСИФ: Вера, ти не спаваш?! Зар ниси попила бен-седине које сам ти донео?
- АНА: Шта?! Мама, ти си будна! А ми смо тихо говорили, да те не пробудимо.
- ЈОСИФ: Шапутали смо, Вера, због тебе, само да те не узнемиримо. А ти као дух ове уклетe куће у сред ноћи крстариш по њој.
- ВЕРА: Зора је, професоре. Ваздух је провидан и успешно разгони сабласни привид мрака свуд око нас. Остави, Ана, шалоне. Месец је избледео, нема више снаге ни утицаја на Врачару, сунце се примиче хоризонту. Зар не примећујеш како је цврчак утихнуо, славуј одавно заћутао а врапци се разцвркутали. Да смо на селу чули бисмо петлове како растерују демоне и призивају анђеле светлости, наше заштитнике да нам дарују крепост новог дана који је пред нама.
- ЈОСИФ: Како си ти, Вера, после свега што ти се јуче десило?
- ВЕРА: Па шта?! Мени се ништа није догодило, чак ми ни ташну нису отели. А и они су сада безбедни. Ништа нису узели па полиција нема по чему да их идентификује.
- ЈОСИФ: Не знам шта су онда хтели.
- ВЕРА: Па, ваљда, да ме убију. Али, ја мислим, професоре, да су они закаснили. Прави убица се већ постарао за моју смрт.
- ЈОСИФ: Немој тако, Вера. Пред нама је још пуно година. Дочекаћеш ти и унуке. Видећеш.
- ВЕРА: Зашто преврћеш фијоке, Ана? Шта то тражиш?
- АНА: Немам појма. Ја то онако, у сну. Знаш и сама.
- ВЕРА: Знам сине.

- АНА: Да се можда не сећаш, мама, где су моје златне бразлетне и платинаста дијадема? Поклонила си ми их, кад сам дипломирала. Сећаш се мама?
- ВЕРА: Видим да си дијадему већ нашла. Ето ти је на глави. А шта ће ти бразлетне?
- АНА: Догодило се нешто величанствено. Мој живот је најзад добио и смисао и перспективу. Само те молим да не затежеш са Душком кад данас дође да ме проси. Знаш како је чудно време у којем живимо, како су људи контрадикторни.
Ево, он, Душко! Савладао је модерну технологију у свом послу, а у души је остао конзервативан. Хоће да вас двоје замоли за моју руку.
- ВЕРА: Дај боже, дај боже. Ништа не кажем, сине, сем да си благословена и да ти је богом просто. И мени да буде опроштено.
Ја сам, дете моје, веровала у поезију, у идеалне слике живота и композиције које зраче атмосферу среће и личног осећања мира и грађанске смирености и безбедности са прихваћеним етичким нормама наше цивилизације, веровала сам у идеалне, моделе усклађених вредности, у патриотизам, у морал мог, српског народа, знаш оно, “ни по бабу, ни по стричевима”, и “немој, сине, огрешити душу...” али сад изгледа да сам погрешно васпитана, да сам у потпуности неприпремљена за овај живот. Нисам ни приметила шта се то догодило с нама, како су наши традиционални анђели од благовештајних постали демони рата и дунули у јерихонске трубе зла и разарања. И да сам хтела, ја Мишу нисам могла да заштитим. Њега нису убили наши непријатељи. Погинуо је од блиске руке. Баш као и ја.

- ЈОСИФ: Шта то говориш, Вера? Молим те, хајдемо у кревет, да се добро испавамо и одморимо, а сутра... већ данас, кад гране ново сунце све ћу ти лепо објаснити. Видећеш. Разумећеш и прихватићеш.
- ВЕРА: Све сам ја већ разумела, Јосифе, и ништа не прихватам. Ни твоји бенсендини, као што видиш, више не могу да ме опусте од страха који слуги велику опасност која се надвила над сам крај наших живота. Опрости, молим те. И ти, кад будеш схватио истину, разумећеш пакао који ме сада раздире и прихватићеш сваки мој поступак. Иди сад сам у кревет и почни да се навикаваш на самоћу. Одморићу се и ја. Буди сигуран.
- ЈОСИФ: Ја, мила, не могу да издржим твој бол. И сам сам сможден од сопственог.
(Плаче)
- ВЕРА: Знаш, професоре, ја верујем да је и наш син у последњем делићу секунде своје свести све схватио и да му је због тога све опроштено. Зато сам сада мирна и спокојна. Ништа ме више не може узнемирити.
Иди, Јосифе!
Пред тобом су нова искушења, а ја сам сувише слаба да те од њих заштитим. Све нас чека иста тешка судбина и ако заиста постоји место за грешнике тамо ћемо се сви једнога часа окупити за вечност, и то нераздвајно, јер што грех састави то ни бог не растави. То је правда коју ми сви за живота очекујемо, и која нас тек после смрти стиже.
Зато иди, припреми се.
Јер ништа више не може да заустави механизам ноћи. Ни нови дан, ни нови људи; зло семе је бачено у наше тле и сада све што ниче затровано је неминовношћу, страдањем и

страхом од њега. Роптање, јаук и лелек проширили су се по целој Србији и као коров угушили сваку наду у будућност и веру у живот. Нема више нигде среће и опуштености, присутни су само напетост и грч у којима цео народ проводи свој живот као у котлу у којем се кувају наше душе предодређене за муку, чемер и јад. И ја осећам такву врелину око срца као да сам нека средњовековна богомољка осуђена на жртвовање на нимбусу пламенова који га брзо сажигу и прождиру. Нема више. Горим у ватри кајања и гриже савести због тога што сам заслепљена баналним флоскулама, гурнула сопствено дете у злочин и смрт. Тешко ми је због тога и да дишем, а камоли живим. Јасно видим свој крај и једино њему се радујем.

Иди, Јосифе, одмори се.

А мене заборави као што се заборавља сваки лични неуспех и не извлачи никакву поуку из тога. Јер ту ништа не зависи од знања и искуства. Све је ствар судбине и предестинације које нас уверавају да има бога а да он није и не може бити добар колико то нама треба. Наша патња проистиче, пре свега, из наталоженог незнања и немогућности прихватања да је слобода служба вишем бићу, а не његова слобода да оно служи нама и нашим минорним интересима. Сада знам колики су грех лењост и раскалашност. Али сада је за мене касно. За тебе још није.

Зато иди, лези у кревет и припреми се за горке часове сазнања и истине који су пред тобом. Требаће ти много снаге да савладаш и ту препреку на свом срозавајућем путу до потпуне пропасти која није ничија привилегија. Па ни моја.

Научи да се сам стараш о себи, биће ти неопходно. Јер пред Аном је њена лична голгота и она неће имати разумевања за твоју, јер ће јој сва чула бити обузета сопственом. И немој због тога да ти буде криво и да се осећаш напуштеним јер таква је судбина свих који таворе на њеном истицању очекујући свој крај. Крај је ипак милосрдно решење. Само га страх од њега чини немилосрдним у нашим очима које нису у стању ни да у магновењу приметe истину а камоли да је у целости сагледају.

А сад збогом.

(Иzлази)

АНА: Стани, мама! Шта ти је?! Куда ћеш?!

ЈОСИФ: Не бој се, видиш да је у пењoару. Неће на улицу. Синоћ је доживела трауматски шок, Ана. Зато је пусти. Прошетаће по врту, сести мало у љуљашку и вратиће се. Једино, не знам, Ана, не знам како да јој саопштим да сам Душку дао свој потпис и да ћемо ускоро морати у привремени боравак. Али, то неће трајати дуго. Највише пола године, зар не, Ана? Зар не кћери? Ми, истина, јесмо стари и скромни, не треба нам много, али, зар да, поред наше куће, умремо у некој шупи?! Видиш и сама колико је мами тешко. Тако је понекад угуше дуго контролисана осећања која у слаповима избијају на површину, да ослободе плућа, да дође до ваздуха, да се њима не задави. И не преостаје јој ништа друго до да изађе и мало прошета по врту. Јер ни на улици више не сме да иде сама.

Напољу се чује брујање мотоцикла, а онда тининчан звук сирене аутомобила. Ана појирчи ка двокрилним вратима и широм их отвори.

АНА: Па то је он, татице, наш Душко, вратио се, мили мој, са “мицубишијем”. Како сам срећна! Успео је! Успео је да га поврати, ено, сад га паркира...

ЈОСИФ: Само, нека пази на цвеће! Не у алеји, за име божје! Назад! Назад, иди под крушку!

Улази Душко њоднаишиј и носи флашу шампањца у једној руци и некилко чаша у другој.

ДУШКО: Јес, под крушку, па да ми ови твоји гаврани закењају политиру. Видиш како му каросерија блиста, управо долази са прања. Нов, као под чекићем! Ана, љубави! Да наздравимо девојко, ваља се. Узми и ти, деда, један шампањац! Видиш како сам ја добар, моје срце је широко и чисто, као и мој цип. До јуче сам био понижаван и врећан у овој кући, а већ данас сам њен господар. Иако сам бескрајно добар, са мношћем се не вреди зајевавати. Могу сад да је срушим, ако хоћу, али још нећу. Моје је да чекам, једино што не смем да пропустим прави тренутак. Оно што ја наумим увек истерам, само да не буде оно, знаш Ана, терао зеца истерао медведа. Зато ја морам да будем опрезан и пажљив, да се не оклизнем, јер мој живот је пун мрачних и клизавих буцака са зликовцима који вребају иза сваког ћошка. Не тугуј због цвећа, деда, па нисам ти прегазисо жену, већ само тај реликт твог завичаја. А јебеш сваки завичај који те више не теши и инспирише, остаје само црна рупа у твојој памћењу. Све је то сада само прошлост. Прошлост теби, а будућност мени, као што је и ред. Јебеш цвеће! Ускоро ће овде багери и дизалице да играју свој плес смрти и живота. Данс макар, деда! Шта кажеш на слику, девојко? Каква кореографија! Ефикасна будућност се гради на темељима труле прошлости.

- АНА: Седи, Душко. Хоћеш да ти скувам кафу?
- ДУШКО: Може и бабино слатко од ружа. Уз кафу и шампањац. Да прославимо нову, позитивну ситуацију, преокрет мог положаја. И почетак радова. Ко зна, можда они већ данас пошаљу грађевинске машине. Знаш какви су данашњи градитељи. Важно им је да сруше старо, а кад ће да подигну ново, то сам бог зна. Треба да дође поп из комшилука да освети темеље. У ствари све је идеално иако се бојим да неће бити баш како смо планирали. Просторни план невиђено затеже око грађевинске дозволе. Неће овде, кажу, Ана, никакав пословно-стамбени центар, већ хоће велику, модерну гаражу. На девет спратова. Ја сам се међутим, једва изборио да на њој остану твоји торњеви и куле, тако да кад неко погледа са Теразија, гаража има да му личи на врачарску цитаделу. То је твоја идеја, сама си то хтела. Видиш ти какав сам ја човек и колико ми је срце. Поуздан и као пријатељ и као сарадник.
- АНА: Шта причаш, каква гаража? Где ћемо ми?
- ДУШКО: Па твој татица хоће баштицу а у Рушњу има земље и за воћњаке и плантаже а камоли за гербере и геранијуме. Знаш да неки сељаци успешно експериментишу чак и са домаћим банама. Кад може, кажу, диња, зашто не и банане, киви и ананас, зашто да Србија муком стечене девизе троши на дефицитарну робу. Теби, као архитекти, морају да буду јасни принципи урбанистичког планирања. Па треба и људи са Врачара негде да паркирају. Морају толики аутомобили да се склоне са тротоара и да се извуку из паркова, баштица и врћића. Проблем треба сагледати у целини са алтруистичког становишта а не егоистично и

љубоморно. Како ја нисам љубоморан на твога оца иако моја Дубравка каже за њега да је био сјајан професор и да је као лепа студенткиња до ушију била заљубљена у њега. Мислим да и данас негује неку сентименталност према њему, па ми то нимало не смета.

АНА: Каква Дубравка?! А ја?!

ДУШКО: Шта ти?! Зар ти немаш оног буљавог, крпеног лутка са којим се одрасла у љубави, никад га не испуштајући из загрљаја? Ја нисам болесник и као носилац здравих менталних импулса располажем јасним увидом у ствари и још јаснијом перспективом која ме чека у блиској будућности.

Ја сам сад са личног плана прешао на општи. Да ослободимо паркиће и баште од аутомобила да имају где врачарске цукеле да врше нужду. А не да кењају по тротоарима као у Бечу и Паризу.

Хајде, хајде, наврни чашу. То је најскупљи шампањац. Дом Перињон! За нашу будућност и непомућену срећу, Ана. Живели, деда.

(Сручи се у бидермајеров двосед, али седнувши на Зозона, скочи као ојарен држећи за врати)

Рекао сам ти да ово чудовиште нећу да видим у кући. У сваком буцаку он се потура и намерно хоће да ме повреди. Следећи пут, Ана, ако ми се буљави испречи на путу, само да знаш, ја не претим, Ана, ја дрхтим и цептим од гнева и упозерења, ако га само још једном сретнем у овој кући, откинућу му главу и бацићу га у контејнер за ђубре, где му је одавно место. Не дозвољавам да ме у мом дому својим недоличним присуством омаловажавају и вређају ментално офуцане креатуре које ме својим избуљеним и крволочним погледом провоцирају!

Ана скочи као шишрица и оџме му њајаца из руку.

АНА: Ако сам остала без будућности, не значи да свака свиња има право да забије своју њушку у моју прошлост, да рије по мом чистом и невином детињству. Ти немаш право, ти немаш никаквог права да подижеш глас у овој кући, а камоли руку на мог Зозона!

ДУШКО: Е, то ћемо још да видимо.

Јосиф зледа у њод. Ана га фиксира усјакџалим њогледом, као да не верује својим чулима. Душко се клањари на ногама.

ЈОСИФ: Пијан је, сине. Још увек љут због увреде. Не зна шта говори.

ЗАВЕСА

ЧЕТВРТИ ЧИН

Анина сјаваћа соба. Душко сјава њешким сном. Повремено хрче.

Ана, обучена и нашинкана за излазак, седи у фојшељи и држи ловачку њушку у крилу. Зашим је, уз оштар звук челика, прелама и њуни њаиронама.

Јуио је.

Напољу прелети јати гачаца. Њихово гратиње пробуди Душка. Он се усрави, проиже и седе у кревету, наслоњивши леђа уз јасук.

ДУШКО: Каква је ово кућа, Ана? Док напољу црни весници смрти несносно граћу и изобилно кењају по мом ципу, мене она у сну малтретира. Као да је подигнута на неком гробу. Где год зачепкаш по овом жебеном Београду свуда извиру само неки скелети и лобање. Није ни чудо што нас овако гањају.

АНА: Хоћеш да бациш поглед на татину доминанатну терасу што сам јутрос додала на анексу пројекта? Иде целом дужином фасаде тако да ће моћи од ње да прави Семирамидине вртове и то у каскадама, ако буде и даље хтео да гаји цвеће. Имаће најлепши поглед са улице, све до Црвеног Крста. Хоћеш?!

Пауза.

ДУШКО: Још не могу очи да отворим, Ана. Гади ми се, не волим да повраћам, али... глава ми пуца. Онај ваш пацов целу ноћ бургџа све по мом мозгу.

АНА: Морамо данас да га нађемо и да га убијемо.

ДУШКО: Нека, готово је и са њим. Ускоро ће и њему крај.

АНА: Да ниси видео мог Зозона негде? Цело јутро га тражим. Нигде га нема. Не знам. Бојим се

да му се нешто није десило. Да га није можда тата у сну однео на таван? Знаш, Душко, он јесте лутак али и сасвим мали дечко. Још увек се боји мрака.

ДУШКО: Сањам лепо како се гроб отворио а у њему лежи Вера, али није мртва и бела, већ румена и сва пуца од здравља. Не знам да ли је тако изгледала кад је била млада, али на мене је оставила сасвим супротан утисак, некако привлачан, готово еротичан. Смеша ми се оним њеним црним, крупним очима и каже: “Ниси ти, Душко, за моју Ану, она је љута звер, незрела и незаштићена. Испуће ти то мало крви у жилама, просуће ти мозак по крагни кошуље, претвориће те целог у црвоточину; населиће ти гуштере у очним дупљама, а у лобањи запалити свећу и окачити је о стару крушку да њоме плаши птице да ти не балегују по ‘мицубишију’.
Дођи у моју постељу,
(*ирекрси се*)
да осетиш шта је искуство смрти и каква је његова дубина.”
Баш тако каже: “Каква је његова дубина.”
Дубина гроба, ваљда, шта ли?

АНА: (*Подноси му ѿројекаѿи*)
Директна реплика Корбизјеове игре сунца и воде.

ДУШКО: Чујеш птице како се агресивно свађају око поделе плена?

АНА: (*Оставиља ѿланове на кревету, узима ѿушку, зашјеже ороз и нишани кроз ѿрозор*)
Јадни црви који се увијају под њиховим прождрљивим погледима.

Пауза.

- ДУШКО: Шта то радиш?
- АНА: Ништа.
- ДУШКО: Ја не знам је ли то “ништа” одговор који се односи на нешто, или он својим ништавилом све обухвата и поништава.
- АНА: Па, ништа. Седим овде и гледам у зид, док ти спаваш. И сањаш.
- ДУШКО: Данас су људи на крај срца и глупи. Све буквално схватају и виде као у кривом огледалу. Ја само знам једно поуздано. Кад би пијани људи били сувисли, они се никад не би трезнили.
- АНА: Знаш, Душко, ова ужасна жега што топи асфалт на улицама, ова неподношљива светлост што продире кроз завесе, све је то против појединца који хоће да се опусти бар у свом дому, ако је већ живот у друштву тако напет и нехуман.
- ДУШКО: Ако хоћеш да пуцаш у пернате лешинаре, а ти изволи, али тек пошто одем у купатило. Да не чујем њихово грактање. Знаш како рањена птица кука и запомаже. Сваки убијени мисли да је његова смрт истовремено и крај света, дефинитивно и тотално поништење свега. Па, тако и гачац. Ако можеш да поднесеш његов бол а ти пуцај. Командир врачарске полиције је мој пријатељ. Ноћас смо заједно пили шампањац. Додуше, сељачина суче вињак. Каже да га од шампањца боли глава.
- АНА: Страшно сам узнемирена и у некој паници која ми диже притисак и расте, бојим се да се не распадне од бола и гађења. Зато морам бар један метак да испалим, да се ослободим напетости.

- ДУШКО: Само пази да ми нека драмлија не пробуши лим на скупоченој каросерији. Тек кад добијем паре за кућу и двориште ликвидираћу све моје дугове и моћи ћу слободно да изађем на улицу, да смело погледам свакој хуљи у очи.
- АНА: *(Осџави љушкy на ѓрозору, окрене се и ѓо-
зледа зa ѓраво у очи)*
Да бих могла даље да живим ја морам да знам какаве су твоје намере са мном, са њима, уосталом, чије се сенке све више издужују и утапају у тамну зону дубоке старости. Ја хоћу да видим, да будем сигурна у све твоје планове, шта желиш од мене, хоћеш ли да то обавимо у цркви или само у општини, да одвојим шта ћу тог дана да обучем, како ће они да изгледају, јер већ годинама сањају да виде своју девојчицу збринуту и окруњену. Само немој да мислиш да је до тога мени толико стало, то је више њихова ствар, њихов живот и нико нема права да се са тим игра.
- ДУШКО: Мене дубиоза прогони, и у сну и на јави тражи моју ликвидацију, хоће моју мртву главу, Ана, упркос мојој људској обавези према теби, они хоће да виде гаражу на Врачару. Баш њих брига што ти хоћеш цитаделу, што можда више одговара нашој православној традицији с обзиром на Синан пашин злочин и без обзира на будућност, драга моја, нашу непосредну перспективу која тражи модерну технологију и ефикаснији корак ка себи, а не неке торњеве и куполе као у Самарканду, јер ја, лично, сви ми, лично, и криминалци, о, да, и криминалци који су ушли у све поре наше културе, уважавамо исту и надахнуће појединца човека ствараоца, мада они нису у стању да схвате шта ће ту та оријентална инспирација, пошто

Оријент није исто што и оријентир. Нас Запад оријентише, сигуран и комфоран боравак за аутомобиле, а људи нека сами брину о свом смештају. Овде свако мисли да неко други треба да му решава стамбено питање као да други немају сопствени живот и своје личне потребе.

Зато не разумем каква је то филозофија и зашто ти пуниш пушку док ја мирно спавам самлевен противуречностима неимарске професије. Не знам да ли могу да ти верујем кад се понашаш тако оригинално. Ајде што се још увек играш са лутком, што идеш у сну по ноћи, шкргућеш вилицама и колуташ очима, не видиш ништа и газиш све пред собом, саплети се и сама падни, врат сломи, ако хоћеш, само немој мене да вучеш у провалију, јер напуњено оружје у рукама лунатика може да буде кобно по све нас сензибилне. Узнемирен сам с правом, не зато што сам толико осетљивији на голо гвожђе него на голо месо, већ зато што су сви уморни против мене, што им нисам ваљда симпатичан, шта ли, и због тога што ја дубоко у себи, у мојој моралној суштини не одобравам њихову мортификацију, иако се веома трудим да схватим да је сваки човек смртан и да још за живота сâм себи копа гроб својим понашањем.

И кад ми је твоја мајка, пре свега непристојно дала шут карту, кад ми је својом менталном метафором одвалила моје, надасве, нежно биће и у срце ми забила своју отровну жаоку, ја сам пао на све четири и као мачка вратио се са живим мишом у зубима. И зато ја сад не мјаучем бедно, него бесно фркћем, не бојим се ја те гараве пушчетине, знам да је она само израз твоје љубави према мени. Њене мржње

се ја бојим која ми не да мира ни у праведном сну после тешког радног дана испуњеног бројним психичким проблемима и траумама.

Ана оћали из њушке кроз њрозор. Сћоља се зачу урнебесна њишчја гџраја и њишићање рањених гачаца док се соба исћуни барућним димом шћио наћера Душка на гџчевий наћад кашља. Он скочи из креветта и онако у њижами сћиоји на сред собе и њресе се од сћраха.

АНА: *(Говори њолако у синкоћама, равно и без боје у гласу)*

Ово је мој бол и крв из моје ране, то нема везе са њима, птицама. Ја волим свако биће, поготово крилато, па био то шарени лептир из купуса или љута оса која насрће на месо. Само сам то хтела да кажем: колико сам испуњена очајањем и страхом да ми се оно као жуч не разлије по целом крвотоку, по дубини читаве душе, да ми кожу не блиндира, да ме не угуши толика паника.

ДУШКО: Молим те немој више да пуцаш, немој никад више. Ти не знаш какве то успомене буди у мени. Кад само једном неком просвираш главу и видиш како му се очи као две капи воде разливају и беже из посуде, како му сива маса прска и лепи се по теби, како му се лице, тај знак божјег достојанства цепа и кида као крпена лутка у рукама разјареног детета, научиш да мрзиш оружје и да га се плашиш. Мени се гади од сваке смрти: птичје, зечје, прасеће или вучје. Само смрт човека има неки хистеричан патос у себи и изазива оргазам и протезање удова које се не може контролисати. Тај крик и страстна жеља за животом усађена дубоко у сваком гену свега што се миче и радује сунцу и небу у мени изазива осећање ужаса и доводи ме до лудила које ме

блокира, које ми омета дисање и потпуно ме деконцентрише.

Зато те молим да спакујеш пушку и лепо је вратиш тамо где је и била, а ја одох у купатило. Сав сам мокар од страха, извини ако се мало дуже задржим. Или још боље: предај је полицијској станици. Врачар одавно није подручје за лов.

(Пође у кућа̀тило)

АНА: *(Гледа кроз њрозор)*

Ко ти је та Дубравка?

ДУШКО: Знао сам да ме та чаша неће мимоићи, што рече Бог кад су га на крст разапињали.

АНА: Ко је она?

ДУШКО: Неки пут истина није толико популарна; мудри су они који је упорно избегавају; тако је успешно заобиђу и одговорност која их само оптерети.

АНА: Дакле?!

ДУШКО: Па, добро. Ако баш хоћеш да знаш, за мене, она је нико.

АНА: Како нико?

ДУШКО: Не само нико, него и ништа. Ето ти јеванђеоске истине. Као и увек, она је једноставна и проста. Нико и ништа.

АНА: Значи, нема Дубравке, нема гараже, ниси продао нашу кућу, све си пијан измислио.

ДУШКО: Па није баш да сам пијан, него је живот компликован а чињенице су сложеније него што могу речима да се објасне. Другим речима. Та Дубравка је девојка твога оца.

АНА: Молим?!

- ДУШКО: Такав је живот, Ана. Апокалиптичан и непредвидљив. Могу пророци да буду кол'ко хоћеш у праву, шта вреди, кад им нико не верује. И док нас бројни знаци непрекидно упозоравају на неминовности које су пред нама ми смо за њих најчешће и глуви и слепи. Ко би очекивао од старог месечара да ће у тим годинама тако да се попали на своју бившу студенткињу. Ваљда га она враћа у младост, ђаво би га знао шта је у питању, али изгледа да њих двоје нешто муте.
- АНА: Слушај... иди у купатило. Иди! Много си јадан и прљав, али те не треба прати сапуном и купати, тебе треба цедити, Душко, да исцури сав твој талог из тебе, да се види има ли било какве људскости у твој поремећеном бићу. Не знам само шта хоћеш са овом скаредном причом и о ком је лудилу ту реч.
- ДУШКО: Мене су целог живота вређали и понижавали, Ана, и никад ми није било јасно зашто ја, откуд баш мени да се не верује кад сам чист и сјајан као Сунце, и човек поштен, дубоко религиозан. Па нисам ваљда ја крив што ме је живот често доводио у шкрипац и стављао нож под гушу па су неки од мојих потеза, на које баш и не могу да будем поносан, били силом изнуђени. Кад је живот у питању, кад ти се у оку гаси сваки зрачак светлости, кад имаш грч у плућима и кад ти срце лудачки бије као да хоће из груди да искочи, онда не размишљаш исто као кад после доброг ручка седнеш у меку фотељу и запалиш цигару уз кафу. Зато ја, који сам имао великих проблема, кога су биле и газиле мечке зле судбине, очекујем, од свих у кућним папучама помиловање, разу-

мевање и опроштај, а не егзекуцију. И ја имам душу, и мене је мама родила као све вас иако нисам одрастао на меду и млеку, у вати и памуку, не сећам се чак ни да ме је рођена мајка као дете икад пољубила, а камоли да ме је неко клацкао на колену. То, ваљад, треба разумети, девојко, опростити и благословити, а не припремати и пунити стару танцару за птице да се мени просипају црева, као да ја загађујем нечију природну средину, као да сам ја непријатељ човечанства. То што се ми толико разликујемо, што је сунце мој енергетски генератор за разлику од вас који фурате на месечину, не значи да ја овде снујем превару и подлу намеру да вам отмам кућу и то под вашим добро уваљеним гузицама иако друштвена правда и интереси нације захтевају ригорозне и радикалне мере. Једноставно, стара кућа мора да се руши да би почели да се копају темељи за неку имагинарну будућност која ће нас све изненадити. Нисмо ми криви што нисмо едуковани да је препознамо и да јој сами радо похрлимо у сусрет.

(Пође али заспване још једном)

Ни ја не волим кад неко звечка оружјем и бучно шенлучи изнад мог кревета, док, згрчен у њему, снујем своје кошмаре који ме прогоне и не дају да се опружим. Она вештица, твоја мајка ми се на недопустив начин и на јави и у сну обраћа, начин који ме тера на повраћање, на ругобно и туробно осећање живота који је и онако у кризи и незадрживо ми клизи кроз престе измичући свакој разумној контроли. Просто осећам како и мене лагано захвата проклетство и лудило овог дома, како ми се губи разум и више нисам сигуран у оно што желим и хоћу.

Оде. Ана сагне главу и шишо, безгласно ѿлаче. Улази Јосиф са шорбом у рукама.

ЈОСИФ: Направио сам глупост, Ана. Ја сам преварен и то мами не смем да саопштим. Бојим се последица, она је, жена импулсивна, нагла, нико не зна на шта је све спремна, о чему размишља. Само ћути и мисли. Ко зна шта све она смишља, какве резервне планове држи у глави. Него, чујем пуцањ. Где је леш? Је ли отегао папке?

АНА: Ко, тата?

ЈОСИФ: Како, ко? Па он, пацов! Однекуд се уселио и тумара по сву ноћ. Бојим се да нам кућа не падне на главу. Ако их на време не зауставимо, Ана, ако допустимо да се размноже гадови, готови смо. Њиховој похлепи и агресивности нема краја. Једино метак може да их заустави.

АНА: Не разумем како то мислиш.

ЈОСИФ: Па лепо. Моје су руке дрхтаве а ја стар и бољестан. Бојим се промашаја. Пацов је опасна звер. У том случају насрће на противника и очњацима му кида грло. Зато имама тебе, као младу јасику, наш лукобран и бедем. Сада, кад више нема Мише једино ти можеш да нас заштитиш. У тебе се уздамо, у твоју одлучност и снагу. Ти не можеш да промашиш. Гамад треба убијати, кућу чистити, живот свој одбранити.

АНА: Нема никаквих пацова. Ту је само мој Душко.

ЈОСИФ: А јеси ти приметила његов преображај, како му се њушка издужила и зуби искочили из уста? Као вукодлак.

АНА: То су твоје халуцинације, тата. Он је само мало осетљив и много глуп. Иначе је исти. Воли да филозофира. И често узима себе као позитиван пример за своје животне компарације.

- ЈОСИФ: О, не. Ја знам да имам неке психичке деформације, али параноик никада нисам био. Па ја сам целог живота веровао људима, Ана, само што, изгледа, овде није реч о човеку него о опасном глодару који ми је припремио добро сковану заверу.
- АНА: Ја не разумем, збиља не схватам како пацов може да скује заверу.
- ЈОСИФ: Ни сам не знам како ово да ти кажем, дете моје, да те сачувам од људског зла, да и ти не скренеш. Сувише негативних чињеница се нагомилало и навалило на наше главе.
- АНА: Говори, не бој се, тата. Одавно ја слутим зло и спремна сам на њега. Не штеди ме, кажи истину, она једина има снаге за праву акцију. Не можемо више овај лажни живот да трпимо и ћутке подносимо. То нема смисла, то превазилази ропско трпљење и бесмисленост страха пред опасностима отвореног живота. Морамо да се суочимо са истином, мили мој татице. Доста је лажи! Доста! Хоћу истину, па макар и сазнање да живим у паклу. Говори, о чему је реч!
- ЈОСИФ: Па о Дубравки, мојој суденткињи. Све ми је рекла и упозорила на звер. Он је у званичном браку са њом, само што не живе заједно. Показала ми је венчаницу мада јој је запретио да ће да је убије, само ако зуцне нешто о томе.
- АНА: *(Тихо, гошово шајтајом)*
Не, то би било сувише монструозно. То је нека интрига! Груба превара! Не верујем у тако нешто. То је немогуће.
- ЈОСИФ: Вера је била код ње и она јој је све испричала. Како је све испланирао, да нас превари, како да тебе искористи и нама да отме кућу.

Данас долази екипа за рушење и сравниће нас са земљом чим нас полиција силом избаци на улицу.

На жалост, она је све то слутила својом женском интуицијом, али је због нас ћутала, поготову што си јој ти жестоко пребацивала да хоће да ти уништи срећу. Али, откуд смо ми то могли знати, Ана, коме би на ум пала тако перверзна поквареност, тако зликовачки план. Представљао се као друг и заштитник нашег Мише.

Због свега тога мама је некуд нестала и појма немам где би могла да буде. Идем да је потражим, ту негде, по околини, да не плаче негде, у шупи или у башти, да није и она од шока доживела амнезију и седи на некој клупи у паркићу јер нема где да се врати. Бојим се да не учини нешто са собом. Можда би и за мене било боље да сам свршио са својим мукама, него што сам све ово доживео.

АНА: То једноставно није могуће.

ЈОСИФ: Дубравка каже да нам је он убио Мишу; с леђа у Вуковару. Пуцао му у потиљак, због неког злата. Не могу да верујем да се мој син, наш херој Милош Крстић, полакомио.

(Плаче)

Какав је ово живот, дете моје? Шта сам ја богу скривио да ми је судбину предао у руке ђаволу?

(Крене најоље)

АНА: Татице, мили, не буди лаковеран. Та жена, тата, она је болесна. Чувај се ње, мили мој и обећај ми, молим те да ми се закунеш да никад више, никад нећеш тамо отићи. Она једноставно лаже, зато што је зла и дебела, зато што си ти бескрајно наиван.

Јосиф се враћи, ојшоври ѿорбу и из ње извади Зозона са ојкинућом ѓлавом.

ЈОСИФ: Ово сам јутрос нашао у контејнеру. Твоја лутка са откинутом главом и бачена у ђубре. Сама размисли ко би то могао да уради.

АНА: *(Појирчи, узме ѿело лућке у једну руку, а њену ѓлаву у друѓу)*

Шта?! Зозоне, мили Зозоне, реци Зозоне, ко ти је то урадио, драги, кунем ти се, вратићемо му то истом мером. Ох, како је свет свиреп, тата! Како су ѓуди зли! Како могу овако нешто да ураде јадном невином створу као што је Зозон, сасвим, сасвим малом детету? Па он је немоћан, не може сѓм ни да се брани.

Са ѿешкиром око бедара, свеж и окућан, добро расјо-ложен, улази Душко.

ДУШКО: Нигде не могу да нађем баде мантил. У овој кући нема реда. Једва сам нашао и овај чист фротир.

Деда! Шта је то с тобом?! Да се ниси заљубио?! Ти не престајеш да нас изненађујеш. Види како ти добро изгледаш. Спремио си се за акцију, благо теби, мангупе. Без старца нема ударца, а?! Ти си бар решио све своје проблеме. А и шта ти друго преостаје у тим годинама, него ѓубав. То је права илузија о вредностима и смислу живота. А не каљава мочвара бизниса одакле те из сваког вира вребају пијавице да ти крв из жила исисају, да те испразне као пуну врећу старудије. Данас је живот страшан без ѓубави. Шта кажеш на то?

ЈОСИФ: Данас је све релативно и много зависи од тога како се свету представиш. Често нам добро тимарено, чисто и светло перје служи да при-

кријемо своју тамну душу и лоше намере. Иако неки голуба сматрају симболом мира и светог Духа, ја га видим као представника градске канализације, летећег пацова кога треба без милости убити. Да не шири кугу и црну смрт међу људима.

(Оде)

ДУШКО: *(Почиње са облачењем)*

Зашто ово, Ана? Чему сад изненадно и неочекивано непријатељство твога оца, кад смо нас двојица коначно нашли заједнички језик. По чему је он бољи од мене? Истина, био је професор, али сад је обичан пиљар за разлику од мене који сам од мешача блата за подизање сеоских учерица постао угледан човек, директор и власник предузећа, од кога он очекује да му запосли ћерку.

Али, ја се бојим толике незахвалности. Она по правилу поништава све наше добре намере и тера нас на неопходну опрезност.

Молим те, да ли иде ова жута машина на плаву кошуљу? Видиш да је посута браон љиљанима, као старо злато. Као јесење лишће по чистом стазама Калемегдана. Мада знам и ја за основно правило у естетици: “Није злато све што сија.”

Какви су они људи, твоји родитељи? Имају господску дистанцу у односу на мене, мада у њиховом понашању преовлађају црте сељачког миљеа из којег потичу. Ја мрзим сељаке, Ана, исто као и лажне, уображене грађане. Нико их боље од мене не познаје. Грабљиви су и нечасни. Видео сам их у рату, како су сурови и бездушни. Руке и ноге су губили на минираним кућним праговима Хрвата, само да се што пре дочепају њиховог покућства и

накита. Осим тога, потпуно су необразовани и не могу лако да се привикну на урбан живот, на дисциплиновану хигијену. Страшан је живот са њима. Без отмености и чистоће, без реда и тачности, са одвратним навикама кад мисле да су сами у просторији. Они у ствари и чине наш грађански сталеж, сој људи без достојанства и одговорности. Они никад ни у цркву не одлазе да се исповеде, на пример, да им овлашћени чиновник божји завири у душу испуњену злоделима, да је очисте од мрака и проветре од греха, да могу ведро и полетно да наставе са својим ружним ексцесима. Зато ја, Ана, и не могу да се женим, иако ми је већ време, у ствари не могу ни да замислим да моју децу треба неко са таквим примитивним манирима и рудиментарним менталитетом да подиже, да их љуља на љуљшци и цупка на колону. Моја деца треба да се угледају на мене, а не на мајку, јер мој ген је јак и преовлађујући у целом нашем народу. Зато је тај народ упркос свом ниском стању духа и занемареној хигијени и трпен и спасен. Јер је јак и немилосрдан у борби да преживи без обзира што је окружен далеко цивилизованијим непријатељима који живе у страху од тог селачког вируса. Просто хрли напред, јер живот не може да чека.

АНА: Твој је дошао до краја.

ДУШКО: *(Узнемирен челичном хладноћом њеног ѿона)*
Не разумем. Шта то треба да значи?

АНА: *(Покаже луѿку Зозона са оѿкунуѿиом главом)*
Јеси ли ово ти урадио?

ДУШКО: Чекај, Ана... Стани мало, не пуцај одмах, молим те, душо. Не љути се. Ја знам да си ти преосетљива и нагла, у стању нервне напетости спремна на сваку глупост, али овде је важнија намера од самог чина.

АНА: Је ли ово твоје дело?

ДУШКО: Сам чин, Ана, само дело је ништаво ако размотриш његове мотиве и уђеш у саму суштину намере. Ајде, смири се и сама размисли. Где иде људски живот за крпену лутку? Твоја болест постаје опасна и њој се више не сме повлађивати, узрок зла се мора на време утврдити и отклонити јер ако се у правој иницијативи закасни онда акција може да буде узалуд, а резултат кобан.

АНА: Тако је, драги. Узрок је увек боље отклонити, па макар и са фаталним закашњењем него да нас несувисла болећивост неумитно и заувек прождере. Врло добро си знао колико ми у мом изманипулисаном животу значи идеја која интегрише његове крпиче од самог почетка, од првих знакова светлости, од првог памћења које ме води у сигуран и спокојан импулс који се касније извитоперио и дегенеришао у ругобно подсмевање свему што живот чини лепим и достојанственим. Намерно си разорио сав мој интегритет и од мене, лоше ћерке и онемогућене мајке направио себи и судију и целата који те овог часа осуђује на смрт са моменталним извршењем, без оклевања и одлагања. Зато, гњидо, буди проклет заувек и умри сада као што је ред свима који своју грамзивост хране туђом срећом бескомпромисно жртвујући оне који нису у стању ни да се боре, а камоли бране.

ДУШКО: Али ја ништа нисам порекао, Ана. Ја и сад стојим иза сваке своје речи, једино те молим да не судиш о мени као о свемогућем, јер и он је немоћан да спречи турбуленције у главама људи и идејно лутање свих оних који су препуштени сами себи, без ичије помоћи и разумевања. Ја сам само хтео... да заувек... решим... свој живот... да не морам више да се потуцам од намила до недрага... Заувек, мила...
(*Од сцѐраха ѓадне у несвесѓ*)

Телефон звони, заѓим се чује како се укључује ѓелефонска секретѓарица: “Нисмо код куће, осѓавиѓе ѓоруку!” Чује се Дубравкин, од болова, измењен ѓлас:

“Професоре, јавите се за име божје. Налазим се у Ургентном центру. Душко ме је ноћас претукао. Да видите само на шта личим. Сва сам уфалчована, рука ми је поломљена у лакту, два ребра напрсла, цело тело ми је нагњечено и у огуљотинама. Ужасно ме боли иако сам под јаким седативима. Уништио ме, зликовац. Али, ја морам. Морам да се чујем са вама. Не знам како ће се одвијати последице по мој живот, али ја се нећу предати. Напротив! Ја верујем у живот, у његове неочекиване могућности, да ће све проћи и да ће нас срећа поново обасјати. Само, за име божје, не говорите ником ништа. Ништа, тако вам бога, професоре. Довољно је само да нешто наслути па да ме згроми. Рекао је да ће ме убити, ако ишта чује. И хоће, хоће, ја га знам, само чека згодну прилику да ме се заувек отараси. Решио је да се поново жени. Али, ја га нећу пустити, мили, драги мој професоре, мој једини пријатељу. Нећу допустити. Шта да радим кад сам још увек заљубљена, спавам са његовом прљавом кошуљом јер ме задах ње-

говог зноја испуњава једрином младости и бескрајном љубави. Кад сам у његовом загрљају као да сам на морској пучини, и нигде нема ничег друго, ни галебовог крика, ни рибљег бућкања воде, само шум валова мојег крвотока који ми запљускују мозак као морски таласи обалу.

Вратиће ми се. Знам да хоће, кад опет падне, кад не буде имао шта да једе, вратиће се. Јер друга неће да трпи као ја. Ни твоја Ана, сигурна сам. Данашња омладина је опасна, нарочито жене, а он је, иако рођени зликовац, наиван, сувише верује у снагу своје комбинаторике. Бојим се за њега. Зато ћутите, тако вам бога. Никоме ништа, ни речи о ономе. Поздравите вашу супругу, дивна и одлучна жена. Волела бих да поседујем њену виталност. Њена чврстина просто импонује. Реците и њој да ћути. Замолите је, иако знам колико је чврста и да неће проговорити, али вас, мили професоре, ја се вас бојим. Ваше расејаности.”

Телефон ћрекине, Ана и даље седи нећомично. Улази Јосиф који угледа Душка на ћоду.

ЈОСИФ: Ана! Убила си пацова, сине, мада је сад ионако све касно.

АНА: Хтела сам, тата, била сам спремна да му проспем црева и упрљам овај бидермајер намештај, али он ме је предахитрио.

ЈОСИФ: Како предахитрио?

АНА: Онесвестио се од страха и пао овде као громом погођен. Не знам, ко зна, можда је и мртав. Гади ми се да га додирнем. Бојим се мртваца и да погледам, а камоли пипнем. Дуго га посматрам и не знам шта да радим. Сав је одузет, уопште се не покреће.

ЈОСИФ: Машине само што нису стигле. Ускоро ће овде све врвети од булдожера, багера и мешалица. Очигледно им је веома хитно. Кажу да се на паркирању више заради, него на издавању станова и да је Врачару неопходна једна импозантна, огромна гаража. Аутомобили су данас профитабилнији од људи. Само не знам како ћемо ти и ја. Не знам куда ћемо, у какав смештај.

АНА: А мама?

ЈОСИФ: Молим те, Ана, не излази кроз двориште. Тамо се десила трагедија.

(Плаче)

Сирота Вера. Виси са крушке онако сува и спарушена, као суви лист. Ја сам крив. Ја. Није требало да идем код оне моје студенткиње. Овако, сада је све толико касно, као да никад ништа није ни било. Опрости, мила моја. Нисам успео да вас заштитим. Изгубио сам.

Напољу се зачује пресак и брујање машина. Свећлост ђолако прорада и заму ноћи пробрјају јаки рефлектори брађевинских машина. Зидови куће се руше. На сцени су само Душко, који још увек онесвешћен лежи на поду и изнад њега на столу лутика Зозон са свећлећим ореолом изнад главе.

Чује се јак женски глас. То је глас Душкове мајке из другог звучног просфора:

ГЛАС
ДУШКОВЕ

МАЈКЕ: Дужи се, мрцино лења, свет се руши свуд око тебе, а ти још увек безбрижно спаваш.

ДУШКО: *(Са озвученим гласом)*
Не, мама, ја не спавам. Ја тонем у ништавило. Зар не видиш да сам мртав и да више немам

никаких обавеза ни према теби ни према свету који за мене никад није ни постојао. Убили су ме сомнамбули иако сам био послушан и водио рачуна о свему што си наредила. Ишао сам свакодневно у цркву, попа сам љубио у руку, крио се од месечине и редовно се причешћивао.

(Почиње музика. Зозон иџра)

Али, бог, мама, није никад примио моју жртву. Он ме не воли и не поштује. Погледај како о концу игра и радује се мојој смрти. Иако сам га свег растргао и главу откинуо, ево га како је цео васкрсао и подсмева се мојој личној трагедији. Нисам ја крив, легионари га нису добро разапели, нису на време проверили његову смрт, а он се тамо, на крсту, добро намучио и наљутио па се, ево, већ два миленијума свети човечанству и игра свој смртоносни плес апокалипсе на његовом гробу. Ја сам био беспрекорно послушан, а сад сам за награду мртав. Не знам како то да схватим и како се све ово догодило, тај кобни неспоразум у послу и у љубави.

Заиста, заиста ти кажем да овај свет не постоји више за мене, никад није ни постаојао и то је једина његова истина. Све наше снове и наде, сву муку и сав труд прогутала је његова илузија. Све то и сâм видим, али сада је сувише касно. Сада знам да ни мене нема.

Зозон, као индијски боџ Шива иџра свој рушилачки ѿлес, кућа се руши и све несѿаје у ѿоѿиалном разарању.

КРАЈ

Ӯговор

драма

ЛИЦА:

ВИШЊА

МАША

ХЕЛЕНА

ЧЕДА

Београд, 14. јула 2007.

 ПРВИ ЧИН

Вишњина сјаваћа соба зашамњена шешким брокашним завесама. Из украсних сшоних лампи и два зидна канделабра, између којих је велико биљурно огледало, избија пригушена, шойла светлост. Ту су и шри зломазне фотеле и полиширани сшилски шочихи, зашм шешак рел од ружиног дрвета, зашасио црвене боје.

Вишња, у белој свиленој сјаваћици, шодглављена јасшцима, седи у свом кревету. Крај ње је уредно сложен шеоар и шислоњен шшай са сребрном дршком. По шшошћеном лицу не могу шшачно да јој се одреде шодине. На њему је шшња од неке нервне болести урезала дубоке шрагове. Има негде између четрдесет и шедесет година.

Маша је једро девојче од двадесетак шодина, шо занимању козмешичарка, без шосла. Врло је сензуална и сва киши од здравља и женшвености. Обучена је као служавка са белом везеном кецелицом шреко крашке сукњице и деколширане блузе. Док иде на високим шшшклама, заносно увија куковима. Ноге су јој дуге и савршено извајане. Како хода рекло би се да је шрофесионални манекен.

ВИШЊА: Јеси ли можда видела неки дим да куља из њега? Нешто као магла, а ипак прозирно, као вео на промаји, унутарњи пламен који избија из одшкринуте рингле на шпорету. Јеси ли приметила душу како га напушта?

МАША: Напротив. Нека студен га је била обузела. Сав се скупии и задрхтао из саме дубине бића, док се није умирио, хладан као камен.

ВИШЊА: А боја лица, је ли била бела као креч? Да ли га је бар тада стигла нека грижа савести?

МАША: Више је био жут, као лист кад отпадне са гране у јесен.

ВИШЊА: Је ли можда промукло кашљао, или се гушио? Да није крклао?

МАША: Само се нека грозница у очима сама од себе угасила.

ВИШЊА: Значи, умро је као праведник?

МАША: Ни сад ми није јасно како неко коме је толико стало до живота, може тако лако да оде из њега. Просто, као да је ствар унапред договорена.

ВИШЊА: Да није неког проклео на самрти?

МАША: Смрт! Једино њу је помињао, бунцао о некрофилији и страсти према самртном грчу... *rigor mortis*, *rigor mortis*, муцао је и грчевито се бранио рукама, рекла бих, са френетичном жељом и чврстом намером да је избегне. Али, Бог није слао спасење, његов анђео му се није смисловао. Био је глув и слеп за његов бол и силан страх који је уместо наде у њему дрхтао. Пажљиво сам посматрала сваки тренутак његовог ропца, сваку фазу његовог умирања, јер он је био мој отац и ја сам његова кост по самој природи генетске матрице. Видела сам како су му се танке и чврсто стиснуте уснице наједном оклембесиле.

ВИШЊА: Јеси ли га можда држала за руку?

МАША: Није допустио. Нико није смео ни да уђе у собу, једино сам ја била присутна, дубоко загледана у крај који је неумољиво, као хорда преплашених пацова наступао. Прво му је слетео на чело, а онда се полако спуштао преко очију до уста, и дубље, док му дах није пресекао и срце зауставио. Ах, да! Чини ми се ипак да је извирала нека сенка, али не из њега већ одозго као да га је прекрила уз оштар мирис сумпора који је на час испунио собу. Сама сам осетила неко гушење од њене близине. Почела сам да кашљем и да се давим, али је све било готово за час и брзо сам се повратила.

- ВИШЊА: Шта си још осетила у том часу?
- МАША: Ништа сем да је време веома релативно и да његову дужину мери искључиво субјективни доживљај. Помислила сам да је можда тај, тренутак за мене, за њега вечност, и да је та вечна мука умирања у ствари пакао о коме говоре свете књиге.
- ВИШЊА: Ни страх од њеног присуства? Тугу што ти односи једину потпору у животу, ужас усамљености? Можда поразну немоћ?
- МАША: Само радозналост, могло би се рећи, према технологији њеног одлучног присуства. И деловања. Као да каже:
“Ево и то ће сад бити готово, а шта ћу после? Зар за мене нема одмора? Зар морам све што је неко други започео, баш ја да довршим? За све њих постоји крај сем за мене јер они се непрекидно обнављају и држе ме у шаху. Хоћу ли се икад и ја одморити и хоће ли мој крај бити крај свих других почетака? Хоће ли се најзад ова мемљива долина суза осушити и претворити у пустињу? И хоће ли, на крају, мој крај бити тако страشان као његов или ће бити један оригинални блесак светлости пред потоп вечне таме и непокретности? Заувек!”
- ВИШЊА: Ех, провинцијо, мајко испразног интелектуализма и надувеног индивидуализма! Зар су те тамо, у тој школи за масну и суву кожу, учили и филозофски егзистенцијализам? Зар вам масажа заморених и отечених стопала дебелих жетина није довољан напор него још придодате и своје чобанске амбиције у походу на врлети божанских истина које вам сурвавају сваку естетику смисла у сладуњав воњ ваших пољских клозета у вртовима из којих берете здраву храну и храните се сопственим рециклираним изметом?

МАША: Како је то страшна реч, милостива госпођо: “заувек!” Док нисам видела татину смрт никад ми моја смртност није ни падала на памет. Као да ћу спавати, будити се, јести и трчати заувек, као да никад неће стати свет у свом вечном кружењу. А онда, одједном схватиш да је сваки дах, сваки покрет и мисао само привид и да је живот оно друго лице смрти које само затрепери у магновењу и заувек се угаси. Та ужасна реч “заувек” је управо атрибут вашег рециклираног измета, а не здравља и живота.

ВИШЊА: То је ђаволска перцепција, драго дете. Зато се треба добро чувати злих чини и чаробњака. Наша душа је огрезла у греху. Бога се морамо држати и небеских висина, ако хоћемо да нас његов крвник не одвуче у своје тамне и мемљиве подруме. Ниси чула како из цеви за воду и фекалије допире њихов јаук, клокотање и грготање, ниси чула како отуда пробија њихова тужна химна?

(Проба као њ пред увежбавање хорава. Извија својим звонким, високим ѓласом)

“А... а... а... а... а... а... а... а

Ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли...

(Прихвати Маша. Сада вежбају у дуењу)

“Алелуја... алелуја... алелуја...”.

Заиста изгледа ѓројескно ово сабласно удвајање чистих ѓонова сојрана и алја.

ВИШЊА: Ниси?! Ниси, зато што си здрава сељанка, без истанчаног духа и могућности кореспонденције са духовним светом пуним неке мистичне лепоте, зла и насиља. Како пиште сасвим мала деца под ножем хирурга који их немилосрдно абортира и у деловима избацује из материце.

Унисони ѓлач новорођенчади.

МАША: *(Крсти се)*
Зато наша православна црква и забрањује побачај јер штити најмлађе, тек зачете нараштаје чија је света улога спас света и човечанства које одувек разапиње и касапи своје нерођене спаситеље.

Пауза.

ВИШЊА: Од чега је умро?

МАША: Није могао да поднесе последице свога мишљења.

ВИШЊА: Сваки од нас има онолико светлости колико је сразмерно доброты и племенитости што их носимо за друге. Ако душа није прочишћена онда је сасвим природно да нам живот постаје мрачан и ваздух густ као у гробу. Зато и има оних чији се живот не разликује од смрти. Ти људи су живи мртвачи који имају вештину пролажења кроз зидове, крећу се свуда око нас и трују нас својим незадовољством и несрећом све док и сами не осетимо вапај мртвих и неслућену разорну моћ зла. Овај свет је пун бола а демони и приказе харају нашим животима пустошећи их на сваком кораку. Против њих се боримо само светом еухаристијом и једна светла мисао је као запаљена свећа у монашкој ћелији која разгони ђаволе што су се на њу окомили. Мене сваке ноћи посећују авети и дувају ми у душу са намером да је угасе и пребаце у тамну комору смрти. Смита им мој живот зато што је непорочан и одлучно одан Богу.

МАША: Не могу да верујем, милостива госпођо, просто ми не иде у главу да има и таквих пакосника који вама желе зло. Зар вама, који сте оличење људске доброты и анђеоске племенитости да зликовци подмећу црну магију и чарањем ства-

рају бол и страх који вам кваре живот и то сада, кад имате све. Какав је то свет у коме живимо, кад они који су победили у суровој животној борби, који су савладали све недаће тешког успињања на сам врх друштвеног успеха морају да се суочавају са туђом завишћу и нељудском мржњом?

ВИШЊА: Тек кад спознаш релативност света можемо да разговарамо о његовим дубљим значењима и противуречностима које нам ум растржу и доприносе нашој личној несигурности.

МАША: Знам. За сада треба да се држим тацне и да пајалицом јурим честице прашине из ваше непосредне околине.

ВИШЊА: Не само прашина, драга моја, већ се давимо и у страху од неуспеха и болести. Заборављамо да има људи који лакше подносе болест него здравље. Оно се, једноставно, не слаже увек уз одређени тен и грозничав сјај у очима, па чак не иде добро уз сваку фризуру и суво пуцкетање косе под чешљом.

МАША: Мора се знати ко од кога стење и запомаже, да се не мешају улоге жртве и целата, лекара и болесника. Само тако *show must go!* Верујем у чисте идеје.

ВИШЊА: Здрави људи су очајни људи. Немају оправдање за неуспех у животу, нико их не уважава и многи их презиру јер немају ону дубину коју доноси телесна патња. Најзад, болесном човеку је све више допуштено него здравом. Зато деца, та природна бића, толико желе да се разболе, јер им болест укида дисциплину а дарује слободу да извољевају до миле воље и осете ону пажњу и љубав коју им у несташном здрављу нико не указује. У природи сваке болести је да кињи здравље, никад обрнуто.

Здрав човек је глуп човек, јер је отворен, без заштите и неопходне опрезности, не изазива сажаљење околине већ њену хладноћу као што болесна природа у принципу зазире од сваког физичког здравља које располаже неконтролисаном снагом и дивљом енергијом. Ту се она не троши рационално већ се расипа нештедимице, због чега свака младост брзо хрли ка старости где је чека утеха свих оних болести којих никад раније није била ни свесна да постоје. Поготову не у тако несносном облику, у облику бола који нас приближава далеком богу и чини осетљивим на вредности живота.

МАША: Ту сам ја да вас чувам, пазим и негујем, да вас заштитим од сваког нечасног насртаја нечастивог. Само се ви мени поверите и не брините више ни о чему. Запалиће вештице на својим дроњавим метлама одавде само док им окачим смиље и босиле и венце белог лука на сваки довратак ваших салона.

ВИШЊА: Као што видиш сва сам укочена и распадам се од тегоба. Нико од доктора не зна шта ми је. Сви мисле да сам здрава, само хистерична, јер је моје стање проузроковано психичким проблемима зато што мој муж није у стању да ме воли. Али ја знам да сам жртва сатанизма бивше служавке.
Дођи! Погледај иза мог кревета! Шта видиш?

МАША: *(Приђе и сагне се иза њеног узглавља)*
Ништа, милостива госпођо. Само најфинији брукат који у воланима слободно пада на тепих.

ВИШЊА: Слепа, слепа ћурко! Зар не видиш да ми је полеђина кревета сва избоцкана неким дугим танким иглама? Погледај како су бодови фини и дубоки. Кроз кости ми пролазе. Све до саме

сржи где се несносно врте и бургијају. Сва ми је кожа најезена од болова; и сува као хартија, на сваки додир просто шушка. И цепа се. Отварају се живе ране, крв не могу да зауставим. Господе! Зар од њих, тих ужасних представника доњег света, који воњају на муљ и трулеж, нема помоћи? Зар је господар земље, амбициозни сељак баш све преузео и контролише сваки дамар, сваки дах, сваки интелектуални импулс човечанства? Марија, приђи, Марија! Чим си се родила одмах си узела своју прву жртву, твоју сироту мајку. Не знам само што јој је било да роди у тим годинама. Зато немој да се љутиш ако сам ти заборавила име. Ти си Марија, зар не?

МАША: Нисте, само сте га мало проширили. Моје име је Маша.

ВИШЊА: Ах, Машо, шмизло једна, зар ти мислиш да сам ја толико стара и болесна да нисам у стању да приметим да си ти један читав еротски пакао, првобитна змија, љута гуја, како само увијаш куковима док се крећеш, неодржива секс бомба и све оно што само ђаво може да створи. Овде те ти атрибути неће довести у предност. Мој муж не воли жене, поготово тако расне кобиле које около ржу и бацају пламене погледе на све што је мушко. Али, без обзира на то, и друго, све остало, ја морам да будем јасна. Не желим да својим понашањем, блискошћу, емоцијама или на било који други начин укажем на природу нашег односа. За тебе сам ја госпођа, а ти за мене моја служавка.

МАША: Тако је, милостива госпођо. Ја сам веома захвална због указивања правог пута ка спасењу мог живота, што сте ме примили у своју часну кућу коју ни једним својим чином, ни једном мишљу, никада, никада нећу довести у питање.

- ВИШЊА: Ако већ немаш куда, него код мене, поштуј срећу да ти је судбина нашла посао у овом безумном, лудом времену. Зато хоћу увек и пре свега реверанс.
- МАША: *(Начини љуџки реверанс)*
Љубим руке и клањам се, милостива госпођо.
- ВИШЊА: Поклон захвалности, чин који испољава не само учтивост него и поштовање. Искрено и дубоко, јер ништа тако прецизно не одређује природу нашег односа као реверанс.
(Маша џоново начини реверанс)
Он свакоме даје његово место. Место сваког оног кога је живот поразио, удобно место слуге. Јер мудар роб је најближи господару. О свом пасу држи кључеве његове моћи и богатства. Чешће има више власти од такозваних слободних штакора који улудо траће време трчећи од ћошка до ћошка са јединим циљем да нађу неку даску или греду за глодање. Баш њих брига што је можда предмет њихове пожуде уграђен у сам темељ куће коју непромишљено и алаво строваљују себи на главу.
- МАША: Ја знам шта је потпорни стуб у животу сваког бића, а камоли роба чије су исколачене очи увек у једној јединој служби. У служби трбуха, милостива госпођо.
- ВИШЊА: Чеда и ја смо адвокати и заједно решавамо најтеже случајеве иако ја већ одавно не одлазим у судницу. Али, он је паметан и слуша. Зато је и успешан, уважавају га и поштују као бога. Одстрианио је све меке и оштре предмете, све дечје играчке, нарочито ако лутке подсећају на мене да их зликовци не тестеришу и боцкају, да не иритирају моју хиперсензибилну природу. Хоћу да све буде заобљено и непробојно! Јел' то јасно?

МАША: *(Начини реверанс)*

Као бистра вода у кристалној чаши, мадам.

ВИШЊА: Он је здрав и самосталан човек и не треба му никаква помоћ. Сам чисти своје ципеле, намешта себи кревет и стара се о свом вешу. У кући сам ја инвалид и твоја једина брига. Иако је недостатак деце наша највећа трагедија, ти немој много да се увијаш и савијаш у његовом присуству, јер то може да га иритира; и сама видиш какво је ограничење мога положаја а он је лудо заљубљен. Лудо, лудо, кад мене угледа, све поцупкује од среће и шири руке као тетреб крила кад хоће да полети. Иначе је велики и молитвени богоносац. Зато немој да будеш сељанка и да га зовеш “зете”, већ само кратко и учтиво: “Господине!” уз реверанс. Његова функција у кући је једноставна, економска. Он обезбеђује новац, а ја, непокретна и мудра као античка сова, контролишем путеве његовог кретања. Права инвестиција је тајна сваког финансијског успеха, а њему је забрањено пушење, алкохол и дружење. За њега постоји само суд и кућа. И наравно ја, која га чекам у нашој заједничкој канцеларији. Да донесе паре и да исприча како је протекао процес. А ту је и твоја плата која зависи од твоје ефикасности и послушности у односу на задатке који те овде чекају. Уговор мора да се поштује!

МАША: Ако бога има, милостива госпођо,
(Реверанс)

а има, има, неизоставно га мора бити, јер без њега нема ни нас, нижих бића, које он надгледа и... све види! И ваше добротинство, и... мене грешну са ироничним мислима и неконтролисаним жељама, нескромним амбицијама које су ме баicile на само дно моје бедне судбине, која је срећом, сада у вашим рукама...

ВИШЊА: Важно је да имаш свест о томе.

МАША: Не само о томе него и о мојим надасве скромним могућностима у односу на одабране. Уосталом шта ја имам да се поредим са њима? Кад би округле задњице и гипке ноге давале неко преимућство не би све собарице на свету тако унисоно, као у балетском хору, њихале куковима док носе тацне у рукама да служе све оне дугоносе крештаве пракљаче на високим положајима. Али, ко су оне у односу на вас, заносну лепотицу са тако високим челом какво не постоји ни на интелегентним моделима ренесансе и Ботичелија лично. И шта сам ја, ако не зрнце космичке прашине, атом, обична, бедна девојка и може се рећи, скоро невина, сирота козметичарка, без посла и икаквих средстава за живот. Ваша болест је отмена и господска, а моје стање примитивно, здраво и сељачко. Ваљда сте зато ви и предодређени да будете неуништиви предводник, доминантна женка, којој служи цело крдо, а ја слушкиња, мада мислим да је служење вама, па чак и беспошtedна битка са злим духовима, крволочна борба са њима у мрачним ходницима овог удобног стана, заштита нашег интегритета, већа част него што припада целом мом пореклу.

ВИШЊА: *(Уздахне)*

Ипак, на жалост, неуништиви али смртни. Само што су неки мртви још за живота, а други опет живе и после смрти. То су аутентични господари!

МАША: *(Реверанс)*

Ви сте у сваком случају за мене изузетак и... надахнуће.

ВИШЊА: Може бити, не кажем да није, али и ако није, нека тако буде.

МАША: И биће, и биће како ви кажете.

ВИШЊА: Углавном, тако некако, само без преувеличавања и претераног брбљања. Јер... посао чека. Кућа је лепа и богата, мада сувише велика и доста запуштена. Хоћу да све сија. Само пази кад трљаш по материјалу. Тамнозагасита политура не сме да избледи, тканину треба освежити а не офуцати. Прашину извући из сваке књиге, а персијске тепихе претворити у гробље гриња и ситних бактерија. Астма ме гуши а ти зликовачки микроби се завлаче свуда око мене. Па и у мене, продиру ми кроз кожу, не дају да дишем. Можда би читаву кућу требало извентрити, али, моје очи, ни кожа, не подносе негативно зрачење пасјег комшилука. Пси свуда реже и кевћу око мене, а демони ми пролећу кроз главу немилосрдно пробадајући своје оштре игле кроз мој раздробљени мозак. Покушала сам са ноћним ветрењем, али тада увек дува јака промаја, а хладноћа ме убија, свако таласање ваздуха. Зато овде плата није мала, али је одговорност висока. Јер, ако ја којим случајем умрем, онда ти остајеш без средстава за живот, па чак и без смештаја. Зато је за твој живот важан мој живот, а он у потпуности зависи од здраве атмосфере и милости нашег Господа Бога и његових јерихонских легија које ме бране од сатанског семена моје бивше служавке. Јер она је, иако најурена, оставила своје деструктивне сараднике свуд око мене и тајно се ноћу састаје са њима само да ми забављају игле под нокте и у главу, да ми уврћу и цеде унутарње органе, да ми исуше све сокове и оставе да умрем у највећим мукама, да ми топао и сув ваздух раздере плућа од хартије, да ми кости тандрчу док се жива преврћем у гробу

у дрвеним чаршавима који ме као дивља звер гребу и мрцваре. Ја верујем, сигурна сам то јест да је она и сад ту негде сакривена у кући, да никад није ни отишла иако је недвосмислено отпуштена, да ме њен усјактали поглед испуњен мржњом вреба из неког угла, лустера или греде, да ми дува у врат и својим врелим дахом подсећа на своје неизбежно присуство. Иако је не видим, присутан је њен јаук и страх од суда ватре и светлости да јој развеје мрак и пепео по ружичњаку у врту да бар кроз његов цвет поврати боју коју ми је украла из крви и претворила у чисту дестилисану воду која не може да носи мисао и држи душу у животу.

(С муком устаје из креветца, оџрће њењоар и са шћћћом у руци корача по соби укрућено и болно)

Елена! Елена, вештице, где си се сакрила, зла кучко, јави се бар да те чујем, ако не могу да те видим, знам да си ту негде, у кући.

Чујеш како мрмља неразумљиве речи, враџбине, како неутешно цвили...

МАША: То ветар завија у димњаку...

ВИШЊА: Боже, како је хладно без сопствене крви! И поред камина и грејних инсталација кости ми клепећу као дрвене нануле.

МАША: А да се вештица не крије баш у тим инсталацијама и својим враџбинама спречава проток топлоте и... вашу циркулацију?

ВИШЊА: Зар ти мислиш да би се она усудила да се приближи ватри мога камина и безбедно уђе у њега? У мој крвоток!

МАША: Ко зна за шта су све оне способне кад су спремне да служе ђаволу, а не анђелу, као ја.

ВИШЊА: Ах, ти, ћурко сељачка, необразована! Само што не заћурличеш, толико си далеко од сваке духовности, али си бар чиста и не цеди се прљава слуз са тебе, права си жртва, мила боговима, бесловесно, чедно дете које је једино кадро да се ухвати у коштац са злим силама које на нас насрћу из црног космоса и сваког буцака испуњеног мраком.

(Виче)

Елена! Ево ловца од истог семена, који ће те стрпати у златни ковчег моје младости где заувек лежи моја бела и ничим укаљана венчаница. Ништа ти не вреди што са својим сарадницима гргољеш и клокоћеш у водоводним и канализационим цевима, што се добро кријете и непрестано мењате свој положај.

Тишина. Прво се зачује лавез једног њса, а затим какофонично режање и лајање са свих страна. Вишња укочено стоји и држи са сребрним шпательом у руци.

МАША: *(Ућлашено)*

Откуд сад оволики бес и мржња, милостива госпођо? Јесу ли врата добро замандаљена, јесмо ли нас две безбедне? Да ови не провале унутра?

(Бесомучан лавез се претвори у болно цвиљење и самрјичко завијање)

Ох, какав бол, препознајем тај ужас. Сада цвиле као да им се црева распадају.

ВИШЊА: То је зато што је Чеда био послушан, а шницле тако сочне и неодољиве.

МАША: Ви сте их отровали.

ВИШЊА: Па бифтека, хвала богу, данас има на претек, али уопште није било лако доћи до стрихнина. Чеда је набавио испод руке, од неких криминалаца, илегалних произвођача синтетичке дроге. Какве они имају модерне лабораторије! У

њима само човека не могу да створе а из њихових епрувета и реторти испадају такве гомиле наказа и ретарда какве ни Холивуд није успео да произведе. Једино прави демони су аутентично наши зликовци и долазе из чисте природе. Са села.

МАША: Како је то жалосно! Како је то тужно!

ВИШЊА: Шта?!

МАША: Па то! Проводити живот у таквом неадекватном окружењу, међу грубијанима и лудацима који чувају бесне псе и друге нечисте силе пуштене са ланца да слободно лутају и насрћу на чисте душе ушушкане богатством.

ВИШЊА: Њихов генетски кóд их је одлучно усмерио против нас, природних господара, јер они мрзе све што је природно и чезну да свој некултивисани стандард свима наметну као стил, да канибализам и међусобно ждрање буду на првом месту. Зато и одгајају дивље звери уместо љупких домаћих љубимаца; мада и они врве од бува, лишајева и осталих микро гадости које покупе на прљавим градским тротоарима. Бува – хоп, скочи у њега, а он са бувом - хоп, па у твој кревет.

Неки од њих чувају чак и змије, а има и крокодила који бесциљно шетају по њиховим баштама и пливају по отвореним базенима. Ту скоро један медвед је растргао неког поштара. И ником ништа, каже његов газда, не можеш животињу на суд. И још дивљу. А ја бих рекла да се злочини више не кажњавају. Само ситне крађе. А, пружиш руку, он ти је одсече, а протуриш главу он ти је размрска. Али, од свих најгори су питбултеријери који се хране сасвим малим Циганчићима јер они, неустрашиви, с времена на време, прескоче те високе ограде у

потрази за неком старудијом да је изнесу на бувљу пијацу. Али, никад, никад нема никакве истраге по том питању, јер су ти питбулте-ријери заузели све позиције на власти. И у војсци, и у полицији.

МАША: Па то је онда сасвим бестијална банда!

ВИШЊА: И те како озбиљна и беспрекорно организо-вана. Уосталом то и нису никакви пси. Дебели су и крмељиви као свиње. Поготово што ни Циганчићи нису више сви безбедни. Има их и крштених, православних. Предлагала сам, чим се роде, да се у кади пуној воде, подаве. После каду добро изрибаш детерцентом и опет се свет окреће око своје осе. Бог зажури на једно око, а полицију ионако једино интересује сопствена безбедност. Одбили су да интервенишу у мом случају, чак су ми послали неке питбулове али не у плавим, већ у белим уни-формама, мислећи ваљда да сам болесна, али не од зглобова и пршљенова, већ од нерава и од нечег у глави. То је цинизам друштва у којем живимо. Болеснике не лече, а кога лече, дају му погрешну терапију.

Јесам ли ја луда што сам успешна и одабрана? Мене је Бог нашао и међу милионима одредио за доминантног вођу, за духовни и грађански стожер да се други на њега угледају а не да га свака луталица обележава као своју територију. Због тога је живот почео да ми неиздр-живо заудару на псећи измет и земљу која ме вуче међу оне који воњају на доњи свет и гробље неупокојених.

И док су ваши, сељачки демони, рудиментарни, чупају дрвеће из корена и међусобно се гађају муњама и громовима, ови су урбани, подмукли и префригани, завлаче се кроз кожу и крво-током путују до мозга са јединим циљем да

доживиш ватру лудила и завршиш у соби са гвозденим решеткама на прозорима и гуменим зидовима који се сами приближавају и стешњују ти умни простор све док те страх дефинитивно не окује и угуши. Они су лукави и превртљиви духови који ти за час разум посуврате и тако морално упропасте да све чешће, уместо на радост и живот помишљаш на тугу и смрт. Ваши су шумски тролови, брадати и депасти патуљци и осећају се на бели лук и земљу, а наши меке и напарфимисане свиње које ти полтронишу и умилно грокћу гледајући те нетремице својим ужареним очима све док ти не уђу под кожу и у теби се разлију као топла вода која те греје и пружа лажну наду. Никако не можеш да им се одупреш ако немаш шифру чије изговорене речи делују чудно и отуђено тек да не можеш да се од њих браниш а да себи не изгледаш као будала.

И шта вреди што сам јој дала отказ кад има лепљиву природу која је чврсто држи уз моју судбину, у тајности управља њом и одређује ми болове који ме сатиру.

Али, долијаће и она, не зна да је чека суд ватре у мојој ложионици у подруму где ће под јарким пламеновима кокса окончати своју болесну доминацију над овом кућом. Биће осуђена и спаљена па макар нам и сто пута била сестра, јер она је изрод на оца зликовца који нас је све три шиканирао и сексуално злостављао док нам живот није прометнуо у пакао, а нас, своје кћери, претворио у зле вештице.

Дуне већар и убаџи њешке завесе у собу. Враџи се ошворе с њреском и у њима се њојави Чеда, бесџрекорно обучен, у црном смокинџу, са леџџир машином и краџџким њанџиалонама са белим доколеницама. Виџџак је и леџ, више личи на маџионичара неџо на адвокаџи. За џренуџџак засџџане

у вратиима и кад осмојри сцену јожури, гојово јојрчи до Вишње, ухвати је око јаса и јодијне са јода. Затим је носи до фојшеље и нежно сјуиша у њу.

ЧЕДА: Мама! Мама! Штета што не можеш на терасу. Кошава сече живе кости, а међава засипа ситним сувим снегом гвоздену ограду. И цео град је окован ледом. Забелео се приказ од зиме. Птице у лету цркавају од смрзнутог ваздуха и као камење мртве падају на асфалт, а доле, доле, мама, у комшијском дворишту величанствена сцена. Слика за богове!

ВИШЊА: Јеси ти нормалан?! Ма, пусти ме, пусти! Како се усуђујеш да ме тако деградираш, улазиш ненајављено и лупаш вратима?! Срце више не може да се смири. Види како бије; полудело од страха.

ЧЕДА: Али, мама, немаш више чега да се бојиш, мила. Готово је са демонима, са њиховим искеженим чељустима и грозном риком. Ван домашаја смо, само централно грејање да поправим, да истерамо фурије из куће. А ови у суседству су ионако готови. Коначно сам те послушао и ено их тамо, у свом дворишту како се грче у белој и крвавој пени. Бацио сам им сочне телеће шницле са наше терасе. Прво су ме одоздо погледале захвално, готово са љубављу, а кад су звери осетиле да је отров почео да делује, полуделе су од беса и почеле да скачу ка мени, у правцу моје терасе одакле сам као Нерон уживао у њиховом јаду и немоћи. У болу, мама, који им је кидао црева што су у крвавим комадима повраћали. Видели су да им је штенад, шесторо њихових крзнених детенцета већ изврнуло све четири у вис и више се не батргају. Ено, мајка куја их лиже мртве, али ни у њој нема више живота. Штета што си пропустила догађај. Да видиш, мама, да се сама увериш

како је и ђаво смртан, како се пакао у самртном грчу копрца испод твојих ногу. Да осетиш супериорност Бога.

ВИШЊА: Увек сам ти говорила да је ту неопходан одлучан потез.

ЧЕДА: Тако је, душице. Сто пута сам се уверио колико си ти у праву, све знаш али сама не умеш да се чуваш. Само због тебе сам неспокојан и даноноћно умирем од страха. Опет сама устајеш, а врло добро знаш колико си подложна различитим вирусима који просто врве око тебе.

ВИШЊА: Сâм кажеш да је зло побеђено, да је пакао на издисају.

МАША: О, не, милостива госпођо, никад се зло неће удаљити од добра. Оно зависи од њега, као што се болест храни здрављем.

ЧЕДА: Јате се, мама, у милионима и милијардама и једва чекају да навале на твоје крхко, на твоје нежно здравље. Добро, ја знам, све знам, мајчице, али ако си заиста неуништива, скоро бесмртна, зашто дрхтиш од зиме као прут, увијаш се као електрична јегуља.

ВИШЊА: Дрхтим од страха, ето шта је. Ти се ме препао својим дивљачким наступом.

ЧЕДА: А што се ти боље не чуваш?

ВИШЊА: Зато што сам као жена остала неиспуњена. Немам никога, дете ми је одузето.

ЧЕДА: Али, имаш мене, мама, ја сам твоје дете, твој син јединац...

ВИШЊА: Ти си мој муж, будало.

ЧЕДА: Па добро, макар и муж, али и твоја маза. Не разумем само зашто ти по овом Сибиру шеташ гола, без топлог штофаног огртача и вуненог шала.

Толике сам паре дао за инсталације, а оне опет не раде како треба. Пре ће нам кућу запалити, него што ће је угрејати.

ВИШЊА: Не знам шта је у питању, али наш систем не дише. Уосталом, као ни ја.

ЧЕДА: Зашто уопште устајеш кад не мораш?! Имаш звоно крај себе, мене, спремног на твој миг, као запета пушка, а ту је и служавка, види како је румена. Права трешњица! Надам се да бар има фенси гардеробу, као што изглед обећава. И разуме се, неодољива, а све у складу са сукњицом, кецељицом и штиклицама...

ВИШЊА: Шта хоћеш? Што си дошао?

ЧЕДА: Да ти помогнем да се обучеш и да ти кажем да ти је клијент у кабинету. Нестрпљиво те очекује.

Ошвара регал и вади комаде одеће, зајим јој асистира у облачењу уских, дугих панталона, мушке кошуље са машином у великом чвору; ту су најзад, мушки сако, чизме и корбач.

ВИШЊА: Је ли тамо безбедно? Шта ако ме лудача спопадне својим враџбинама? Ја сам инвалид, не могу да се браним.

ЧЕДА: Не брини, све је под контролом. Ланци су јаки и дебели, букагије тешке. Не може да се мрдне.

ВИШЊА: *(Нестрпљиво)*
Значи, иако знаш да је вештица, ти гарантујеш да ми не прети никаква опасност од њеног лудила.

ЧЕДА: Уосталом имаш свој сребрни штап. Више се уздам у твој снажан ударац него у моје везе и узлове.

- МАША: Да пођем и ја са вама, милостива госпођо? Ви не знате како сам снажна и какав челични стисак имам. Из мојих руку се још нико жив није искобељао.
- ВИШЊА: Ајде, шта причаш, бога ти. Кога си ти убила?
- МАША: За сваки случај.
- ЧЕДА: Не, ти остани овде. То су породичне и интимне расправе. Жели насамом са њом да разговара.
- ВИШЊА: Зашто је ниси оставио у подруму? Била је окована за алке у каменим зидовима.
- ЧЕДА: Зато што доле не може да се опусти. Каже да је ватра у ложионици деконцентрише. Каже да се панично боји ватре и твог, како она каже, ничим изазваног гнева.
- ВИШЊА: Па, у том случају, суђење може да почне. Имаш ли њено признање потписано?
- ЧЕДА: Све. Од чедоморства до чупања живог срца, одсецања дечјих глава, бесомучног вођења љубави са Сатаном, лично, астралног путовања око планете, ждерања ватре и живих змија, гуштера и слепих мишева и тровања напитака разним разорним агенсима као што су цијанид, стрихнин, жива каустична сода, кукута, лијандер и небројено много средстава за упропашћавање непорочних душа младих девојака.
- МАША: Шта је средњи век и његова морбидна пракса према садашњој свуда раширеној црној магији, господарице?
- ВИШЊА: Тако је. Наша модерна хипокризија затвара очи пред летећим сподобама широм ваздушног простора. Толико се зла намножило да би ломаче требало да горе на сваком ћошку.
- МАША: Све док се цео женски род дефинитивно не истреби.

- ЧЕДА: Смири се, мама. Можда је наше недonoшче још увек живо и ко зна коме га је дала и где га држи. Из ње треба извући праву информацију. Иако га ти ниси родила, он је моја кост и наше дете по договору.
- ВИШЊА: И уговору! Не знам само како јој то полази за руком. Сваке ноћи је видим како са бебом у рукама стоји наред моје спаваће собе. И дете тако стварно плаче и цвили да се увек зачудим како га ти не чујеш и не дојуриш да видиш о чему се ради. Какав је то бол, које лудило, и онако немоћна и омамљена лековима не знам је ли уопште реч о сну.
- ЧЕДА: То је само халуцинација под утицајем јаким болова.
- ВИШЊА: Одмах је требало да знам да свако неоспорно здравље вуче неки психички поремећај. Овамо скаче услужно и живахно, као дивокоза, а онамо у њој дубоке менталне провалије у које неприпремљена околина неопрезно упада и дави се у њима као у мочвари. Њихово здравље је најчешћи узрок јада многих нормалних људи.
- ЧЕДА: Ја сам твој муж а она је твоја рођена сестра, према томе дете припада нама, оно је генетски производ твој и мој, иако ти више ниси у стању да физички родиш, душа ти је материнска и зато снујеш да наше дете, твоје и моје, пригрлиш на своје груди, јер оно је анђеоско, без обзира што му је биолошка мајка чаробница и демон.
- ВИШЊА: То је зато што је наш отац био сам убоги ђаво. Али је скончао мирно, Маша је присуствовала том судбоносном чину, и као да се изненадио кад је открио да је и он смртан, јер био је уверен да зло никад не умире.

МАША: Не, милостива госпођо. Знао је, о, и те како је видео да му се смртни час приближио, једино што га није волео, и уопште, гнушао се смрти.

ВИШЊА: Ах, да! Ово је Маша, наша нова кућна помоћница. Могао би да је у мом одсуству поближе упутиш у све физичке обавезе које има према уговору. Ја сам јој неке метафизичке компоненте живота у кући већ дотакла, усталом, ко зна, она је знатно млађа, здравија и беневољентнија од Хелене. Можда нам са њом боље успе пројекат. Рекла бих да није баш толико глупа као што изгледа на први поглед.

*Укрућена и болно, са шћайом у руци, најушћа про-
стиорију. На сцени остјају само Маша и Чеда.*

МАША: А што не ослободите Хелену?

ЧЕДА: Ми то са њом морамо да решимо. Знамо да је вештица и већ бисмо одавно са њом завршили, само да нам каже где крије дете.

МАША: Ох, како је то необично, како је то страшно! Ви користите мој безизлазни положај да ми наметнете своју игру, а ја просто немам куд. Бог је свака друга реч коју овде чујем. Мислите ли ви уопште на њега, сем што га спомињете?

ЧЕДА: Ти се у то не мешај.

МАША: Али, она је моја несрећна сестра.

ЧЕДА: И Вишња је твоја несрећна сестра. Ти имаш своје обавезе према њој.

МАША: Да спавам с тобом. Као Хелена.

ЧЕДА: Ако ускоро не добије своје дете, потпуно ће потонути у бол и мистицизам.

МАША: А шта сте урадили са Хелениним дететом?

- ЧЕДА: Ми... ништа. Она је... она! Куне се да је имала спонтани побачај. Али, ми јој не верујемо. Знаш, Хелена има неке необичне особине. Могу ја да је окивам и везујем колико год хоћу, она може ноћу да изађе из својих букагија и ланаца и да плаши Вишњу до смрти. Ко зна где и у каквом буцаку крије наше дете?
- МАША: Шта ако не лаже?
- ЧЕДА: А како то онда да се повремено усред ноћи чује његов плач? Понекад је толико тужан да ти срце помера, а одмах затим толико бесан да ти глава пуца од страха. Чудно је то да дете има тако разоран глас.
- МАША: А да то нису њене болесне халуцинације због изобиља лекова којима је кљукаш? Можда и сама у сну вришти. Можда подсвесно жели да се врати уназад, да опет буде сасвим мала беба, да не гледа у овај сатански декор који је сâм напада и кида.
- ЧЕДА: Ти си, Машо, сувише млада и...
- МАША: Козметичарка.
- ЧЕДА: Не познајеш рафинирану вештину слагања стилова.
- МАША: Све је то сувише морбидно за нормално функционисање ума.
- ЧЕДА: Она је болесна.
- МАША: Не, зете. Ти си сâм наметнуо уговор са нама, овај хорор као стил живота у кући. Видела сам како јој мозак филујеш сликама из пакла, сценом мртвих питбултеријера са искеженим челоустима и крвавом пеном у зубима. Ти, зете, хоћеш да убијеш моје сестре и мене!

ЧЕДА: Шта ти пада на памет, па ти си луда, ајде де, њих, мада ми не пада на памет, иако ме ничим не заслужују, али, зар тебе, која си тако неодољива и слатка, и далеко свежија од њих? Али, ту има један проблем, мала моја, што моја мама мисли да сам њен муж и не жели да примети срозавање односа између слугу и господара а њена воља је закон у овој кући. У ствари, све три сте тако романтичне...

МАША: Мислиш, луде. Три луде сестре.

ЧЕДА: Сатански неодољиве. Иако су вам душе демонске, у очима носите боје, цветног Поморавља, само у различитим периодима године. Ти си пролеће, Хелена разбуктало жуто лето, а Вишња...она је већ прешла из жуте, зреле јесени у белу и хладну зиму. Зато те је и примила у службу, да је као небеска комета загрејеш и просветлиш. Јер је свуд ледено и бесперспективно оковано. И поред тога што имамо властити грејни систем и ложимо најкалоричнији кокс све је заптивено и херметички затворено. У кући се смрзавамо.

(Скида се, уредно слаже одећу и наг леже у Вишњих кревети)

Потребан је неки кардиоваскуларни стимуланс. Да се покрену крв и оптимистичке визије будућности, да повратимо дах, узбуђење и радост живљења. Да осетимо срећу што постојимо. И најзад, да стварно учествујемо у том нашем јадном, у том нашем опскурном битисању, које без љубави нема никаквог смисла. Зар не, моје мило, моје топло маче? Моја чигро и устрептала повијушо, змијо чегртаљко, адреналинска бомбо.

МАША: Шта ћеш то, зете?

- ЧЕДА: Скидај се и ти. И ускачи под јорган. Дођи да се презнојимо.
- МАША: Мени је госпођа наредила строгу дистанцу од тебе.
- ЧЕДА: Хајде, хајде, не оклевај. То што сам ја директан не деградира стварност. Зима је страшна, а ти ... ненадмашна Маша! Пуна енергије!
- МАША: Шта ако се изненада врати и затекне нас у свом кревету?
- ЧЕДА: Она зна све ставке уговора и на чему радимо.
- МАША: Ти си обичан неваљалац, зете. Госпођа мисли да тебе жене не интересују.
- ЧЕДА: Наравно да ме не интересују. Ја сам срећно ожењен човек и заљубљен сам у своју маму, само што, ето, немамо среће, а њу секс више не привлачи.
- МАША: Нећу.
(Пауза)
Шта ће бити са мном кад ме вас двоје искористите и ишугирате на улицу?
- ЧЕДА: Вишња је озбиљно болесна и не може још дуго.
- МАША: Зато си ти савршен и здрав као челик!
- ЧЕДА: Њене менталне сметње се прогресивно развијају и већ су јој разорно начеле слику стварног света у којем одавно није присутна. Или ће ускоро завршити у болничком кревету, или у неком азилу за умоболне.
- МАША: Али, ти не знаш нашу истину, зете. Шта мислиш да урадиш са Хеленом?
- ЧЕДА: Зар ја?! Па ја не мислим ништа. У овом вашем демонском шаху ја сам обичан пион и вучем само оне потезе које ми мама нареди. Она је уверена да је баш Хелена баштиник злог семена нашег оца, а ти милосрдни анђео, њен

чувар и заштитник. Јер ова вештица је прогони “вуду” враџбинама, преко ноћи је боцка неким иглама и суши јој срж у костима, да буду лаке и шупље, да могу ђаволи на њима, као на оргуљама, да свирају своју симфонију. Понекад и сам чујем како кроз њих урла ветар у хармонији са међавом која нас засипа брдима снега. Од кућа у граду прави ледене гробове и већ данима нико не излази на улицу јер овде улица више и нема. Само се астрални духови лелујају и пролазе кроз зидове да на њиховим станарима непрекидно обнављају свеже ране. Постаља јој је често крвава, а понекад од несносних болова цео град врштити све до зоре. Сви смо ми данас у власти црне магије!

МАША: Јадне, јадне моје сестре. Не знам шта је то у нашим генима што нас нагони једну на другу, да се немилосрдно гриземо и кидамо у фуриозном бесу као да је само зло наша једина инспирација.

ЧЕДА: Иако је имала спонтани абортус мама верује да је она дете ипак родила и да то дете нисам ја, већ мрачни демон кога крије негде у кући, у неком неприступачном буџаку, зазиданог на тавану или у подруму. На сваки начин хоће да дође до њега јер тврди како му често чује плач који допире кроз оцак из камина.

(Чеда њочне хистерично да њлаче и вршиши, као новорођенче. Зашиим се умири)

И ја сам једном чуо Хелену како својим анђеоским гласом пева стихове дечје успаванке.

(Пева високим гласом касираиша)

“Спавај, спавај, злато моје,

Под покровом ноћи твоје...

Утваре беле, утваре наше,

Нека те у сну црном не плаше...”

- МАША: Па шта је то, зете? Наследна болест или муљевити менталитет целог нашег подручја одакле сви ми потичемо?
(Полако њочиње да се свлачи)
- ЧЕДА: Хоћеш да будеш господарица? Хоћеш, хоћеш! Ти си млада, затегнута и неодољива. Права си репрезентација за угледног грађанина и успешног адвоката. Осим тога, ништа се не мења, све остаје у кући. Једино што се живот подмлађује. И наставља кроз наш пород. Шта хоћеш више од тога? Зато, дођи слободно. Скини, све скини. Уосталом, знаш и сама да нам то не би било први пут.
- МАША: Први пут сам легла с тобом, јер сам била уверена да ниси мушкарац.
- ЧЕДА: Па и јесам..
- МАША: Кад мама каже.
- ЧЕДА: Оно, у неку руку, увек сам био склон.
- МАША: Преварили сте ме, одузели невиност. Упропастили једини капитал сиромашне девојке.
- ЧЕДА: Некако су ме дечаци од малена више привлачили од девојчица. Али, теби нисам могао да одолим.
- МАША: Ни Хелени.
- ЧЕДА: Она ме је, вештица, једноставно омађијала и стално је мењала облик. Час је била мушко, а час женско, никад нисам био начисто с ким сам у кревету. Било је и содомије са змијама и богохуљења са анђелима. Једном видим седе на мени Богородица, гледа ме златним погледом и дивље мамуза. Демонска сила, ето шта је. А ти, ти си друго, Машо. Зато што ме много подсећаш на мога Игора. Имаш округло дупенце и ниси кратконога и здепаста, груди су ти

чврсте а корак одлучан, лелујав али заносан, ноге не бријеш и не стављаш ратне боје на себе, иако си козметичарка. Он је исто тако био нежан херувим са дубоким и плавим очима, као сафири на дну горског језера. Дах му је био мирисан и благ, а кожа глатка, влажна и хладна. Ничим није подсећао на рудиментарне грубијане са киселим задахом и знојем под мишкама, био је љупкији од сваке девојчице које су уосталом били или ружне, носате и штакасте, или ружне, бабурасте и дебеле. И све су имале неке продорне зле очи; као ноћне птице. Мој дечко је био симбол лепоте и телесног склада, као ти, Машо, само са баршунастим баритоном који је аулом правног факултета одјекивао као миса католичком катедралом. А имао је и уд, доминантан, увек чврст и бескомпромисно усмерен напред, што би тебе сигурно одушевило. Јер ти такав немаш, Машо. Био је Бог, његово отелотворење, али не на крсту, већ на небеском престолу, лепши од свих анђела који га окружују.

А онда је превладала мушка варијанта твоје господарице. Тај шумски дух се снагом планинске бујице обрушио на мене, оркански је ушао у мој живот и тумбе га изврнуо. Она ми је постала све: и мајка и жена, и звер и дивљач. И ловац, Машо, строг и непопустљив у свему, нарочито кад се намери на траг жртве, не напушта га док јој се крви не напије. Права звер, али јалова нероткиња.

Уосталом, ја је нисам ни варао, сем са Хеленом и тобом, и то са њом у договору. Њен план је да се по сваку цену докопамо детета са здравом генетском структуром, као што је, очигледно, твоја. Она је, међутим, као сасушена оскоруша, са тврдим коштуњавим плодом у себи

који ригидно и дисциплиновано стражари над самим улазом у њено срце. Не верује никоме ништа. Ни мени, иако сам јој омогућио све што има, чиме неограничено располаже. Уосталом, ако сад, тако гола и дрхтава уђеш под мој покривач и поново ми се као острига отвориш, то ће значити да она испада из уговора. Унутра остајемо само ја и ти. И наше дете. А за њу ће бити довољно само неколико поноћних сеанси, да се дефинитивно шлогира или заувек откачи.

МАША: *(Гола, ускочи у кревет и њирије се зимом-жрљиво уз Чеду)*

Ах, зете, како је то необична, како је то страшна одредба “заувек!” Непрекидно ме прогони, никако не могу да ухватим њено право значење. Мени се све чини да “заувек” у ствари у пракси значи “никад”. У сваком случају ја се ужасно бојим те страшне жене, која је истовремено и моја сестра и моја господарица, бојим се њене љутите боре на челу, њене разорне енергије и свега онога што је она у стању да учини. Она не воли људе и презире свако здравље на овоме свету, ушушкана је у своју болест и своју мржњу и тамо се једино добро осећа, тамо где се ми нормални нелагодно врпољимо и предосећамо непосредну опасност, као што се животиње осећају пред земљотресом или било којом другом природном катаклизмом. Зато кад се игле поново забоду у њено омамљено тело, нека добро гледају да овога пута не промаше срце.

ЧЕДА: Твоја господарица је опака, али празноверна. Свој метафизички поглед вуче из родног Поморавља које одувек прогоне зле виле и вештице. Кад сам јој први пут видео црвен конач око голог стомака нисам знао да је то била

заштита од урока. Е, сад ћемо је уверити да је завера демона њена реалност, јер имам једноставан систем како да јој овај рај од удобних душека и меких јастука претворим у ватрени kotao, да се више ни по коју цену не смрзава, него да душу, заједно са очевом греје на пламену пакла ваше покварене, ваше луде крви.

МАША: Само да знаш да ја више немам куд. Ја сам сирота и изгубљена девојка без посла и дома, на просторима овог нехуманог и негостољубивог града чијим се улицама крећу зомбији са мртвим очима у кесама од сасушене коже, клокоћу и испуштају гласове и смрад без освртања, без и најмањег такта за сензибилне и напуштене. Њима нико није потребан, онајмање ја. Сами разговарају са собом, сами жде ру и мастурбирају, скачу са мостова у дубоку воду, или са вишеспратница на асфалт којим се плазматично разливају и, разбијени као зреле диње, делимично се одливају у градску канализацију одакле на све нас вребају гладне хорде комуналних пацова као на своју потенцијалну храну.

Мени је јасан мој положај. Извукао си ме из те канализације да би ме увукао у сестрин кревет, у злочин и црну мађију. Али, мноме не смеш да манипулишеш. Ако ме превариш осветићу и сестре и себе. Тек тада ћеш се суочити са немерљивим димензијама зла. На крају, одраћу ти кожу и маказицама за нокте од ње направити чипку за завесе на прозорима да кроз њу пропустим светлост у ову твоју “камеру обскуру“. Видећеш, на својој кожи ћеш осетити како промене у гами боле.

Чеда јој удари шамар. Маша бризне у њлач.

ЧЕДА: Сама си ово тражила. Нећеш сунце и ведар цвркут птица, већ хоћеш кишу и ветар, тмурно време те инспирише и пружа осећај твог специфичног, твог настраног погледа на живот. Ја ти нудим да осетиш небо, а ти се опредељујеш за пакао. Хоћу да ти пружим љубав и срећу, задовољство у оргијању, а ти ми узвраћаш мржњом и одбијањем. Ако ниси знала, претња је тешко кривично дело, а уцена још и теже. Ако мислиш да већ сада, само зато што си ми гола ускочила у кревет, можеш да се понашаш раскалашно, као твоје сестре, онда рачунај са тим да ћеш са мном тако и проћи. Јер ове руке, које могу тако нежно да милују, ако треба, лако се претварају у грубо оруђе силе и насиља и уместо да срећно цвркућеш на мојим грудима, ридаћеш горке сузе твоје скаредне природе. Јер вас три нисте рођене за љубав и нежност већ за свирепост и казну. Нудим ти све што имам, а теби је и то мало, иако немаш ништа. Не разумем о чему се ради. Зар не схваташ да си у потпуности у мојим рукама и да је управо то твој једини излаз из пакла у који си добровољно ушла? Зато, сад заборави бол и сузе и привиј се уз мене да у лудом загрљају заборавим увреде, да се одушевим твојим младим и складним склопом, твојим мирисним дахом и сненим погледом кроз те дуге и густе трепавице. Дођи да ме узмеш и носиш у љубавној ноћи кроз сенке доњег света, све док не стигнемо до светлости која значи зачеће новог живота. А онда... онда више нема никаквих препрека у остварењу мојих планова с тобом јер ти си најмлађа и последња сестра, дефинитивно затворена капија за све друге снове и намере у инферну мога искуства. Ти си мој почетак, средина, али и крај. Ти си целокупан садржај мога живота

осуђеног на опскурност породичног избора. Јер шта су страсти и богатства према новом бићу које у својој потенцији носи свемоћ и решење свих тајни. Сада, када сам направио последњи избор и најновији уговор, нема могућности за импровизацију, овде, у овом кревету је наш почетак и ко зна где је крај и да ли ће икада доћи. Јер оволика ватра слуги на вечност и неуништивост наше љубави. Бићемо окружени сиктањем и јауком, али шта је нас брига за сав људски бол и патњу док имамо једно друго. Приђи мила и припиј се уз мене. Ороси ми тело својим сузама тако да до њега више никад не допру страх и болест твоје господарице и најстарије сестре и Хеленина злоба због које је више волела да убије своје рођено дете него да усрећи своје најближе. А то смо Вишња и ја. Зато нека сада испашта свој грех и нека заувек гори у паклу!

МАША: *(Брише сузе и њривија се уз Чеду)*
Добро, нек иде живот. Али, никако то ниси смео да урадиш, зете.

ЧЕДА: Не зови ме “зете!”

МАША: Није требало да ме удариш, господине. Никако није требало. Видећеш на шта ће то да испадне.

До сцене дојре Хеленин језовић крик.

Ах, мајко моја, што ме роди?! Оче, проклет био за сва времена! Узми ме, Господе, ако те има! И ти, кучко шлогирана, дабогда ти се душа пекла на вечном огњу онога који је увек међу нама. Ах, Чедо, Чедо!

МАША: Да угасим светло?

ЧЕДА: Може, љубави. Може. Ни ја не волим светлост.

Маша њружи обнажену руку њреко Чедо и угаси лампу.

ЗАВЕСА

ДРУГИ ЧИН

Адвокатска канцеларија оџмено намешиена са масивним радним столом, на којем доминира велики, сјајни глобус. Ту су и блистави кожне фошеље за клијенти. Крај глобуса лежи корбач.

За столом седи Вишња, а на њоу, бачена као врећа кромџира, увезана и џошјално окована, њена сесџира Хелена.

ХЕЛЕНА: О, проклето семе, шта ми радиш, зашто ми окиваш удове и врат, главу не могу да померим, шта је с тобом, преклињем те да ми бар мало олабавиш везе, ако већ нећеш да ме пустиш да идем. Знаш ли како се осећам? Као окована необузdana младост, као дивља птица у кавезу, као жива закопана у гробу. Не знам у чему је мој грех за оволику патњу коју ничим нисам заслужила. Молим те да ме пустиш у име заједничке материце у којој смо обе зачете, у име истог семена које је наш почетак и наговештај проклетства.

Вишња џодигне корбач и немилосрдно ошине Хелену.

ВИШЊА: Лажеш, кучко! Ми одавно нисмо сестре и ја немам никакву обавезу према свом пореклу, утолико што је оно извор свих мојих мука и страдања. Напротив, иако су твоје обавезе према мени јасне и транспарентне, учинила си све да се измигољиш и да ме издајнички упропастиш.

ХЕЛЕНА: Како?!

ВИШЊА: Не знам како, али ти шеташ по сву ноћ у кући и чинодојествујеш “вуду“ магију. Колико пута сам се у сну презнојила и тргла од оштрог бола да бих видела како ми стојиш изнад постеле и

дуваш неку ватру у лице. Како се усуђујеш да говориш о ропству и оковима, ти, која си својим чинима и црном магијом исисала сву срж из мојих костију, кад си ме осушила до те мере да ми и најмањи покрет причињава неиздрживи бол, мозак ми пуца од твојих злих чини чије конце предеш и упредаш по целој кући, а нарочито у мојој спаваћој соби. Удружила си се са Сатаном, нашим покојним оцем и мислиш да је твоја власт иста као његова. Зато мораш да гориш у ватри грешника која ефикасно чисти злочин и грех и душу ослобађа из пакла за више циљеве о којима ти још увек не знаш ништа. Али, они постоје.

ХЕЛЕНА: Све што је теби радио наш отац и мени је чинио, све док живот нисам омрзла толико да више нисам била у стању да му се приближим без страха и гађења, а сад ме ти, моја господарица и сестра у својој кући живу сахрањујеш.

ВИШЊА: Није тачно да си жива, тебе одавно нема нигде сем у мом јадном стању, у мојој тешкој болести, у мом окамењеном костуру. Али, ако ми признаш где си сакрила моје дете и како да дођем до њега, разрушим оплату и ослободим га, обећавам ти фер суђење за твој злочин према мени.

ХЕЛЕНА: Не знам шта сам ти скривила.

ВИШЊА: Прекршила си уговор.

ХЕЛЕНА: Не знам ни о ком детету говориш, ни о ком уговору, јер врло добро знаш да сам имала спонтани побачај у седмом месецу. И у чему је мој злочин кад сам ти била одана и лојална у служби, а моја љубав је превазилазила границе обожавања јер ти си једина од нас која се ишчупала из беде и успела у великом свету?

Због тебе сам и легла са оним твојим дегенерисаним мужем који ми је направио монголоида толико ружног и наказног да га је сама утроба одбацила.

Ударац корбачем.

ВИШЊА: Анђео мамин, ето шта је, геније ненадмашни, небески ратник против зла и ружноће, за божје савршенство! Моје дете је толико беспрекорно и заносно да си га потајно родила и од мене сакрила. Он је непревазиђено чудо и ја му често чујем здрав детињи плач зато што си га силом одвојила од мајке, а ни сису му не даш да расте и да се развија по угледу на свог савршеног оца, мога супруга и идеалног мушкарца, твог зета Чеду, кога си немилосрдно покушала да заведеш и украдеш његовој дивној породици, његовој вољеној супрузи, мени, кучко! Али, кад смо те раскринкали, твоје сељачке, примитивне комбинације, и кад те је он недвосмислено одбио, дете си нам живо зазидала негде у оцацима или тајним ћумезима подрума да нам се осветиш и криво наплатиш свој неуспех.

ХЕЛЕНА: Па и да је тако, Вишња...

Нови ударац.

ВИШЊА: За тебе сам ја само госпођа! Господарица!

ХЕЛЕНА: ... како да му приђем, госпођо, и понудим млека, кад ме непрестано држиш оковану у свом сандуку са венчаницом, где ми једино пацови повремено долазе у госте и бедно цвилећи од глади вребају и чекају да престанем да се батргам. Да је тако, дете би и само до сад умрло и они би га оглодали. Уосталом, како неко мртав може да цвили и плаче по сву ноћ, сем у болесном сну разуларене и распаднуте психе?!

ВИШЊА: Слушај, вештице! Од рођења душа ти је била црна, па си вођена ђаволом навукла нашег покојног оца на грех са кћерима, мене си избушила иглама и ножевима, увезала црвеним опутама и исцедила сваки сок из мог организма тако да шкрипим сваки мој удах и уздах. Једва дишем, не могу да се крећем иако сам медицински потпуно здрава, нико није успео да ми успостави било какву дијагнозу. За мене нема терапије иако се распадам од болова. Ја више не знам шта је сан а шта збиља, духови ми се по сву ноћ мотају у соби, а тебе иако си окована и увезана, видим крај узглавља како диригујеш хором уплаканих дечака док ми певају реквијем. Та деца, крупноока и озбиљна, са својим тужним погледима закованим за мене, не дају ми ни тренутак мира, ни опуштености, ја немам предаха јер стално напето гледам да међу њима препознам њега, мог сина јединца, кога ти негде држиш заточеног у менталној напетости. У мом животу добијала сам све што сам хтела и никог ништа нисам молила, али ја сада, исправна и горда као твоја господарица, као твоја краљица, преклињем тебе, скрушену и сушену крпу бившег људског бића, да ме упутиш и просветлиш, да ми кажеш где ми је моје светло и мој путоказ, сав мој живот и будућност, без које не рачунам ни са прошлoшћу, а камоли садашњoшћу, где је мој син. И је ли мртав и затрпан у неком буцаку, одакле пишти његов дух, или жив зазидан и мучен до ужасног вапаја, до очајања какво невинo биће никад раније није осетило?

ХЕЛЕНА: Милостива моја госпођо, молим те да ме пустиш, или бар мало олабавиш везе, бојим се да ће ми срце у њима пући, да ће ми мозак од очаја експлодирати. Ја сам твоја рођена сестра и ни

за шта нисам крива, већ он, мој зет и љубавник, инфантилни демон, чисти ђаво који ми је у твојој постељи шапутао такве ласцивне гадости о теби да сам сатима после повраћала уз ужасне нападе мигрене. Он је твој непријатељ а не ја, ја сам твоја крв рођена која је досад о томе ћутала као риба, јер нисам желела да чујеш какво ти је зло смислио и какву страшну судбину наменио. Он те мрзи, а ја те волим. Он је то дете које по ноћи кука и јауче, он цвили и плаче и као болесна, и као гладна, и као бесна беба, јер он је савршен глумац и грозан пајак који урла својим танушним, пискавим гласићем јер жели да те отера у гроб или у лудницу, да би сам овде проводио свој развратни живот, своје накарadne навике. Он ноћу облачи моје халтине и долази у твоју собу, пушта и пројектује “Бечке дечакe” јер зна да су ти нерви истрошени и да се бојиш духовне музике јер мислиш да овај свет није од Бога а да је његова музика и свака светлост од самог Луцифера. Сваке вечери те ошамути лековима, да не би могла од бола да се пробудиш, а онда седне на крај твог узглавља и убада те читавом колекцијом игала које су толико танке да ткиво не пружа никакав отпор. И без обзира на наш уговор он је дегенерик који није могао да ми направи нормално, здраво дете, већ наказу коју је моја материца морала да одбаца. Требало је само да видиш резултат тог уговора, па да се ужаснеш за цео живот. Мени се свет окренуо тумбе и нисам могла да поверујем у оно што сам видела, да сам то ја у себи носила читавих седам месеци, да се то у мени хранило мојом крвљу, да је куцало мојим срцем и дисало мојим плућима. А сад ме ти мучиш и оптужујеш за зло чија сам и сама жртва. Господин је вештац, а не ја!

ВИШЊА: Увек су ти уста била лажљива, а душа превртљива. Нема те гадости која теби није урођена, нити чудовишне оптужбе која не извире из твог болесног ума. Никад нисам знала зашто је то тако, али још као дете, често ти је поглед, грозничав и сјајан блудео и јасно наговештавао гадости које си ми подметала, тати си у постељи тако страшно опањкавала маму, да ју је тукао скоро до смрти, увек си била демонско биће и било је само питање времена кад ћеш прећи црвену линију људскости и потопити се у калу зла и мржње према другима.

Ох, како сам страшну грешку направила кад сам те као последњу крпу исцеђену пред вратима мога дома видела и сажалила се, кад сам поверовала у твоју горућу захвалност и примила те да ми разориш здравље и живот, уништиш дете...

ХЕЛЕНА: Али, то није било дете, то је било нешто као рогати, слузави даждевњак са разјапљеним рибљим устима као да жели да прогута све што види својим избуљеним очима у којима се огледала таква облапорност да сам задрхтала од страха. Срећом тај поглед се уз један врисак одмах угасио.

ВИШЊА: Ах, твојој поквареној машти нема граница, даждевњаци ти живе у глави, а змијски окот палата у устима. Зар насрћеш на најдивнијег и најплеменитијег човека кога сам ја узела и васпитала као оличење доброте и позитивних идеала. Учинила си све што си могла да окаљаш његову чисту мисао и беспрекорно семе, а сад га оптужујеш за нешто што је толико далеко од њега а блиско теби да се грозим кад само помислим да је можда део твоје покварене нарави пренет у генетску структуру мог јединог сина. Мислиш да не знам шта си све Чеди говорила у мојој

постељи, шта си му предлагала, какве гадости и злочиначке планове да се мене ослободите срећни и да живите у љубави и сексуалном савршенству.

Ех, Хелена, завршићеш у ватри својих злодела и праведне пресуде јер људи од кад знају за себе чине све што могу да се реше оних који их на њиховим животним путевима саплићу и гурају у црне јаме пропасти. То је однос човечанства и вештица од најстаријих времена. Зло никад на крају не тријумфује.

ХЕЛЕНА: А шта ћеш веће зло од краја? Бојим се да оно има толико модификација да је практично неуништиво, милостива госпођо. Право зло увек на лице ставља своје наличје – образину чедности и доброте, док из њега непрекидно извиру идеје деструкције и разлози за очајање његових жртава. Уз тако моћног савезника као што је људско слепило и немоћ да га раскринка, оно запоседа све наше просторе и криви нам исправне намере и путеве живота управо као тим црним рупама наше немоћи да га препознамо и да се одупремо његовој разорној енергији. Али ја вас не могу да кривим због тога што нисте у стању да видите трагичну истину која вас разједа, што не откривате ђавола у човеку за кога мислите да вам је слуга, веран као пас. Да, пас, али из пакла који ће вам раскидати цигерице и прождрти вас пре него што и помислите на спас. Јер спаса слепима нема од сила мрака и сопствених уверења да им је све право криво, а криво право, што су путеви неминовне пропасти.

ВИШЊА: Ах, како сте слаткоречиви, ви осујећени, који кујете заверу против нас успешних. И док вам је отров у срцу, са усана вам капље мед да нам

ум засладите и тело што дубље повредите. Ко зна шта се уствари дешава док се ти овде превијаш и увијаш као црв у здравој јабуци, каква ми се пропаст спрема, а можда примиче и страшан крај ове моје агоније. Јер, ако ми не откријеш своје намере и средства, бићу немоћна да заштитим један нови живот који је планиран да настави успешну каријеру ове адвокатске фирме.

ХЕЛЕНА: Али, ти си болесна, милостива госпођо.

ВИШЊА: А ти вештица!

ХЕЛЕНА: Знам да ће са мојим животом бити готово оног часа кад ти будем рекла истину.

ВИШЊА: Твоја дужност је да се придржаваш уговора и да ме информишеш о свим битним стварима које се односе на њега.

ХЕЛЕНА: Понављам да нема никакве бебе у простору, она повремено плаче у мени из очаја, зато што је зачета на тако декадентан начин, у тако болесној средини, зато што никад није имала шансе да развије свој живот и осети сунце и воду, зато што је угушена пре него што и удахнула ваздух, што јој је отац онај који ствара смрт, а не живот. То у мени плачу ментални трагови једног несрећног почетка чији је крај дошао неочекивано, нагло и неправедно. То моја душа повремено вришти као сасвим мало дете јер је у њему заробљена заувек сећањем на садржај који је сам нестао, осуђен на живот у траговима. Зато што је испарио и претворио се у нулу коју ти својаташ позивајући се на уговор о његовој егзистенцији као да је било какав уговор изнад судбине и других виших одлука које детерминишу читав космос. Нема, нема, милостива госпођо, људске силе над реалношћу зла које нас свом енергијом

погађа рушећи нас снагом дијаболичног катапулта у рукама нечастивог. Ако је у семену пропаст доминантна особина, онда му она и не дозвољава да развије свој организам јер се она њим храни и од његове структуре ствара мрежу ништавила која у себи хвата узалудне наде и веру у будућност. Зато нема ни наде ни будућности. Остављена нам је само патња да осетимо и схватимо да нам је она судбина и једини доказ да постојимо. Нема другог ничег.

Из дубине дојре ехо бебиноџ ѓлача. Вишиња се унезвери и скочи на Хелену коју шчеџа рукама за враџи и ѓочне да је дави.

ВИШЊА: Реци, змијо, да ми се и сад причињава, да имам халуцинацију и да овај плач допире из мог менталног растројства а не из реалног простора. Ђутиш! Где је? Не знам где је. Изгубила сам моћ оријентације и више не препознајем правце дешавања али знам да оно постоји, ту негде, око нас, поред мене изгубљене у сопственом здању, у мојој кући чије си ходнике својим црним враџбинама помела и помрсила и направила ми лавиринт у глави.

Толико пута сам га, као сад, чула како јасно и гласно вапије за мном, за мајком, у невољи, у коју си га ти сместила. Мислиш да његов вапај не допире даље од твога ума, твојих унутарњих чула, јер верујеш да се он као ехо разлеже само у теби као у катедрали крвавих злочина у којој ти, црна свештенице, чинодојствујеш ножем, болом и смрђу.

(Чује се: “Мама! Мама!”)

Где је мој син?! Одакле допире његов глас?! Стани! Слушај!

(“Мама! Мама!”)

Ево га опет! Слушај тај јаук, срце окамењено, тај ужасни крик и позив у помоћ. А ја сам

немоћна, јер ти хоћеш да твоје зло дефинитивно тријумфује над мојим материнским инстинктом.

(Дечји врисак)

О, чедо моје! О, мили дечко! Где си, сине? Издржи и јави се мами која долази да те нађе и заувек избави од мука којима те је ова грозна слушкиња у својој мизерној освети извргла. Издржи, љубави, само да боље чујем правац из којег се јављаш.

(Окреће главу и најпрежњући ослушкује њлач који се јавља из свих крајева сцене)

Наћи ћу те. Наћи, тако ми бога, који те је оставио, наћи ћу и узети у своје наручје да те стиснем и утиснем у себе, у моју јалову утробу која одувек чезне за твојим присуством. Мили сине! Где си?!

*(Вишња ѓорко њлаче. Бебеће ридање се ѡре-
ѡаја у смех, необуздани кикоѡ дубокоѓ, му-
шкоѓ ѓласа. Вишња сѡане зачуђено)*

ХЕЛЕНА: Зар не видиш каква је то игра, ко те извргава страдању, ко ти кида ум и живот претвара у страву којој се од срца подсмева и руга? Зар не препознајеш његову ономатопеју, лудило свога демона, како подврискује од задовољства и манијаклане радости што је ушао у тебе и тамо вршља цепајући ти свет у комадиће који се више никад не могу саставити? Зар не осећаш тон тријумфа и среће што те је наговорио и натерао да мене, своју сестру и верну слушкињу, јединог сведока његовог грозног злочина према нама, убијеш?

ВИШЊА: Ти, Хелена, ниси у стању да схватиш колико ми он значи. И не само моја највећа љубав, он је мој једини спасилац, човек који ме је подигао из дубоког посрнућа, извукао из чељусти смрти, школовао и од мене направио врхунски

правнички ум, тако да сам на време схватила да се прави закон састоји само од рупа у њему и да се он доноси за оне далтонисте који не примећују нијансе и путеве злочина, који се не осврћу на његове фиктивне препреке и безначајне претње. Једини закон је природни који јакима даје моћ над слабима и они који то не прихватају само се беспомоћно батргају и дубље заплићу у лепљиве нити мреже паука који се храни његовим жртвама. Цео свет, цивилизација, друштва и појединци граде свој неправедни поредак на принципима права које доноси и штити закон. Шта је божји закон према оном у рукама ђавола? Ништа, заправо негација свога творца и потврда идеје да зло у свету дефинише добро у нама које нас води на страстиште незадовољних и изгубљених.

Да није било мог психопомпоса, створитеља и пигмалиона одавно бих умрла у пуком сиромаштву, однесена неком од наследних болести којима сам склона од рођења. И шта сам ја урадила да му захвалим за толику доброту, да му бар симболично узвратим љубав и пожртвовање које ми је необично даровао све време које се ја, захваћена прогресивном парализом, вучем као пребијена мачка. Ускратила сам му радост љубави, сексуално задовољство, здравље и ведро расположење у кући, и најзад, ускратила сам му божанско право на потомка. А кад сам дошла на идеју како да, уз помоћ уговора, све то, ту судбинску осујећеност, решимо с тобом, да те доведемо из провинције да нам изнајмиш материцу, много се нећкао и устручавао, јер он није у стању ни да замисли интиму са било којом другом женом, а камоли са мојом рођеном сестром. Зато сам му дуго објашњавала како су наши, моји и твоји гени

истоветни, да ће нам пород бити баш као да је наш рођени, иако сам, на жалост, сметнула с ума дегенеративне особине нашег заједничког претка, нашег оца, који је био чисти ђаво. Нисам веровала, нисам ни сањала да би целокупно његово зло могло да се спакује у твојој генетској структури, да се реинкарнира у теби и да ћеш ти послужити за његову постхумну освету што сам од њега побегла, за моју тоталну пропаст. Али, срећом, Чеда ме је на време упозорио на тебе кад је приметио твоја врачања и бајања у мраку, при светлости свећа, кад је видео како клупко црвеног конца разматаваш по нашој спаваћој соби и као ласерима сечеш позитивна струјања наше брачне среће, како је раскидаш неким ужасним клетвама, хваташ и бацаш у ватру да од бола цврчи на ужареном угљевљу.

ХЕЛЕНА: Све је то била чиста намера, милостива госпођо. Да тебе, мој идеал и узор успеха, заштитим од његовог демонског утицаја, да не упропасти твоје достигнуће и доказ да предодређене и снажне личности, увек и без обзира на околности, побеђују. Цео наш крај, онолика људска и природна лепота се поноси тобом. Зар да на моје очи пустим демона да чиниодејствује над твојом чистом душом, ако могу да му узвратим контра мерама, да црну светлост преобратим у белу, да подигнем духовну оgradu око тебе и заштитим те од његових отровних стрела које је по сву ноћ забадао у твоје преморено и истрошено тело?

ВИШЊА: Ето како ми ти узвраћаш за све оно што сам урадила за тебе. Лажима, интригама, мржњом према анђелу који је своју небеску супстанцу унео у твоју загађену утробу којом си упрљала

нашу чисту идеју из заједничког уговора. То је твоја захвалност мени зато што сам те извукла из блатне оранице и ставила с обе ноге на тврди асфалт велеграда да живиш удобно и добро као моја госпођа служавка и конкубина мог ненадмашног, мог савршеног мужа, блиставог осмеха и ума. И зар он да буде жртва твоје сплетке и твог сељачког примитивизма, да образован и елоквентан геније породичног и грађанског права буде оптужен за демонска мешетарења и служење нечастивом? Он, анђео, мој избавитељ и оличење хришћанске добротe и свештеничке племенитости, златно срце препуњено аутентичним еликсиром добротe и неуништивног порива, да буде раван духу једне зле, необразоване сељанке која је уз то и проститутка у најелементарнијем смислу речи. И чедоморац!

ХЕЛЕНА: Ти си ме лукаво увукла у однос са својим мужем и никад ниси испунила ни једну клаузулу нашег уговора. Не само да ми ниси ништа платила за моје сексуалне услуге твом драгом, него сте ме спетљали, оковали и оптужили за криминалне радње само да ме, неадекватно исплаћену, тајно ликвидирате и баците у го-рионик своје централне пећи. Зато си ме и оптужила да сам вештица, да би могла да ми у име бога пресудиш за измишљени злочин, кад већ не можеш у име народа. Ти си зликовац и убица, а не ја. Уосталом, анђели су знали каква судбина чека моје дете по рођењу, зато су га и угушили у мојој утроби само да, отворивши очи на овом свету, не сретне овај поглед пун мржње и лудила, да не угледа то страшно, избезумљено лице болнице која га својата као свој оброк на који њена глад вреба већ годинама.

ВИШЊА: *(Преићећи подигне нож за хартију са стола и корак по корак, окружено дође до Хелене и сјане изнад ње)*

Значи, нећеш да кажеш где ми је син?! Ако сад, овог часа не кажеш, линуће крв на све стране, исећи ћу те овим ножем и у деловима однети у подрум да те бацам у пећ где ти је и место. Говори, или си готова!

Усилахирена и у њаници ујрчи Маиа.

МАША: Ах, милостива госпођо, једва вас нађох! Хвала богу, ту сте! Свуд сам вас тражила, по целој кући.

ВИШЊА: Шта је било? Реверанс!

(Маиа се клања)

Где то је кникс?!

(Ојей се клања)

МАША: Зло, ето шта се десило! Догодила се страшна несрећа!

ВИШЊА: Говори, шта муцаш?! Да ниси нашла дете?

МАША: Које дете?

ВИШЊА: Је ли живо, или већ исушен костур затрпан каменом и шутом, зазидан цементом? Је ли малтер свеж? Има ли наде? Дише ли? Говори, што си замукла?!

МАША: Не, племенита господарице. Није дете! Већ он! Он је у питању.

ВИШЊА: Ко?! Који он?! Пази шта говориш. Ма шта ти трабуњаш? Који он?!

МАША: Ваш супруг.

ВИШЊА: Шта?! Како? Немогуће!

МАША: Само је уздахнуо, изокренуо поглед навише и одједном престао да дише. Није се згрчио, ни укочио, кожа му је још увек мека и гипка, као

да је жив. Али није, милостива госпођо.

(Плаче)

Мртав је, мртав мртвијат! Не знам, појма немам шта се догодило.

ВИШЊА: Ама, ко? Зар Чеда? Чеда мртав?! Не верујем. Шта причаш? Говори! Да немаш грозницу? Откуд сад то?

ХЕЛЕНА: Опет се игра с тобом, ето шта је. Хоће у гроб да те отера.

МАША: Ено га неглижираног, потпуно голог, као од мајке рођеног; срамота, милостива госпођо, срамота ме је било да подигнем јорган и погледам шта се догодило, да му пружим прву помоћ, јер видим како се прућио у вашем кревету и не помера се. Ево, већ пола сата како покушавам да га вратим у живот, али не помаже. Све време се није мрднуо.

ВИШЊА: То није нормално, апсолутно немогуће, он је здрав и снажан, да није нешто појео или попио?
(Продорно гледа у Машу)

Отров неки, или можда зачарани залагај. Да није нешто нагазио? О, Боже,

(крсти се)

ја не верујем у твоју свирепост, ти си добар и ненадмашан у својим добротинствима. То су неке чини, дело злих сила, ја морам да идем, да га видим, откуд он у мом кревету и шта тамо тражи. Па још и неглижиран, не знам како то да схватим.

ХЕЛЕНА: То је његов стари пројекат, госпођо. Читав живот вам је претворио у лаж у којој сам ја одбила да учествујем. Намера му је да те исцрпе и констернаира, јер зна колико си емотивно везана за њега. Хоће да те сруши психички и физички. Да ти зада финални ударац.

ВИШЊА: Само да то није тако, Господе, мој живот више нема смисла, више никоме није потребан. Ни нашем детету. Чак ни мени. Ја идем, идем да га видим, да проверим да ипак није можда нека забуна у питању, а ти остани овде и чувај ову вештицу. Пази да те не превари, добро зачепи уши и отвори очи, да се опет не одвеже, видиш и сама колико је опасна.

(Плаче)

Ох, не дај, Боже, да ме ово зло, овде спетљано и оковано, уништи. Спаси, Господе, спаси наше грешне душе од ђаволове освете.

(Полази. Маша се дубоко њоклони)

Тако, тако. Реверанс никад не испуштај из главе. Свака служба има своје симболе, своја сталешка обележја. Па тако и твоја.

ХЕЛЕНА: Вишња.

ВИШЊА: Ти ћути, аду подземни! Немаш поштовања за живот па што би имала за смрт. Не знам како си то урадила, али знам да јеси. Што пре завршим с тобом то ће пре бити крај мојим мукама. Уосталом, чим се уверим у тачност моје личне трагедије, наступа твоја. Као индијска сати горећеш у част његове смрти. Твоји крици и јауци биће једини пут да му ослободим душу од твојих чари у које си га, штедро подајући му се, увукла. Тешко свима нама!

Одлази. Маша се клања зајим гледа Хелену безосећајно и радознало.

ХЕЛЕНА: Одвежи ме, Машо.

МАША: Одакле ти та моћ да убијаш на даљину?

ХЕЛЕНА: Ако ме одвежеш пренећу је на тебе. Уосталом, ти си наша најмлађа сестра и обдарена си предиспозицијом да чиниш шта хоћеш. Довољно је да то само желиш.

МАША: А је ли довољно и то ако га желим теби?

ХЕЛЕНА: Шта?

МАША: Па то. Зло!

ХЕЛЕНА: Зар мени, Машо? Па, ја сам те чувала и подизала уместо маме која је умрла на твом рођењу. Вишња је побегла на студије а ја сам остала да те храним и перем пелене. Отац нас је тада напустио не зато што је мама умрла, већ зато што га је Вишња напустила и целу годину није долазио кући. Вратио се тек кад си проходила. Знаш ли да си ме тада звала “мама” иако сам и сама била веома млада, готово дете, које је наш луди отац дрндао и развлачио по сву ноћ. Живела сам у паклу између његове блудне постеље и твојег неутешног плача у колевци. Смрдео је на алкохол и био луд за Вишњом која је тада побегла. Тебе је мрзео и двапут покушао да те угуши јастуком зато што га је твоја дерњава пробудила из пијане коме. Једва сам те одбранила. А ти сад мислиш да мени треба веће зло од ропства у које сам запала. Не могу више да мрднем а да не чујем звекет ланаца од којег ми се кожа јежи.

МАША: То је зато што још увек имаш тело. Мислила сам да те је Вишња ослободила, да си постала дух који, тандрчући ланцима, по сву ноћ бесциљно тумара по кући чинећи сваку пакост домаћинама.

ХЕЛЕНА: Не верујеш ваљда и сама у те глупости?

МАША: Ја, Лела, никад нисам ценила вулгарну реалност. Она нам затупљује чула и убија ишчекивање нечег новог и необичног, она нас уверава да из ведрога неба не може киша да падне иако нам је добро познато да баш из њега долазе најстрашније разорне олује и потопи. Увек из

самог сунца у зениту стижу космичке катастрофе са којима, добрим летњим ручком затомљене свести наших суграђана никад не рачунају. Они преферирају ирационални страх и дрхте од непознатог као да опасност нема своје лице. Зато је мене магија одувек више привлачила. А ти јеси вештица, или би бар требало да будеш.

ХЕЛЕНА: Да поседујем натприродну моћ зар бих дозволила да ми ова два монструма чине оволику неправду? Хајде, реци. Онај није мртав, зар не?

МАША: Није.

ХЕЛЕНА: Шта сте јој то смислили, какав пројекат? Јадна Вишња. Чак ни она не заслужује такву сестру и таквог мужа.

МАША: Слажем се. Вас две сте дубоко огрезле у лудило и злочин. Јадни Чеда је ваша жртва.

ХЕЛЕНА: Јеси ли га бар адекватно нашминкала да изгледа као прави мртвац? Има ли демонски знак на челу да убедите Вишњу да је смрт дошла од моје руке, да ме лакше гурне у пећ да жива заупцетам и зајаучем моју проклету судбину, да се чује до пакла, да не буде усамљен, да га обрадујем за сва времена.

Је ли Чеда довољно опустио доњу вилицу, јеси ли му насликала мртвачке флеке по лицу? Одувек си била талентована за цртање. Пази, ако га она буде купала, акварел се разлива и скида. Ухватиће вас Вишња. Она је оштроумна.

МАША: Али... он заиста не дише. Можда је стварно мртав.

ХЕЛЕНА: Само ако се сувише унео у своју улогу. Не брини. Оживеће он кад заврши са нама двома, кад и ти доћеш на ред.

МАША: Можда је то оно што би ти свакако желела, да од моје судбине направиш копију своје сопствене. Али, овога пута си се преварила, обе сте ме погрешно процениле. Ја не припадам филозофији светског бола, ја сам за акцију. Ни сама не знаш на шта сам све спремна да заштитим сопствени интегритет и живот детета које носим у себи већ девет месеци. То што се ништа не види, што сам добро затегнута ствар је дисциплине коју ви никада нисте имале. Јер вас две сте ме од рођења гурнуле у пакао и ја сам отуда изашла као дипломирани демон, за кога ништа није довољно грозно, само ако је ефикасно и ако успешно завршава посао. Кад сте ме напустиле и отишле као да нисте имале појма у каквим рукама сте ме оставиле, коју сам школу, као чедна девојчица, морала да прођем код тате и шта је он на крају од мене учинио. Укинуо ми је, пре свега, све моралне предрасуде и оставио само снажну вољу да преживим и победим. Ја сам добитник и заводник каквој нема равне. Чеда је мој тотални пројекат и једино ми је жао што вас две нећете бити ту да видите како ћу на њему устоличити мој здрави плод, оличење снаге и моћи која се рађа у пуној лепоти са перспективом да презме и овлада.

Јер ви ћете пре тога умрети. И будите срећне што нисте за живота спознале лик правога ђавола, већ само једног распаднутог инцестозног јадника осуђеног, да за своје недело на самрти погледа правом ђаволу у лице, да се сретне са тако узаврелом мржњом на том лицу која својом разорном енергијом топи сваку наду и веру у живот. Тог ђавола је сам створио и то је била божја правда, страшнија од било које казне.

ХЕЛЕНА: Зар он није био већ стар и немоћан, кад сам отишла, а ти сувише млада да би било шта покушао?

МАША: О, у томе и јесте моја трагедија и сав ужас моје младости. Често није могао ништа, али није ни одустајао од мене. Жвалавио ме је и мучио у постељи у коју ме је донео још као дете, тако рећи из дечјег креветића. Неко му је рекао да чај од хибискуса враћа снагу и ја сам сваке вечери додавала по неколико листова лијандера од којег је брзо постао толико анемичан да ускоро није имао снаге ни за ходање, а камоли за силовање. Но он је, свеједно, упорно покушавао иако сам сваке ноћи плакала и молила га да ме поштеди. Већ сам била дубоко зашла у трудноћу и болео ме је сваки његов додир а продирање у мене је било страшније од ножа у утроби коју сече и кида.

Проклињала сам живот и семе из којег сам поникла, али ме је мржња и жеља за осветом одржала. Из вечери у вече додавала сам све већу количину лијандера и гледала како му очи пливају несинхроно и хаотично као да су у отрову који се хранио његовом крвљу и нервима. Није знао шта му се дешава. Помислио је да је од алкохола и престао је да пије. Међутим, болест је прогресивно напредовала, парализа удова га је нападала и освајала.

На крају, потпуно је зависио од мене. Али, ја нисам попустила. Замишљала сам како му секиром разбијам главу, како му гвоздено сечиво мрви и дроби лобању и како крв и мозак прскају по мени, махнитој од среће и радости. Увече сам играла и певала раздрагано, јер што је он био слабији и немоћнији то сам ја била јача и моћнија, осећала сам невероватан прилив снаге, као нека дивља богиња разарања и

смрти. Одједном сам по његовом погледу видела да је почео да схвата шта се дешава. Једне вечери је одбио да попије чај. Затворио је уста и тврдоглаво стиснуо усне. Неки болећив страх га је преплавио, лепо се видело да схвата шта се дешава и да је апсолутно немоћан да ми се одупре. А онда се из његових уста зачуо прво јецај, неко мумлање које је прерасло у крик, тако јак и жесток да сам се уплашила да не скочи и да ме не растргне својим рукама чију сам снагу добро упамтила и којих сам се раније толико бојала.

С обе ноге скочила сам му на груди, шчепала за нос и разјапила му чељуст. Сипала сам у њега изузетно јаку концентрацију чаја. Давио се, течност му је излазила из носа и ушију, постеља је била мокра, мислим да се те ноћи од страха и умокрио. Гледао ме је разрогачено, као да види самог ђавола.

Верујем да је умро од страха. Али, на жалост, са његовом смрћу изгубила сам и његову пензију. Нисам имала од чега да живим. Сетила сам се Вишње, дошла до њене адресе и појавила се на вратима, чврсто одлучна да се више никад не вратим животу из којег сам дефинитивно отишла. Тада нисам знала да си и ти код ње у служби. Уствари, већ те је била отпустила, због твојих глупих чини, због болести коју си понела из наше куће, због непоштовања уговора који си прекршила и убила њену бебу.

ХЕЛЕНА: Кога сам ја убила, Машо? Никога сем себе. Кад сам прекршила основни животни налог, да живим по божјем закону и потписала уговор са ђаволом, у почетку је све изгледало као бајка. Одједном сам имала све што ми је било потребно: диван и удобан кревет, Вишњине ха-

љине и капуте, свежу и укусну храну и младог и моћног демона са којим сам ноћима летела по чаробним пределима љубави и страсти која је попут чудовишта рикала из гротла и као вулкан у крвотоку комешала нам крв до шампањског узбуђења и среће. Могла сам чак да испробам њене ципеле и бунде.

А онда сам приметила све већи јаз који је Вишња копала међу нама, док се једног дана нисам стрмоглавила и пала у дубоку јаму његовог лицемерја. Говорио ми је да само мене воли, да ће њу ликвидирати а са мношвом и нашим дететом основати породицу, шапутао ласцивности на јастуку, али је истовремено чинио све да тај јаз између Вишње и мене буде што шири. Чета је реинкарнација нашег проклетог оца. То су једина два мушкарца који су спавали са свима нама сестрама, само што је то први радио на силу а овај други уз помоћ уговора чија се моћ заснивала на беди наших живота, Вишња је луда, али он је монструм, Машо, и мој ти је савет да га се добро чуваш. Видиш и сама како смо нас две прошле са њим.

Тихо и нејримејно уђе Вишња.

МАША: Мртваца се не можеш сачувати. Тата ми сваке ноћи долази у сан, дахће ми у лице и пиљи у мене оним својим похотљивим жутим погледом пуним неке мртве скраме.

ХЕЛЕНА: Молим те, Машо, не могу више да издржим везана, преклињем те утробом наше рођене мајке, нашим анђелом чуваром који нас је и у паклу сачувао. Молим те да ме одвежеш и ослободиш ланаца, да протегнем удове и тело, да не скончам у овим ужасним боловима и мукама на које ме је наша сестра, једина права вештица, осудила.

МАША: О, мила моја, драга моја сестро. Како је то страшно, шта ти је све урадила наша зликовачка сестра, та уображена гадура, која се тако надула од важности да прети да експлодира и да се њена сува шљака разлети по свим зидовима ових елегантних салона. Уистину, ако има вештица, то може бити само она, глупа и лудилом надевена ћурка која је од препотенције заборавила и да нормално хода, а камоли да буде човек. Или род рођени. Наравно да ћу те одвезати, да ћу те пустити на слободу да јој се осветиш, да најзад смрсиш конце том чудовишту и нас две ослободиш стега у кући која је довољно пространа за обе. А њега, њеног мужа, по жељи, можемо да делимо. Јер он живи и само се прави мртав.

(Вишња се суво закашље. Маша се љренеражено заусћави и насћави да џовори као да нишћиа није чула)

За мене, у мојој свести, он ће заувек бити жив, јер ја верујем да Бога има и да није нормално да своје представнике, своје амбасадоре на земљи враћа на небо.

(Окрене се и уишљи у џосћодарицу)

Ах, милостива госпођо, учинило ми се да су везе некако попустиле, само сам хтела да проверим је ли вештица безбедно везана!

ВИШЊА: Слушај ти, мала гњидо, не разумем о чему се овде ради и шта је са њим. Где ми је човек?

МАША: Како где је, милостива госпођо?

(Наћрави дубок реверанс. По Вишњином лицу разлије се осмех задовољсћива)

Оставила сам га мртвог и голог, као од мајке рођеног, у вашем кревету, кад сам потрчала овамо, да вас нађем, да вам саопштим страшну вест. Зар нисте били у својој соби?

ВИШЊА: Наравно да сам била овде. Обишла сам кућу од подрума до тавана, али га нигде нема. Ако си га ти наговорила на ту глупу шалу, да ме плашите и прогоните твојим сељачким хумором, ја ћу умети да се заштитим. Нисам баш толико немоћна, иако сам парализована, да се сурово поигравате мојим емоцијама. Још има снаге у овим старим костима. Ниси ваљда и ти, као она, ушла у ову кућу да ми од ње правиш ноћни кошмар. Она ми је сакрила дете, а ти мужа. Какви сте ви то људи, вас две, па ја сам ваша рођена сестра, како можете да будете тако свирепе према ономе ко вас је спасио беде, ко вас храни и даје кров над главом у овом безнадежном свету. Према мени старој и немоћној. Могла бих мајка да вам будем.

(Плаче)

Говори! Где је Чеда?!

ХЕЛЕНА: Јесу, јесу бездушни, милостива госпођо. То је њихова игра, његов страшни план да нас две ликвидирају и остану сами у кући, са њеним дететом, које није његово, јер он је декадентан и јалов исто као и ти. Иако сперма цури из њега као из ђавола, семе му је болесно и једини циљ му је да је што шире посеје и засеје свет својим чудовишним генима. Он зна све ћошкове своје куће и њене тајне пролазе одакле се повремено јавља као подземна менаџерија, као вучји чопор и дечји плач, а сад...сад ћеш видети на шта је све демон спреман.

МАША: Ја не разумем, племенита госпођо,

(кникс)

зашто све ово ви трпите. Она је заиста вештица и њене грозне намере су чак и мени, младој и наивној, готово шипарици, потпуно јасне. Њено присуство у овој кући јесте разорно и непријатељско. Хвала вам што сте ми

пружили прилику да са њом мало поразговарам и сама се уверим колико је опасна и испуњена мржњом и неком, заиста, натприродном силом. Само огроман огањ је лек за толико безумље. Не знам како је убила господина, али знам да јесте, да се поиграла са његовим лешом, уосталом као и са телом ваше бебе. Бринем се за вас, дубоко сам забринута. Не знам шта је све у стању да вам уради, а то би био не само ваш, него и мој крај. Зато вас молим, преклињем вас, милостива, да ми допустите да вам покажем колико сам вам лојална и шта све могу да учиним да заштитим ваше интересе и ваш интегритет.

ВИШЊА: Па ко ти брани?!

МАША: *(Приђе Хелени и шућне је. Заћим дохваћи кожни корбач са сћола и ћочне безумно да је ћуче)*

Дизи се, кучко, и покажи нашој господарици да су ти и ноге и руке одвезане, иако не знам како си то постигла. Ево, погледајте како се прави немоћна и без снаге, а удови су јој одвезани и слободни, не би ме зачудило ни да је видим како пролази кроз зидове. Којом чаролијом и како је то урадила, не знам, јер ја сам сувише млада и наивна да продрем у тајну проданих душа и подземља у коме оне живе и које их инспирише на најтежа злодела против ближњих.

ХЕЛЕНА: Ти си ме одвезала. Уосталом, Вишња је то и сама видела. Ако верује својим очима.

ВИШЊА: Не верујем више ничему и никоме.

МАША: *(Удари Хелену. Крв лине)*
Твојим лажима и опсенама никако нема краја. Трујеш поштен свет и уносиш раздор међу

људе, разараш ум, нашу племениту господарицу...

(Туче је)

Требало би ти поломити и руке и ноге, кичму пребити због твог скотског карактера. И примитивне незахвалности.

(Поново је бије)

ВИШЊА: Доста је, Машо! Доста! Вештицама се одузима живот без пуштања крви јер из ње ничу надземни змајеви и подземни демони. Ватром се оне истребљују, а не корбачом. Води је у подрум, до ложионице. Напуни горионик коксом, добро распали ватру и знај! Кад сиђем доле, ако је не затекнем спремну за роштиљ, ти ћеш завршити на њему. Немам више стрпљења за ваше игре, обману и лажи. Чим дођем, правду ћемо извршити. Овај кокс има тотално сагоревање, развија изузетно високу температуру и све претвара у енергију. Не оставља никакве трагове.

ХЕЛЕНА: Али, ја сам невина.

ВИШЊА: Примила сам те у кућу као што је и ред, као род рођени, сестру рођену и дала ти удобну службу и меку постељу, а ти... ти си ми сурово узвратила. Због моје болести пустила сам те да живиш са мојим мужем и уместо да ми родиш дете по уговору, лепог и здравог дечачића, ти си га отела и негде сакрила. На крају си својим чаролијама убила и његовог оца и негде леш склонила. Ако нећеш да ми кажеш где ми је син, или бар његово тело, реци ми где су земни остаци мога мужа, да га бар сахраним по православном обреду. Да му се душа ноћу не враћа и устремљује на мене, жељна освете и крви.

ХЕЛЕНА: Појавиће се она већ. Сигурно!

- МАША: Али без душе, као вампир жедан крви. То си ти удесила, вампирице проклета. Тако си нам оца у гроб отерала. Одједном је почео да се суши и вене од твојих чини. Видела сам још док нам је сврака, необичних димензија, велика као шарена овца слетела на оџак и заграктала твојим гласом. Одмах сам знала да је ђаво дошао по своје. И однео га је. У виду твоје џиновске свраке. Видела сам док је узлетала с нашег крова како му се црна душа копрца у њеном немилосрдном кљуну. Ти си проклетница!
- ХЕЛЕНА: Проклета лажљивице! Ти си га убила!
- ВИШЊА: Не! Сигурна сам да је по њега дошао сâм ђаво, јер му је по рођењу припадао. И нас три носимо његово семе. А ти Хелена, ти си његов клон, тотална реинкарнација у најгрђем смислу речи. Зато ти ништа не вреди да се опиреш. Дошао је твој ред за одлазак, да се вратиш тамо одакле си и дошла. Води је Машо.
- ХЕЛЕНА: Али ти не знаш, ти не разумеш ко је она и с каквим је циљем дошла. Ти и ја смо жртве, а они су наши целати. Сетићеш се, Вишња, на крају, који није далеко, сетићеш се мојих речи и горко ћеш зажалити што ме ниси на време послушала. Јер ко зна, можда је за нас још увек време, јер оно постоји само у животу, човек увек може да се покаје, да се одрекне нечастивог, па макар и на самрти, све док је жив. Само кад умре, кад оде из овог света пораза и покајања, онда је касно, и све, ама баш све остаје непоправљиво и непромењено. У злу и смрти се време не креће, тамо је оно увек исто. Исто заувек!
- МАША: Тако је, милостива госпођо. То људи често заборављају.

ХЕЛЕНА: Хајдемо, онда, Машо, у сусрет неизбежном, ка заборава и смрти, мирно, без стреса и страха од најгорег. Јер добро је само оно што је стабилно и непроменљиво, неумољива судбина за коју сви знамо, али коју нико не може да предвиди. Нивелација и потпуно поништавање свих особености пружа нам наду да је ту и крај нашим патњама и наших неспоразума који проистичу из међусобних разлика. Све намере, циљеви и амбиције топе се у сусрету са ништавилном што нам једино уобличава смисао ка којем јалово тежимо целог нашег трајања. Идемо да се сукобимо са мистеријом живота и доживимо њену тоталну демистификацију, губитак свих сензација, бола и радости и потапање у чисту равнодушност и благослов смрти. Да горим у спољној ватри кад нисам умела да је контролишем у себи. И ближњима, које је страх од гашења окренуо против мене.

Не могу више да издржим лицемерје којим нас одувек трују подмећући нам лажне идеале уместо ружне истине која нас све на крају неминовно чека.

Идемо.

МАША: Е, шта је то отров лицемерја према правом стрихнину који те загуши белом пеном и покида ти црева у боловима, шта је то крај на крају, према крају пре краја, који дође изненадно и неочекивано као лопов у Библији, боље да никад не сазнамо.

Маша и Хелена одлазе. Вишња, укочено и једва ходајући некако се дођега до своје столице и сручи се у њу. Зайим њрсне у необуздан, дӯг и хистеричан смех.

ВИШЊА: Дивље, непослушне слушкиње! Гадне звери! Гадне, неподношљиве звери! Две бесне кучке, две грабљиве хијене, мисле да не знам о чему оне снују и шта се договарају.

А ти?! Ти се не бој. Заштитиће тебе твоја мамица, да те њихови очњаци не раздере, твоју нежну дечју кожу, да је не изгребу и не искасапе, око моје плаво, да га лудаче не исисају и не закотрљају у својим чељустима, да не затандрче бол по кући, бојиш се да те не прождеру њихови сексуални апетити, але паклене, зато си умро. Али, ти знаш да је то само привремено, мило моје, једино моје чедо, једини мој наследниче, само док се ослободимо напасти, док не потпалимо пећ њиховим злим бићима, док зло не запуцкета на коксу, у ватри ада, док не наступи олакшање, док се не залече убоди њихових стрела мржње. Или бар док права смрт не наступи. Знаш да сам неизлечиво болесна и да су ми дани одбројани, иако верујеш у моју бесмртност ја не смем да те препустим лешинарима, јер нико боље не познаје своју крв од самог власника.

Хајде, не бој се, ти си моја кост и мој ген, исти си као ја, само здрав, моћан и јак, и оне ти не могу ништа. Зато излази, изађи иза тог паравана, знам да си ту и да чекаш да останемо сами, да се договоримо како да се заједно заштитимо од њиховог елементарног гнева и похлепе. Бациле су око, сељанке, на нашу имовину и хоће да нас униште, али ми смо вешти играчи, небески дриблери, ми се не дамо, јер ми смо мајка и син, муж и жена, што је анђелима исто па мора бити и свима осталим. Важно је да има ко да дође после мене, да ме наследи, јер твој отац, бриљантан ум, рано је подлегао и оставио ме с тобом, да те сама подигнем и заувек преузмеш његову канцеларију и његово богатство, чедо мамино, пред тобом је велика адвокатска каријера и успешна будућност.

Зато изађи слободно, прошла је опасност, дођи у мој родитељски загрљај, да те стиснем, кости да ти запуцкетају, једва чекам да те додирнем, моје женско срце чезне за твојим мушким телом. Отвори параван и дођи на мајчине груди.

(Зачује се њлач бебе)

Не плачи, рођени, не бој се, биће све у реду, ти си велики и не бојиш се више вештица, не верујеш у бапске приче и бабароге. Заштитиће те твоја Вишња окриљем своје љубави, својом нежношћу и својим непоколебивим инстинктима. Хајде, изађи из сенке, да те видим колико си порастао, колико си велики, моћан и жив. Само не плачи, не цапај ми срце, не убијај ме пре времена.

Плач је све јачи, њриђушена свејлоси се њојачава све док не њочне да блешти. У дну сцене се њомери њараван и на свејлоси се њојави Чедa са женском њериком на глави, нашминкан као жена и у дуљачкој цвејној хаљини у каквим шианске иђрацице иђрају фламенђо.

ЧЕДА: Ти си једна лажљива и притворна мама, ништа ти више не верујем. Ништа. Док не бациш корбач ја не прилазим. Волиш да се чупаш за косу, да штупаш и да ме бијеш све док ми кожа не поплави од удараца. А мене то после боли.

ВИШЊА: Опет си обукао Хеленину хаљину.

ЧЕДА: Видиш како гори у црвеним тоновима, као жива ватра, зато што више нисам мртав принц већ жива принцеза са коралним чешљем у глави, погледај како је блештав и леп, сав се пресијава и трепери на светлости.

ВИШЊА: Зар си заборавио да треба да будеш мртав, такав је сценарио, Чедo, сам си га саставио, мамин геније, знаш и сам колико се поносим тобом и твојим талентом. Приђи слободно да

те мајка узме у наручје и покаже колико те страсно воли. Приђи, приђи. О боже, па ја не могу да замислим свој живот без тебе.

ЧЕДА: Нећу. Скинућеш ми хаљину и ишибаћеш ме по голом телу.

ВИШЊА: Па ја сам ти прва и обукла хаљину. Правила сам ти локне кад си био мали, и био си мамина принцеза све док ниси израстао у правог мушког цина.

ЧЕДА: Налик на нашег оца и мога деду без чије успомене ниси била у стању да доживиш сексуално узбуђење.

ВИШЊА: Па што те то сада чуди? Зар није сасвим природно да прва љубав младој девојци одреди читаву емотивну будућност? Осим тога, наш однос је сложен, ти ниси само мој син...

ЧЕДА: Ти знаш колико те ја волим, мама, али ја заиста више не могу да трпим на себи моје мушке гаће, стално ме гребу и озлеђују нежну кожу; више волим да умрем, али у свиленом вешу, него да живим са свим оптерећењима мушкарца. Бојим се да не постанем неки серијски убица, толико се гадим жена, свих осим тебе, јер тебе обожавам, мама, и твој сам заувек али те молим да ме више не тераш да спавам ни са ким, чак ни са твојим сестрама, које не могу да се упореде са мојом женственошћу и лепотом. Па погледај како ми само стоји ова хаљина, иако натегнуто ипак крајеви лепо падају, додуше не баш до пода, али ми божанствено откривају чланак на нози. Ти си једина жена за мене и молим те да тако и остане.

ВИШЊА: А шта фали Маши? Она није исто што и Хелена, види се да је сочна и плодна, такве брзо остаје у другом стању. Па није то баш пре-

велика жртва, умеш ти да будеш и мушко, кад хоћеш. О, и те како. Приђи принцезо, неће те мајка појести. Не бој се. Дођи слободно и седи овде код мене, у крило, само пази да ми не поломиш коске, остеопороза је узела маха.

(Чеда седне код Вишње у крило. Она ја љуби)

Боже, колико те волим, дете. Више од живота, више од Бога, ти си мој Бог и мој анђео, рају мамин, само због љубави према теби издржавам цео овај пакао, мој живот. Важно је да ти будеш уверљив у својој смрти, а после, кад се породи, узећемо јој дете и са њом завршити као са Хеленом. Мислиш да мени није јасно, да ја не видим да је и она вештица, и то права, жестока звер која бљује ватру и диже мртве из гробова.

(Крсџи се)

Само да се онај наш покојни отац не врати док је Маша жива, јер она је његова разорна снага и демонско уточиште. Али и благословена материца која нам носи прилику да стекнемо достојног потомка и наследника, да се после наше смрти не шире овде сељаци и њихова штрокава дечурлија. Да нам салоне не загаде, атмосферу не усмрде на сумпор и неопране ноге.

ЧЕДА: Добро, мама. Ти знаш како треба. Али, једно је сигурно. Ја волим само тебе.

И, она у мушкој, и, он у женској одећи, баце се једно другом у загрљај и слију у сирасивен и дуљ пољубац.

ЗАВЕСА

 ТРЕЋИ ЧИН

Салон, удобно намешћен. Велики кристални лустер, комоде, лампе, слике, огледала између канделабара, дубоке фошеље, неколико ситилских ситочића, на једном различитом алкохолна пића, на другом, сервирана кафа коју, с времена на време, сркућу Чета и Вишња која некаквим кремама и шминком обилази маже мужа и сина обнаженог и подлакћеног на одру постављеном у сред салона.

И поред радијатора, у камину весело пуцкећа светло – жућа вајрица. Све је поуређено удобности и појлошти. Тешке брокајне завесе су ту да ефикасно одрже поштуну дисципину од спољнег света. Изнад улазних врата и камина висе русикални венци белог лука, што у поштуности одудара од атмосфере буржоаског блаженства са сакралним симболом смрти.

Радио преноси, Моцартову “Малу ноћну музику”. Ускоро се све ушша и чује се жовијални глас сикера, који се шруди да буде духовит.

СПИКЕР: А сада да чујемо извештај хидрометеоролошког завода:

Док се незадрживо приближава ледени талас са Карпата, велике снежне масе, уз фијук ветра и гоњене бесомучним орканима, стижу нам одозго, преко Алпа. Наша цела земља стење притиснута тешким белим покровом који показује тенденције силног увећања и немилосрдног притиска који под собом све дробе и изазива масовне халуцинације; као да нас сунце више никада неће огрејати. Али, хоће, хоће! Не треба губити наду у пролеће иако је пејзаж до те мере измењен да више нико у њему не може да се оријентише. Мећава цвили и завија данима, улице, кровови и тргови затрпани су снегом. Види се само како ту и тамо излази црни дим из белих гомила снега; то су куће

оних срећних домаћина који су се на време снабдели храном и огревом. Град је окован ледом и возила се не крећу ни у једном правцу. Уосталом, грађани немају зашто ни да излазе. Јавне службе не раде, све продавнице су затворене, рекло би се, мир и слога владају на просторима нашег града, иако се криминал отргао контроли јер је полиција престала да функционише. Као озебао сунце, сви, и злочинци и жртве, очију упртих навише, напрегнуто ослушкују и очекују обећано пролеће. Видеће се ко ће га дочекати и да ли ће уопште више икада доћи.

Ах, да! Држава ипак постоји! Живо је само у судовима, међу адвокатима и клијентима. Правосуђе је затрпано предметима јер, кажу нам судије, правда не може да чека. За сада то су једине утабане стазе којима се народ креће.

ВИШЊА: Треба да пазиш на дубоку концентрацију и да лично верујеш да си стварно мртав, да будеш нем и глув за спољне надражаје и унутрашње провокације, а кад останеш сам у породичној гробници да се не плашиш покојника, јер ти си жив и они су у твојој власти, а не ти у њиховој.

ЧЕДА: Зар није чудна ова тишина? Ништа се не чује сем Моцарта на радију, ни псећи лавез из комшилука. Само снег пада и ветар у оцаку завија.

ВИШЊА: И мене ова сабласна музика нервира.
(*Ослушкују мелодију чији се звуци неконциро-
лисано њојачавају*)
Више волим Прокофјева. Тај кад затандрче на клавиру свет се руши. А ове виолине цвиле и завијају као да се ђаво жени па кука за својим момачким навикама.
(*Пружи руку и уџаси радио. Насиане айсо-
лујна тишина*)

- ЧЕДА: Како је то чудно! Како је то необично!
- ВИШЊА: Кажи, сине. Реци, срећо мамина. Шта те мучи?
- ЧЕДА: Ова тишина и... страх од смрти.
- ВИШЊА: Па, то је једини начин, мили мој. Само тако могу ону дивљу мачку да држим у шапи и да је натерам на верност. Нека мисли да је она узрок твоје смрти и нека се само боји. А не ја! Она је иста као и њена сестра. Јогунаста и непослушна. И толико зла и опасна да је сваки резултат, што се ње тиче, могућ. Не знам јеси ли потрошио сав отров за оне псине, или ти је нешто остало.
- ЧЕДА: Ко зна, мама, можда ће нам опет за нешто затребати. Једва сам у суду набавио и ову количину.
- ВИШЊА: Само држи то што даље од њеног домаћаја. Она је сељанка и може случајно да га употреби уместо соли или шећера. Или чак намерно!
- ЧЕДА: Јеси ти сигурна да је остала у другом стању? Од само једног... експеримента?
- ВИШЊА: Мени је ова кафа некако сувише опора и... оштра. Бојим се да не помислиш, најзад, да сам ја неки параноик. Знаш да не пијем ништа слатко и да шећер не волим у напицима, али мени је ова кафа толико горка, као да је неко испут спустио стрихнин у њу.
- ЧЕДА: То је због тога што си сувише узнемирена и напета. Не можеш да је сачекаш да се врати из котларнице.
- ВИШЊА: Јутрос је била код гинеколога. Лекар не може да верује да се дете тако брзо зачело.
- ЧЕДА: Небеско семе, мама!

- ВИШЊА: Већ се докопало живота. Стављала сам јој уво на стомак и чула како му срце бије. Као кад неко у даљини удара чекићем у нешто меко. Просто морбидно, да не верујеш каквом се пристојном силином јавља нови живот.
- ЧЕДА: Тако сам срећан, мамице! И узбуђен! Ево, и ја као осећам да ми кафа постаје горча иако у мојој шољици има шећера. То је због тога што ћемо ти и ја имати наше право, живо дете. Не-превазиђено.
- ВИШЊА: Можда је боље да прекинеш са том кафом. Дај да је проспем.
- ЧЕДА: Е, сад је касно; знаш колико волим кафу. Само је сручим у себе. Такви су моји импулсивни манири. Живи се једино сада, а не ни пре, ни после. Постоји само оно у нама, и ништа друго. Све што је изван нас само је привид, пуста конвенција. Ништавило, субјективни утисак. Мени није било толико гадно. Видео сам како оне псеће немани реагују на отров. Коса да ти се подигне на глави. Страшнији приказ нисам ни у најужаснијим кошмарима никад видео. Није смрт страшна, страшније је сазнање о њеној неминовности. Ево, погледај. Сигурно сам пребледео од страха, осећам како сав дрх-тим.
- ВИШЊА: Хајде, опусти се, да те добро нашминкам, да личиш на прави леш, да јој развјејемо сваку сумњу. О, кад би ти знао како она уме да буде зла и опасна. И осветољубива. Да те припре-мим за твоју сахрану.
- ЧЕДА: Ти ћеш бити неутешна мама и уцвељена удо-вица. Како је то лепо, мамице, каква дивна противуречност. Отац зачиње нови живот и истовремено свој окончава. Женка ми у суро-

вој реалности прождире главу а ја у необузданој машти ко бајаги умирем. Тога, мамице нема ни у једној религији ма колико оне лажне и крволочне биле. Нема ни у романима такве љубавне елџије испуњене раскошним дечјим смехом. Међутим, у свему томе постоји један хипотетички проблем. Шта ако се Маша као и Хелена предомисли и одбије да нам га уручи?

ВИШЊА: Имамо чврст уговор, Чедо. Ако га изневери зна се шта је чека. Суд ватре због сатанског ритуала и незаконитог извршења смртне казне.

ЧЕДА: А јеси ли ти сигурна да је то добро за њу, мама, за дете, мислим, такав шок за сасвим мали заматак, истина, натприродно напредан, али шта ако му се ум развија брзином срца и схвати још у утроби, у самом зачетку да је његова мајка немилосрдни убица.

ВИШЊА: О, ти је ниси видео како само природно ужива у томе, а свака мајчина радост је благодет за дете у развоју.

ЧЕДА: Можда би било боље да си ти присуствовала извршењу смртне казне. Могао сам ја и сâм да се нашминкам.

ВИШЊА: Нико боље не препознаје знаке смрти од ње. Иако је веома млада, ту располаже огромним искуством. А ти си једар и млад, оличење физичког здравља. Кожа ти сија и игра над мишићима. Сав си од сјајног мермера. Није лако шминком убити толику виталност.

ЧЕДА: Наша пресуда је била праведна.

ВИШЊА: Хелена ми је ипак рођена сестра. Одрасла је поред мене и све сам чинила што сам могла да је заштитим од оног чудовишта, нашег оца. Не могу да гледам како вршати у ватри.

ЧЕДА: Вештице горе безгласно.

ВИШЊА: Овај кокс неће оставити никаквог трага. За њим не остаје ни сопствени пепео. Сваку материју претвара у чисту енергију.

Вајра у камину букне и јако се расиљамса. Из доњих проспорија се чује врисак испуњен ужасом. На сцени загледа чистија конценцрација.

Дуга пауза. Вишња и Чеда се немо гледају.

ВИШЊА: *(Почиње да пева својим звонким, високим гласом)*

“А... а... а... а... а... а... а... а...”

Ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли...

(Прихвати Чеда. Сада певају у дуетиу)

“Алелуја, алелуја, алелуја...”

Заиста изгледа тропесно ово сабласно јединство чистијих тонова сојрана и баријона.

ВИШЊА: Није ми јасно како су мајстори успели да повежу котларницу са камином.
(Насијави да га маже)

ЧЕДА: Технологија је данас далеко догурала. Цела кућа је повезана цевима. Јеси приметила, мама, како по сву ноћ нешто клокоће и крчи, по свим угловима из свих праваца. Као да у њој живе све претходне генерације наших предака. Све вршишти и урла од неког незадовољства.

ВИШЊА: Власник за кога сам се удала био је мој професор на факултету, веома стар али одличан правник и сасвим добар човек. Био је срећан као куче и некако исто тако ме је блентаво волео, до обожавања. Сваки час је скакао, црвенео и персирао ми јер је задржао навику своје катедре. А ја, ја сам му за узврат донела и поклонила тебе у кући празној и ненасељеној. Моје физичко присуство је покренуло процес

духовног испуњавања свих простора у њој, јер су духови пратили твоје рођење и испунили сваку пукотину, цев или пролаз силном мржњом и нетрпељивошћу. Мислим да га је та неконтролисана експанзија негативних осећања и презира према њему угушила. Али отишао је задовољан. Био је уверен да си ти његов син, иако си га пљувао, гребао и гризао кад год ти се приближи. Веровао је да кућа више никад неће бити празна и ненасељена. Плашио се усамљености и умро срећан што је бар на самрти имао породицу. А онда се десило нешто необично. Кад је пред нама умро, први пут си му пришао и загледао се у његове широм отворене очи, затим си се засмејао дуго и хистерично, тако да сам се просто уплашила да ћеш га пробудити.

- ЧЕДА: Заиста, мамице! Огорчен сам због толике неправде у свету. У целој историји наше породице једино се ми волимо дубоко, до лудила, и једино ми немамо порода. Не знам коме то доноси задовољство. Да није нашим прецима стало до прекида континуитета лозе, или можда желе да нас натерају на необичне одлуке и решења.
- ВИШЊА: У сваком случају сигурна сам да се њихове авети непрестано смуцају нашим тајним ходницима и пролазима. Ни сама не знам куда све воде.
- ЧЕДА: Већина пролаза и шупљина иду право у подрум.
- ВИШЊА: Као и цеви које одржавају исту микро климу у свим просторијама.
- ЧЕДА: Има и оних који коренспондирају са таваном.
- ВИШЊА: Мени је хладно. Требало би појачати грејање.

- ЧЕДА: Али, ја се знојим, мамице. Не могу снагом воље сáм да контролишем тај процес.
- ВИШЊА: То је зато што си здрав као коњ.
(Пауза. *Маже ѓа и уйрљава му у кожу крем*)
Ова помада ће пресећи зној и сваку функцију коже привремено.
Није ваљда, заједно са сандуком, гурнула у ватру и моју свадбену опрему?! Моју белу венчаницу!
- ЧЕДА: Таман посла, мама. Она ти је најбоља заштита против урока.
- ВИШЊА: Ево, и то је готово. Лези мирно и опусти се. Добро пази да се не покрећеш у њеном присуству, да не правиш гримасе, мрштиш обрве и да ти не искачу јамице на образима. Такође не смеш инфантилно да играш мускулатуром, ако те случајно или намерно додирне својом косом. Мораш бити уверљив и јак. Да издржиш сваку провокацију и евентуално голицање. Маша је лукава и њеним комбинацијама нема краја. Наш залог је наша срећа и будућност. Морамо јој омогућити да у миру и спокојству донесе наше дете. Здравно и срећно. Такав је уговор.
- ЧЕДА: И јако, за овај суров свет. Да буде издржљиво и непобедиво, мама. Прави херој нашег времена, а не као ја. Мени је некако сувише брзо истекао рок трајања.
- ВИШЊА: Пред тобом је будућност, лудице.
- ЧЕДА: Ко зна, можда и сама вечност. Такорећи, још нисам ни почео свој прави живот, а већ сам мртав. Ово не слути на добро.
- ВИШЊА: Шта?! Шта то, злато мамино?

ЧЕДА: Шта, ако све ово није претварање, већ права, правцата реалност? Шта, ако заиста свуда око нас врве сени свих оних који су били, који јесу и који ће бити мртви? Може ли жив човек исто-времено да буде и вампир, и шта ако сви ти духови поверују у моју улогу и однесу ме у свој свет? Јер мене мучи идеја да ми заиста са стомаком нешто није у реду. Шта да радим ако ме, док лежим овде мртав и непокретан, изненада заболи и морам да идем у WC?

ВИШЊА: А ти издржи!

ЧЕДА: Или кренем да повраћам, или можда... хистерија ме ухвати и почнем да се грчевито кикоћем и распадам од смеха. Или болова. Или мисли, лудих идеја које ме салећу из свих углова моје главе, јер мене, мама, мозак сврби у лобањи, и уопште не знам како да допрем до њега да га почешем и уминем несносан свраб. Јер ми, мама, ми смо на путу са којег нема повратка. Иако не знамо какво ће бити извршење нашега циља, осећамо да је он близу. Ова игра је сувише мрачна и без јасне перспективе, можда су њене димензије већ утонуле у метафизички простор наше пропасти.

Зачује се куцање на вратицима.

ВИШЊА: *(Шајатиом)*

То је она! Зато ћути и не мрдај више. Чекај! Затвори очи и пусти да те још једном погледам. Да видим да нема неки пропуст, фатална грешка која може да нас заустави. Она је опасна девојка, врло подмукла и разуме се у све промене на кожи.

Ох, како је страшна наша породица! Ја Маши ништа не верујем, поготову кад упре у мене онај благотелећи поглед. Мислиш замукаће

кад отвори уста али из њих се чује само сиктање змије и рика паклених ђавола.

(Куцање се ѿонови)

Ох, како ме несносно боли стомак, како ми се мути у глави и црни печати играју пред очима. Очигледно је завршила посао и долази по плату. Не знам шта ће и колико од мене тражити, али осећам да неће бити јевтино, да има погубан план и да ће цена бити превисока. Па, да видимо шта хоће, мени је тешко и да се померим, одједном ме је обузела некаква слабост, бојим се да ипак није нешто сипала у кафу. Сва сам контузована. Једва говорим.

(Неспрљиво куцање се ѿојача)

Напред, Машо!

Маша улази и ситаје крај вратиа. Види се како једним ѿољедом ѿокушава да аисолвира сцену.

МАША: *(Најрави реверанс)*

Јесте попили кафу?

ВИШЊА: *(Тешко изговара)*

Зашто?

МАША: Па... да оперем шољице, милостива госпођо.

ВИШЊА: Уђи девојчице, ја се не осећам добро, али можда ће ме твоја прича освежити, не знам зашто ми сад није боље већ горе него икад. Са смрћу вештице требало је болови и патња да престану, истина сва сам утрнула и нека мучнина у желуцу ме кида иако сам само сркнула. Чини ми се да кафа на неки начин није у реду. Да није устајала или је можда у превозу овлажена морском пеном?

МАША: Видим две шољице, је ли и он пио?

ВИШЊА: Па то је више због усамљености и навике. Сама знаш да он већ два дана лежи ту као проштац јер погребници не могу кроз дубок

снег да се пробију. Чула сам на радију да је град затрпан несахрањеним мртвацима. Али, оно што је неизбежно ничим не можемо предвидети. Важан је само живот, а смрт се подразумева, да се ново биће у теби несметано развија, да има ко да наследи резултате наших ужасних дана, наших надљудских напора, да нам продужи лозу која потиче од првих зачетака света, од самог Адама.

Реци ми како је било, је ли егзекуција била тешка, није ли се Хелена опирала, је ли користила своје моћи да се заштити, да избегне казну?

МАША: Јесте, милостива госпођо. У праву сте што мислите да наша Хелена није обично људско биће, она је дивљи вулкан, необуздани демон који из себе рига и бљује ватру и околину засипа врелим пепелом, све пали и уништава око себе, сва сам у опекотинама.

ВИШЊА: Надам се да си моју венчаницу на време извадила из сандука.

МАША: *(Реверанс)*
Не само зато што сте ми тако наредили и што би заиста била штета за онако чисту и нежну свиљу, него поред ње не би било места за Хелену која се онако испребијана и измрцварена борила за живот неком елементарном силином, као побеснели ураган иако сам је чврсто везала и затворила у сандук заједно са вашим свадбеним мобилијаром. Без венчанице, разуме се. Јер ви сте се у њој двапут венчали, први пут за Чединог оца, свог професора, а други пут за Чеду лично, што кријете као змија ноге, али, знате како је, заклела се земља рају да се све тајне сазнају, Бог ми је сведок да ја никад не прислушкујем, али све ми је испри-

чала наша драга сестра, вештица Хелена. У томе и јесте, каже она, магијска моћ ваше хаљине, зато што директно повезује небо и пакао и тим путем, кроз њу струји силна космичка енергија.

ВИШЊА: И ти у то верујеш, у те сељачке бљузгарије и бапска трабуњања? Немаш ти појма ко је његов отац.

МАША: Па лично ђаво, милостива господарице, наш отац је и његов отац, отац свих грешника на земљи осуђеној на пропаст у првом судару светова. Зато су наша дела толико небитна, било да су добра и племенита или чак зла и разорна. Све једно, пошто нас је Бог одавно осудио на пропаст. Јер кад сам чула из пећи Хеленин врисак који је сигурно узнемирио цео наш комшилук и мени заледио крв у жилама, одмах сам схватила да ни за нас неће бити милости и да све нас чека иста казна у казану нашег родитеља. Ми ништа о смрти не знамо, о врсти и жестини патње у њој и како неко, уосталом, може мртав да вришти, је ли крематоријум заиста мучилиште за мртве душе или заслужена нирвана ослобођених предрасуда живота. И зато сам погружена и умирем од страха, да сад, кад је коначно претворена у прави ватрени дух, не дојаше ноћу на свом пламену и сагори наше чисте православне душе које немају адекватну одбрану од нечастивих сила. Шта ви кажете, драга милостива госпођо? Хоће ли нас ови венци божје славе успешно заштити од наших дела и њихових злих последица?

ВИШЊА: Наша борба је хришћанством инспирисана и има чврсту духовну позадину.

МАША: А бели лук?! Да ли он помаже од сваке опасности, од телесног бола или можда само од симболичког губитка душе?

ВИШЊА: Заиста више не знам шта се дешава са целим овим светом и шта може да му помогне, са атмосфером која се као стара крпа распада и коју у фронцлама удишемо уместо прочишћеног кисеоника. Све ме боли, сваки залагај хране, гутљај воде, удах ваздуха разара ми плућа и мускулатуру. Костур ми је затрован и лепо видим неминовност краја који ми у смртоносном галопу хрли да ме узме и однесе у ништавило.

Машо, ја не знам шта ми је али осећам да су ми снаге сасвим исцрпљене. Реци ми, молим те, јеси ли ти можда случајно ставила нешто у моју кафу што ме у потпуности контузује и црева кида од болова?

(Пауза)

Трујеш ли ти мене?

МАША: *(Реверанс)*

Па... баш ако хоћеш да знаш истину, Вишња... јесам, јесам! Мене су у кући учили да је искреност знак отменог васпитања и племенитог рода. Наравно да јесам, али не случајно, већ намерно, спустила стрихнин, онај исти који сте ви спустили комшијским псима у шницле и којим сам ја отровала Хелену пре но што сам је ћушнула у пећ. Јер ја сам, као и свака нормална сељанка, оличење исправности и здравља и не могу да волим некога ко је толико болестан, и душевно и физички, а мислим и... ментално, то јест, дубоко сам уверена да си луђа кучка од било које друге заражене беснилом и да те, уосталом, више кочи твоја природна надувеност, него било какав хемијски састав. Међу-

тим, да сам ја на твоје месту, не бих уопште била забринута због стрихнина, видиш и сама како је био неефикасан код наше сестре; крематоријум, твоје централно грејање је нешто што би требало да те баца у црно очајање, јер тамо ћеш ти завршити, и то мирно, без протеста и бацакања, у потпуној катаlepsiji, да и сама видиш, да доживиш судбину коју си наменила вештицама. Јер ако је Хелена, мила моја сестрице, вештица онда мора бити да си ти као наша господарица, права ђаволица а ја твоја верна слушкињица и следбеница.

ВИШЊА: *(Са великим најором усџаје и диже свој сребрни шџај)*

Напоље! Одбиј од мене, сатано! Не прилази, слепи мишу, нема у мени крви за твој апетити, одлази из моје куће, иди заувек!

МАША: Али, ми имамо уговор, драга сестрице. Да ти се клањам и служим до гроба; мада тамо не пише чијег, ти си много старија. Осим тога у себи носим наше дете, нашег колективног наследника. Нећу ваљда да дозволим да твоје проклетство падне на његову главу!

ВИШЊА: Отровала си и мене и мога мужа. Уговор је раскинут.

МАША: Не, не желим да умреш пре него што схватиш да ја нисам наша несрећна сестра Хелена коју си прогласила вештицом и осудила на смрт ватром само зато што је открила твоју гнусну тајну, јер ти си убила свог професора и првог мужа онда кад је он сазнао да ова овде изваљена мрцина није његов син већ да си му га из куће донела у брак, у стомаку, где ти га је наш отац сместио, а не он. То што си касније од свог рођеног сина и брата направила себи колегу и

другог мужа само говори о томе колико ти је душа перверзна и далеко од хришћанског морала којим се толико дичиш.

ВИШЊА: Шта ти, беднице, знаш о томе шта је гнусно, а шта узвишено. Да си ишла у школу знала би да је најмоћнија и најдуговечнија од свих на свету, египатска империја, пет хиљада година почивала на брачним везама између очева и кћери, мајки и синова, сестара и браће како се крв богова не би мешала са крвљу фукаре, којој и ти припадаш.

Уосталом, сами основ хришћанства лежи у инцестоидном искуству Аврамове породице, када су Лотове ћерке из вечери у вече опијале свог оца да би га лакше имале, да им се света лоза не угаси. Мислиш да је лако и лагодно очувати чисту крв Богом одабраних?

МАША: Или Сатаном. Јер обојица су толико подједнако зли да ја не видим никакву разлику међу њима. Овом свету, макар колико био лош, довољан је само један, јер нема људског бића које може да издржи њихово крваво мешетање у коме се свака интрига, у коме се сваки, ама баш сваки живот завршава смрћу.

ВИШЊА: То што слепи не могу да виде истину не значи да она не постоји.

МАША: Зар је овај клоун, овако нашминкан, моја истина? Није ли он жртва слатке смрти због љубавног заноса са свима нама?

Али, не!

Овде је све превара и лаж, и ваше богатство је засновано на пљачки и разбојништву. То наравно није лепо, али не постоји ништа ружније од тога да мене, свој најближи род, иако у вашој служби,

(Реверанс)

уводите у своју камеру опскуру, у мрачно позориште и плашите лажном смрћу и мртвим приказима, као да ја нисам одрасла међу њима, као да нисам навикла да се око мене, још од детињства, непрекидно мувају зомбији, вампири и друге нечисте силе.

И што је најважније, знам да ме, овако опружен на одру као проштац и дебело намазан као пајак, сада концентрисано слуша и мисли шта да ради ако ми падне на памет да проверим његову смрт, узмем једну од дугачких и оштрих Хелениних игала и пробијем му мртво срце да видим има ли у њему још увек живе крви или се охлађена и усирена већ запекла.

Извади иглу из њаса, разгърне покров и високо подигне руку да га удари у обнажене груди, али се Чеда нагло усириви и шчепа је за руку.

ЧЕДА: С тобом није једноставно, Машо.

МАША: *(Ошима се, али је немоћна)*

Пусти ми руку да игла доврши оно што отров није успео. У кревету сам ти јасно ставила до знања, обећала сам ти да ћу ти се осветити ако покушаш да ме са њом превариш. Али, она је ионако готова. Умире на наше очи, Чедо, и сад можемо нас двоје да заснујемо нашу заједничку будућност. Са нашим дететом, јер ти си ме, одмах, у првој љубавној ноћи, оплодио. Нема више Хелене, Вишња је на издисају, убадићу њено мртво тело у крематоријум и од ње неће остати ни трага. Живот је пред нама. Пусти ме, мили. Бићу ти верна жена, а ти никада више нећеш морати да умреш, никад се више нећеш покајати у свим аспектима женствености и моје влажне, моје нежне коже. Носићеш моје најлепше хаљине и видећеш ко-

лико живот може да буде леп, како је љубав заносна и колико је моје тело привлачно. Бићемо једна душа и једно тело у једној хаљини, лепићеш се за њега у свакој прилици, као гвожђе за магнет, бићемо нераздвојни као два супротна магнетна пола у истој кошуљици. Као што ти је већ познато, али недовољно, ја нисам сува и без еротских сокова, потопићу те у задовољству о коме никад ниси ни сањао. Толико се радујем што си заиста жив и што ће наше дете имати оца.

ЧЕДА: Машо, ти си луда и не знаш шта говориш. Вишња не издише, она је као и сваки анђео, резистентна на отрове. Ја умирем. Мене си отровала. Стомак ме боли и почињем да се гушим. Али пре тога, пре тога Машо, убићу тебе. Змијски пород треба петом у главу, поготову ако он долази из тако дубоке пукотине. Ја те шаљем тамо одакле си и дошла. У пакао, Машо. Заједно са мном. Тамо нас чека блаженство вечности, и наш нерођени пород.

Подигне руку са иџлом, дуџачким, сјајном, ошићром, али ѓа заусџави Вишњин крик.

ВИШЊА: Не! Стани, Чедо! Стани, љубави моја једина! Она јесте зло и заслужила је да умре, алу у себи носи нашу једину наду. Наш живот. Он мора да траје.

ЧЕДА: Али, мамице, па она је сипала стрихнин у наше кафице. Због ње, ја сад треба тако млад, као питбултеријер са крвавом пеном у устима и везаним цревима, да нестанем. Морам да је казним, док још могу. Она ће и тебе убити, ако је пустим да се извуче.

ВИШЊА: Стани мало, Чедо, чекај сине. Готово је са мамом, да знаш. Крв још није у потпуности апсорбовала отров, али ускоро, ускоро ће нам

бити блокирани нервни путеви и отказати све унутрашње функције. То је крај. Ја сам крива због непажње, не улази се неопрезно у зверињак, дивљој тигрици се не меће глава у разјапљену чељуст. Судбина се уосталом не може избећи и мени је суђено да завршим на најстрашнији начин, у мукама, како ми је протекао цео живот. Али ти, сине, срећо моја једина, ти ниси заслужио такав крај. То је превара, то није поштено, данас више нико не поштује уговор. Због тога часни људи страдају, цивилизација доживљава апокалипсу, све људске тековине су доведене до потпуног краха. Зато је и нама, као издвојеном делу еманципованог друштва суђено да пропаднемо заједно са њом, прегажени, не чизмама војничког насиља, већ каљавим опанцима грамзивих сељачина чија недеља траје седам дана не зато што је тако Бог рекао, већ само због тога да би се суботом окупали. И то не сви, никако они који се тек дижу са смрдљивог тла, већ само они који урањају у декадентне воде најнижих грађанских слојева, релативно окупаних. И кад уложе велике своте у луксузна купатила ови штрокави егзибиционисти не укључују бојлер сем онда кад се спремају да иду у цркву или код доктора. Јер санитарне просторије им служе као изложбени експонат којим се хвале пред другим примитивним изданцима назови људског рода.

Зато их пусти, јер њима нико не може ништа, они су једноставно неуништиви. Једино што сами себе, по неком неумитном закону, с времена на време поништавају тек да би се одржала равнотежа у свету зла, да не истреби само себе, пошто његовим незаситим апетитима нема краја. Она јесте моја слушкиња, али ми је и

сестра, па је за казну довољно наше породично проклетство које нас је увело у паклени круг страдања и демонског обнављања. Довољно је да ради оно што је са тобом зачала и да пусти да се то развије до свог природног апетита да је у наступу глади прождере и свари. Она за сада мора да живи, да роди нашег наследника, а кад он развије своје могућности, ако је само делимично затрован њеном крвљу, а јесте, клица наследног лудила је ту, у свима нама, зато толико страдамо и убијамо се међусобно, мора да мутира у свом неминовном преображају све док не освети и тебе и мене, и тату, и тетку Хелену, и нашу јадну злородну мајку којој је својим рођењем одузела живот.

МАША:

(Грчевито се оћима из Чединих руку)

Пусти ме, мили, пусти ми руке, твој укочени стисак ми кида зглавкове на шакама, оне никад нису желеле твоју смрт већ само љубав коју сте ти и ова шлогирана љуска твог уништеног живота изиграли, желећи само да искористите моју младу утробу, моје елементарно савршенство и чедну невиност за своје опскурне циљеве.

(Леже преко њега на одар и приблија се уз његово тело у покушају да са њим води љубав)

Сети се како сам те нежно волела, како сам ти се предано отворила да примим твоје врело присуство у себе, како си се башкарио и уживао у мени као никад пре тога у некој жени. И уместо да ми пружиш утеху и сигурност у будућност, бацио си ми свој лажни леш као изазов мојој безрезервној љубави и оставио ову совуљагу да ме сачека и отме наш пород, залог наше вере у срећу. Ја нисам вештица као Хелена, мили, не бавим се црном магијом и

злим враџбинама, ја сам само жена која одлучно брани своје право на живот и будућност свога порода. Зато ме, сада, кад ње више нема, или је ускоро неће бити, пусти да пред њеним укоченим и разрогаченим очима поново доживим ту ноћ с тобом, да бар док си ти још увек ту, водимо љубав пред њеним мртвим телом. Да јој се душа од њега одлепи са болном успоменом на нас двоје.

ЧЕДА: Зар ти збиља мислиш да ја треба да те пустим и, што је још горе, да смем да те пустим. Мама не осећа твоје зликовачко било и како ти се мишићи под мојим шакама грче и напрежу, до пуцања, експлодираће ми као жива мина у рукама, разнећеш нас пре но што твој отров доврши посао у нашим жилама. Не знам, мама, да ли схваташ какву си опасност увела у нашу игру, у наш живот и наш дом, али ја сам сигуран да је она толико крвожедна да је једва дочекала да Хелени смрси конце, а сад се лудачки радује и нашем брзом крају. Слутио сам од почетка да се са њом не треба играти јер она не поштује правила и служи се искључиво прљавим ударцима. Зато и покушава да ме силује пред тобом јер ме снага напушта и не могу да се браним, једино што још увек могу то је да је држим за руке да нас живе не избуши Хеленином иглом јер у њеном болесном уму нема ни свести ни одговорности због онога што чини. Мене, уосталом њено будуће страдање не занима, моје срце крвари за тобом, док те гледам како се грчиш у боловима и заувек нестајеш пред мојим обневиделим очима. Те очи, мајко, замућене су као замагљено стакло и не постоји средство да прочистим свој вид и јасно угледам ово ис-

кривљено лице, запењено од мржње. То није обична породична мржња, већ дубока, класна, презир према неправедном Богу који је неким дао благостање, а другима одузео све.

МАША: О како грешиш, мили, како не препознајеш пламен љубави, зар ти врелина мог даха ништа не говори, теби, који си од целог свог живота имао само једну ноћ да осетиш лепоту и сву драж жене која ти се подаје, која те воли и верује. Пустите ме, пусти да ти опет покажем све оно због чега си већ једном пожелео да умреш, од сласти, од среће и радости коју многи од вас адвоката и чиновника никад у животу не осете. Ти сада знаш зашто вреди живети и нико ти ништа не може, ни ова аветиња од моје сестре на издисају, знаш да није ствар у женској халџини већ у женском телу, ни стрихнин који није био теби намењен, јер ја сам веровала да си заиста мртав и да кафа није за тебе. Али опет, негде у дубини душе сам слутила да не можеш тек тако да одеш, да ме нећеш напустити сад кад си осетио сва она искуства од којих кључа крв у мозгу и ударају бубњеве у ушима, од којих се широко разливају црвене мрље пред очима.

Уосталом, пусти бесну кучку да умре. Зар не видиш како се грчи од болова и како јој бела пена избија на уста? Она је готова, заувек, ватра ће однети све њене трагове, и њу у целини, ђаволицу, и њу, као и њену жртву Хелену. Остаћемо само нас троје, а можда, то је сасвим могуће, мили Чедо, пошто ти стисак веома попушта, а млитави нису потребни ни коме, као ни чаша устајале воде по којој пливају супозиторије и амебе, ваша малограђанска трулеж, можда само ја и наше чедо које је

легитимни наследник нашег генетског проклетства али и ваше имовине, целокупног вашег богатства које сте нагомилали на људској беди и превари очајника који се живи распадају у затворима, загнојени одвратним злочинима против ближњих и исто тако искварених и злих. Истих као вас двоје моралних и менталних креатура, засићених лудилом величине и канибалским апетитима.

ЧЕДА: Не могу више да је држим, мама, готово, она ми се отрже и као дивља звер својом оштром и дугом иглом кидише на нас, ох, стани Машо, не пробадај ми Вишњу, зар није довољно само да умре, већ мораш и да је убијеш?!

(Маша се оћргла из Чединих руку, дохватила иллу и кренула ка Вишњи)

Стани Машо, не пробадај ми Вишњу, зар не видиш да је већ готова, немој непотребно да сносиш кривицу за њену смрт, пусти је да мирно умре. Зар није довољно што си је отровала?!

МАША: Ђути, лицемеру један, умукни! Зар није њена смрт оно што си желео од кад си први пут угледао то лисичје лице, од кад те је први пут опрљила својим горућим погледом?

Зар ниси чинио све што си могао, дрогирајући је и цећећи по сву ноћ крај њеног кревета, покривен белим чаршавом, изводећи читаву маскарату са духовима и зомбијима, ниси ли са Хеленом и са мном покушао да је доведеш до лудила, да умре у мукама, што сам коначно ја морала да реализујем, да сама не бих као моја несрећна сестра скончала на ломачи?

Али, ко вама да верује?

Не верујем више ни у разорну снагу отрова, ни у ваш живот, ни у вашу смрт. Сатанско позо-

риште вам је у потпуности деформисало реалност а његов дијаболични редитељ помео све моралне норме и разумна начела, па вам је подметнуо свој обрнут принцип схватања и праксе живота, по коме је једино допуштено оно што је за све друге недопуштено, па чак и немогуће.

Камо среће да је моја несрећна Хелена забола ову иглу на време у њу, а не у своју барбику, данас би она можда била жива и слободно летела по отменом пространству ваше куће, а ја невина и чедна каква сам била пре сусрета с тобом.

(Подигне обе руке са ошћром иџлом у њима, изнад Вишњиноџ нејокрејиноџ шела)

Зато сад умри, милостива кучко, уз мој дубоки реверанс, како је и ред кад већ ниси умела да живиш како треба, него ти је живот протекао у надменој мржњи и ароганцији према свему што те је подсећало на твоје порекло. Умри сада, заувек и без поговора, без могућег предумишљаја, пошто ускоро идеш на пут без трага и повратка.

Тамо, тамо у пламену и жару кокса да гориш и нестанеш заувек, тамо у ватри из које си дошла.

(Са високо ѿодиџнућим рукама забада иџле у Вишњу која се више не ѿомера)

Ал, где?! Шта је ово?! Овде нема више ни капи крви. Како је могуће да неко нема у себи никакве течности, ништа се из ње не излива, не знам о чему се овде ради. То ме заиста чуди и збуњује, толики хаос, недостатак редоследа. Да није и она неко бесмртно биће које не може да умре, пошто, по свој прилици, никада није ни живело.

Али, ти си, ваљда, мили Чедо, од крви и меса,

овоземаљска ствар, обичан адвокат. Знаш све законе, и оне, по којима све што постоји креће се, мимоилази и судара; и ти си од нашег демонског соја који негира сваки покрет, иако си текући небески анђеол млитаве чиновничке душе, који је мајку претворио у супругу, и тако, пригрливши инцест, ретардирао у упишано и усрано новорођенче у својој кући, спроводећи њен матријархат. Хајде да чујем како беба плаче. Ти какани, какани неваљалче!

(Креће са иглама ка њему, а он почине да цвили као одојче. Светлост добија изразитију бордо боју).

ЧЕДА: Мама! Пробуди се, мама! Мени се приближава зла вештица, ох, како јој бије мржња из погледа којим хоће да ме пробуши, а ја сам тако несрећан. Не могу ни да мрднем, да се одбраним и тако сам сам, мама, тишина ме обавија и мрак покрива, не видим ништа више сем тај страшни поглед, оштрији од игле коју ће ускоро забости у мене као да нисам твој анђеол, него њен лептир. Ох, мама, како је свет суров, како је живот ужасан и страшан без тебе. Пробуди се, молим те, да ме заштитиш од смрти која кидише на твоју једину преживелу бебу, на мене, мама, изгубљеног у свемиру и самог. Где си ти сада? Више те не видим, не видим ни иглу која ми се забада у срце пуно крви, јер ја нисам сув као ти, ја носим у себи океан чији се таласи љуљају и прете да потопе све на обали. Јер ако мене пробуше, мама, онда је то крај свега што смо намеравали и хтели, због чега смо живели, наследник ће бити њихов а не наш, биће прави демон и сејач зла које се неће више ограничити само на нашу кућу већ ће се излити свуда околу. И то ће онда бити крај. Крај... крај...

Маши, уз појачане звуке исходеличне музике, из све снаге забада иџлу у Чеду из кога шикља крв и чује се неарџиш-кулисано кркљање.

МАША: Не дам ја тебе, мили Чедо, никоме. Бићеш само мој. И нашега сина који толико жури да не може више да чека да се роди, већ хрли напред у свет који смо ми створили за њега. Он ће бити једини, природни принц рођен да влада и води људе у други, виши живот без предрасуда о томе шта је добро, а шта лоше, о поштењу и криминалу, ефикасност ће бити једино мерило вредности, живот бесмртан и неоптерећен смлаченим принципима који воде у лажно и празно небо на којем нема ама баш ничега, а поготову морала.

Само, прво морам да те апшминкујем и обучем као праву девојчицу. Да скинем те мртвачке боје са твога лица и тела. Поготово пеге, да нам не уплаше дете кад се роди, да не помисли да потиче од мртвог оца, или деде, родоначелника труљења и распадања. Сада треба да изгледаш живо и заносно здраво, па чак и свечано, да прославимо извршење нашег уговора и његову дефинитивну победу. Јер Света Тројица не могу да буду Двојица, и ти си ту неопходан због испуњења броја три, који је чаробан број и значи вечност, непрекидно кружење, стварање и разарање.

А потребан је и смокинг и лептир машна са лакованим ципелама, белом кошуљом и загасито тамним доколеницама, не толико да истакну лепоту твојих листова, колико због рођења анђеоског сина и свечаног погребатвоје сатанске жене која би била обична јаловица да није тебе родила и оспособила те да ми подариш вечни живот и кружење у обнављању наше неуништиве виталности.

Јер докле год не изгори до последње мрвице пепела, ја се бојим да се као зли феникс не поврати и помрси нам све тачке нашег уговора. Твог и мог, без којег би она још увек царовала а ми горели у паклу. Али, сада, нека она, ђаволица, гори, нек се придружи својој сестри, вештици Хелени и оцу ђаволу који је кроз нас три покушао да посеје своје Антитројство, да на земљи порази Бога и успостави доминацију обрнутог начела живота. Смрт!

Приђе радију и укључи га. Камерни оркестар свира Моцартову “Малу ноћну музику”. Уз дубок реверанс она прилази беживотном Чедином њелу, умаче ваиу у алкохол и брише га.

ЗАВЕСА

 ЧЕТВРТИ ЧИН

Кошларница у њодруму, њремрежена цевима које бучно клокоћу и свирају као орџуље у кайнедрали. На средини је кошјао са њредимензионираним џориоником у којем букџи и њуцкеџа велика и моћна ваџира. На њолици за алаџи налази се радио аџараџи.

Маџа закива ексерима дрвени мрџивачки сандук. Ударци чекића одјекују звонко и далеко. По сџомаку јој се види да је у њоодмаклом друџом сџању.

Окренуџи леђима њублици у сџарој али удобној фоџељи седи Чеда, мрџав.

Зачује се јак женски шаџаџи, као да долази из неке од њоџловодних цевџи. То је у сџвари модификован Хеленин џлас.

ХЕЛЕНИН

ГЛАС: Чујеш како велики мајстор свира и тандрче на оргуљама ове демонске катедрале, како му глас на ватри пуцкета и како ти се његова врелина увлачи у поре топлотом опуштене коже. Наш зној га је увек неодољиво привлачио и сваки покрет, а ти си једина жива и њиме опседнута. Нашим покојним оцем.

(Из дубине енџеријера доџире расџевавање ба-са)

“А... а... а... а... а... а... а... а...”

Ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли...”

(Придружује му се Хеленин џлас)

“Алелуја... алелуја... алелуја...”

То он покушава да ти стави до знања да је ту, заувек са нама, похрањен у нашим мртвим генима и сваком атому твоје врели крви. Хоће да те изненади и са леђа заскочи баш ту, на мртвачком ковчегу своје највеће љубави, наше драге господарице, Вишње.

А ти си тако лакомислена.

МАША: А Чеду не видиш како овде стражари и бди над мојом безбедношћу. Како седи овде, иза мојих леђа и, привидно мртав и опуштен, а уствари жив и затегнут и сваког часа спреман да скочи у одбрану мог интегритета и моје части, јер ја сам његова жена и имам у себи залогу његове љубави и нашег уговора. Зато је он ту, иако му то можда и није баш место које одговара његовом статусу, да ме заштити од вас мртвих и сваког зла смрти због љубоморе на моју младост и бесконачну перспективу у будућности. Он, који не припада ни вама ни мени, јер је сада коначно заштићен, изван наших домаћаја, јер није ни жив ни мртав, располаже таквом натприродном моћи да га се сви духови боје и беже од њега.

Зар није тако, Чедо, љубави? Не даш ти своју Машу, симбол свог грађанског успеха и статуса, да је обешчашћују лешине и сени умрлих само због тога што се као проклети демони још увек вуку по маргинама наших сензација. Јер их нико нигде неће. Чак ни господин Ђаво им не указује гостопримство, онај који је широко раскрилио своје удове да загрли целу планету, сав олош и смрад који она у својој утроби носи.

ХЕЛЕНИН

ГЛАС: *(Грубљи и јачи)*

Еј, црна Машо, зар не знаш шта је у теби што толико жури и једва чека да се реинкарнира?

МАША: Где си ти што тако претиш и грозно проклињеш? Ако заиста хоћеш да ме уплашиш, појави се, да видим да постојиш. Али, не! То ниси ти, Хелена, то је само мој унутрашњи глас због бола и смрти коју сам ти нанела. Светиш се иако знаш да је моја улога била епизодна. Вишња је главна!

ХЕЛЕНИН

ГЛАС: Али само живи могу да чују мртве. Најгори су они неодлучни, они који нису ни тамо, ни овамо, шлогирани и непокретни али чији ум и чула функционишу беспрекорно. Он све чује и ко зна шта мисли и намерава да уради са тобом. Јер, ако се прави да је контузован, а глума је његова права вокација, интимно занимање сваког патолошког лажова и заводника, ја не знам кад може да скочи и уместо ти њега, гурне он тебе у ову широку разјапљену и разјарену пећ. Само чека прави тренутак да му окренеш леђа, да се позабавиш Вишњом, које се коначно и уз твоју издашну асистенцију заувек ослободио. Знаш ли да је он од тебе направио убицу и никакав уговор те не може спасти смртне казне, чим гране пролеће и улице поново постану проходне. Чак ни то што си у другом стању и што носиш право чудовиште у себи, свог оца а не сина. Кад завршиш све ове послове око нас, своје родбине и господара, мораћеш и њега, док је још време, да се ослободиш, јер право зло је тек на путу, оно неминовно долази. Чувај се Ђавола и његове освете. Ти не знаш како је живом човеку у ватри, кад почне да гори месо, да се крв претвара у пару, а кости у пепео, док те силан смрад твог запаљеног тела гуши јаче од сваког бола. Очи искачу и нестају у тоталном мраку који те ужасним приказима затрпа и обавије. Никакве опсене доњег света не могу са тим да се упореде, ваљда је зато ватра сама есенција и симбол пакла. Не могу да дозволим да се ти, моја мала девојчица, изложиш том нељудском болу, тој проклетој патњи којој нема равне јер ништа не боли као жива рана на отвореном пламену. Ја њему ништа не верујем. Ни да је жив ни да је

мртав; као што и није у тој фиктивној каталепсији. Не постоји ништа што је могао теби да обећа, а да то исто није обећао и Вишњи и мени, као што не постоји ништа што је нама урадио а да то не понови на теби. Зато те молим да будеш опрезна, да ми апсолутно верујеш и да га се добро чуваш јер мени његово присуство не говори ништа добро о твојој перспективи. Најбоље би било да му никако не окрећеш леђа и да га, док је тако непокретан и немоћан, пре Вишње пошаљеш к мени, да зацврчи на сопственом роштиљу, да ти ја собом гарантујем његову смрт и твоју безбедност. А са својим злом, које носиш у себи, види сама шта ћеш. Ја сам моје на време побацила.

МАША: Боље би ти било да се смириш, и као што је ред мртвима, заувек ућутиш. Боље. Додуше, ти си сад изван мог домашаја, али и ја изван твог. Једина моћ која ти је остала је да ме мртва живу узнемираваш, посећујеш по ноћи и будиш својим сабласним причама, као што си Вишњи радила све док је нисам извукла из твог злоћудног донета и упокојила тако да јој више не можеш ништа. Ускоро ће се њен пепео помешати са твојим и то ће ти бити крај, схватићеш да прашина амортизује сваку моћ и да се у њој неповратно утапа свака енергија. А то што мислиш да ћу ја теби, вештици једној провереној, да верујем да је у мени мој отац а не син, само је део твог демонског немира који ће те прогонити до дефинитивног краја само зато што си душу продала ђаволу. Вараш се ако се надаш да ћу да прекршим уговор и оставим овако дивну кућу са сопственим централним грејањем и скупоценим намештајем, са тајним ходницима и просторијама у које још

Зато би можда сада било најбоље да гурнем Вишњу у ватру, да ми бар са те стране не прети опасност.

Гори, гори, вештице!

Окрене се ка сандуку, али се он ојвори и из њега излази Вишња, обучена у своју белу венчаницу.

МАША: *(Пресипрашено)*

О, милостива госпођо! Какво је ово чудо?! Ајде, што сте и после смрти живи и здрави, него што сте се пролепшали и... подмладили. У чему је тајна?

ВИШЊА: Глупа, глупа ћурко! Где је ту реверанс, израз дубоког поштовања за господарицу и... захвалности за онога ко те хлебом храни?

МАША: *(Реверанс)*

Мало сам збуњена, милостива госпођо. И уплашена. Заиста није лепо тако неочекивано и изненадно некога заскочити с леђа. Срце ми удара као лудо и под ми се испод ногу измиче од страха. Зар нисте мртви?

ВИШЊА: Упозорила сам те, строго наредила да ми чуваш венчаницу, а не да ме живу закиваш у сандуку и да ме спаљујеш у њој јер она се ватром храни и отпорна је на сваки облик деструкције и смрти. У њој лежи тајна моје вечите младости и неуништивости, у љубави и њеним нежностима што их симболизује ова чиста бела свила. Али, ти не слушаш, не поштујеш наређење своје господарице, ни вољу најстарије сестре. Зато ћеш ипак сада морати да платиш. За смрт оца, мајке и сестре, за непослушност и друге криминалне намере. Уместо мене и Чедомира, ти ћеш горети у паклу. Јер нама је суђен рај на земљи, а не ватра под њом.

МАША: Али, у рају не влада вечита зима, сестрице, напротив, напротив, ти си та чије тело дрхти од студени и зуби цвокоћу, јер твоја је крв охлађена, а моја врела. Ова пећ је капија твог неба и твој судбински огазион. Ја сам једина жива и слободна међу свима вама и покојници не могу бити моји господари. Моја хигијенска дужност је да очистим живот од смрти и њених последица, ваших мртвих тела и вашег моралног ђубришта. Овако ја дајем отказ на службу и сваку потчињеност вама демонима.

(Шчеја је и вуче ка ойвореном йламену. Вишња се безусйешно брани)

Да видим да ли је твоја хаљина баш свемоћна и како се свила опире ватри.

ВИШЊА: Чедо, не буди лењ, сине, устани и погледај ме. Мама је у опасности, душо. Види како сам млада и лепа а ова фурија хоће да ме погуби.

У помоћ, мили мој!

Све ово је због тебе, све што сам учинила, урадила сам само да би ти био срећан и успешан, знаш и сам, ако останеш без мене, нигде те неће бити. Истина, она је свежија од мене, али све је то релативно, само привремена илузија, ускоро ћеш се уверити да је њена глава празна, без иједног проспекта и правног савета, она читав свој успех види само у томе да тебе задржи и учини те татицом за своје копице. Нико не зна дух наше провинције тако добро као ја. Поготово жене, међу којима предњаче моје сестре. Ја сам твој једини прави живот и његов смисао, без мене си нула.

(Ойшма се)

Ма, остави ме змијо, пусти ме! Ако ме гурнеш у пећ пред судом ћеш одговарати, смртна казна ти не гине.

МАША: Па како то мислиш, милостива госпођо, да може неко да одговара за убиство леша, мртвог адвоката, мислиш да ја нисам одмах приметила да сте били мртви, још док сте ме примали у службу. Али, ја нисам имала куд, моја егзистенција је била уништена, а ти ми сад претиш судом, е, баш бих то волела да знам у ком суду суде убицама који харају по гробљима. Сама си хтела наследника, а сад одједном се везујеш за живот као да си заиста вечна, као да си заиста мртва. Али, ја сам луда што сам ти уопште пружи́ла прилику да о томе разговараш са мном, јер ускоро ћеш то и бити, само да те ја добро подухватим и горећеш заједно са својим белом венчаницом у светом соларном браку и вечном јединству са ватром. Узалуд си се подмлађивала, узалуд толики трошак за третман лепоте, јер смрт то никоме не уважава, тамо нема ничега, на дну гвоздене решетке, сем сувог пепела. Зато, марш у ништавило, мрш у пепео!

Уси́ела је да довуче Вишњу сасвим до ģорионика и си́реми се да је ģурне уну́ира, кад из фошјеље уси́ане Чеда, јако нашминкан живим бојама, као неки врач “вуду” маџије и, ирилазећи јој као зомби, хваи́а је за леђа.

ЧЕДА: Мама, мама... Говорио сам ти да будеш опрезна са својом вучјом фамилијом. Сама најбоље знаш какве су то пијавице. Алави и грамзиви зверски окот! Њиховим потребама никад краја. Разарају их амбиције да преваре, да забију очњаке у туђе, да отму. Сан им не долази на очи од монструозних жеља и планова, од навика прљавих и неморалних. Како да повале мајку, како да јебу ћерку, оца да убију и брата изневере, о томе они снују и дању и ноћу, зато су тако млитави, тешки поспани од опскурних идеја које их притискају као камен кисели ку-

пус. И они сами се крчкају на својим узаврелим делима која воњају нечовештвом и лудилом. Лепо сам ти говорио да кучка није за уговор јер не поштује светињу обавезе, јер она обавезу не држи чак ни у делу свести у којем нема места ни за Бога поред Ђавола. Тамо је све празно и сиромашно и влада пустош глади и егзистенцијалног страха. То, чим се роди, почиње да умире од страха од смрти! То, мисли да је оно једини представник реалног живота, а све око њих илузија по којој се без зазора гази и убија, јер она, по њима, у ствари и не постоји. И уопште, на целом свету не постоји ништа сем њих. Не осећају обавезу ни према ваздуху који дишу, ни према води коју пију, ни према Богу који им служи, љубе само туђе зло, јер свога добра немају. Они су наше гриње и куже нам ваздух, увукли су се у све поре наших живота и трују нас својим присуством у нама, зато нам Машин стрихнин и није могао ништа, сем да нас прочисти да дефинитивно и заувек схватимо да никад нећемо имати другу децу сем себе, да си ти моја мама и ја твој тата и да једно друго носимо у себи као ембрионе наше једино могуће будућности. Само ти и ја, мама, на целом свету.

(Држи Машу шакама за враӣ и снажно је дрмуса)

МАША: А, ја, проклети варалицо, шта си мени говорио, која је наша перспектива?!

ВИШЊА: Лажеш! Тебе нико није преварио, већ си сама изневерила своје наде које си вешто крила, све док ниси помислила да си се дефинитивно обрачунала са нама и да смо мртви. Али, као што видиш, мртва си ти, а ми смо живи.

МАША: А моје дете? Шта ће са њим бити?

- ВИШЊА: И оно је мртво. Уосталом, шта ме брига за твој пород, кад ја имам свој.
- ЧЕДА: Али, то и није моје дете, мама. Не знам како то жене постижу, тако раван и гладак стомак у поодмаклом стадијуму, а сад види, кад се опустила, трбушина јој се по поду вуче, очигледно да то дете није моје, већ нашег оца, она је као кукавица хтела брата да нам подметне.
- МАША: Што лажеш, псето дегенерисано, ти који си на самом дну моралног талога, усуђујеш се да измишљаш тако скаредну, тако нечасну интригу кад врло добро знаш да сам невина легла у постељу твоје развратне мајке и жене јер сте ме уценили, јер сте имали свој прљави план како да ме искористите, да дођете до порода вас двоје јалових отпадника од сваког здравља.
- ВИШЊА: У праву си, мили мој дечко. Зато је баци тамо одакле је и дошла, да изгори и да се више никад не поврати у наш свет, уосталом слуге су данас непоуздане и класни непријатељи својих господара, они нас мрзе и трују, сањају само један сан својих живота: како да дођу на наша места и како да они буду господари. Зато је баци у ватру и иди да се истушираш и опереш те дивљачке боје са свог лица и тела, да опет будеш леп и чист, да дискретно нашминкан обучеш моју најновију хаљину и дефинитивно се дистанцираш од жена. Јер оне су зле и опаке. Мама је, колико је могла, учинила све да те заштити од њих, али оне имају моћну и привлачну слуз за све што је чврсто и мушко, а ти си чврст иако си без слуги и душа ти је нежнија и мекша од било које женске. После овог пургаторијума очистимо сне своје и тела наша излечити од њихових злих чини и стигматских рана.

ЧЕДА: Оздравићемо, мама, и сами себи ћемо скувати кафу.

ВИШЊА: Без кофеина, мили мој.

ЧЕДА: И без стрихнина.

ВИШЊА: Тако је. Нисмо пси да цркавамо у крвавој пени.

МАША: О, како се вараш, милостива госпођо. Мојом ликвидацијом нећеш променити поредак у свету. Без слугу нема ни господара. Али срећом, ту је мој син да замени мајку. Иако на самом зачетку, он, притиснут мојом невољом, брзо сазрева и спрема се за рођење. Али он можда неће бити твој наследник већ мој и биће ти веран слуга и полако, уз дана у дан, отвараће за тебе један за другим врата пакла, све док те не уведе у девети круг који је твоје коначно одредиште. И тамо ћеш, несагорива, осетити праву снагу ватре у којој горе душе свих злочинаца и препредењака, који су све преварили а себе понајвише, верујући да ће им животна вештина и сналажљивост помоћи у смрти у којој нема никакве различитости, у којој је једина истина давно охлађен пепео.

И питаћеш се је ли тежак и тврд камен лаки гас који нестаје као фатаморгана пред твојим изгубљеним погледом који неће имати на чему да се заустави, јер тамо где све гори нема ничега сем бола и патњи којим одвајкада вршти цела васиона.

Видећете најзад да ја нисам као Хелена прекршила уговор, јер ако мене баците у пећ жустри пламенови ће препознати господара и вратиће вам га да га чувате и подижете, као што сте одувек желели, с тим што ће вам бити јасно указано кога подижете и кога служите. Свог бесмртног слугу.

ВИШЊА: Кушуј беднице, боље би ти било да у овом часу размишљаш о себи и Богу, него о нама и Ђаволу. Кад унутра зацврчиш нећеш више тако говорити јер отуда никоме нема повратка. Ни анђелима, ни демонима. Зато иди тамо и Богу се моли да не буде строг судија и да о твојим делима не суди сувише праведно. А ми овде само извршавамо његову вољу.

ЧЕДА: *(Неодлучно)*
Мама! Шта да радимо ако нам ватрена беба заиста дође?

ВИШЊА: Ма какви, чедо мамино, шта ти пада на памет, шта је теби, сабери се, не бој се вештичиног трабуњања, ти си моја једина беба и друга нам не треба, него бацај, шта чекаш, злато мамино, да нам се позлати свака њена жишка, да нам њени јецаји ритуално очисте кућу од зла које се толико накопило на овом свету да прети да га у потпуности прождере.
Боже, мили и угодни, данас овом пречасном жртвом наша чиста и богоугодна кућа почиње са деконтаминацијом од људских и ђаволских порока, твојих личних непријатеља.
Бацај, Чедо!

ЧЕДА: Бог нека нам је у помоћи!
(Гурне Машу у ѓорионик. Пламен иако моћно сукне да, као муња, осветли целу ложионицу. Изнуира се чује Машин врисак)

Све се уишиша. Чедо и Вишња зуре у ѓорионик. Пауза.

ВИШЊА: Видиш како је свет напет, како атмосфера трепери, а ти си тако добар и... виталан, брате. Дођи и седи овде, у моје крило, угнезди се, птичице мамина, да те вила твоја добра помази да осетиш божју руку утехе и љубави.
(Он јој седа у крило. Она га нежно ѓрли и љуби)

Тако си витак и грађен као Аполон. Заслу-
жујеш моју најлепшу хаљину да се као грчки
бог по цео дан шепуриш пред огледалима у
мом будоару.

ЧЕДА: Јел' ону црвену, са карнерима, мама, и дубоким
деколтеом, са свиленом ешарпом у струку?

ВИШЊА: Па сад, кад је све већ прошло, кад се драма
завршила, чујеш неки божански лахор који је
анђео оставио иза благословеног лепета својих
крила. Као да се после жестоких врућина, вла-
жног ваздуха и дугог периода ниског притиска
на земљу спустила спасоносна киша? Све је
чисто; и од демона и од микроба.

ЧЕДА: Зато што је мраз ледом окувао цео живот у
граду.

ВИШЊА: Осећаш како је коначно благослов ушао у ову
кућу?

ЧЕДА: Ја не осећам ништа сем што ми неки нејасан
страх продире кроз сваку пору на кожи и лепи
се изнутра за мене. Бојим се Бога, мама, да ме
његова силна рука не шчепа за срце и ишчупа
га напоље.

ВИШЊА: Зар ти ниси знао да сви апсолутни послушници
на крају заврше као неукротиви бунтовници?
Није ли и сам Ђаво добио оно што је тражио,
јагње мамино?

ЧЕДА: А, ако се јагње преобрати у звер? Алпски
рунолист у тропску месождерку? Шта, мама,
ако уместо сина, по уговору, добијем монго-
лоидно чудовиште, слузавог рогатог даждев-
њака који заудару на устајало блато и покваре-
на јаја?

ВИШЊА: Е, Чедо, Чедо, морону један. Толики дечко а
таква неразумна беба. До сад је требало да
знаш да се недоношчад не рађају у трећем дану
зачећа.

ЧЕДА: Али, она је потписала, мама. Уговор је склопљен.

ВИШЊА: Чедомире! Па не верујеш ваљда заиста да си ти тај отац, прави ђаво?! Несташан, можда, а умеш да будеш и неваљао, али тебе нико боље не познаје од мене. Најбољи си кад смо нас двоје сами у кући. И камо среће да никад из ње не изађеш, да уопште не мораш да идеш у суд, да се контаминираш туђим злочинима. Онда би био идеалан, чисти херувим и нимало рђав.

ЧЕДА: Али ја већ јутрос морам да идем у суд. Тамо ме чека читава сељачка булумента. Тужилац је подигао оптужницу против целог села. Сељаци су на сред сеоског трга јавно спалили вештицу, једну старицу због чијих враџбина им је град уништио летину. Они тврде да им се то, упркос најмодернијем противградном систему редовно дешавало док је она била у животу. Ја им верујем, али не знам како да убедим суд у постојање натприродних сила које уништавају добре људе.

ВИШЊА: Па једино да натераш оптужене сељаке да се пред поротом одрекну ђавола и плуну га у лице, те да присегну живоме Богу који ће их онда заштити од сваке казне.

ЧЕДА: Где да им нађем ђавола за пљување?

ВИШЊА: О, не брини ти за њега. Он се увек нађе тамо где га нико не очекује. Ко зна?! Можда ти га сам Архангел Гаврило доведе на узици. Као пса. Уосталом, узми неког глумца који уме да се нервозно бацака и говори из трбуха.

Чује се ѓлач бебе, досџа удаљено, али ѓродорно.

ВИШЊА: Чедомире, престани да маучеш, сине, не плаши маму.

- ЧЕДА: Не ја, мама, то он, мој сѝн мауче неке мисли које ме просто прогањају. Рађају се као коров и онда без везе почну да бујају и куљају док ми као тиња не напуне главу и више нисам у стању ни на шта друго да мислим; траже проверу у пракси.
- ВИШЊА: Ајде, шта причаш, какву проверу, зар не чујеш тај дечји крик, то није мачка, то је звер нека.
- ЧЕДА: Ах, не, све је то из моје главе, мама, слушај тај оригинални плач. Ни један бол се не може упоредити са њим; какав дубок јаук! Ужас, мама! Ја сам страхом запретен и не знам у ствари јеси ли ти заиста жива или си у стварности давно умрла а ја седим у крилу једног леша који ме прождире и вуче са собом у сопствени гроб.
Пусти ме да устанем!
- ВИШЊА: *(Чврсто ља држи у крилу)*
Прво обећај да нећеш пустити демона овамо да носи твоју јадну мајку у ватру наше централне пећи.
- ЧЕДА: Маша каже да у теби нема ни капи крви. Нешто ме тера да проверим цео мој живот, има ли крви у тој ватри, само не знам где сам ставио жарач. Да га ниси ти сакрила? Сад је био ту.
- ВИШЊА: *(Крије жарач за леђима)*
Пећ не отварај, чујеш?! Може да букне пожар, да изгори кућа, да ђаво све однесе.
- ЧЕДА: Али, он мене већ носи јер огањ свуд сукља и ја горим и топим се од страха.
Пусти ме молим те да устанем, морам да се одлепим од тебе, син ме мој чека, по лику можда страшан, ал' ипак млад, живота нашег наставак.

Бебин ѝлач се ѝриближава.

ВИШЊА: *(Хистерично)*
Који он?!

ЧЕДА: Како који, побогу, мама?! Па, он, моја ватрена беба. Маша је одржала реч. Испунила је уговор! Родила нам је сина! Слушај како он, неуништиви, долази. Морам да отворим врата ума, или пећи, свеједно, свуда подједнако букти. Само не знам где ми је жарач. Боље да га на време пустимо, да га тескоба унутра не угуши.

Чује се гневна рика из пећи. Вишња грчевито држи врата горионика.

ВИШЊА: Није то наш син, већ отац у силној светлости долази по мене, чујеш ту рику, препознала сам његов глас, не може више доле сам, без мене, не пуштај га, сине, уговор не предвиђа повратак мртвих.

ЧЕДА: *(Ошима се из њених руку које га појути клешиа чврсто држе)*

Пусти ме, мама, пусти, дете да не изгори у мојој глави, молим те, доста је више умирања у породици, треба неко да наследи нашу љубав, а не мржњу и смрт.

ВИШЊА: Његова страст је страшна и нељудска, нема ту љубави, само наследно лудило и грозна болест распадања свести, ох, мама, мама, спаси своју девојчицу, пробуди се, мамице, устани из гроба да чујеш шта ми шапуће, да видиш шта ми ради и како ме звер растрже и убија, месо ми кида и кожу цепа на комаде, моје срце се сад ишчупано у крви купа...

Господе, Господе, имаш ли душу погану и савест своју немилосрдну, ублажи презир према несрећницима и престани да уживаш у мом мрцварењу кад ни за шта нисам крива, сем што ме је он, твој кржави слуга родио. Не дај ме, Боже, не дај ме зликовцу који је дошао по моје

мртво тело, гледао си га мирно кад ми је душу
убијао, кад ми је младост уништио.

О, Боже мртворођених не одбацуј ме, твоје сам
дете, умрла пре но што сам очи отворила, пре
него сам ваздух удахнула, пре првог крика
очајања због ужасног сазнања да има оних
којима је неупоредиво горе у животу него у
смрти.

(Рика се ѿојачава)

Бежи, Сатано, бежи од врата мога дома, не
продубљуј ми страву која ме је ионако сву
обузела.

*Љуѿиѿиѿа рика из ѿећи досѿиѿе врхунаѿ. Цела ѿећ се дрма
и ѿуѿи. Вайѿра из ѿе незадрживо сукља. Чета је у очајању
ѿао на колена и ѿодиѿао жарач у вис.*

ЧЕДА: Ох, боље да га пустимо, боље. Запалиће нам
кућу, прождраће нас гладан. Сувише је млад да
би умео да контролише своје зверске нагоне. И
ужасно јак, мама! У себи носи моћ пакла.
Осећам како ми крв кључа, силна снага навире,
како ми се криви слика у очима и све постаје
бескрајно крхко и гадно, ништа се више у
смислу не држи. Поруѿиће, све ће дефини-
тивно разнети и уништити.

На колена, мамице! Моли се, моли се Богу да
нас поштеди и умири ѿегов гнев, јер ево, рађа
се наш наследник из ватре и пепела. Као мит-
ска птица, као неуништиви феникс.

Не ја, он је, мама, чисти демон!

*Сва свеѿла су ѿоѿашена. Соба је освейљена једино цр-
веном вайѿром из ѿећи, одакле доѿире, умесѿио бесне рике
која се ѿаси, високо ѿдрхѿавање расѿеваноѿ дечјеѿ ѿласа:*

“А... а... а... а... а... а... а... а...”

Ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли...”

ВИШЊА

И ЧЕДА: *(Се љидружују расїевавању ѓласа)*
Алелуја... алелуја... алелуја...

ВИШЊА: Ти си једино дете и мој наследник, теби сам дала себе и живу и мртву, сву снагу и сваку моју мисао, ти си, сине, мамина принцеза, и принц, и принц, моја једина љубав, а они су се, пацови, на мене острвили, да ми мртве кости оглођу. Нека слободно догоре у смрти, ако треба, бо-рићу се и против тебе, док ми лобања под тим жарачем не прсне, ако је права беба нека пева нашу химну хармоније и среће, а не да риче као звер, јер ни ја нисам дивљач за лов, јер и ја имам канџе и чељуст да јој месо раздерем и живу прождерем.

Одједном, Чеда се љреобрази. Почне бела љена да му удара на усћа и да урла љако да се више не зна да ли рика сћиже из њега или из љећи. Високо изнад ѓлаве држи ѓвоздени жарач и, као у неком жрћивеном рийуалу, ела-сћично и хийро обилази око мајке.

ЧЕДА: Не, мама! Ја се гушим! Гушим се, не могу да дишем, кркљам без ваздуха, плућа су ми оловом зачепљена, не могу више, нећу више, мама, готово, то је крај!

У мени сваки атом риче од гнева и ужаса, бела пена ми удара и облива ме крвави зној од муке а ти и даље дахћеш киселину свог желуца у моја изгорела уста, пљујеш ми, као кобра, от-ров у очи и ја не видим више ништа сем реке крви у којој се купа цело човечанство, сав егзистенцијални ужас препуњен енергијом зла, ломачу у глави на којој у мукама рођења ври-шти он, мој први и твој други син, па макар и отац.

Овде је тако спарно и врело а ти се жалиш на систем грејања и кочиш се и дрхтиш, не од

зиме, већ од мржње и страха према мени, плоду суровог насиља над тобом, а ја... ја се гушим од стида и твоје тираније, гадим се твојих лепљивих пољубаца којима си ми кожу пресвукла и душу блиндирала, не могу више да живим у твом мраку, отвори врата мог ума и ослободи ми светлост, сине, драги и и једини оче наш, ти који си нас све створио на земљи и под њом, ослободи ме њених шкрипутавих костију, влажних усана и сувих принципа и доктрина, ослободи ме греха у напетости.

Пусти врата, мајко, или изнутра прскам, ум ми се распада, отвори кад кажем, мој син хоће напоље, пламен ватрени који је мој живот, а твоја смрт! Смрт! Смрт! Смрт!

Бесомучно је удара жарачем по глави. Она, овога јутра обливена крвљу, пада крај пећи на којој се враћнице саме отиварају. Из пећи покуља веома јака светлост.

Чеда укључи радио из којег још да свира музика ђудачког оркестра, Моцартова "Мала ноћна музика". Затим седне крај мајке и стави јој размрскану главу у крило.

ЧЕДА: Гле, мама! Стиже нам наш најмилији гост, да буде са нама, да више никад не будемо сами. А ти си тако неуредна и разбарушена. Како је твоја крв црвена, како је светлост неподношљива, а ја сам тако срећан. Маша није била у праву.

Моцартова музика се прекине и чује се глас сикера.

СПИКЕР: Над нашим подручјем се и даље гомилају велике масе снега. Оркански ветар ствара сметове и до десет метара. Живот у земљи је замро. Сви чекају отопљење које изгледа никад неће доћи.

Поново се чује "Мала ноћна музика". Чеда усњаје, прошеже се до и огрнуће Вишињиним ђењуаром ђева из свећлоса:

ЧЕДА: “А... а... а... а... а... а... а... а...
Ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли... ли
Алелууја... алелууја... алелууја...”

КРАЈ

Лабудово језеро

драма у шри чина

ЛИЦА:

ДАВИД

ДУЊА

КОМШИЈА – ИНСПИЦИЈЕНТ

МЕСАР

Сињор Карло, Чарли, Свидригајло, Исидор
Божовић – прасе, балерине, балетски играчи...

Београд, октобар 2007.

 ПРВИ ЧИН

Радна соба, мноштво књиџа у библиотечи. На писаћем столу су машина за куцање, једна лобања, делимично покривена полуцилиндром сиве боје, нож за сечење хартије и велики глобус. Загасића зидна ламперија поштрава уписак научне изолованости и духовне радозналости.

Флуоресцентна светлост која зрачи са људског скелета разажето на дрвеном крсту у дубини сцене јада уредно поређане епрувете и репортџе на посебној полици за експерименте. Скелети међу ребрима има заденути букети цвећа.

Црна, као зифти, мачка нервозно шета и љуштио фркће у металном кавезу.

Чајковски прешти.

Давид, неодређених година (између тридесет и чет и шездесет и чет), иакође нервозно шета уздуж и попреко своје лабораторије и из главе диктира тексти сувоњавој, средовечној дактилографкињи Дуњи, која, брзином говора, слие куца на машини са изразом замора и очајања на лицу. На себи има кућну хаљину која се, при сваком њеном покрету, ошвара.

ДАВИД: ... јер, иако се Бог не стиди ничега што је његов противник направио, треба истаћи да је читав Космос, све ствари на свету, човека и крст његов створио ђаво са јединим циљем: да би Оца подвргао руглу и умањео његову величину и светост, јер Он, Отац његов, од свега што постоји створио је само њега, демона нечастивога, сина свога и мноштво естрогена и тестостерона како би избегао сваку одговорност па тиме и секирацију за све ружно што се у свету дешава.

Сад ово ставите у заграду!

Самим трењем мушких и женских полних

ћелија добија се рајски осећај блаженства и усхићености због самог чина стварања које је у чистој ингеренцији проклетника.

ДУЊА: *(Прекине куцање и сањалачки њо̀гледа у Да-вида)*

Шта то може бити, учитељу, ако се повре-мено губи граница између могућег и немогу-ћег, између јаве и сна, безбедног и опасног живота?

Кад сам скоро пошла на гробље да запалим свећу мојој драгој покојној пријатељици Милки, видим да она седи крај свог споменика и весело певуши једну Змајеву дечју песмицу.
(Пева)

“Лептирићу, шаренићу,
дођи к мени амо,
ево имам лепу ружу,
помириши само...”

– Милка, зар си то ти? Питам је.

– Јесам, Дуња, и мртва се радујем сваком лепом дану овог михољског лета, јер ви живи појма немате како је нама у гробовима када пада киша. Жега нам више одговара. Суши нам кости и импрегнира их да буду спремне за васкрсење кад дође тај велики тренутак који је Господ одредио. Трулеж дефинитивно и неопозиво пропада. А ни из крематоријумског пепела Творац не може да реконструише по-којника. Кости су битне.

После, тог истог дана, срела сам је на пијаци, куповала је грожђе, а ја... ја сам дошла кући, легла у кревет и помислила да ћу умрети од чуђења.

Учитељу, молим вас, ви све знате, вас небо о свему информише, реците ми истину. Могу ли мртви бити живи и живи мртви, може ли сан

да буде јаснији од јаве, а јава замућена и конфузна попут кошмара? То мене напиње и не да ми ноћима да заспем. И сваки час морам да идем да пишким.

ДАВИД: Затворите заграду.
Значи, само је секс Бог и не треба га мешати са страхом од смрти јер Он пружа живот вечни и топи читав материјални универзум, претвара га у еротски флуид којим га Он, у целини и скроз... у целини и скроз прожима и даје му божанско својство – светлост, да човек створен од земље и таме не тавори свој век у мраку, слеп и глув за духовна преимућства полног сношаја који је једини благослов баш њему поверен...
Зато је сваки дан леп и неодрљив, ма како одвратан био, пошто је човек човеку, а поготову жена, ђаво, јер само блажена супстанца љубави указује на божје присуство у мушкарцу. *(Дуња њресџаје да куца, усџаје и њроџеже се)*
Шта је сад?

ДУЊА: Вама је секс одговор на све.

ДАВИД: Не ја.
(Подџе кажџџрсџ у вис)
Он! То је његова мисао. И наредба.

ДУЊА: Мени се пишки.

ДАВИД: Зар опет?

ДУЊА: О, учитељу, кад бих бар могла прозор да отворим, да уђе ваздух, толика је врућина и нешто ме одозго, с доње стране, тако мучи и притиска да се просто бојим да се сама не растворим и не излијем по вашем дивном персијском тепиху.

ДАВИД: Шта вам пада на памет, какав прозор, где ви овде, у мојој радној соби, видите прозор, мени је потребна изолација, духовна импрегнација од спољњег света. Јер мој пут води унутра, а не напоље.

ДУЊА: Како ви кажете, учитељу, само да знате да ја не могу више овако, под овим притиском, никако више...

(Проишње се на њрсије, изводи балетске фигури)

... ах, земља ме не држи, толико сам лака да ме бели лабуд подиже из столице и ноге саме скачу и од тла се одвајају, зар сте заборавили каква је то енергија, енергија Чајковског?! Просто осећам како ме зима прождире од оволике врућине, сва сам најежена. И мокра! Морам да се истуширам, соли да се ратосиљам. Ево, кожу само да неко лизне да се увери колико је слана, у њен салинитет, већи од Мртвог мора. И ја... ја, свети Оче, ви овде небо дотичете, а ја не знам јесам ли ваша дактилографкиња или бели лабуд, и... и... зевам, не могу до ваздуха да дођем, осећам се као угинула риба. Плутам испод саме површине. Морам да се освежим.

ДАВИД: Само немој да потрошиш сву воду. Видиш и сама каква је нестабилна клима; и док ови лешеви овде клопарају на промаји, ти се истовремено и знојиш и дрхтиш а ја не знам шта ти је. Да ли те мучи ова пасја врућина или можда пуцаш од неке унутарње зиме под притиском какве прикривене, да не кажем просто, потиснуте сексуалне идеје. Можда Чајковски и није крив.

ДУЊА: Он ми је сведок да су и мене некад позоришни рефлектори раскошно обасјавали, да сам и ја

из оркестарске рупе добијала моћну музичку подршку. А сад сам одбачена и осуђена да до краја живота куцам оно што ни сама не разумем.

ДАВИД: Мислио сам да ви то волите.

ДУЊА: Наравно, господине, али шта да радим кад сам живо биће под противуречним околностима и кад ме толико притиска бешика.

(Плаче)

Шта ако сањам и обрукам се у кревету, ако сам у ствари потпуно непокретна а у сну летим и пловим по глаткој површини језера?

ДАВИД: *(Збуњено)*

Ма, није то, није, него просто ме страх да моји свети текстови не буду пропуштени кроз замућени спектар неке неидентификоване сексуалне призме. Да ме божја инспирација, за казну, не остави.

ДУЊА: Ја мислим да не постоји таква опасност. Ви сте геније и његов миљеник.

ДАВИД: А ако сам попустим под толиким теретом материјала? Мислиш да је мени лако да преносим узвишене идеје, свет да спасавам и носим цело небо које ми се стровалило на главу?

ДУЊА: Знам, знам, и ја вам се заиста дивим, ето, обожавам вас, само да ви то погрешно не схватите.

(Сћиска ноге)

ДАВИД: Та и'те с милим Богом, и'те, шта чекате, само још то треба, да ми овде, у мом кабинету, ћилим поквасите. Да мачка почне да фркће и јауче, а кости ове лакиране да протестују. Нема на њима ни зрна меса, ни било какве мисли у њима а ипак се мрзе међусобно и

љубоморно својатају мој шешир. А ни месара још нема да звони на вратима, да донесе белу цигерицу. Изгледа да ноћас не журе са клањем. Сви нешто касне, једино још у мени има ентузијазма.

ДУЊА: Добро. Брзо ћу ја. Само да ме со више не разједа и скреће пажњу на периферију мојих проблема.
Стали смо код њега.

ДАВИД: Код кога?

ДУЊА: Па код њега. Нечастивога, шефе. Ево, да се боље концентришете док се ја вратим.
(Скида њењоар и осџаје у свиленом комбинезону. Зајим се нагиње над њаир, изазовно наџрћена, и чиџа)

“Самим трењем мушких и женских полних ћелија добија се рајски осећај блаженства и усхићености због самог чина стварања које је у чистој ингеренцији проклетника.”

Не то, не то, извините, учитељу, то је било у загради. Него ово! Слушајте ово:

“Зато је сваки дан леп и неодољив, ма како одвратан био, пошто је човек човеку, а поготову жена, ђаво, јер само блажена супстанца љубави указује на божје присуство у мушкарцу.”

(Проџеже се и одлази мачкастим ходом. Музика се уџиџа. Дуне џромаја и косџур на крџу, џоџуџ неке ликовне инџиалаџије, заландара и заџандрче)

ДАВИД: Види што ти је женско. Овамо старица а онамо хода као тигрица.

(Виче за њом)

А што ти троглаву аждају држиш тако да ти се гладна шета по стану и изазива страх и

трепет међу невиним мишевима који несташно трчкарају и цијучу славећи име Господње? Ако сам му ја оца бацио у гвожђе, можеш и ти сина.

(Маукање мачке, звоно на вратиима)

Не пизди, Свидригајло, ниси пас да лајеш на звоно, ти си само једна мачка која од глади мутира и исто толико крволочна, твоја метаморфоза је задивљујућа, али... Можда је то касарин, тај је одавно изгубио сат и појма нема које је доба дана ил' ноћи, ал' важно је да носи твоју свињску, белу цигерицу. Полако само не жури, не буди толико алав, ако ноћас касне са клањем, мора да је човек био спречен, јер ни стока није више пасивна кад је кољу, муче и отима се, треба толику снагу савладати оштрим ножем и јаком вољом.

*(Ошвори врати. У њима је комшија у њи-
жамима, оџрнути кућним каиуџом)*

КОМШИЈА: Јел' се то звоно опет покварило?

ДАВИД: Ви сте касарин?

КОМШИЈА: Не знам да ли да мењам осигурач, или ја све слабије чујем. Како и да не оглумим, кад вам музика толико трешти.

ДАВИД: Месо! Дајте брзо белу прасећу цигерицу за Свидригајла. Дуња мисли да је он још увек Мелинда, али он је доживео метаморфозу, знате. Од глади. Толико је нервозан да смо морали да га ставимо у кавез. Тужно га је видети како раздражено шета, на гвожђе ки-дише. Сва су му уста крвава.

КОМШИЈА: Добар дан.

ДАВИД: Шта?! Зар је већ свануло?

КОМШИЈА: Е, у томе и јесте ствар. Што још није свануло а ви и даље куцате. И гласно... сувише гласно пуштате музику. Где је газдарица?

ДАВИД: Шта ја знам где је она. Можда је у купатилу и шминка се. Дотерује за излазак.

КОМШИЈА: У поноћ?

ДАВИД: Баш њих брига кад ће зора, а ја још нисам завршио ни прво поглавље. Док они обављају своје вулгарне физиолошке потребе, мени драгоцено време клизи кроз прсте.
(Комшија љокушава да љрође љоред њега, да се некако увуче у сџан)
Стоји ми као Дамоклов мач над главом и не да никуда док не завршим овај свој задатак. А ти, видим, немаш цигерицу?

КОМШИЈА: Шта, шта?! О чему се овде ради? Овде се, изгледа, уселила нека верска секта. Живо месо ждерете.

ДАВИД: Па шта си ти мислио? Како да водим даље овај зверињак, јер звер без утехе је опаснија од божјег гнева. Уосталом, ко си ти, ако ниси месар?
Чекај, чекај... нешто си ми познат.

КОМШИЈА: Ма, није него.

ДАВИД: Тако је. Још из позоришта.

КОМШИЈА: *(Покушава даљи љродор)*
Пардон, извол'те, могу ли, ја морам, ја имам дискретно право, располажем дуплим кључевима, мени се сви жале.
(Промигољи се, разгледа, не доида му се шџа види)

ДАВИД: Вама?!

КОМШИЈА: Ја сам хаузмајстор, задужен за чистоћу и кухњи ред. Они који нису за заједницу, који

мисле да могу сами у великом граду, нек' иду у шуму. Медведа својим ноћним куцањем нећеш узнемирити. Он једноставно дође и сам реши своју ситуацију. Гррр – цап! И готово!

(Ово љовори уневши се мачки иза решетјака. Она разјарено фркне и насрне на кавез. Комшија уљашено скочи назад)

Е, ја сам овде тај! По дужности. Могу да казним, да укинем, да растргнем. Од мене се очекује завођење реда и поштовање ауторитета. Подстанари се мени пријављују.

ДАВИД: Јер ако којим случајем можда заспим питање је да ли ћу се икад више пробудити. У последње време све дуже спавам и све се ређе будим. Небеска енергија ме исцрпљује.

КОМШИЈА: *(Приђе изложеним костјурима)*

А ови?! Ко су они? Одакле сте њих ископали?

ДАВИД: А, то значи, они?! Они, они... Они се не намећу због лепог васпитања и отмености положаја. Једино што Чарли шкрипи костима својим светлећим, не знам, Боже, одакле дува кад је све заптивено, њој је врућина и не-престано уринира и тушира се уместо да куца твоје надахнуће са мојих усана, а он, слабо нанизан и на танким концима, шкрипи ли, само шкрипи и протеже се на промаји. Шта да радим ако везе пукну и систем се разлиже. Па ваљда и сињор Карло има душу, ако је остао без тела, лако је теби, Чарли, ти имаш све сем мяса на костима, и руке и ноге и можеш да се почешеш тамо где те сврби, а њему, ако не ставим мој шешир на главу, нема ко да му мозак заштити.

КОМШИЈА: Шта ће му садржај кад има рупу у глави. Ако принесете уво чућете како унутра хује мора и океани, као у празној шкољки.

- ДАВИД: У његовим годинама, господине и са тим искуством бити љубоморан због обичног шешира, добро, добро, није обичан, полуцилиндер је са Ист Енда, сироти сињор Карло, нема ни запучак, ни ребро, цвет да задене, а овај овде бесни, клопара костима и шкргуће разголићеним вилицама украшен као младожења. И то на кога?
Мисли ако је син поглавице да му халпцилиндер по рођењу припада.
- КОМШИЈА: *(Разгледа, завирује по ћошковима, ејруветијама и рејторијама. Негде клокоће, негде се љуши, мајерија се мешкољи)*
Не разумем чему оволика перверзија. Још и крст. Зашто је јадник разапет, мислим, ако је већ тако темељно мртав?
- ДАВИД: Сам је хтео, сам се попео, због широких видика. Хоће да буде Бог иако никад није ни васкрснуо, сем на сцени, јер он је више глумац него племић иако му је душа ситна, шићарџија, ето шта је, ваздан пизди због једног обичног британског халпцилиндера, а трули... трули и не помишља да је можда баш он, сироти сињор Карло ђаво који је некада можда имао бујну коврцаву косу која му је у густим увојцима падала низ високо латинско чело и појачавала муњу у црним очима, јер плавих, колико ја знам, у Јужној Италији нема.
- КОМШИЈА: Јесу ли они пријављени горе? Њихов боравак и то... документа која сведоче о њиховом присуству међу нама. Живима.
- ДАВИД: О, господине хаузмајсторе, ако је неко и жив то је ваљда само привремено. Верујем да тамо у администрацији већ имају таква сазнања. Мада, горе, раде рудиментарни чиновници ко-

ји одбијају сваку комуникацију са метафизи-
ком. За њих су они обични мртви предмети,
позоришни реквизити. Полиција им не при-
знаје душу.

КОМШИЈА: Тако им и треба кад имају посла са једним
злим чаробњаком.

ДАВИД: Значи ипак сте ме препознали, али то је ру-
жна и заборављена прошлост. Ја одавно не
играм у позоришту, сад сам Давид, божји
пророк, али не јеврејски већ српски. Пишем
ново Јеванђеље. Зар не видиш колико се лаж
увукла у све зидове наше куће, да ће обичан
грађански кич да нас прогута и да ће живот
овакав какав је, артифицијелан и неаутен-
тичан, ако се лажна вера не раскринка, једно-
ставно атрофирати у фронталном маршу ни-
штавила. Истина се мора спасавати, правим а
не измишљеним порукама, а ви, ни ти, ни
Чарли, па чак ни сињор Карло, не подупирете
ме довољно јер не схватате колика је то част
да сам баш ја, ваш пријатељ и господар, од
Оца одређен да вам је саопштим. Зато се
смири, умири нерве а они сујету, јер чим она
обави своју малу нужду ја настављам са мојом
великом мисијом и захваћен блаженством и
божјим надахнућем по сву ноћ састављам бо-
жји тестамент. Не зато што је Он на самрти,
већ зато што му је дело мртво. На нама је
избор за дефинитивну смрт или вечни живот.
Само да га више не вређамо морбидном тео-
логијом и лажним светим мноштвом.

КОМШИЈА: Слушајте ви... ви... господине! Немам појма
ни ко сте ви, ни одакле сте побегли, из какве
установе и шта замишљате где сте, на небу
или у паклу. Али знам само да сте зли чароб-
њак који Богу плује у уста и служи Сатани; са

мног сте надмено прешли на ти, иако вам то нисам дозволио.

Али, ја вас уверавам да се разумем у шарлатанство и сваку превару. Ако сте Дуњу завели својим слатким речима и мирисом неких индијских трава, моја вера је ђаволски тврда и знам на први поглед да одвојим зрно горушичино од пшеничног. Мени овде треба она, а не ви и ваши скелети, ваша напаљена мачка, са њом да се договорим шта ћу и какве мере да предузнем. Мени станари овде сваки дан пишу жалбе и притужбе а овде се практикује сексуални окултизам и црне оргије. По сву ноћ не могу да спавам од вашег куцања, њеног сијамског маукања и клопарања ових мртвих костију. За име божје дајте им мушкарца, нађите мачора, нахраните женски елемент а мртваце сахраните јер ни сам не знам шта ћу да урадим, ако и ја једне ноћи, уместо вашег просветљења, добијем моје затамњење. Кућу сте ми претворили у неку сабласну капелу. Демоне у стану сексуално надражујете. О оволиким девијацијама морам да обавестим надлежне.

ДАВИД: Лако је вама празноглавцима. Мени Бог седи у глави и диктира откровење, а господин не може да спава иако је смак света, такорећи, на самом помолу.

КОМШИЈА: Само немојте рећи да вас нисам на време упозорио.

ДАВИД: Бог се не може зауставити. Ни судбина променити.

КОМШИЈА: *(Ухваћи се за кваку)*

Може ли се бар знати каква је природа односа међу вама? Људи свашта причају.

ДАВИД: Чиста и једноставна. Ја код ње станујем, она код мене ради. Куца.

Улази Дуња, освежена и негљижирана. Не види хаузмај-сћора.

ДУЊА: Ах, учитељу, како је ноћ топла а месечина мека! А мене, мене хвата језа од млаке воде из купатила и дрхтим, дрхтим од неке жеље, сва лебдим, без тежине, освежена и благословена вашим присуством, вашим надахнутим речима и вечним откровењем које преко мојих гипких прстију свету саопштавате.

А некад сам је и ја саопштавала директно са сцене, целим мојим телом, подигнутим ногама, рукама које су вијориле као коса и скоком, незадрживим скоком међу рефлекторе, а сад... сад скачем душом својом међу звезде у такту ваше ненадмашне небеске кореографије и осећам како ме нека глад за истином прождире, како ми Господ дахће за вратом и како ме греје његова енергија.

Сва сам испровоцирана и лепо видим како ме прогони једна јеретичка мисао да загрлим Бога, да га утиснем у себе тако дубоко да никад, никад више не напусти моје тело.

Само глад, глад за Спаситељем и нада да је и мени истина доступна инспиришу ме и држе у величанственој кондицији. Једва чекам време за духовни обед, толико сам стимулативно гладна да можемо одмах да навалимо на по-сао.

Мој пожар је угашен, не осећам више напетост, сва сам мека и опуштена, орна за рад, уопште ми се не спава. Ваш благослов и вода, њихова моћ и свежина, однели су ми сву горчину и со из душе.

КОМШИЈА: *(Истиуји из сенке)*

Дуња!

ДУЊА: Шта?! Откуд ви овде и још тако приватно, тако непристојно обучени?

КОМШИЈА: Твој врат је још увек дуг и извијен, Дуњечка, из леђа ти, анђеле, бела крила лепршају и прете да те однесу у само небо, ово није језеро, љубави, без обзира на прегласну музику Чајковског, ово је бара, духовна мочвара. Па погледај, Дуња! Осврни се и види у шта ти је овај зли чаробњак стан претворио. Овде се не може бити ни сива патка, а камоли бели лабуд.

ДУЊА: Шта ви лупате овде као бос по трњу, ко вам је дао за право да тако неглижирани...ко вас је овластио да ме овако нападате и доводите моју девојачку част у питање?

КОМШИЈА: Таман посла, Дуњечка, не д'о Бог да ја ту нешто... таман посла! Хоћу само да ти кажем, да те упозорим да си можда залутала, да те је секта одвела на погрешан пут. Без разлога си потонула, мила моја, ја пратим, толике године сам уз тебе, као твоја сенка и не дам да те лудаци доводе у питање.

Твоје тело је још увек очувано, крећеш се као штука у том твом свиленом комбинезону. Ноге ти се до рамена протежу, а твоје дупе, Дуња, твоје дупе је чвршће од мермера, као да су га стари Грци клесали. У позоришту, а ни на пијаци још нема девојке која има жилавије тетиве од твојих.

Шта ће теби његов Бог, ти си богиња и заслужујеш неког ко би те у шећер уваљао и тако слатку просто, као ратлук, смазао. Теби треба мушкарац а не будала.

Ево, ако се удаш за мене нећеш више морати

да куцаш на тој шклопоцији. Вратићу те на сцену заувек, овековечићу твој златни корак, а ако баш хоћеш купићу ти и компјутер, само да ово ђубре оде на отпад.

ДАВИД: Е, Чарли, Чарли... Чујеш ли ти ово, видиш ли ти колико су неки далеко заошијали и изгубили сваки смисао за реалност? Душу ђаволу за компјутер мењају, а после кад их он обрне на ражњу и кад кожа почне да цврчи не помаже им никаква технологија да се извуку из пакла.

КОМШИЈА: Ти си јеретик и не позивај се на Бога. Твој Чарли је мртав и распет ђаво!

ДУЊА: Ви не можете, ви немате право тако са свецима да разговарате. Уосталом, шта тражите у мом стану у ово време?

КОМШИЈА: Ти знаш, Дуња, шта ја увек тражим од тебе и зашто већ двадесет година радим и као инспирцијент у позоришту и хаузмајстор у твојој кући, без икаквих, такорећи, принадлежности. Али не, нема правде, ни поштења на овом свету и ја не верујем да Бог постоји јер не би дозволио да Сатана вршља у паклу и врши безакоње над нама убогим ђаволима.

Долазим овде службено, неиспаван и уморан и затичем моју љубав у неглижеу, у поноћ, са познатим смутљивцем и злим чаробњаком, заведену неким мртвачким ритуалима и лакираним коскама мртвих.

Мачку, твоју љубимицу Мелинду, затворио је у кавезу место да је пусти да се слободно протегне на нашем крову, да арлаукне и дозове неког мачора да и њој угаси жестину овог јаког пролећа.

Чему све ово Дуња? Зашто ме тако свирепо држиш на дистанци?

ДУЊА: О, учитељу, тако ми Бога, овај овде лаже и измишља. Он можда јесте ђаво, али није никакав инспицијент иако зна за наше улоге у Лабудовом језеру. А није ни хаузмајстор, колико ја знам таквог у нашој кући нема. Истина, у почетку ми се учинио однекуд познат, чак близак, али сад видим да је то зато што много личи на моју Мелинду, уопште не знам у каквом би он сродству могао да буде са њом.

ДАВИД: Шта се то мене тиче. Ја не улазим у приватност оних, који су давно, још пре рођења, отпали од Бога. Њему се жали, не мени.

ДУЊА: Али, ја сам невина и поштена девојка и никад нисам охрабривала било чије сулуде идеје, понајмање његове.
(Плаче)

КОМШИЈА: Не плачи, Дуњечка, ево,
(дођраби нож за сечење харџије и ѝружа јој ѓа)
удари ме овим право у срце, ишчупај га напоље ако је лажљиво, знаш и сама колико сам те пута поштено просио, моје намере су биле часне и још увек су.

Сцена сѝоји. Дуња му ѝриђе, узме нож и враѝи ѓа на сѝо.

ДУЊА: Губите се!

КОМШИЈА: Без обзира на све, моја душа гори кад те видим, Дуњаша, довољна је само једна мисао и да целу ноћ пробдим са тобом у глави, у крвотоку и дамарима, луд сам за тобом, мила. Хајде да избацимо ову мртвачку скаламерију, пустимо мачку и истерамо ову протуву на улицу, па да ти и ја отпочнемо нормалан, људски живот. Са Богом, или без њега, свеједно. Важно је да смо ти и ја заједно.

- ДУЊА: Молим вас, шта то говорите, господине?! Ја то не могу више да толеришем! Ви себи свашта допуштате, ваша неконтролисана дрскост ме вређа. Молим вас да напустите историје, јер ако пустим ову неман на вас, рашчерупаће вас као пиле, и ко зна како све вашу кожу изгрести.
- КОМШИЈА: Зар она неман, Дуња, она која се мази и умиљава свима у комшилуку само да извуче тањирић млека или парченце кобасице.
(Приђе кавезу)
Дођи ти, курво мала, нема мачора у околини који те није имао, даће теби чика хаузмајстор сушене сланине, да бар ти осетиш шта је милост и људска љубав.
(Мачка бесно њочне да фркће и да наваљује на решетки)
Види, види, шта сте јој урадили, пичка вам матерна, какву звер сте од ње направили. На сопствени лик насрће.
- ДАВИД: *(Ошвори врати)*
Слушај ти, бре, насртљивче, не знаш с ким се качиш, боље би ти било да одмах пођеш, пре но што Свидригајло полуди, не знаш ти шта је прави ђаво и каква је моћ његовог преображаја, поготову кад је гладан а нашег касапина још увек нема.
Али, ако у теби, свињо, препозна своју белу прасећу цигерицу, нема тих решетака које ће га спречити да те сад овде на лицу места раздере и узме оно што мисли да му припада. Зато се губи што пре, док не буде касно, не одговарам за последице твојих дрских провокација. Напоље!
- ДУЊА: Јесте, напоље! Идите, молим вас, идите, док се није десило неко зло!

КОМШИЈА: Где ти је памет, мала моја, начисто си побрљавила?! Само да знаш и теби време пролази, ниси више у цвету младости, а ја дуго чекам на твој одговор.

Сутра, Дуња, сутра је последњи дан мога стрпљења, и ако сутра не решиш позитивно моју молбу ја дајем оставку на службу и одлазим далеко. Ко зна докле и где ћу да се зауставим у свом болу. Можда је сама смрт лек за моје ране.

(Одлази. Тишина)

ДАВИД: Ти си дактилографкиња?

ДУЊА: Јесам. Зашто?

ДАВИД: Шта овај прича да си балерина?

ДУЊА: О, па, сетите се, учитељу, била сам и то некад давно, бели лабуд, кажу са бриљантним играчким перформансама. Зар сте заборавили да сте били мој кореограф? У појединим тренуцима не само да сам секла воду као штука и летела кроз ваздух попут праве птице, већ сам умела и да лебдим кад у осећању додирнем тачку у којој је земљина тежа престајала да делује на моје тело. Говорили су да ми је моћ чудесна и бестежинска а онда нам је са једне представе одлетео црни лабуд и никад се више није вратио. Како је то било страшно искуство, незавршена представа, а публика, незахвална публика је већ ионако отишла из сале, пре краја. Није било очевидаца наше трагедије и краја наше каријере. Једино се техничко особље смејало и смејало и уз печење и шприцер прославили крах Лабудовог језера. И тада, те вечери ми је демон разочарења испунио кости оловом и дуго сам била прикована за тле. Мада сам отишла у пензију ја и сад могу, ја могу још увек да се винем, али,

неки дубок стид ме пред вашом светошћу, учитељу, спутава иако још увек осећам и свежину и снагу.

Могу да донесем фасциклу са критикама, да вам покажем афише и фотографије да вас подсетим ако сте заборавили како сам била лепа и неодољива. Хоћете ли?

ДАВИД: *(Пауза)*

Мислио сам да је месар донео бели цигерицу. Зато сам га пустио да уђе.

ДУЊА: Јадна моја мала Мелинда. Доживела је страховит шок. Голики преображај у димензијама. Како је постала бесна и крволочна; и раскрупњала се као звер. Да јој дам мало свежег сомуна?

ДАВИД: Тај једе само унутарње органе. И то сирове, док се још пуше.

ДУЊА: *(Седа за сто)*

Надам се да вас није сувише узнемирила ова перфидна епизода из живота једне безначајне дактилографкиње.

ДАВИД: Ја немам времена за заљубљене магарце и проблематичне типове. Нека њачу тамо у својој штали, никако не овде, мени, у мом духовном обзорју и то баш онда кад имам директну везу са Богом. Јер ја сам његов пророк, а он некаква мачја њушка.

ДУЊА: Хоћете да вам скувам кафу, да вас послужим медом и водом? Мед је добар за живце, умирује импулсе и отвара умни простор, што вама, разуме се, не значи много.

ДАВИД: Да сам само пустио звер од њега не би остали ни хознтрегери. Живог би га растргао.

ДУЊА: Уколико они нису у дослуху.

- ДАВИД: Ви свуда видите неку опсену и своју живу мртву Милку.
- ДУЊА: Сувише некако личе једно на друго. Све је ту нешто сумњиво, учитељу. Слушала сам од попа у цркви да ђаво може да се подели и има хиљаду лица.
- ДАВИД: *(Изнервирано)*
Ваљда се ја боље разумем у зле духе од било ког јебеног попа, сестро. Него, хајде да наставимо где смо прекинути. Небо не може да чека на било чије мокрење и туширање.
- ДУЊА: *(Припрема ред за куцање. Машина одјекује као булдожер)*
Јел' да прочитам задњу реченицу?
- ДАВИД: Само да знаш, госпођо. Он више није никаква Мелинда, већ је прошао иницијацију и постао митолошки демон, лично Свидригајло, распарач људских црева и ждерач свињских цигарица. Џек Трбосек!
Пиши!
(Диктира из главе)
И Сатана, по угледу на Хаос, створи у човеку напетост која увек расте и изазива магнетну буру кад му се приближи супротан пол. Али, од самог рођења, он носи знак божји на себи, у центру тела истурен и крут који га непогрешиво води ка циљу његовог блаженства, ка рају на земљи, а то је увек жена! Њена мека и глатка кожа га неодољиво привлачи и отвара му се тамо где лежи суштина Вишњег, где станује љубав. У њој је тајна постања и опстанка, у њој је тајна бесмртног живота и вечитог кружења енергије. У магнетној привлачности супротности које делују комплементарно и физичкој и метафизичкој реалности оба света: постојећег и непостојећег

који ће као антитеза у заједничкој синтези постати нова теза неком будућем непостојању јер нема непостојања које није осуђено на постојање. И обрнуто. Тако се Господ кроз најтананије форме енергије креће у грубом ђавољем делу и држи га под духовном контролом. Али, његово основно својство, распадање, ни он неће да осујети, јер све што је подложно пропадању далеко је од Божје савршености и треба да се распадне. Зато и постоје четири јахача апокалипсе којима се свака препрека уклања с пута. Смрт рађа живот и једно без другог се не може ни замислити. Једини победник над смрћу јесте њено предворје сан, јер сан је Бог, што дубљи то моћнији, и вечни живот како у лажном постојању тако и у лажном непостојању. Истина је све што је лаж и свака истина је лаж!

- ДУЊА: *(Сањалачки уздахне и проиђеће се)*
Е, сад и мене, учитељу вуче сан у понор ваше филозофије.
- ДАВИД: Каква филозофија, Дуња, човек никад не зна колики је то ризик и шта га тамо чека. Нека морбидна слика света или сопственог живота. Божје лице је страшно у свој својој величанственој лепоти. То лице, Дуња, то је лице кича и некуса.
- ДУЊА: Учитељу, да ли је казна божја живети у његовом свету и ништа не схватити, ни моћ трансформације која вам мења живот без икаквог нашег утицаја, која вас дегенерише и реформише у бубу или дактилографа? И где сам ја, молим вас, тако сићушно зрно прашине у реалности која се силно комеша и претапа у понор под мојим ногама, где ја то падам и каква је природа мрака који ме чека

доле у сну. Ја сам потпуно уплашена и живим у страху од свега, јер изненада је све пред мојим чулима почело да се креће и мења показујући ми непредвидљиве и незамисливе облике својих могућности. Шта да радим сама и напуштена у овом разрушеном свету јер више никуда не припадам и где да нађем љубав за коју ви тврдите да је спас?
(Клоне у сну)

ДАВИД: Па, у некој штали, са неким магарцем, вероватно.

ЗАВЕСА

 ДРУГИ ЧИН

Експеријер. Декор за Лабудово језеро. У средини велики дрвени крст окићен венцем од барског биља, са расејаним Чарлијем, костуром из преходног чина, који кукуриче. Дуња са ловоровим венчићем у коси, у широкој спаваћници, усјаје из креветца, иакође окићеног раскошним зеленилом и цвећем, седа у постољу и прошеже се.

Муње пареју небо и позађају воду језера. Она се комеша и љуска као да неко љуца по њој.

Одјек грмљавине.

Дуња забринуто гледа у ниске облаке, који, гоњени ветром, као вране брзо прелећу преко сцене.

ДУЊА: Какво је ово време, сиво небо ми је својим оловом испунило кости, не могу да се покренем, сувише сам стара и уморна. А партнер мој, принц Зигфрид, уместо да ми да подршку да скочим увис, тело своје да протегнем, побегао је на крст и одозго демон кукуриче.

Ништа од љубави.

Само мрак долази брзином ветра а рефлектори несигурно дрхте и трепере, као у грозници. А можда све ово и јесте оно друго, оно чега се толико сви ми бојимо, неко паралелно лице сна које ме је у потпуности преузело, зар не треба да пливам и летим као сваки лабуд, а не да чепрам по буњишту као сеоска кокошка. Јесам ли ја можда балерина или неки дактилограф, не знам има ли учитељ неке дубље намере са мном или је он тај Бог, зли чаробњак који ме је претворио у птицу.

(Усјаје, скида спаваћницу испод које се појављује костим Белог лабуда. Балетским кораком, тичко и грациозно, прилази крсту)

О, принче љубави моје, Зигфриде, рано моја,

не схватам зашто си ти го пред публиком, без прегачице око бедара, без костима и меса на костима које сијају у сутону. Можда ти сам себе гађаш муњама из облака. Досадило ти да висиш на крсту па зато кукуричеш. А можда си решио да извршиш самоубиство: струјним ударом или скоком у бездан.

Чује се гладно и бесно фрклицање мачке, зајим гневна вика месара.

МЕСАР: *(Силоља)*
Апаге сатанас! Шиц! Шиц, мамицу ти кудраву јебем, остави ми прасе на миру.

Скичање прасећа.

ДУЊА: Ах, моја Мелинда, моја гладна и напаљена мачкетина опет је некога напала.
(Виче)

Мелинда, бежи из сале, душо, не дирај публику, месар само што није стигао. Донеће слатку, свињску, бели цигерицу, за моју мезимицу, за моју малу љупку девојчицу.

Дођи да ми помогнеш да скинем принца са крста. Неко овде треба и да ради, а не да се по цео дан излежава и глуми распетог Бога. Само једном да фркнеш и подвикнеш овој скелетној сподоби да се спусти на земљу и коначно запроси мене, Одету, своју краљицу језера.

Не могу ваљда ја сама да одиграм целу представу?

(Забринуто гледа у небо)

Ако удари плусак, разбежаће се и оркестар и публика.

Лейо се чује како шамо негде, са крста, иако ођољен косиур, Чарли кукуриче. То љокрене чииаву какофонију кокодакања, ђурликања и гакања, као у сеоском дво-

ришију. Уз музику Чајковског на сцену појављује балерине у костимима разних домаћих животиња. Међу њима се истиче краљица Одеја као бели лабуд. Чује се и оштро прасеће скичање. То долази разбарушени месар у белом и крвавом манићу. Он носи прасе у рукама које скичи и покушава да се отргне.

Из дубине мрачне сале чује се гневан Давидов глас.

ДАВИД: Дуња! Дуња! Па шта је ово?! Нека свињарија у либрету или груба дактилографска грешка?! Од моје чисте нибелуншке концепције овде се прави сељачка рапсодија!

ДУЊА: Па не знам ни ја, учитељу, о чему се овде ради и откуд сад свиња у кореографији. Где је инспицијент? И шта би маестро Чајковски на ово рекао? Лабудово језеро без црног лабуда.

МЕСАР: Море, једва живу главу извукох, мадам. Да нисам имао свежу белу цигерицу код себе, поједе ми живо прасе. Само што не кидиса на мене да ми га из руку отме и на моје очи прождере.

ДУЊА: Зар не видите да сте упали у туђу представу? Ово је величанствени балет, а не ваша крвава прасећа драма. Свиње кољите у својим прљавим касапницама а не у националној опери.

Прасе пресирављено заскичи.

МЕСАР: Ето, мадам, докле иде људска незахвалност, поготову вас уметника. Малопре га је на смрт препала ваша мачка, а ви сте га сад, на све то, још и увредили. Шта ви овде у позоришту радите, какав репертоар негујете, кад ни ми месари не можемо без страха и опуштено да уђемо. Питоме мачке у звери преображавате, ко зна какви су вам тек пацови дивљи.

- ДУЊА: Нисте се ни идентификовали, за име божје, нико појма нема ко сте ви и шта овде, на отвореној сцени, пред публиком, тражите. Упадате на представу без костима и шминке, не зна се ни коју улогу играте и још се ваше прасе вређа и љути.
- МЕСАР: Донео сам вам свеже месо, плућа управо извађена из младе свиње. За вашег љубимца. Још се пуше, а ви овако са мојим сином Исидором Божовићем, глумцем и можда, вашим будућим колегом.
- ДУЊА: Шта вам пада на памет. Не мислите, ваљда, да ће ваше прасе имати неког запаженијег успеха у нашем балету?
- МЕСАР: Госпођо! Молим вас да обуздате свој расизам и предрасуде о нама, обичном свету. Ви појма немате какве све сензације ми доживљавамо свакодневно. Мудрост је у патњи, мадам, у страдању и саосећању над туђим болом. Једно су лична сујета и егоизам, а сасвим друго оштар нож под грлом.
- ДУЊА: Али ви, господине месару, стално касните. Мелинда је подивљала од глади. Зато што тако нередовно долазите.
- МЕСАР: Па не могу ја, ваљда, због ње да кољем свакога дана. Ви појма немате какво је то искуство одузети живот невином бићу само зато што вас је неправедна судбина определила да се бринете за људску исхрану. И још ако вам је душа нежна и уметничка, као моја, онда можете замислити шта све ја, заједно са жртвом, преживљавам, иако сам у највећој мери већ одавно оуглао. Али, она није! Свиња, не! Свака од њих доживљава своју смрт као личну трагедију, тотални смак света, апокалип-

тичну визију Бога, и у часу док живот из ње истиче, док се у сопственој крви гуши, пита се где је сад она хуља, њихов створитељ и канибал и ко њега, свињског бога, коље и једе, јер све једе све, мадам, и нема живота који се не храни туђим животом, нити силе која се не индукује нечијом енергијом.

ДУЊА: Ех, на шта би то личило, какво би то позориште било да публиком хранимо гладне звери, које су метастазирале у демоне.

МЕСАР: Па ви не знате какво сам ја открићење доживео, малочас док сам клао Соњу за Мелинду, док ми је њена врела крв лизала руке, како се та бранила, Боже мој, и поред Исидорове интервенције, бечила очи и кезила њушку упирући своје кратке јоркширске ноге о бетон клизав од страха, како је очајно скичала и упирала поглед у небо очекујући отуда помоћ. И тек тада, док сам слушао тај сладак прасећи глас мога Исидора: “Мама, не бој се, мама, опусти се, ионако ће све брзо проћи, ти, ја, сви ми, наша планета – паметно моје – цео космос, сви смо осуђени на пропаст”, схватио сам, дошао до закључка да оне разумеју шта им ми радимо, зашто их тетошимо, лечимо и хранимо кукурузом, да знају шта их на крају чека: дефинитивна и непозива осуда на месарску каму. Нема наде, нема помиловања, све је само нож и черечење!

(Прасе њочне избеумљено да скичи)

Зато сам и одлучио да га дам на балет, где је све лако и без напора, где је смрт лажна а музика истинита, светло и бело, где се из реалног света са лакоћом ускаче у други, бестежински.

- ДУЊА: Пазите, молим вас, шта пред њим говорите, зар не видите како вас сензибилно гледа. Тај све разуме.
- МЕСАР: Али, он зна да се то не односи на њега, мадам. Он је мој син и не дам га никоме, ми смо дефинитивно спојили судбине, а кад ја умрем, ако пропадне као уметник, чека га наследство, моја касапница од које сасвим лепо може да се живи. Биће газда прасе, велики и угојени вепар и сам ће бирати своје жртве за клање.
(*Сјусџи ѓлас*)
Мада сам, можда исувише смело, помишљао да би он могао да оствари мој животни сан. Каријеру позоришног глумца, јер је много паметан. Једним погледом научи најкомпликованији текст на свету, само што не може да га изговори српским језиком, због прасеће морфологије њушке.
Ех, какав би то Хамлет био! Исидор Божовић – прасе, Шекспиров Хамлет!
Или, бар јединствен случај прасета које би одиграло живог принца Зигфрида из ове представе. Ако може мртав костур, што не би могао он?! Зато сам га овде и довео. Да се упозна, да види каква је то ненадмашна лепота. Да провери своје амбиције.
- ДУЊА: Бојим се да има сувише кратке ноге за доскок. Сваки одраз може да буде фаталан за његове чланке на папцима.
- МЕСАР: А очи?! Јесте ли приметили ту боју, тај тон небески, модрину тропске лагуне, тај похотљиви поглед заводника, мадам, у стању је да у ваздуху заустави замахнуту руку са касапинским ножем. За мене је он квинтесенција божје лепоте, лепши је од најлепше наше

глумице, дакле не само српске лепотице него и наше аутентично прасе, иако имају исте преформансе, тела им се разликују, у његову корист. Видите како му је кожа ружичаста и мирише на тоалетни сапун, не на крменадлу и шунку.

ДУЊА: Боже, како је љубав необична и непредвидљива, како је уметност широка и приступачна. У њима је све могуће.

МЕСАР: Кад су га мени донели од Соње, онако уплаканог и прљавог, помислио сам, дај да свршим што брже са овим дериштем, а онда је заскрчио и почео да ме овим својим очима преклиње и обећава верност и лојалност да просто нисам имао снаге. Обрисао сам му сузе, умотао у саргију, однео кући, окупао у мојој кади, намирисао колоњским водицама, обукао пижаму и положио у свој кревет. Затим сам му донео корнфлејкс и млеко у порцеланском тањиру, а он је мљацкао, гроктао и соптао од задовољства и захвалности. Ништа није просуо на јорган, олизао је позлаћену ивицу тањира и затражио ношу. И за време док је обављао посао, само је уздисао од среће и задовољства и превртао очицама, овим горским језерима у којим се утапа сваки апетит за прасетином.

Те ноћи је поред мене јаче хркао него ја.. А већ сутрадан, рано ујутру, лизнуо ми је уво и најавио нови дан, непознату срећу у мом, до тада, сивом и монотоном животу. Доручковали смо заједно јаја са сланином. Нигде ме самог више није пуштао, пратио ме је свуда као веран пас, у клању ми је био главни асистент, наговарао је свиње да се не опиру, да је сваки отпор узалудан, да смрт не боли и

да ће одмах све бити готово јер отац његов има лаку руку.

Заиста, заиста вам кажем, мадам, пробајте га на сцени и ако одмах не одушеви, не заведе вашу публику, не баци је у делиријум и екстазу, обавезујем се на бесплатну белу цигерицу за вашу мачку, до краја њеног живота.

ДУЊА: Али како, не разумем, зар баш свиња, ваш предлог је дошао у врло деликатном тренутку. Публика стрпљиво чека крај и ја не могу више да одлажем одлуку. Неопходан је Црни лабуд, али да то буде прасе... не знам како ће горе бити прихваћено. Да не разочарамо злог чаробњака, оца његовог. Јер ако њега наљутимо, ту црну силу пуну мржње и зла, лако можемо да завршимо као подводне бубе, храна рибама и даждевњацима.

МЕСАР: Мени, дајте мени да лабуд будем ја, месар и отац прасећи! Ја хоћу да имам крила, па макар и црна, да види Исидор Божовић, глумац, оца свога како као Бог лебди у ваздуху и сече узбуркану воду језера својим балетским ципелицама. Само не знам јел' имате тај број.

Чује се гневан Давидов глас из сале.

ДАВИД: Бројеве имамо разне
За балетске главе празне.
Ал' срце пуно, то је важно,
И тело гипко да скаче снажно...

МЕСАР: Ал' срце је важно да буде пуно и тело снажно да скочи опортуно.

ДАВИД: Не сери, пожури, више не кочи,
Већ костим навуци и увис скочи!

МЕСАР: *(Увређено)*
Не дозвољавам! Мене се овде вређа иако нисам ни теоретичар, ни естетичар, мадам. Ја

сам обичан кољач али сам против конзервативних правила у уметности, ја се гнушам расних предрасуда јер ви не знате, појма немате какав је то нежан свет. Врло, о и те како сензибилан, јер кад их поведем на егзекуцију гледају ме са страхом и надом, као гомила изгубљене деце.

Али, не уживају само мачке и пси у том крвавом пиру, треба видети те деде и бабе ујутру у касапницама, те ужагрене гладне очи и искежене зубне протезе, само што их не позабадају у пресно ткиво веригама. Очи им блеште без имало саосећања, оштрије и немилосрдније од хладног челика, да се и ми, млади месари, уплашимо кад их угледамо тако спремне и орне за ждрање.

И сада, кад видим овај живот, ову млечну светлост и вештачке елементе природе жалим што и сам нисам на време отишао на балет, да једем рузмарин и зелену салату а не да канибалски прождирем своје генетско уприште рвући се са бићима нежнијим од глумаца и балерина, орошеним знојем од силне треме. Они имају само премијеру, никад репризу, јер смрт не воли да по једном послу долази два пута.

ДУЊА: Али, смрт постоји и на сцени. Додуше, не тако тотална и неопозива, али неупоредиво трагичнија него у животу, јер ту се плаче више него на било ком погребу у реалности.

МЕСАР: Ех, шта бих ја радио, колико меса и изнутрице, само да моје маркантно тело лизне светлост рефлектора, да ми ви, тако жгољави и лаки, вашом округлом задњицом ускочите у шаку па да вас са испруженом руком поносно покажем оној црној и мрачној рупи, где седе ваши обожаваоци.

- ДУЊА: Бојим се да тамо нема више никога.
- МЕСАР: Бар нема ко да нам се смеје.
- ДУЊА: Па за уметност, господине месару, ништа није тако важно, као латентно осећање бола због несреће човечанства. И ентузијазам.
- МЕСАР: Не знам да ли и ја, са толико крви на рукама, смем да се надам.
- ДУЊА: Довољно је да пазите да ме на тврди паркет не испустите. Моје кости, знате, више нису еластичне као некада, моји мишићи нису више тако гипки и кад се једном истегну потребно им је време да се врате у почетни положај. Ако само поседујете чежњу за висинама и гађење према свему што је ниско и доле, што је на тлу, одлепићете се од њега и у вис полетети. Само прво препустите прасе инспицијенту, оном што прави муње и громове, иза кулиса, да га причува, јер оно заиста, бар док не постане велика и дебела свиња, не може да ме подигне и носи по сцени. И да вам закаче крила.
- МЕСАР: Да гладне балерине не помисле да је Исидор ту да им појача доручак?
(Прасе уйлашено скичи)
Не бих волео да тако мило и слатко прасе сконча у њиховим вучјим чељустима.

Какофонија фарме на сцени. Балерине косћимима разних домаћих животиња узнемирено њрче на све сјране.

- ДУЊА: Балерине нису звери, оне су лепршави анђели, небеске птице и ватрене комете, истина са хипертрофираним жилама на ногама али са сасвим дисциплинованим стомацима.

МЕСАР: *(Носи њрасе иза сцене)*

Не бој се прасе татино, доћи ће и твоје време да будеш звезда и светлећа комета, сад добро гледај оца својега и учи како и гломазно тело може да се премеће и врда.

Прасе ѓрокће од задовољсѣва. Дискрејтно доѣрчи Комшија – инсѣицијенѣ.

КОМШИЈА: Молим вас, Дуња. Ви немате права да ме више понижавате и професионално злоупотребљавате моја нежна осећања према вама. Ви врло добро знате колико вас обожавам, и вас и ваше тело, али ако зли чаробњак види да му дебели месар игра ћерку Одилију разбиће нас у бури свога гнева, потопиће нас у узбурканом језеру. Не само сцену, него и све нас, бинске раднике.

ДУЊА: Али, ви господине, овде производите природне елементе!

КОМШИЈА: Па како ћу? Не могу истовремено и прасе да чувам и да испаљујем муње и громове. Осим тога чаробњак је заиста зао. И моћан као пакао. Мада га се ја не бојим. Довољна је само једна ваша реч и да га лично, уз принца Зигфрида, прикујем на крсту.

ДУЊА: О, добар је он, божји пророк, само таква му је незахвална улога. Толико мрзе жене да очи држи непрекидно затвореним. Чак и кад режира, ослања се једино на унутарњи слух уз чију помоћ и са Господом комуницира. Знате, мени изгледа да ни у њега нема неко неограничено поверење.

КОМШИЈА: Дуња, Дуња, не газите ми својим малим стопалима у балетским ципелицама мој огроман понос.

Ако је позориште тако ниско пало да у њему

један опскуран зли чаробњак буде и бојји изасланик на земљи, ја нисам и не могу да чувам његово прасе.

Не могу и нећу да чувам прасе!

Ако ме не прихватате као мушкарца, морате бар толико да поштујете моја осећања.

ДУЊА: Али ја вас необично уважавам, господине инспицијенту, ваш морални став и ваше професионално искуство, напротив, ја вас молим, ако треба клечаћу само да успешно завршимо представу, а после... после можемо заједно на пиће.

КОМШИЈА: Можемо да наручимо и роштиљ.

ДУЊА: Неизоставно господине. Ја ћу плескавицу.

КОМШИЈА: А ја мешано месо на жару.

ДУЊА: Разговараћемо о сваком мом скоку и окрету, о сваком покрету јер ви сте стручњак до чијег мишљења ми је веома стало.

КОМШИЈА: Добро, само обратите пажњу, молим вас. Иза сцене се мота она ваша сабласна мачкетина, већ нам је својом агесијом најурила скоро сву публику из сале. Остали су само они најжилавији који због скандала и долазе у позориште. Али, ја, не могу и нећу да одговарам за прасећи живот – мачка је сувише крволочна а ја сам изузетно запослен. Нарочито на крају представе кад цела сцена тоне у амбис.

На сцену се враћа месар у костиму црног лабуда.

МЕСАР: *(Прилази инспицијенту)*

Пази! Оставио сам ти прасе, ено га тамо седи у твојој фотељи јер се одатле најбоље види цела бина. Припази га добро, својим животом ми одговараш за његов. Он ми је све изузев театра.

КОМШИЈА: Шта?! Прасе у мојој фотељи?!
(*Оћрчи са сцене*)

ДУЊА: Па... добро дошли онда из касапнице право на сцену.

МЕСАР: Мени ови бински радници изгледају прилично офуцано. Очи им гладно сијају у мраку, као хијенама.

ДУЊА: Па... позориште јесте у неку руку више концентрациони логор изгладнелих, него зверињак, драги колега. Није данас лако опстати међу свим тим ликовима који околу тетурају од глади за славом, роштиљем и шприцером. Али, не бојте се за свог љубимца. Умеју они на први поглед да препознају истински таленат. Док ми нашу игру приводимо крају они ће га чувати и чак упутити у многе закулисне радње. Кад се представа заврши он ће већ бити и куван и печен, прави позоришни специјалитет. Јел Лабудово језеро не може да се заврши хепиендом. Такав је либрето који по својој суштини нуди доживљај трагедије наше крхке судбине. Фали смрт, а за њу нам не треба бољи актер од касапина. Ионако бије неки задах од вас на распадање и покварено месо.

МЕСАР: Зар смрад нема исту тенденцију као и мирис? Да се пење навиге.

ДУЊА: Да, али висине се свете муњама и непогодама.

МЕСАР: Само да ми ви покажете основне кораке и видећете како се лабуд претвара у сокола.

ДУЊА: То је бар лако.
А сад, спремите се за дубок пад у несвест.
Слушамо великог Чајковског.
(*Крене ка оркестарској руји*)
Маестро, музика!

(Крене музичка фраза Лабудовог језера. Дуња се окреће месару и иџра)

Ево, овако, прво соте, а затим ешапе! Скок! Скок!

МЕСАР: А да се они мени не смеју?

ДУЊА: Кад ја кажем један, подигните леву ногу, напред, више, више, у висини мог рамена.
(Дигне му ногу, он се ишећура, шакама хваћа ваздух)

А затим, окрет и скок: гранд жете!

Смех из сале.

МЕСАР: Заклаћу неког.

ДУЊА: Хајде, хајде, шта сте се укрутили?!

МЕСАР: Јој, јој... пуцају ми леђа од болова. Сав сам се укочио и врти ми се у глави.
(Сћане и погледа нејријателски преко рамије)
Мрзим све оне који се подсмевају туђим напорима.

ДУЊА: То је од јаке хране. Туђе месо ждере ваше сопствено. Хајде, хајде, нема стајања. Кабриол! Асамбле!

МЕСАР: Шта ако паднем и као крчаг се разбијем? Ко зна, можда међу њима има и мојих сталних муштерија?!

ДУЊА: Па то није черечење полутки сатаром. Сад и сами видите колико је интелектуални посао физички тежак. Не треба стењати, подривати...

КОМШИЈА: *(Иза сцене добацује)*
Ни прдети.

ДУЊА: ... већ се само гипко увијати и истезати. Рекла сам вам, упозорила сам вас да балет није за оне чији мозак плива у свињској масти, чија је

мускулатура потопљена у млечној киселини. Крила скупите позади, на леђима, нико од вас не очекује да летите по сцени, само стреловито сечење таласа, отмено пливање са главом уздигнутом што више изнад површине, да вам мртва риба не уђе у уста.

Ако хоћете да будете аутентични црни лабуд заборавите на црвено месо и баците се на живу рибу, жабе и барско биље. И ту не сме да буде претеривања, колико сами уловите.

МЕСАР: Шта?! Зар да се одрекнем кременадли, вешалица и ражњића?!

ДУЊА: Тело посвећено духу не трпи земаљска оптерећења.

(Месар иџра и сџење)

А сад мало брже, ваши покрети морају да буду синхронизовани, док прате ритам Чајковског, његову бесмртну религију космичке хармоније, јер он верује само у музику. Музику и покрет! Музику имамо, још само покрет да апсолвирамо. На прсте, на прсте: *sissonne ouvert*, *sissonne ferme*, затим поново *grand jete*!

МЕСАР: Јел' овако?!
(Поскочи с обе ноге и љадне на задњицу. Из сале сџижу салве смеха)

ДУЊА: Не, не, не!
(Помаже му да усџане. Бура смеха се љојачава)

Задњица затегнута и равна. Онда се пропнете на ножни палац десне ноге и машете рукама, као рањени лабуд.

Видели сте толико смрти, а јесте ли некада видели рањену птицу?

МЕСАР: Ја не једем птичје месо. Поготову не лабудовину. А не волим на рибу. Довољан ми је само поглед на жабу па да повраћам.

ДУЊА: Боже мој, како је то болно. Ја плачем од бола јер не могу да поднесем неправду. Зар онај, који је својим моћним крилима напустио земљу, сада треба да иде испод ње? Али, таква је судбина живота. Ако хоћете да сагледате сву његову трагику онда му дајте крила бесмртног анђела, душу рањиву, а тело осуђено на смрт и распадање. Геније композитора је то најбоље схватио.

Уосталом, крај се брзо примиче.

МЕСАР: Чији крај? Није ваљда наш?

ДУЊА: Само уметници умиру пред публиком. Остали, сами... окружени тамом, као што се и рађају.

МЕСАР: Али, публика је невоспитана и зла. Њен смех је подмукао и арогантан. Док се ви овде кидате на сцени и грчевито пазите да се не поклизнете, они једва чекају да вас заспу салвама смеха. Њихове сузе нису од саучествовања и туге, већ од грозног грохота похотљиве природе, јер мисле, ако су платили улазницу, да имају право на вас, да располажу вашим силним напором да их забавите. Добро је што их је ваша крвожедна мачка већ разјурила, јер они су највећи непријатељ сваког уметника. Публика гаји презир према свему што јој је недоступно. И лицемерно глуми задовољство док се ми овде распадамо од зноја и напора. Мрзим их не зато што ја не умем да играм, већ зато што они у томе уживају. Волео бих да сам толико моћан и силан да могу чак одавде да их преко рампе плунем у њихово самодовољно и самоуверено лице.

(Дође на саму рампу и уиљи у мрак)

Хеј ви, тамо доле! Ја сам ваш бог, моји верни

подсмевачи, онај који вас мрзи и који се гади вашег сладуњавог задаха који из загушљиве сале продире на нашу добру проветрену сцену. Ако има само неког међу вама, који још није напустио представу, боље му је да одмах савије шипке пре него што га Свидригајло нањуши. Јер овде, поред части, можете оставити и своје кости. Зато што вас не ценимо и не волимо, неидентификована гомила протува и бедника и не пада нам на памет да се претржемо и ломимо због ситниша за који сте купили наше вече. Мислите да смо ми вама досадни и одвратни, појма немате колико ми се гади кад само помислим да као завереници седите доле сакривени у мраку, мотрите на сваки наш покрет, на сваку гримасу и безбедно пувате и прдите заштићени вашом безобличном масом.

А ви, ако се само једном напнем и не унем да контролишем своју енергију, идете околу и кењате како се Црни лабуд усрао, како не може да полети због пуног тура величанственог напора. Не знате, појма немате шта је све балет и који су његови ризици.

Зато, марш кући, да вас после представе не видим у позоришту. Пољупце и честитања не примамо, аутограме не делимо, сувише смо мокри и слузави и толико заударамо на говна да бисмо себи допустили било какав контакт са вама.

Цвеће можете предати мом сину и прасету, господину Исидору Божовићу, глумцу.

ДУЊА: Не вичите и не псујте, господине месару, сад сте црни лабуд, демон лаке игре и кћи Злог чаробњака, зато скачите чило и гипко, saute, saute, господине, echange и assamble, sissonne

ouvert, sissonne ferme, cabriol, grand jete, високо скочите, axel, ноге подижите увис и главу бацајте позади, не тестеришите ваздух рукама и не забављајте публику својим про-стаклуцима и неспретностима, већ им трагичном интерпретацијом скините осмех са развучених фаца и баците их у понор депресије, да схвате да немају чему да се радују, ни да се надају, јер кад оду кући чека их још бесмисленија прича њихових живота, него што је наша, артифицијелна.

Смех из сале.

МЕСАР: Али, они се церекају као луди.

ДУЊА: Па... и јесу. Да нису шта би тражили овде, у кругу мојих болесних снова, моје летње грознице која ми дрма, не само све основе мог реалног живота него свих мојих животних заблуда и других суманутих принципа који директно воде у колективни помор од смеха. Још је Аристотел приметио да је комедија нижег ранга у односу на трагедију. У томе и јесте величина балета. Што није смешан, већ досадан, јер публика се смеје онда кад је ђаво голица а Бог, својим трагичним положајем и озбиљношћу изазива тугу и катарзу свих који су обдарени његовим саосећањем. Публика је само изговор а Бог је разлог зашто постоји балет. Због савршенства коме се и сам диви, због усклађених односа између линије, покрета и звука, због хармоније која му је била праузор кад је створио свет и коју никад није успео да досегне. Он толико воли балет да и сам учествује у њему. Колико пута сам осетила његову моћну руку како ме подиже и држи у ваздуху све док громогласан аплауз у потпуности не заглуши музику. Балет никада није

комичан и не рачуна са публиком већ са њеним аплаузом који нас кроз музику носи.

МЕСАР: Мене не носи ништа.

ДУЊА: То је зато што сте атеиста, што вас је Бог напустио, као мог партнера, принца Зигфрида, који сад го, без одеће и мяса на себи виси на крсту, кукуриче и чека да га погоди муња чаробњакова, да му кости претвори у прах и пепео.

Сунце њромоли свој сјајни круг̄ иза црно̄, муњоносно̄ облака. Цвркуӣ њицица и заносна њесма славуја наговесити лейњи, њиоао сунон.

Са хоризонтиа језера доѡловљава јатио лабудова који у својој средини вуку златни чамац са Давидом, као Злим чаробњаком, у њему. Он сѡији у ѡесном балейском косѡиму, оѡрнуӣ црвеним ѡлашиом са високошиљасѡим озвезданим шеширом на глави.

Из језера израњају своје латице водени зумбули и ѡљњани. Цвейна ѡвришина воде, онако шарена, са ниским зрацима свеѡлосѡи која се ѡрелама кроз маѡично ѡкање ћилима, изгледа бајно и несѡварно.

ДАВИД: Хитро и снажно веслајте, лепотице моје, ветрови брзокрили, моји бели лабудови, чека вас најлепши међу вама, Црни лабуд, моја кћи Одидија. И Зигфридова демонска лепота којом сам опчинио свет, јер ја сам Зли чаробњак и највећи опсенар који претвара воду у вино, а вино у крв моју да напојим вашу крвожедну нарав. Али, шта је то према вечном кругу неухваћеног смисла, ако није таштина, и све је дим, изузев праве игре и вере у њу. И ви сте, лепотице, под мојом опсеном јер видите себе као птице и живо прасе вас види са крилима, једини вас ја, краљ ваш чаробни видим као од мајке рођене, са стидним длачицама међу ногама, јер смисао еротике, моје младе даме,

није у перју, већ у љупкости покрета и природи линија које се преплићу, протежу и секу оцртавајући вам женственост, у прегибу ваших нагих тела и како се капи језерске воде сливају низ нежне ваше, заводљиве и младе вратове. Међусобна привлачност полова нам даје ону потенцију и енергију којом обнављамо Бога и његову демонску лепоту. А да ли нас, мушкарце, ишта привлачи јаче, и цветни ћилимови и ненадмашна лепота сунца, звезда и месеца од погледа на голу жену?

Одилија, кћери моја лепа, лепотице нестварна! У целом овом јату једино си ти аутентична птица, Црни лабуд и њихова принцеза, у томе је чаролија твоје округне лепоте и моћи неодољивости. Окрени се да принц Зигфрид види безумну лепоту твога лица, поскочи, поскочи да уочи твоју мишићну моторику и гипкост заносног ти тела, да схвати да имаш све оно за чим вековима жуди. Месо, кћери, на рукама, леђима и ногама, месо и сисе, потпору нашу насушну без које лабуд не може да развије крила, да завесла својим перајима кроз бистру воду језеру и да себи пресече оштар и гладак пут до најдубљих вирова.

Залепршај девојко својим неодољивим плесом, дај, скини нам принца са крста, време је да и он заплеше игру ероса и танатоса, пошто Бели лабуд, краљица Одета, нема више естрогена са којим би пожелели сусрет његови тестостерони, не зрачи ону привлачност и снагу којом је твоје снажно месарско тело набијено.

(Месар у ритму музике изводи неки гройескни џлес)

То... то... хајде, принче, силази доле и придружј се, јер ако те звекнем једном муњом,

разнизаће ти се лаковани пршљенови и уместо да се поносно усправиш, закобелаћеш се по прабини која те већ два миленијума гута.
(Небо се смрачи, већар њокрене њаласе. Амбијентална њињорескност се њрењвара у злокобне знаке надолазећењ невремена. Он хисџерично исџружи руку и њошаље неколико муња у њравцу крсџа. Косџур заклоџара)

Силази и играј! Играј пред прасетом које прождире црна неман, мачка краљице Одете, Свидригајло моје дактилографкиње Дуње.
(Иза сцене се чује бесно фрксџање мачке и скичање уџлашеноњ њрасеџа, Исидора Божовића, џлумца)

Наређујем ти снагом оне моћи коју је осетио и композитор, маестро Петар Иљич, велики Чајковски, јер знамо да је то сила која покреће радост жртве и богати прасеђу агонију новим искуством.

Играј марионето! Плеши костуре! Само напред у спрегу са природним елементима који нам спремају потоп!

Он изађе из чамца, њрикуџи конце марионетџе и њочне да маниџулише њеним њокреџиџа. Месар, као Црни лабуд и друђи лабудови џакође иђрају. Гроџеска је на врхунцу.

Одједном, џаника! Бесно фрксџање мачке које њрелазу у рику и њресџрављено скичање њрасеџа се њојачавају.

Заџим, све се уџиша, све сџане.

На сцену уџрчи разбарушен комџија – инсџицијентџ њредсџаве.

ДАВИД: То си ти, хуљо! Намерно си пустио Свидригајла из кавеза да се осветиш због наше духовне везе, за своју одбачену љубав, да нам разјуриш публику, да се звер баци на прасе.

МЕСАР: Шта?! Зар мога Исидора, док се ја овде мучим и спасавам представу, појеле гладне балерине и бински радници? Јесу то ваши високи морални принципи и принципијелна дијета?! Исидоре, где си?! Јави се, прасе татино, око моје плаво.

Ех, пушта, гладна земљо! Ждереш своје одабране синове, најталентованију генерацију протураш кроз црева своје незасите немани. Исидоре, сине, најбољи Хамлете српски!
(Оћрчи са сцене)

КОМШИЈА: Упозорио сам вас, Дуња, да ваша лепота и генијалност могу довести до трагедије. Ево, то маче, у шта се оно преметнуло. Звер из пакла, а до јуче је сасвим љупко седело у твом крилу, прело и немирно се играло кићанкама на завеси, а сада... сада га је овај Зли чаробњак претворио у леопарда који нам ждере кадрове. Ево, шта чине зле враџбине и његове провокације. Узмимо мене. Сама знаш колико сам еманципован од сваког насиља и миран као јагње, али сад... у овом часу, када се приближава крај представе, када адреналин расте и прелива моје крвне судове, дође ми да урлам и прождирем све око себе.

ДУЊА: Али, ово је позориште и ту се нервоза подразумева. Учитељ није прави чаробњак, већ живи пророк који доноси нову, модерну и ефикасну мудрост; ви знате да те елементе и катаклизму на сцени производите ви инспицијенти, а не ми балетски играчи и кореографи.

ДАВИД: Они су појели прасе а сад оптужују једног Свидригајла за свињождерство иако се зна да га је моја Одилија већ нахранила белом свињском цигерицом.

КОМШИЈА: О проклети, о гадни заводничке невиних и талентованих девојака које претвараш у птице да вуку твој сабласни брод, мислиш да ми, бински радници не можемо на први поглед да препознамо чаробњаке које нам доњи свет шаље да нам помрсе мисли и помешају стварност и фантазију само зато да останемо њихова вечна жртва заувек оковани илузијом. Дуња, Дуња, свако позориште у рукама злодуха је страшно. Ти, Дуња, у ствари и ниси Бели лабуд, већ Одета, моја краљица језера, а он је са принца Зигфрида намерно скинуо месо, као што је његов демон Свидригајло покидао нежно и намирисано тело нашем дивном, обожаваном несташку који је и сам чезнуо да се активно укључи у кореографију.

ДАВИД: Слушајте ви, техничко лапрдало! Ја не знам ко сте и шта сте ви, хаузмајстор, инспицијент или дрвени филозоф, али вас уверавам да ово није Маринкова бара већ Лабудово језеро! Да је тако ја бих вас већ одавно претворио у краставу жабу да својим загушним крекетањем увесељавате ове дуговрате птице уместо ненадмашне музике Чајковског. Не разумем ја ваше уметничке амбиције и жељу да сами импровизујете, али водоземци нису у мојој кореографској концепцији. Демони, анђели, птице небеске, лепота неба у језерској води, чаролија игре и љубави, да! Жаба, не! Имали сте само један задатак, да лупате плеховима и пуштате муње на одређени акорд, а ви нисте били у стању ни прасе да сачувате.

Шта још хоћете?

Да узмете балерину, да је украдете из њеног сна и носите у свој сопствени. Е, то чак ни ја нисам у стању да вам омогућим јер појма

немам шта нас све чека кад се она пробуди. Па ипак мислим, бојим се то јест, да је љубав силна фиксација иза које стоје моторне снаге целог духовног естаблишмента. И ова болест света. Једино је секс здрав.

На сцену се враћа месар у дубокој жалосџи.

МЕСАР: О људи, људи, крокодилски изроде! Лавови, леопарди и хијене растржу свој плен у дивљој џунгли и хране се нафраканим урођеницима, једино у позоришту, његовим закулисним играма и мрачним сновима ретардираних балерина, бински демони, сасвим мале маце одбијају млеко са корнфлејксом за доручак, већ кидишу и прождиру живо месо, наше најплеменитије таленте, наш уметнички подмладак, моје чисто и напарфемисано прасе, мог сина Исидора Божовића, глумца.

ДАВИД: То је сасвим природна селекција и неумитна прасећа судбина.

МЕСАР: *(Као џужан анђео на гробу, клекне, рашири и склоји руке на грудима)*

Ох, тата, драги мој оче, ако си зли чаробњак и Бог у овој представи, ако жариш и палиш и претвараш нормална бића у крилате демоне, а ти услиши молитву свог црног анђела, смилуј се својој јадној кћери Одилији и градском месару коме си дао крила и врати ми га, свети оче, васкрсни га својом моћном магијом, јер ја више без њега не могу ни да кољем ни да играм.

ДУЊА: Чекај, чекај па овде је све фикција. Шта се у стварности догодило?

КОМШИЈА: Па, ништа. Док је прасе занесено и са дивљењем у очима пратило вашу игру, демон се прикрао с леђа, шчепао га за грло и једним

потезом канце распарао утробу. Жива, Дуња, жива плућа му је испод ребара истргао и на моје очи прождрао.

МЕСАР: Ништа од њега није остало. Ништа. Ни глава, ни крменадла, ни репић, тата, одвукла га је немам негде на таван, међу греде и цугове, да подели свој плен са другим позоришним пацовима.

КОМШИЈА: Ето шта је судбина уметника. Ако си талентован и ако вредиш смажу те као прасенце, уз вино и соду.

МЕСАР: Па јесте. Ништа не иде тако добро уз месо као љадан шприцер.

КОМШИЈА: Још ако је печење мало масније...

МЕСАР: А чаше замагљене...

Давид скине Чарлија са крстѝа и води ѓа на концима, који, као ѝринц Зиѓфрид, клекне ѝред белим лабудом и, као у луѝкарском ѝозоришѝу, ѝроѓовори Давидовим ѓласом.

ДАВИД: *(Као Зиѓфрид)*

Одета, љубави, знам да смо сви гладни: и играчи и глумци и свирачи, и публика и бински радници и да сви једва чекају да се представа заврши, да нешто презалобаје. Али, мила моја краљице, ово није време за прасе и шприцер, већ за игру која нас је све окупила. Ја, силни принц Зигфрид, који трпи проклетство векова и овог наметљивог силеције, мислим само на љубав јер она је толико чиста и моћна да верујем, верујем краљице моја, да ће бар у твојем сну зауставити све зле намере чаробњакове и да ће са тебе, као змијин свлак спасти и перје и твоја спарушена кожа, старачка немоћ, да ће ти мускулатура уместо млечном киселином бити набијена адреналином, да ће мени да се врати жива девојка, краљица језера и свих његових птица и месо,

месо, Одета, и крв, и нерви, и мозак, читава биологија да ће ући у моје лаковане кости и да ћемо слатко и чулно живети све док нас неко не пробуди. Нечија злобна жеља за истином, против романтичне имагинације и вере у правог Бога.

А онда, онда, мила моја, уместо лаког лахора твојих белих крила и чилог скока у балетским ципелицама, чућемо само штектање писаће машине која из декадентног ума Злог чаробњака најављује скори смак света.

Зато сад плеши, љубави, док сви спавамо и сањамо своје Лабудово језеро, и не брини за моју трошност, јер само игра, нама и нашим животима даје смисао и вечност.

Направили смо сувише велики прекид и бојим се да пук не почне да звижди и протестује. Ипак, међу њима има и оних који су платили улазницу.

КОМШИЈА: Али, тамо у сали одавно нема никога. Мачка је све разјурила, а појела нам је и јединог гледаоца.

ДУЊА: И обожаваоца.

МЕСАР: Чекај, чекај, а ко се то онда толико смеје, додацује и вређа нашу уметност?

ДУЊА: Па бински радници који нас презиру и мисле да су у позоришту они важнији од нас. Они нису уметници, већ прости пук који воли грубу забаву а не рафинирану уметност. Бурлеску, а не балет!

МЕСАР: И моје намирисано. Чисто, бело прасе. Мога сина, Исидора Божовића, глумца.

ДУЊА: Можда сте ви ипак пренаглили. Сувише је био млад за балет. Ми смо вам поручили само белу свињску цигерицу, а ви сте донели цело прасе.

МЕСАР: Ех, каква зликовачка земља, какав простачки народ! И то не на улици, на пијаци или стадиону, већ у самом храму културе, барокном позоришту. И ја треба њих да забављам, ждерице и пијандуре у фраковима и радничким комбинезонима; док се они сладе мојом муком, ждерице моју децу и отворено се подсмевају мојим уметничким думетима. Пренемажу се око Чајковског и Лабудовог језера а у ствари не цене ни такве проналазаче као што су Хумболт, Едисон и Мичурин. На овим просторима цивилизација нема ни срећу ни прилику. Нико ко вреди не може да се исказе, вредности се овде не поштују, једино је важно ко ће шта и кога да окрене. На ражњу или у кревету, све једно.

ДАВИД: *(Као Зиџфрид)*

Жаба крекеће, пиле пијуче, маче мауче, човек муче. Зато лабудови, царске птице ћуте, лете и пливају. Лабудице моја, краљице језера, пре но што заплочиш небом над облаке и приближиш се тајнама бесконачног простора, реци шта нас тамо чека, душе наше, и како се бескрај излива у живот мртвих. Имају ли они свест о благослову бољем и колико је нерођеном и умрлом боље него рођеном у муци, живом у паклу који се држе огња свога као дара мизернога.

Зар је Црни лабуд једина птица међу вама којој никада не отпада ни перје ни крила, је ли он прикован за вечни лет као што сам ја за свети крст? Је ли игра његова моја једина инспирација кроз коју овај трошни костур вуче његов ненадмашни отац, Зли чаробњак и јесмо ли сви ми марионете на концима, спремни да поскочимо чим нас он за уши повуче.

МЕСАР: Ругајте се, о ругајте, мртви циници и лаковани костури, али ја нећу... Нећу више да подносим вашу злу спрдњу са мојим узвишеним Богом и његовим живим анђелима. Ваша злурадост ме је отрезнила и ослободила свих мојих снова и амбиција да будем уметник, да скакућем овде као кос и да заборавим на мој реални, мој кржави живот који проводим међу свињама. Ово није пракса која информише нашу омладину о правим вредностима живота, нити храм у којем се сусрећемо са пророчким речима небеског учитеља, већ истина о глади и ждрању, о злоби и мржњи, о болести и немоћи амбициозних дегенерика.

Уосталом, шта је било који балет у односу на свињски ћевап или цигански котлет, ловачке ћуфте у парадајз сосу? Шта сте сви ви тако гладни и мршави; једина лепота о којој сањате док тако измучени, ознојени и са дубоким подочњацима скакућете горе-доле и лево – десно, јесте богата трпеза која је од ваших гладних очију заувек измакнута. Сад видим и сам да сам погрешно мислио, залуђен дугоногим девојкама и витким телима балерина, еротском визијом која је упропастила и мога сина Исидора Божовића, глумца. Ех, да је остао жив, какав би то касапин био. Овако...

(Скида костим са дисципанцом и гађењем, али крила Црног лабуда осћају на њему као да су срасла са његовим леђима)

... овако се заричем, пошто нисам ни риба ни птица, да ћу као обичан квалификован месар цео свој живот, његов остатак, у ствари, утросити на планирање што суровије освете. За почетак, госпођо, нека ваша мачка пређе на вегетаријански исхрану, пошто од данас ја више не кољем, изузев, ако ми она падне шака.

ДУЊА: Али, Мелинда је била испровоцирана вашом крутом игром и његовим некритичким одушевљењем.

МЕСАР: Скидајте ми ову црну гадост са леђа. Залепило се за мене као да је срасло.

(Инспицијенту)

Хеј, ти си ми ставио крила иза сцене. Скидај то! Одлепљуј!

Комиција – инспицијенту приђе и безуспешно покушава да му скине крила.

КОМШИЈА: Богами, не знам шта је ово. Ово није обичан мастикс. Крила су срасла. Као да си се родио са њима.

МЕСАР: Али ја сам овде дошао са прасенцетом и без крила. Сви су видели. Имам пуну салу сведока.

КОМШИЈА: А ти лети. Лети. Ако летиш, твоја су. Ја ту не могу ништа. Ја сам инспицијент, ја нисам хирург да дегенерицима скидам вишак удова.

МЕСАР: Шта?! Па да се у ваздуху сударим са неким анђелом, да налетим на гладног орла, на пример. Да ме усиса црна рупа.

ДАВИД: Ех, какви сте ви балетски играчи, незахвална гамад, ето шта сте. Ништа не умете да цените. Ни дар неба, ни дар пакла, а поготову не удружен дар који вам даје натприродне моћи, отворен пут до звезда. Да сам вас бар претворио у змије и гуштере, да гамижете по тлу и гутате прашину, а не да летите изнад облака и да се купате у сунчевим зрацима и бистрим језерским валовима, па да имате права на отпор.

МЕСАР: Доста сам ја овде био будала за публику. Док сам се спотицао и падао, прдео и стењао ви сте ми иза кулиса смазали мог љубимца. Ако

мислиш да сам луд и да ћу поверовати да одавде могу да одлетим у моју месару, грдно се вараш.

Него, скидајте ми ругобу с леђа док нисам полудео и све вас овде растртио као мачке с јебишта. Јер кад мени падне мрак на очи и ја почнем мојим инструментима да парам и ушивам биће ваше крви на сцени него воде у овом лажном језеру.

ДАВИД: Ђути, ћути, ти, незахвални свињокољче и слушај ову музику. Она није писана за твоје рустикално срце огрезло у крви и свињском њиску, нити су ти поклоњена црна крила да их развијеш у лазурном пространству неба, да се тамо срећеш са анђелима, већ да летиш у тамним дубинама бездана где те вребају вриштеће душе свих твојих клијената које си поклао и сада вапе за правдом од самог Сатане.

Мислио си да ће милост према само једном прасету донети опрост грехова, да ће ту душу очистити и срце мирно сачувати у грудима од демонске освете.

Али, свака нота је овде врисак једног несахрањеног мртваца а читаво сазвежђе апокалипса и потоп света који је чисти Творчев промашај. Зато ова музика и звучи тако разорно, ваља се као Цунами и у бездан носи све пред собом.

Уосталом, такав је овај јебени либрето. Нисам га ја писао, већ ретардирана господа Бегичев и Гелцер кад су лечили своје умне слабости у душевном азилу неке европске бање. Моја је кореографија и величанствена улога злог чаробњака и то не толико у представи, колико у Дуњином сну, који се, под прити-

ском њених сексуалних фрустрација све више криви што смо ближе зори. Ваљда ће се и она једном пробудити да ово срање од менталних окова спадне са свих нас, јер ни ја, божји пророк Давид не могу више да се чепим и знојим већ морам да спасавам реалан свет од пропасти. Свет његовог, а не њеног сна.

Он испружи своју г̃ромоносну руку и баџи муњу. Заг̃рми.

Сцена се смрачи и јак веј̃ар ѡочиње да дува. Са цуџа се с̃усуџи сајла. Инс̃иџијен̃иј̃ ѡриш̃рчи и закачи месара за куку на леђима.

Црни лабуд, као у ринџиш̃илу, ѡочиње да леџи у круџ̃.

МЕСАР: Јебо те, докле је ваша технологија догурала. Па ја збиља летим, Исидоре Божовићу, глумче! Где си сад, сине, да видиш оца својега како се међу облацима и кулисама у ваздуху копрца и премеће. А мислио сам да сам у паклу, да су ми тешке букагије закачили за ноге и да ме тежина нека непојмна вуче право под земљу. А мене, у ствари, вуку висине, небеса Исидоре, глумче, ти ме вучеш горе опасан златним ореолом, златно сунце татино, ево и мене, стижем, стижем сине, пењем се на твој облак.

(Пева)

Ја летим... о... о... о... о... о... и певам... о... о... о... о... о...

(Одлеџи са сцене)

ДАВИД: Стани, море! Куд оде овај, јел' он луд, о чему се овде ради и где сад да нађем другог Црног лабуда, да одговорно и достојанствено завршим мој животни циклус.

(Инс̃иџијен̃иј̃у)

А ти, каква си му то крила закачио да не може да их скине и где ћеш сада кад си ми најпотребнији?

КОМШИЈА: Идем да пустим потоп па да себи наместим кревет, да јутрос лепо легнем, пошто сам ноћас неправедно држан у напетости. Видиш да представу морамо да завршимо. А нема више ни публике.

(Оде)

ДАВИД: Ма јебеш публику, како ћу ја без Црног лабуда, моје кћери Одилије?!

ДУЊА: Зар је само потоп наш природни крај, учитељу? Зар не можемо да умиремо појединачно, свако у своје време, а не сви заједно, истовремено.

А где је ту љубав? Где Бог?!

ДАВИД: Оде мој Црни лабуд, одлепрша моја кћи Одилија и препусти ме овом прасождеру, љубоморном инспицијенту који ће сад свом сибином да удари у мехове и гонгове, да појача муње и громове, да демонско невреме сатре сваки покрет на земљи, под њом и у ваздуху, да воду тако згусне да прште кичме под њом и рибама и водоземцима и птицама, да Лабудово језеро постане Језеро смрти.

(Бесни олуја. Његова бела коса вијори на ветру)

Дувајте ветри, удри гrome, пали муњo, нека горе снови о нашем повратку на сцену, кад једном наступи мрак у глави нема више светла за оне који се надају, готово је са мојом каријером заувек, представу су ми упропастили аматери и њихова недисциплина, демон разјурио публику, завеса је дефинитивно спуштена.

А могао сам, Дуња, још сам могао да јој купим друго прасе, веће и тако добро ужирено да месар не би могао да спава заједно са њим у свом кревету, већ би сваке вечери морао да

прелази код њега у свињац, да се заједно радују и грокћу свој дитирамб српској музи. Можда неко мисли да ја, као Зли чаробњак, више волим свиње него глумце, али га ја уверавам да сам расно еманципован и да не правим никакву разлику међу њима. Важан је таленат, сочан и креативан, па чак и секс на даскама, али не под њима, јер смрт је од ђавола а секс од Бога, уколико није сув и са атрибутима старости, без обзира на влажне очи од жеље и лудило бекства у лажну и напорну младост. Само што су у овом комаду односи толико замршени да једино одлучан рез може да их доведе у какав-такав склад. Зато, Дуња, скидај своја бела крила и машину у шаке да видимо да ли нас је Бог и у стварности оставио као у твом сну. Враћај се у свој девичански кревет да се пробудиш и ослободиш нас свог еротског оптерећења и тешке море.

ДУЊА: Ако ви тако кажете учитељу.

Сѣавља венчић од ѿљскоѿ цвећа на ѣлаву и облачи своју белу, широку сѣаваћицу од муслина; заѣим леже у креветѣ, са дубоким уздахом. Давид је нежно ѿкрива белим чаршавом ѣреко ѣлаве.

ЗАВЕСА

ТРЕЋИ ЧИН

Предимензионирана Карлова лобања, окружена мраком. И док јој очи светле од гнева, као два рефлектора, она отивара вилице и говори силним гласом, озвученим и са ехом, као да долази из неког другог света.

Рефлектор осветли раму на којој лежи неокрепан Давид у костиму Злог чаробњака. Пре би се рекло да сава нево да је мртав.

У углу, расвети на крсту, фосфоресцентни и кукавни Чарли са халицилиндром на голој лобањи.

КАРЛО: Чарли, Чарли, лопужо једна превејана! Врати ми моју капу!

ЧАРЛИ: Тихо, тихо, сињоре, да не пробудимо добротора. Мртав је од умора и синоћњег понижења. Ех, како боле промашаји на сцени! А ти си олупина без срца и себично фиксиран само за своје морбидне потребе.

КАРЛО: Докле ћеш да изиграваш мученика и Бога на тој дрвеној крстачи, да глумиш пајаци на концима и да се правиш важан са мојом шеширом? Видиш да овде све гори и не знаш како је је неподношљиво у глави где се све сабија и пуца унутра, каква је ватра у уму креативном, да ми мозак прокључа без адекватне заштите, јер нико као лондонски мајстор шеширџија не може тако ефикасно да угоди мученику из пакла, усијану душу да расхлади и посустале мисли покупи; жижу своје воље као ватрени зрак да усмери навише и обара звезде, једну по једну, док горе не остане празна рупа, као и доле. Јер све што постоји, ништа је према ономе што не постоји.

Али, ти то не знаш. Зато си се и окитио смиљем и босиљем, шареним тракама, миомирисима и магарцима да што упечатљивије

сведочиш о својој неизмерној лепоти и још већој моћи.

Али, он зна да си кицош, варалица и шарлатан, па деци својој малоумној дајеш наду иако је безброј доказа да је свака вера јаловија од јалове овце и да никоме и ничему нема спаса.

ЧАРЛИ:

Ако мислиш да је мени боље у глави, ништа не знаш. Ти имаш своју вољу и потпуно си независан, а ја, као сваки добар син, морам да слушам оца својега, краља нашег свеобухватнога. Учитељ наш дивни и слуга дворски октроисани зна да поштује закономерност нашег положаја и правила игре. А ти радиш шта хоћеш и уопште не мораш да играш пошто ти је од целог скелета остала само лобања, док мене врте на концу и сваке вечери преплићем удовима без икаквог достојанства. Јесам ли ја крив што представљам добро, кад је зло у теби толико обимније, сабијеније и потентније, кад су лепе само образине испод којих се снује ужас и ругоба. Мој отац је урадио све што је могао. Од једног владара и не може више да се очекује. Погледај само на шта ја, као његов наследник и спаситељ игре, принц Зигфрид, личим. Живи костур који се тетурал по сцени за неколико новчића разуздане гомили која овде, у овој примитивној средини представља цивилизацију и домет божје воље. Ти сејеш буру и олују, страшно невреме које на крају потапа целу представу, а ја морам увек из почетка да стварам нове генерације моралних инвалида који у силном потопу, са плућима испуњеним ветром и водом траже ђавола уместо Бога, који се на самрти, уместо мени, поклоне теби.

Уосталом, ја ти нисам узео шешир самоиницијативно, питај Злог чаробњака, кад се про-

буди, ако се пробуди. Ја јесам принц, али нисам кореограф. Обојица постојимо само у његовом сну. Јер на јави је он пророк крви и сперме и не инсистира на истини већ на моралу за који је потребно месо испод глатке и затегнуте коже, а ми познајемо само говор костију које празне тандрчу и служе за легло подземним бубама и црвима уколико нас не извуку и премажу лаком у школским лабораторијама. Да деца на време схвате природу смрти којом је живот армиран.

На ираиџезу долеће Дуња као млада ариискиња у тиесно ириијеном ирикоу и слеће на средину сцене.

ДУЊА: Где су сад пацови црни и лабудови бели кад се све свршило и попунило у његовој кошмарној кореографији?
 Зигфриде, краљевићу мој, шта ћемо ми да радимо без нашег учитеља и пророка? Хоћемо ли да га будимо или да пустимо смрт да му мртве очи испије, снажне удове рашчеречи, мозак иструли и лобању насели свицима да кроз очне дупље буду путоказ вредним мравима и незаситим глодарима у гробници нашој колективној. Ко онда да нас упуту, ко да нам корак продужи, на који скок наведе у мрачним катакомбама бездана?
 Свуда само раскошан одсјај подземних дијаманата, без наде да икада буду уграђени у твоју круну. Јер овде је једина круна нашег моћног цара Сатане који прожима и исијава сву светлост у густој тами пакла.
 И тишина, без музике. Није Чајковски могао да предвиди последице своје разорне обести.
 Ни дашка ветра.
 Боже, како је величанствено мирно ништавило.

Је ли ово крај, љубави, и ако јесте, зашто смо онда ми у њему, кад су лабудови одлетели, а учитељ, нада наша једина, духовни покретач и кореограф смрти лежи ту као проштац и сања своје и наше зло?

Овде је све празно и нема никога.

КАРЛО: Ту сам ја!

ДУЊА: А ко си ти?!

КАРЛО: Ја сам цар, само што ме не препознајеш без шешира. Твој љубавник ми га је украо и сад се туђим перјем шепури у свом дворцу.

ДУЊА: Немам ја љубавника. Тако сам усамљена Ваше величанство!

ЧАРЛИ: Ах, лаже, мила моја Одета. Хоће да међу нас стави камен раздора, то му је једини циљ, а интрига средство. Он је обичан заводник и мртав шарлатан, пустио је твоју љубимицу Мелинду из гвозденог кавеза и наговорио да поједе прасе и целу представу доведе у питање, па се њен злодух Свидригајло тако помамио да сирота празна лобања сињор Карла сада замишља да је он лично паклени Сатана и подземна прасећа сила. А није, него лаже! Мутант обичан, ето шта је, храни се енергијом мртвих јер му она даје снагу да мрзи и разара.

Одвајкада је љубоморан на мене зато што су попови моју смрт прогласили за живот вечни и јер ме отац мој и кореограф наш, више љуби, сина својега, него једно обично прасе које уображава да може да буде уметник.

Ех, кад би то тако било, онда би цео живот био уметност и сви људи би се преселили у обор да, као друге свиње стварају нове духовне хоризонте. Обичном кафанском госту

више не би имао ко ни кафу да скува. О аристократији да и не говорим. Свињократија би давала узоре за наша узвишена осећања.

ДУЊА: Ох, каква племенита визија будућности, без касапског ножа и крви, и сви играју, хорски и солистички, *dans makabr*, без обзира на краткоћу удова и инспирисано интерпретирају своја свеприсутна стања, ненадмашна каљуга, бласто се пуши и његов смрад досеже до неба, до самога његовог господара, а доле... доле све грокће од задовољства и среће.

КАРЛО: Не, не! Не, не! Шта ви уопште хоћете, кич идеја својих да прогласите за уметност? Али не, ово је чисти пургаторијум, ватром опран, а не даске које каљугу значе живота ваших. Нема игре, ни задовољства, ни самообмане, постоје само злочин и бол. Све вас на крају чека касапски нож и ритуално вађење срца, то је ваша једина извесност. Јер људождер нема алтернативу као ни свињождер. Ја имам, друго сам ја, ја не једем ни месо ни биљке, ни црве ни инсекте, мени је неопходан шешир зато што ми је глава шупља, немам ни косу ни рогове, ни тело да кажете да сам вас створио по свом лику, ваш лик је ваш привид, а мој суштина, јер ја сам смрт због чега само мртви личите на мене. У смрти вам ја дајем вечност, у животу привременост, кратку као муња, пролазну као њен блесак. Јер ја сам ђаво, ваш Бог једини и немајте других богова сем мене. Гнев је моје тело а мој злочиначки ум генератор свега што постоји и не постоји, зло је ваша једина судбина, а срећа затварање очију пред истином. Све остало је чисти страх и фантазија којом се други бране од бруталног злочина. Све сам ја

створио и у потпуности контролишем. Зато вам је црн не само кошмар у сну, већ и на јави. Неспоразум, лаж, заблуду, интригу, несрећу, рат, болест и смрт користим као легионе робова чији вас бичеви терају у панику и лудило од страха. Док има мене, биће и вас, јер ви сте храна мржњи која ме покреће, као и цео свет. Речи: спокојство, мир, љубав, пријатељство, милост правда, ви сте измислили и постоје само као ваша јалова нада да свет није долина јада и свакојаких страдања, да свет није бездан несрећа у који све тоне и нестаје у свом вечном ковитлацу јер ништа не умире заувек, чак ни ви и ваша зла коб која се периодично враћа кроз смрт и распадање. Јер смрт вас не убија тотално него вас и рађа непрестано кроз патњу и бол који никад не престају. Отвара вам кошмар у вечном кружењу где вас центрипетална сила ваше злобе заувек дави и гуши. Ваше трагично кружење даје енергију постојању које само у вашој машти узима облик реда и космоса док је у ствари све што постоји у сталном сукобу са собом и другима, у неред и хаосу. Незнање је ваш спас од ужаса знања који је ваша једина истина јер на трајање је осуђено само оно што се истински радује смрти, на смрт они који се радују животу, зато будите деца и радујте се у својој наивности свему што не разумете да што пре у дубокој жалости скончате. Пошто је истина толико далеко од ваше моћи поимања и не схватате ништа, одлучио сам да вас све, као сињор Карло, подучим и пружим плод са дрвета знања, који вам је окрутни јеврејски Бог ускратио, како бисте што пре похрлили к мени, оцу своме и спаситељу у загрљај вечни.

ДУЊА: Слушај ти, библијска змијурино и перверзни неваљалче, нисам ти ја Адамова Ева већ жена, истина у целибату, али еманципована иако заљубљена, што не значи да можеш тек тако и некажњено да претиш и плашиш једну усамљену, пензионисану балерину која је била краљица на сцени нашег националног театра све док и сам није потонуо под немилосрдним таласима неконтролисано режираног потопа. Мене твоја опскурна сазнања из своје шупље лобање не интересује, нити ме пали било каква метафизика сем личног додира Бога. То што мој заштитник и учитељ још увек спава својим мртвим сном, не значи да ја немам и ноге да се сама од насртљиваца браним. Кад ти сада распалим неколико врућих шамара преврнућеш своје морбидне идеје наглавце и истрешћеш их из празне лобање као из шупље вреће. Место да будеш скроман и инфериоран као сваки инвалид ти си полудео од разметљивости и претиш целом свету као да се човечанство никад неће пробудити.

КАРЛО: Не усуђуј се да ми агресивно прилазиш и да ме малтретираш, ја сам под његовом заштитом, фактура моје лобање је већ миленијумима начета и само је нежна кора лака држи на окупу. Не прилази! Тата! Пробуди се, тата! Ова распусна женетина, ова разјарена звер, хоће да ме бије.

ДУЊА: *(Прилази њрешићу)*
Ти си пустио моју Мелинду напоље!

ЧАРЛИ: Удри га, мила моја Одета! Распали копице песницом у губаву њушку, врати га у прашину где већ одавно припада. Нека цркотина упозна гнев незадовољене жене!

- ДУЊА: Никад задовољене!
(Шамара ѓа. Одјекују шамари као да је у лобањи микрофон)
- КАРЛО: Ах, тата, мили мој тата, како је ова жена жилава и јака, како су страшни њени шамари; чекићи су ми у лобањи, прашина у глави, гушим се, умирем, пуцам по шавовима. Преживео сам толике генерације зликоваца и убица, инспирисао кржаве ратове, болест и глад, провукао се кроз лудило бројних религија и њихове прогоне, није било попа који ме тајно није носио у срцу а јавно проклињао, зар сад да погинем од руке једне фрустриране и незадовољене бабе?!
- ЧАРЛИ: А ти је задовољи ако си даса као што се хвалишеш. Ако све можеш, дед' повали је. Ако имаш чим.
- ДУЊА: Проклет, проклет био, ђаволе офуцани, зар ја за тебе баба, ђубре сатанско, наједи се сопствене прашине, гмазу адски, змијо отровна. Зар мени, мени си нашао нудиш јабуку сазнања, жени која ти у благословеном незнању служи вековима, оној којој си за плату одузео младост и привлачност а одредио брзу старост, непривлачност и одбојност. Где је ту секс, копиле црно и подземно, радост спајања и оргазам младих и затегнутих удова до дубоке старости и смрти. Да умрем, добро, немам ништа против, али не и да живим без жељног мушког погледа на мом телу, без твог злог семена у њему, без наде да ћу се икад више гола и витка протегнути уз снажан храст у шуми са кореном који допире до дна моје утробе. Ако си хтео чисто зло зашто нама ниси продужио трајање да га лепотом својом инспиришемо и ширимо, зашто нам

ниси дао вечну привлачност коју си задржао за себе да заводиш младе девојке и тераш их у пропаст. Зато сад осети гнев и незадовољство безброј жена концентрисане у ударцима мојих песница и тврдих балетских стопала. Глава ти одзвања као небески бубањ и сваки час може да се распрсне у комадиће. Нека моја освета буде резултат нашег нагомиланог незадовољства.

Светлосћ зоре њробија у собу намешиену као у њрвом чину. Једино шћо у оћвореном кавезу нема никоџа.

Давид се буди и ѡрошјеже; зачућено џледа Дуњу која ѡо ѡду шућира лобању са њеџовоџ радноџ сћола.

ДАВИД: Хеј, хеј, хеј! Шта ви то радите? Зашто бијете и шутирате по поду моју главу? Да нисте полудели? Шта вам је? Знате да сам је узео на реверс из школског кабинета.

ДУЊА: *(Као да се буди из неке омаћјаносћи)*
Ох, учитељу, хвала богу да сте се коначно пробудили. Ваш кошмар је био неиздржљив. Одједном су сви мртви оживели, и овај овде сишао је са крста и као луд играо на концу, ја сам поново била Бели лабуд а ви зли чаробњак који нас је све скупа осудио на смрт. Нормално је да се моје биће побунило против тога, поготову што је ваш ђаво пустио моју Мелинду да поједе месарево прасе. Живо прасе је канцама растргла и појела му белу цигерицу на очиглед бинске технике. И целе публице.

ДАВИД: Види, види! А Свидригајло је значи заиста киднуо? Знате ли бар име, како се прасе звало?

ДУЊА: Исидор Божовић, глумац са балетским амбицијама.

- ДАВИД: Ето, видите да је то био ваш сан, а не мој. Кад спавам ја сам окружен шареним анђелима пред бисерним божјим престолом, а не белим и црним птичуринама из ваше бивше професије.
- ДУЊА: Али, ја сам остала будна и прекуцавала ваше текстове. Ви сте, скрхани теретом пророчанства пали у дубоку контемплацију. Не знам како, али изгледа да сте из ње склизнули у наш заједнички сан. Ја више одавно не играм ни у чијем сновиђењу зато што сам постала тешка и крећем се као зомби. Одједном сам осетила неки зли лахор, знала сам да се нешто гадно дешава иза мојих леђа. Помислила сам да се можда нечујно вратио комшија и кад сам се нагло окренула видела сам како ова одвратна, ова ружна глава без шешира пушта моју гладну мацу из кавеза. Једва сам метлом одбранила ваш костур, принца Зигфрида. Навалила је, боже ме сачувај, на крст као сам Сатанаило! Ех, моја слатка, моја мала Мелинда у шта се трансформисала. Као демон је излетела кроз оџак. Право на кров. Тешко голубовима.
- ДАВИД: И пацовима. И другим птицама. Тај се вере као сам ђаво. Свидригајло је он, демон, а не љупка мачкица. Чујеш како птице пиште и немају начина да заштите своје младе у гнездима. Поготову јаја.
- ДУЊА: Необичан је наш живот. Чудан.
- ДАВИД: А што сте ви тако ласцивно обучени? Где вам је кућна хаљина?
- ДУЊА: Топло је у кући а ви не дате да се прозор отвори. И загушљиво. Да сам сама у стану ишла бих гола. Зар ви не осећате ту врелину,

тај жарки дах лета који нам сваке године спали шуме и ливаде. Куће горе са живим људима; стока и звери панично се врте у круговима и не знају куд да се деду. Пакао је свуда око нас. И у нама.

ДАВИД: Да. Што се више повлачимо у себе и изолујемо од других то нас више спољни свет својим манифестацијама, својим јадом и бедом, везује за себе. Можда нас то Бог кажњава што се усуђујем да будем његов тумач на земљи, што га видим као један огроман, космички курац. Чак је и Мојсија за много мању дрскост сурово казнио, Христа разапео, само што не знамо шта намерава са мном. Мора да је смислио неку пакост чим се неочекивано ућутао.

ДУЊА: Мене је већ, изгледа, казнио.

ДАВИД: Како то?! Чиме?!

ДУЊА: Па, на неки начин, ви сте својим светим текстовима подигли брешу у мојој глави. Она је сад преплављена вашим менталним сликама. Свака ваша мисао, свака ваша жеља или кошмар постају моја реалност.

ДАВИД: Таман посла, не дај боже, таман посла. Куда то води, право у инферно. И кад бих ја, значи, у мојој еротској фантазији, којим инцидентом имао вас као искуство, ви бисте имали мене у реалности. Сасвим природно бисте то доживели.

ДУЊА: Па ту ништа није неприродно. То је нормално. Цео живот сам провела са вама. Прво, као са уметником а сад као са научником и светим пророком.

ДАВИД: Дуња, ви мене некако никад нисте разумели у том смислу.

- ДУЊА: А у ком смислу сте се везали за мене и дошли овде да живите са мном, да ме духовно уздигнете и сексуално омаловажавате?
- ДАВИД: Па ја вам исплаћујем сасвим пристојне хонораре за ваше пожртвовано куцање. Ни кирија није мала.
- ДУЊА: Ех учитељу, новац је ту најмање важан, мада, времена су тешка а моја пензија понижавајуће мала. Само ваше присуство је мени немерљива надокнада за огроман труд, губитак нормалног сна и зато што сам толико ментално пукла да ми је свеједно је ли дан или ноћ кад се копрцам у зноју и страшним приказима које ме салећу са свих страна.
- ДАВИД: Ајде, рецимо, да кажемо и то да сам ја, у неку руку, светац, па како онда то и да будем, без уздржавања. Иако сам оптерећен морбидном фантазијом коју нисам у стању да контролишем, саме мисли се бестијално и распусно отржу, што ме пред божјим лицем доводи у понижавајући положај и чини да се стално нешто осећам кривим. Ето, осећам се грешно, иако знам да жену у животу нисам дотакао. А сад још и ви, старица, као балетски пензионер, уместо да ажурно прекуцавате моје диктате, вребате и чекате да се уморим, да попустим и паднем у вашу постељу. Где то иде, молим вас?! Чему то води?! Не устежете се у тим кондицијама.
Колико имате година?
- ДУЊА: Тридесет осам.
- ДАВИД: Ето видите. Шта сам ја крив ако ви, у дубокој старости, нисте себи нашли место у друштву, него тако опсцено обучени играте балет у мојим сновима. И док сам веровао да сам ја

заробљеник ваше фантазије, ви сте се подмукло, попут Свидригајла, привукли мојој спиритуалности. Надам се да ту нема прикривених физичких амбиција са сексуалном конотацијом. Јер мени је забрањено а разузданост упропашћује и мало чвршће карактере, него што је мој. Ако хоћу да се приближим чистом духу морам телесно да будем прочишћен. Само тотални пост у желуцу и цревима, као и у глави, па чак и полном органу, омогућава ми близак сусрет са Узвишеним. Сваки час његов изасланик може да закуца на врата и да ме позове к себи. Зар да ме нађе замршеног вашим дугим мишићавим ногама, дубоко уваљеног међу њима. И још у вашим годинама!

Чује се куцање на вратима.

ДУЊА: Господе, ово је сигурно онај хаузмајстор. Мора да је нешто заборавио да каже и сад долази да нас и даље кињи и вређа. Шта да радим, учитељу? Како да се заштитим од његове ирационалне похотљивости?

ДАВИД: Ја ипак мислим да то ваша мачка гребе на вратима.

ДУЊА: Ма какви?! Овај је наумио да ме проси. Хоће са мном да се жени.

ДАВИД: Па да сруши зид између ваших станова и да се прошири.

ДУЊА: Али, он не станује у овој згради.

ДАВИД: Па да сачека да лепо умрете. Мене да избаци на улицу.

ДУЊА: О, то не би било тако скоро, као што ви планирате.

ДАВИД: То се никад не зна. Оно што нам је познато, међутим, то је да се такве ствари увек дешавају пре но што се ико нада. Довољно је само да јој неком непромишљеношћу одшкринемо врата и она за час истера живот из нас. Уосталом, зашто морамо да одговоримо на свако куцање?

Куцање на вратима се понови. Јаче.

ДУЊА: Он је луд. Почео је да пушта бркове као моја Мелинда. И хода тако гипко, тако нечујно.
(Куцање)
Провалиће ако му не отворим.

ДАВИД: Уосталом, шта они очекују од нас, ти хауз-мајстори?! Да могу да нам бану и досађују кад год су душевно нагрижени и потонули у црне мисли о самоубиству. Боље да се обрати ђаволу него мени. Ја немам речи утехе за будуће, уосталом њих и сам Бог пушта да пропадну. До пакла воде многи путеви а до мене само кроз та врата.

Куцање је сада дуго и ујорно.

ДУЊА: Бојим се, ох учитељу, силно се бојим могућег насиља. Још ако је нешто попио... он и онако није баш читав.

ДАВИД: А ви изађите у ходник и видите шта хоће лудак. Ужасно ме је нервирао још док смо заједно радили у позоришту. Тај никада није поштовао правила храма. Ни свету тишину, ни богослужење. Сећате се кад сам га бацио у оркестарску рупу?

ДУЊА: Како, па још увек храмље на ту ногу.

ДАВИД: Тада се заклео да ће ми кад-тад срце због те увреде извадити.

ДУЊА: О, па његова лична сујета је заиста била повређена. А нога поломљена.

ДАВИД: Идите, онда!

ДУЊА: *(Кројко)*
Добро, добро... Идем иако цептим и дрхтим од неизвесности.

Одлази из собе. Давид се сагиње и подиже Карлову главу. Вади свилену, белу марамицу из џепа и нежно је брише.

ДАВИД: А ти, што си запео толико за свој шешир? Знам да ти кроз лобању дува промаја, али зар не осећаш колика је спољна температура. Погледај, тек је свануло а већ гори и земља и небо.

(Ставља лобању на сто, скида халџцилиндер са Чарлија и покрива Карла)

Оно што је теби заштита од жеге, то је њему принчевска круна. Где си ти видео, у којој представи, да може Зигфрид без круне?

Ево, враћам ти шешир и забрањујем ти да глумиш ђавола и плашиш Дуњу. Видиш како жена може да буде опасна, опаснија од Сотоне, поготову ако је уплашена. Умало те није разбила. Да се на време нисам пробудио и спречио је, сад би био у комадићима, неповратно изгубљен. Није требало да пустиш Свидригајла. Он је ђаво. Онако панично гладан може гадно да нам се освети. Да га Дуња метлом није спречила, растргао би нам реликвију. И то би био крај Лабудовог језера. Јер без принца Зигфрида нема ни интриге, а без ње нема игре.

(Оде у кујашило. У ходнику се чују одломци разговора)

“Како... па нема... хитна ствар... није могуће. Ја кољем... муштерије. Још ми се... мога ножа... Ту смо да угодимо.”

У собу улазе месар са њакејићем меса у рукама и Дуња.

МЕСАР: Мене се не тичу ваши односи у кући, госпођо. Шта мене брига ко вам је пустио мачку да побегне. Нека лобања или пијани хаузмајстор. Испречио се на улазу и као демон звера у мене. Једва сам прошао ту препреку кад овде нико не отвара. А ја носим свеже месо и бојим се пацова. Прескачу преко њега и гласно цијучу. Сигурно се нешто злобно договарају. Он је опасан тип.

ДУЊА: Али, мени месо више није неопходно. Уосталом, ви сте ме изневерили, одлетели сте усред представе и оставили нас без Црног лабуда.

МЕСАР: Не разумем ја више овај свет. Чим напустим моје клијенте и одем међу муштерије, свако, видим, нешто бунца. Један тврди за себе да је змијски цар и шишти на мене, једва сам умакао, а друга једна старица обесила се о куку на плафону па ме моли да је укључим на прекидачу као сијалицу. Па и ви нешто трабуњате. Можда сте још увек поспани, можда треба касније да устајем, али свеже месо не трпи јако сунце. За час цикне. Зато сам ја и овог јутра рано устао. Да закољем клијента на време. Да донесем свежу белу цигерицу за вашу гладну љубимицу. А ви сад тврдите како је променио пол, па можда чак и расу, као да ја имам неке предрасуде. Ако само одмотате пакетић видећете како се још пуши, осетићете њен заносан мирис. То је од мог чистог, белог прасета.

ДУЊА: Шта?! Зар сте заклали свога сина?

МЕСАР: Ви сте заиста болесни, мадам. Шта то причате, тако морбидне и несносне идеје? Где сте то чули да неко коље своју децу да храни туђе мачке?

ДУЊА: Није ли његово име Исидор Божовић, глумац?

МЕСАР: Јесте, али није глумац него прасе са обичним свињским амбицијама. Да као сваки представник енглеске расе достигне сто педесет килограма и својим чистим менталним здрављем и физичком снагом нахрани своје племените господаре. Али, Исидор је изненада и без видљивих разлога пао у потиштеност и почео да вене. Можда зато што је видео како му кољем мајку.

Чује се вода из казанчеџа.

ДУЊА: Соњу!

МЕСАР: Не знам одакле то знате, али видим да сте изврсно обавештени. Свиње су јако сензибилне и чезну за неким идентитетом. Зато им издевам имена, за интерну употребу да их лакше водим у књигама, због пореских обавеза.

Улази Давид.

ДУЊА: Ох, учитељу, молим вас објасните, објасните господину месару да ту нема никакве зле намере.

ДАВИД: О чему је овде реч?

ДУЊА: О његовом прасету Исидору Божовићу, за које господин месар сада тврди да уопште није било глумац.

ДАВИД: Знате господине, не знам да ли ћете ме разумети, али у овом случају дошло је до пуцања менталне мембране, као кад брана акумулационог језера пукне и својим силним наплавинама потоци и збрише градове и сва села испод ње. Тако и ви...

МЕСАР: Шта ја?!

- ДАВИД: Па ви, ви господине, без својих личних заслуга упали сте у вртлог нашег сна, и потпуно исти али некако другачији са својим прасетом синоћ играли у нашем Лабудовом језеру. Били сте црни лабуд.
- МЕСАР: Шта, шта?! Ау, ал' ме боли глава.
- ДУЊА: А моја Мелинда је појела вашег сина Исидора Божовића, глумца.
- ДАВИД: Свидригајло.
- МЕСАР: Немојте ме уплитати, молим вас, у ваше врзино коло. Мој грађански положај је јасан и професионално одређен. Ја сам ваш месар и никад нисам био у позоришту а камоли глумио црног лабуда. Уосталом, ја нисам птица, а немам ни крила. То је за мене увреда. Него ако хоћете да се извучете од материјалне обавезе према мени и покојном Исидору, морам да вас упозорим да је то грех. И криминал!
- ДУЊА: А ви сад тврдите да он уопште није био глумац, него обично прасе.
- МЕСАР: Једне ноћи, мадам, кад се најмање надате, долетеће црни анђео на свом белом коњу и зариће свој пламтећи мач у ваша дубоко поремећена бића и потећи ће река крви све док не испуни ваше јебено језеро мрким таласима са мртвим рибама и птицама. Чуће се јаук и лелек уклетих душа ваших менталних утопљеника које вапију за славом, богатством и моћи међу нормалним и беспомоћним људима.
- ДАВИД: *(Усхићено)*
Стани! Буди мој апостол, изгубљени сине међу почупаним врљикама на божјој њиви мртве духовности. Само онај ко зна шта је смрт,

чије су руке у крви ближњих до лаката може са мном да проповеда вечни живот и лечи посустале душе.

МЕСАР: Ви мене изгледа нисте разумели, господине. Ја могу да вас учим само ономе што сам знам, што је блиско мом искуству. Ако вам је мачка побегла, отворите само пакетић са цигерицом и ставите га у кавез. Чим га она намирише вратиће се у своју кућицу. “Home sweet home!” не кажу Американци за џабе. То је зато што и њихови кућни љубимци обожавају белу свињску цигерицу. Просто је прождиру.

ДАВИД: Ах, Дуња, љубазна моја секретарице, и лепо васпитана, а ја сам се бојао да ме је Бог напустио, да је моје спиритуално језеро пресушило, да су лабудови одлетели и да сам остављен у пустињи да жедан духовно усахнем. Док ми Он шаље апостола!

Овог дивног, овог инспиративног анђела да ме подржи у напорима просветљавања човечанства. Ко зна, непредвидиви су путеви Господњи, ако Он хоће може и хаузмајстора да преобрати и од њега начини мог другог апостола.

А, ево ти, Дуња, зашто не, света девојко, ти си заслужила за своју верну службу. Буди моја Магдалена! Шта фали?! Живиш у целибату целог живота, сексуално си неначета и онда још само девет, девет светих разбојника ми фали да заокружим апостолски пантеон. Нисмо успели на сцени, али у олтару, Дуња, у предсобљу раја, отвара нам се перспектива коначног тријумфа, да од зависти поцрка сва она позоришна гамад, пацови и бубе који проводе своје животе по пукотинама дасака трагајући за сасушеним и буђавим остацима хране.

Осећам како се и Карло радује, иако ћути, јер си га добро угрувала зато што је пустио Сви-дригајла из кавеза. Али, иако је он батине давно заслужио, ја сам му, за утеху, вратио шешир.

ДУЊА: О, не, ја хоћу да будем жена, учитељу! Доста ми је моје невиности, сва сам набрекла од неког унутарњег револта који ми непрекидно пишти у ушима: Не! Не! Не!

ДАВИД: Па... бићеш и жена, Дуња, али то ваљда не можемо баш сада, пред светим апостолом.

МЕСАР: Мене, молим вас, не мешајте у ваше односе. Платите ми услугу и ја одох. Не желим да будем ничији сведок.

ДАВИД: А, не, нипошто! Нипошто вас нећемо тек тако отпустити. Поготову сада кад сте под божјим надахнућем разоткрили своју суштин-ну. Кад сте јасно указали на лепоту свог отво-реног срца. Ах ви, деликатни човече, ви који пролазите кроз туђе мождане мембране као дух кроз зидине уклетих двораца, ви не припа-дате месу, ви припадате Светом Духу, то јест, мени, његовом сину и пророку. Ваша мен-тална моћ физичке трансформације је чудо, способност да као тромави и дебели касапин одиграте моју нежну кћер Одилију и Црног лабуда, па чак и да летите у нашем заједни-чком сновиђењу, само указује да вас је његова безмерна промисао послала у овај стан, а не Свидригајлова зверска глад.

ДУЊА: Ах, учитељу, немојте опет, ја то више не могу, не могу крв више да пијем, ничију, ни светог бика Хаоме, ни месареву, он је већ поднео жртву, свог јединог Исидора Божовића, глум-ца. Поштедите њега, молим вас, немојте да га убијете.

- МЕСАР: Шта?! Зар је овде могућ и такав исход догађаја?
- ДАВИД: Уверавам вас да ми нисмо никаква секта, како су вас, можда, на улазу дезинформисали, већ права религија сексуалног обреда, који нам отвара небеса над главама.
Видећете чудо!
Цвеће разнобојно и мирисно како право одозго и у слаповима пада на наша гола, наша обредна тела у нашем слатком, дугожуђеном загрљају.
Дуња, скидај се. Није никаква заблуда што су све религије више хиљада година имале еротски ритуал, што су свете проститутке биле љубавнице богова и што су људи преко њих сазнавали судбину која им се спремала. Исход ратова, победу или пораз.
- МЕСАР: Ех, мој господине, нема ништа опасније од успаљене бабетине.
- ДАВИД: Дуњи дајте конопац.
- МЕСАР: Али, то не значи да је због тога треба обесити.
- ДУЊА: То није због мене, конопац је за вас, сироти човече, бежите, бежите док још можете, главом без обзира, ви не знате, ви појма немате шта вам се спрема.
- ДАВИД: Дуња, Дуња, не треба плашити месара, ово је само једна мала ритуална иницијација, пелцер за чишћење. Ако хоће у свете људе, моје апостоле, Богу треба пружити гаранције, дати му срце своје. Осим тога крај је ионако близу а он је на нож већ навикао.
Конопац!

МЕСАР: Не госпођо, ви бежите, ви сте овде угрожени и вама се спрема пораз и катастрофа, зар не видите тај демонски сјај у очима, већ сам се срео са њим код лудог вепра који једе своје прасиће у обору, бежите, то је религиозно лудило, бојим се да ничим не могу да му се супротставим, што је снага једног касапина према снази острашћеног демона који се пење на божји престо. Тај све коље и на лицу места ждере. Пресно месо, људско месо му је најслађе, још ако је од времешне девице. Зато, бежите, јер ја то више не могу да гледам. Доста ми је насиља и моје кржаве службе. Овај ће те обесити, глупачо, и то на моје очи. Њему треба сведок божанског чина.

ДУЊА: Ако је заиста тако, онда врло радо.
(Дохваћти конопац и љружи за Давиду)
Изволи љубави, ево, предајем ти радо свој живот, само господина месара не дирај. Он је наш Црни лабуд, без обзира што је одлетео пре краја представе. Ако треба да сама пребацам конопац преко куке, учинићу то одмах и како треба, са задовољством да прекратим себи муке једне одбачене и презрене жене, коју више воле да виде на небу, међу фрескама и иконама, него у кревету уваљану у зноју и мушкој сперми. Па бар сама и невина да се попнем горе.

ДАВИД: *(Узима конопац)*
Али не, лудице, таман посла, боже сачувај, не долази у обзир. Ето, Дуња! Божји човек а све је погрешно разумео, мила моја, једина љубави моја. Само ти мени њега, апостола, добро придржи, да се не оклизне у својој крви, да не падне са свете столице. Да га добро увежемо, руке и ноге да не батрга кад му

живо срце вадимо, да сведочи другима како се
Дух свети спустио са неба да благослови слу-
жбенике своје, мене и моју Магдалену.

(Месару)

Уосталом, она то већ годинама очекује, сваке
ноћи о томе сања. Нарочито у зору, кад ме-
сари испоручују своју робу, још топлу и кр-
ваву.

(Гура ља у сџолицу. Месар седа)

МЕСАР: Само да се зна, молим вас. Ја не пристајем
добровољно. Нећу да учествујем у вашим ри-
туалима и вашим кореографијама. Не знам да
играм и нећу да се играм. Доста је мени мојих
свакодневних обредних срања!

ДАВИД: Ђутите! Ђутите, пазите како се изражавате у
присуству свемоћног вида и слуха, у часу кад
се само небо отвара. Бог вас је одабрао да
будете сведок наше иницијације.

МЕСАР: Какав Бог?! Овај је Сатана!

ДАВИД: *(Промукло)*

У праву си!

*(Дохваћи Карлову лобању, скине јој шешир и
њом удари месара љо љлави. Овај клоне у
несвесџи. Заџим му Давид најџиче Карлов
халџцилиндер на љлаву)*

Вратићу ти га. Само да се послужим. Не може
ни он без круне пред Сатану.

Држи Дуња овај крај, да га вежемо.

ДУЊА: А шта ћемо нас двоје да радимо, учитељу.
Зашто сте толико тајанствени? Ако сте и
мене именовали својим апостолом упутите ме
бар делимично у свету тајну. Зар ћемо све то
пред њим, као сведоком, сав тај обредни рит-
уал? Морате да ми дате основне информа-
ције. Ја то никад раније нисам радила... И...

- МЕСАР: Сад знам ко си. Ти ниси никакав божји про- рок, већ Зли чаробњак. Радиш за ђавола.
- ДАВИД: Можда ће ти он помоћи да коначно осетиш и сазнаш шта једно обично прасе мисли и осећа кад му се принесе нож под грло. Бог је стрп- лив и дуго чека. Чека племић тебе, обичног касапина, који је одузео небројено живота без страха од пакла и размишљања о сопственој души у њему.
- МЕСАР: Шта могу кад људи воле да једу месо?
- ДАВИД: Није ли вам јасно поручио у свом писму да су биљке за храну а не стока коју безумно жде- рете. И тако једете једни дуге, сопствену децу и тело његово.
(Принесе му врч)
Пиј ову свету течност. Бог бик ће ти помоћи да лакше поднесеш оно што те чека. Хаома!
- МЕСАР: Нећу. Одбијам да се дрогирам.
- ДАВИД: Није ли реч божја најјача дрога? Ако је Ав- рам био спреман да изврши божју вољу и закоље свога сина Исака на брду Морија, мораћеш и ти да се припремиш за сусрет са Господом. Уз чинодејствије његове првосве- штенице и моју молитву твоја крв ће бити по- свећена и бићеш вознесен на небо исто онако како си као Црни лабуд полетео међу звезде. Иако сам те молио да останеш доле, да завр- шимо представу. Али теби Господ није задр- жао ни крила, ни мач. Сâм си принео жртву свога сина Исидора Божовића, глумца...
- МЕСАР: Он није био неки глумац, већ право, аутен- тично прасе. И није био мој син, него Соњин.
- ДАВИД: ... али не Богу, већ демону Свидригајлу и сада ћеш бити подвргнут истом третману, само из другог угла. Супротног. Не као целат, већ као

жртва. Видећеш и осетићеш како твоја сопствена крв натапа руке моје голе свештенице Дуње и доживећеш своју смрт као ново рођење.

Најзад ћеш и ти спознати милост Божју коју делиш свињама, целог свог живота.

Наређујем ти да пијеш. Само остави пола Дуњи. Да јој рука буде лака кад ти срце вади да њим нахрани Свидригајла. Јер ни у једном органу није концентрисано толико отрова као у срцу касапина.

Силом му ѓурне левак у усџа и налива џечностџ кроз њеџа. Чује се озвучено клокоџање и ѓуџање.

На сцену улази Дуња, ѓола, оѓрнуџа само фройџиром. Сва је раздраѓана и срећна.

ДУЊА: Ја сам спремна, учитељу, у потпуности, за нови живот, за непознато искуство. Моја бешика је испражњена а срце испуњено. Узми ме, ево, узми ме целу, без икаквог остатка. Целу и заувек. Мени не треба ништа од мене. Довољан си ми ти. И твоја дивна, твоја божанска доктрина. Нека је само Бог посреди данас и нико више, никад више. Ни демон, ни анђео, нити било какав посредник ил' пакла ил' неба. И живот, и нада, и љубав, све нек се слије у наш загрљај. Ох, како сам срећна, просто дрогирана ишчекивањем.

ДАВИД: А сад зажмури и попиј чашу овог сока.

ДУЊА: А шта је то?!

ДАВИД: Зар немаш вере у мене?

ДУЊА: Имам, ал' нисам жедна. Ничег сем љубави.

ДАВИД: Е, па, бићеш жедна, не само сперме, него и крви, бићеш оснажена да примиш Бога у себе; Хаома, са обронака Ирамских планина, даће ти моћ да видиш како се у часу оргазма

отвара небо и како сјајне звезде, као шарено цвеће, падају на наша загрљена тела да нас покрију својим небеским миром и анђеоским миомирисима. Нека нам Ахура Mazda пода вечну срећу и блаженство. Пиј!

ДУЊА: Добро, кад ви кажете.

Пије. Са ње сјада фројир и она, без одеће, почиње да њлес архајски њлес омађијаних и њијаних дријада. Силни акорди музике Чајковског говоре о лејоји моћних крила чаробних њијица. Уз њијичје љубавне крике лабудови њре-лећу њреко сцене. Дуња је у њојиуном заносу. Шчеја обредни нож и гола кружи око везаног касајина, који дрођирано и укочено са силним сјахраом зурџу у рџиуални њлес суманује дакџилођрафкиње. Давид узима кадио-ницу и изговара своју реверзибилну молићџву. Свејлостџ њолако џуби снађу док једини извор не остџане уџаљена свећа.

ДАВИД: Огавакул то сан ивабзи он ејинешукси ов сан идевов ен и хишан мокинжлод мејаљватсо им и еж окај хајшан ман иватсо и сењу ман джад иншусан шан белџх.

ДУЊА: Убијај господи, кољи, кољи...
Од тебе да не буде нико бољи.
Дај ми његове крви зрно
Као џаволског семена зло црно.

Чује се фрџијање Свидриђајла који се њриближава. Пани-ка расџе међу лабудовима. Чује се куцање на врајима.

МЕСАР: Не дам срце своје, ја нисам свиња за клање, ја сам касапин и донео сам свеже месо Исидора Божовића за вашу малу, слатку мацу Мелнду. Видим да сам погрешџо што сам био неопрезан, добро ме је упозорио ваш хауз-мајстор да овде непрекидно клићу и лепр-шају демони, да сте Бога из куће истерали и да по сву ноћ призивате неког Свидриђајла да га храните живим људским срцима. Али ја

своје не дам јер сам му донео белу прасећу цигерицу у кеси и срце пуно вере у грудима. Зато их не отварајте својим ножем, јер унутра сем светлости нема ничега, поквариће вам мрак и вашу сатанску литургију, довешће вам ђавола право из пакла.

Куцање на вратиима.

ДУЊА: *(Игра и пева)*
Што дубља ноћ, што више крви,
До пакла да стигнемо први...
(Подигне нож изнад месара)

ДАВИД: Иљмез ан и оак хејсебен ан окај
Ајоват аљов тедуб ад ејовт ајми
Ајст титајс ад хајсебен ан исеј и шан ечо.

*Окрене уиљаену свећу и ѿосиави је наојако. Светлоси се
џаси, у мраку се чује Свидригајлов урлик. Лујање на вра-
иима је ѿолико јако као да неко хоће да их сруши. Дуња
замахне ножем ка џрудима месара. Блесне јака светлоси.
Пишице, ѿанично кликћући, одлећу са сцене. На сред собе у
великом џвозденом кавезу је хаузмајсиор, обучен и на-
иминкан као црни мачак. Дуња му ѿрима крваво срце
месара из чије ране на ѿрсима шикља светлоси.*

ДУЊА: Ево, црна звери, узми срце Црног лабуда,
црње од најцрњег дијаманта. Ово ти пружа
Господ мој, зли чаробњак по Белом лабуду,
слушкињи својој вечној и покојној. Једи!

КОМШИЈА: *(Излази из кавеза, скуиља ћилим с ѿода и
оџрће је)*

Живи сте ви, о и те како, господарице моја,
краљице језера.

Само, огрните се прво, лутко моја. Грехота је
шта вам се ради. Врућина је велика, висока
температура, све се топи од жеге, а ви дрхтите
од неког дубоког, унутарњег поремећаја. Од
неког отрова којим вас кљукају. Иако је ноћ
топла и крв врела, толико дрхтиш, лабудице

моја, да се бојим да се на овој врућини не разболиш од зиме, и сама знаш колико ти је бешика слаба.

Ех, где је та правда, да праведни буду награђени а злочинци нагрђени? Али, Бог је одавде, из овог сатанског легла, побегао главом без обзира. Зато што сте се определили за великог грешника. Да ли је то било намерно или случајно, ваш лични избор или сте наговорени, ја у то нећу да улазим. Знам само да бих душу дао за тебе, Дуња. Али, види шта теби раде неваљалци. Ајде, погледај и сама па реци докле си стигла. Живо срце вадиш невином човеку и мени, уместо свога, нудиш његово, покидано и крваво. Што се тиче саме гадости, стави је у кавез заједно са белом свињском цигерицом за Мелинду. Доћи ће и она. Доћи ће, Дуња. А онда ће бити касно за нас двоје, мили мој Бели лабуде, љубави моја једина.

ДАВИД: Не, Дуња, нико више неће доћи, госпођо, јер звер је већ ту. Зар не препознајеш у њему своју мачку Мелинду, демона Свидригајла, види тај мачји брк, те ужагрене очи које светле у мраку, његов зверски сексуални апетит? Он му је, касапину, док смо се борили на сцени и крв пљували, растргао и појео његово бело, напарфимисано прасе, сина Исидора Божовића, глумца, тамо иза кулиса, кад је као инспицијент припремао буру на језеру. Он је ђаво!

КОМШИЈА: Ја сам анђео, анђеле мој мили, мој једини циљ у животу је да тебе усрећим, да ти пружим злато за које ниси ни сањала да постоји.

ДАВИД: Све је то опсена нечастивога, Дуња, кад сунце изађе видећеш како се оно претвара у гараж и ђубриште а њему враћа мачји лик и облик.

КОМШИЈА: А шта ти овде радиш, злослутниче? Омађијао си ову дивну девојку, талентовану уметницу и од ње, горде краљице Одете направио себи слушкињу у својим чаробњачким пословима и црним мађијама.

Дуња, погледај себе мој Бели лабуде, види у шта си уваљала своје нежне и чедно перје. У катран пакла и крв невине жртве. Ни сама не знаш зашто си убила овог човека и ако му држиш ишчупано срце у шаци. Зар у твојој малој руци туђе срце, кад ја своје нудим већ годинама? Можеш ли то да објасниш?

ДУЊА: Била је то наредба одозго, духовни диктат. Шта ви знате шта је Бог и како се његова безмерна љубав манифестује, међу нама, малим људима, осуђеним на минорност.

ДАВИД: Њено је да слуша, а не да објашњава. Шта је један мртавац према хордама мртвих чији ће марш ускоро протрести планету. Распући ће се земља и прогутаће сва мора и океане, сву воду земаљску и небеску, остаће само језеро суза заблуделих лабудова који ће узалуд у њему кликтати за животом. Свет је добио новог читача божје воље и коначно мора да устукне пред његовим непоколебљивим тумачењем. Благо мртвима јер њихово је царство небеско. Само ће будале остати у животу да наставе са вечном патњом и грчењем у боловима. Све је готово! Наш задатак је јасан. Нема више бежања од истине. Наш Бог је Сатана, а циљ смрт! Добročинство се једино из ње састоји. Уби да би доказао љубав. Само мртав човек је жив човек и само он ће трајати вечно. Између мртвих заборављених и мртвих упамћених не постоји суштинска разлика. Овај човек није убијен. Он је већ ионако био

мртав кад ти је донео цигерицу сина својега, њему је само враћен живот и син, њега си ти, звери, рашчеречио и прогутао јер су ти глади демонске и ничим утољиве. Зато, Дуња, мој верни апостоле, удри у њега, да очистимо бар овај простор за силазак Духа Светога, који ће коначно донети овом изгубљеном и поквареном свету спасење кроз огањ и мач, сузе и крв, рат и смрт!

Нека проклетство онеми живе и нека мртви проговоре јер њихово време долази, јер време истине је већ ту, међу нама, и гази сваку лаж, заблуду и илузију да је живот већи од смрти, Бог изнад Сатане!

О, ја не желим рај, ништа лепо и проветрено, цветни кич и досаду бескрајног уживања, моје срце чезне за вечним болом и ропцем, за гушење у мочварној комори зла и болести и ружним успоменама на срећне дане проведене у заблуди. Ја желим истину, ја хоћу пакао!

КОМШИЈА: Видиш ли ти, Дуња, ово, чујеш ли шта он говори?! Зли чаробњак на сцени, ђаво у животу! Саблажњава честити православни свет, зар ми Срби, поред свег зла, морамо и модерног Антихриста да трпимо, рушитеља вере и накардног учитеља. Зар мене хоће жедног преко воде да преведе, да ме, вапијућег у пустињи удави у океану свог безверја, своје сатанске филозофије и демонске религије? Ја нећу у то да верујем. Ја верујем у Господа нашег Исуса Христа, у његово васкрсење и у вечни живот свих његових следбеника.

(Почне да фркће и да мјауче, да се креће четиљороношке, најзад скочи у фојџелу и шћућури се)

Иако по природи своје душе ја имам девет

живота, за сваки круг инферна по један, ја сам крштен у правој вери и задојен светом водицом наше божанске еухаристије. Па добро, нека понекад и замњаучем, то је због инфекције чијем утицају нисам успео да се одупрем и зато што си ме ти, Дуња, немилосрдно истерала из свог топлог крила и на његов наговор затворила у гвозденом кавезу, где сте ме морили физичком и сексуалном глађу. А он је, у кући у којој сам ја хаузмајстор окачио разне магијске реликвије, нанизао костур на конач и сад му овај игра и увесељава га у часовима разузданости, јер њега је Бог одавно напустио и затворио му све приступе извору праве вере и духовног освежења. Ја, Дуња, иако сам можда сам ђаво, као што он тврди, више волим да верујем у Бога и љубав, него у Сатану и необуздан секс. Такав олош, лепотице, треба истребљивати, они су звер а не мала, слатка мачкица која се преобразила у мушкарца. Морамо чистити православни дом, од сатанског измета, нека се тим мрачним рецидивима наше прошлости баве комуналне службе задужене за јавну чистоћу, а ми који чистоћу ценимо изнад сваке прљавштине треба да се уклопимо у важеће позиције јавног и физичког и духовног опредељења. Јер ако се подаш мени, својој преображеној маци Мелинди у звер Свидригајла који је смазао Исидора Божовића, глумца, онда ћеш и сама видети колико те пакао воли.

ДАВИД:

А ти, мора бити да не знаш ко сам ја, не знаш, чим се на њега позиваш. Упозоравам те, ћопави, да не фркћеш на мене јер ако у позоришту ниси у мени препознао шефа, у паклу ћеш спознати господара.

КОМШИЈА: (*Мјауче и фрче бесно*)

Тако ми Бога, овај је луд. Шта он трабуња тешко је разумети, а још више прихватити. Али, ако ниси схватио милом прихватићеш силу без које вама лудацима нема ни лека ни наука. Зато те упозоравам да ми не стајеш на пут, да ме не ометаш у службеној дужности, јер моја су овлашћења широка, полицијска. После прописно упућених упозорења не преостаје ми ништа друго него да физички дејствујем. Зато пакуј своје прње и бежи одавде док још има времена, јер ћеш иначе бити кажњен не само за твоју недостојну уметност кореографије и лажну религиозну пропаганду, већ и за крвав злочин који си овде, на њене очи, извршио над овим сиротим... лешом.

ДАВИД: Нисам ја. Она је.

ДУЊА: Учитељу?!

ДАВИД: Шта, учитељу?! Ко је држао нож кад сте ушли? У чијој руци је срце?

КОМШИЈА: А тако дакле. Сад сву кривицу пребацујеш на њу. Као да ја не знам о коме је реч. О каквом анђелу и Белом лабуду. И само због своје полне немоћи, лажеш је и завлачиш годинама обећавајући љубав и секс, а уваљујући је у злочин, крв и смрт. Али, то ти код мене неће проћи, ја знам како се са вама криминалцима и обмањивачима поступа, како се ви утеруете у ред и послушност. Јер клин се клином избија, а злочин злочином исправља.

Ако мислиш мене да уплашиш својим дијабололизмом, грдно се вараш, јер ја се, у изобилју живота ни смрти не бојим, а камоли твојих магијских дрангулија које треба да заведу невину душу једне честите и чедне девојке.

Јер ја, верни православац и чисти Србин,

(мјаукне)

нећу дозволити да сејеш црно семе свог погубног пророчанства, да из куће, која је мени поверена на чување, крене религијски коров и угуши нашу свету правоверност, српско светосавље и лојални патриотизам.

Фркне и у једном скоку се нађе на крстиу са којеџ скида Чарлија и баца ѓа на љајос. Кости се распадну. Муње љочну да севају и ѓрмљавина да ѓрми. Дуне олуја и све завесе убаци у собу. Чује се кликтање лабудова који очерујани и у самршном ројцу љадају на сцену. И док они зевајући издишу разѓоројађени мачак Свидриѓајло у лику инсцијенѓа – комшије дохвати шешир са Карлове лобање и сѓавља ѓа себи на ѓлаву.

ДАВИД: *(Баци се на њеѓа да му одузме шешир)*
 Ма шта ти ту, ма врати шешир човеку!

ДУЊА: *(Вуче ѓа љокушавајући да ѓа оѓрѓне од комшије)*

Ма оставите моју мачку на миру, немате права, шта вам је, учитељу, ово је њен дом и не можете да је лишавате њених хирова! Зар је мало што сте јој пребили ногу, ви, сурови, сурови диктаторе. Безбожни преваранту!

КОМШИЈА: *(Трчи од лабуда до лабуда да би им зубима ѓреѓризао врајѓ. Низ усѓа му цури крв. Заѓим, ѓѓрчи у круѓ и љева)*

“Урлајте ветри, пуцајте стене,
 дошло је време да ѓаво крене...
 Да разори, да сруши језеро лабуђе,
 у име Бога да обнови мрско светогрђе.

Нема више ни музике ни игре
 Ни белих лабудова да се врте ко чигре...
 Дошао је крај балетске душе
 кроз оркан који право из пакла пуше...

Сан ил' живот, за уметника свеједно

кад све што постоји не може заједно...
Болест, рат и смрт, наша је девиза,
љубав, а не секс, наша је виза..."

ДАВИД: *(Рашичерујан, без сакоа, јури за њим)*
Шта вам је Дуња, за име Бога. Ја сам у вашем стану и молим вас да ме узмете у заштиту од своје мачкетине! Погледајте молим вас шта ради. Руга се Сатани, његове свете речи извргава руглу, мени се подсмева, разбио ми је симбол вере, а Карлу је украо круну. Ја сам био поштен према њему, обезбеђивао сам му белу свињску цигерицу, али он неће живо срце каспиново које ти у руци још увек куца, већ хоће моје срце, да мене, сина Сатаниног и његовог јединог пророка, прикује за крст уместо Чарлија и још једном понови фаталну грешку људи, па да због тога нове генерације мртваца чекају на свој васкрс следећа два миленијума.
Врати ми Карлову круну, мој халпцилиндер са Бонд Стрита!

КОМШИЈА: Тако ми Бога, душо, овога пута не греси и не лаже, ако има нечега чега се ми из пакла гадимо то су кич и будале!

Узме јој нож из ошворене шаке и забије га Давиду право у груди. Овај крикне, заштити се, дође до крста и раширених руку се ухвати за његове кракове.

ДАВИД: Сатано, Боже крви, злочина и смрти, зашто бар мене ниси оставио?!
(Глава му клоне на крваве груди)

ДУЊА: *(Држи крваво срце каспиново у другој руци)*
Рекао је да сам га ја убила.

КОМШИЈА: Ниси, благо моје. Све је то његово масло, само да те препадне и да те потчини. Ти си дивна девојчица. Можда мало несташна и сво-

јеглава, али зато лепа. И талентована мала балерина. Бићеш ти опет мој Бели лабуд, примабалерина Народног позоришта, а не секретарица једног пропалог бившег кореографа и активног педера. Није он био за тебе никад. Поготову сада, кад је мртав.

ДУЊА: Али, имао је сјајно мушко тело, грађу савршену, атлетску. И дубоке плаве очи по којима су увек пловили лабудови и друге небеске птице. Што се образовања тиче био је прави јеврејски интелектуалац. И религиозан. Нисам разумевала његовог бога али носио га је у себи, иако не верујем да је био хомосексуалац.

КОМШИЈА: Апаге сатана! Кажу хришћани чувајући душу од додира нечастивога. Али, ни он више није оно што је некад био. Ђаволи и друге демонске силе које провејавају кроз танку заштитну мембрану која нам дели смисао од бесмисла, раздваја реално и иреално, овоземаљско и оноземаљско, побунили су се против његове тираније у паклу и хоће виши стандард демонократије и промену статуса у анђеле, живот ближи Богу и рају, да се не вуку више по смрдљивим котловима пуним ужареног и ужеглог уља са грешницима који кључају у њему, хоће мирис пољског цвећа и багрема, и липе, ружичњак хоће обасјан ноћним звездама, тамјан а не сумпор и смрад лешина у распадању. То они хоће!

А ми... ми хоћемо да се вратимо на сцену, да добијемо крила и да се винемо међу рефлекторе као ноћни лептири привучени сјајем наше непревазиђене, наше божанске уметности. Хоћемо Чајковског, Бизеа, Делиба, Стравинског, Прокофјева, хоћемо духовну Европу а не непроветрене радне собе, писаће машине,

сланину, бели лук и кувану ракију. Остриге, Дуња, и шампањац, букете цвећа, а не шприцер, прасетину и ђевапчиће.

Хоћемо компјутер и да ја будем Црни лабуд!

(Мијаукне)

Ето, мила моја, љубави моја једина шта ја нудим за твој пристанака да будеш заувек моја, какве су моје комбинације и планови за будућност. Не да те пењем у небо, већ да небо свучем око твоје главе да попут ореола зрачи на хиљаде твојих обожавалаца, да те виде као анђела и непорочну светицу, да будеш анђео, Одета, краљице моја. Сад кад смо убили Злог чаробњака и коначно му омогућили да мртав маршира колико хоће, да се приближи свом крволочном оцу, наши лабудови могу да буду спокојни и без страха од буре, олује и потопа заплоче по мирним водама Доњег света. Да стресу са себе зачарано перје и као витке девојчице запливају својим дугим ногама и рукама у величанственим водама успеха, без страха од ризика дављења.

А сад, лези љубави у тај дивни персијски ћилим и прими мене у себе, јер чека нас прави рај.

Она легне и оћвори ћилим да најрави месито и за њега.

ДУЊА: Не знам шта ћемо без месара и беле свињске цигерице за моју Мелинду?

КОМШИЈА: *(Леже крај ње и обоје их умоћава у шћейих)* Ја сам твоја Мелинда, Дуња, овде склупчана уз твоје топло, голо тело пуно енергије љубави коју годинама ажурно скупљаш и чуваш за ово јутро, за праскзорје и прасак наше дуго гомилане напетости.

Шта ће ми прасећа цигерица, кад имам њихова срца? И твоје, Дуња.

ДУЊА: Ти ниси Мелинда. Ти си мачак Свидригајло.

КОМШИЈА: То је зато што је одувек мушкарац био у мени. Ти си у мени пробудила звер. Својом блискошћу, својом меком и затегнутом кожом, својом женском привлачношћу си иницирала у мени све оне мушке потребе које одувек вуку стару звер младом месу.

ДУЊА: Ах, да ли је то крај или почетак, господине Свидригајло? Ја не знам шта се то са мном дешава. Сва горим и нестајем под твојим крзненим додирима. О, Боже, зар збиља видим како звезде у јатима падају на земљу, зар се заиста небо спушта на нас и цвеће, сва земаљска раскош трчи ка нама да нас покрије, да нам очи заклопи заувек

КОМШИЈА: То је крај, Дуња. Крај љубави, приче о Лабудовом језеру, лепотици и звери.

Мрак. Чује се орѓасџични врисак Дуњин а онда фркџање и урлик звери. Јак млаз свејлосџи на Карловој исцереној лобањи.

Тужно цвиљење и маукање мале маце.

КРАЈ

Миладин ШЕВАРЛИЋ

СОМНАМБУЛИ, ДЕМОНИ
И КАСАПИ

У случају драмског писца Миодрага Ђукића, зреле стваралачке године показале су се плодноснома, како у погледу квантитета, тако што је, дакако, значајније – и у погледу вредности драмских дела која убрзано излазе испод његовог пера. Од 2005. па до краја 2007. године, Ђукић је објавио шест нових позоришних комада. Прва три: *Свејшоники*, *Млин* и *Пајагај* – објављена су у посебним књигама (Републиканска унија, Удружење драмских писаца Србије, Београд 2005, 2006 и 2007. године), а потоња три налазе се, ево, у књизи која је пред нама.

Прва три комада, без обзира на значајне разлике у уметничком поступку, могу се, такође, схватити као делови једног стваралачког циклуса, будући да нам предочавају јединствен, маколико вариран и нијансиран, синтетички доживљај света са погледом на цивилизацијски тренутак у којем живимо. Реч је о великим, апокалиптичким, ироничним гротескама што их аутор, као демонска огледала, ставља пред лице стварности. (“Не кривите огледало, ако је лице ружно”). У томе свету који је увелико изгубио компас, који се понаша као полудела вртешка – метафизички аспекти мешају се са фарсичном скаредношћу, озбиљно са тривијалним, цинично са трагичним. У томе свету Зло је моћни покретач људских судбина.

У делима што чине нову драмску трилогију (*Сомнамбули*, *Уџовор*, *Лабудово језеро*) метафизичко, симболичко Зло из претходних Ђукићевих комада спушта се у први план нашег савременог живота. Па, иако Ђукић у својим делима на сваки начин избегава тзв. препричавање стварности, *Сомнамбули*, први комад циклуса, савремена је драма у пуном смислу речи. Метафизичко Зло, које је у драми *Свејшоники* добило најобухватнији израз, сада добија своју дневну, практичну при-

мену међу људима данас и овде, људима који негде на Чубури покушавају да живе своје животе и сањају своје снове, у зле-худој земљи Србији, с почетка XXI века.

Јер, тај фамозни нови миленијум, уместо да донесе светлост новог почетка, донео је само јад и безнађе. Зло, генерирано на широком цивилизацијском, друштвеном, менталитетском плану, као дух пуштен из боце, увлачи се у све поре наших живота, па и живота Ђукићевих јунака. У драми *Сомнамбули*, то зло оличено је у лику Душана, “предузетника”, каквог је изнедрила нова, “демократска” Србија, предузетника – бандита, отимача, лопова, лажова и преваранта.

Време у којем живимо ми, који ово читамо, време у којем живе и своје месечарске снове сањају Ђукићеви јунаци Јосиф, Вера и Ана – време је Душаново (иронично “Душко”) и остале његове сабраће, што легалног, што илегалног статуса, чије је дејство уткано у све саставне делове српског друштва.

Насупрот тим успешним људима новог друштвеног поретка – тог српског пута у капитализам и царство криминогене либералне економије што највише личи на првобитну, вулгарну акумулацију капитала кроз коју су развијене земље прошле пре сто педесет година – стоје последњи остаци онога што се некада звало “средњи сталеж”, сталеж на којем је почивао ред и поредак, етички кодекси и морални систем друштва. Остатке тог средњег сталежа представљају Јосиф, Вера и Ана, презрени, осиротели и непотребни интелектуалци, представници грађанског духа који је, макар у траговима, успео да се провуче кроз разлабављени југословенски комунизам, да би – парадоксално – праву агонију доживео са васпо­стављањем грађанског друштва. Зашто? Зато што, овде, нити је комунизам прави комунизам, нити је грађанско друштво оно што му име казује. Зато што ми, као и Ђукићеви јунаци, живимо у царству привида, у свету који личи на демонски паноптикум, где добро и зло, истина и лаж, правда и кривда вртоглаво мењају места, стварајући нову реалност у којој је све могуће, а ништа није сигурно.

Оно, дакле, што је некада била средња класа, сада је – како нам Ђукић пластично показује – маргинализовани друштвени талог, који губи везу са светом стварности из којег долази

Душан, да разори и оно мало илузија што им је остало. Па, и одлазак Јосифовог и Вериног сина, као добровољца, у Хрватску, где ће – разуме се – наћи смрт (и то, видећемо, од Душанове руке), није, како би на први поглед могло изгледати, аспект реалног сагледавања живота; и то је само једна од илузија којој се чланови ове породице препуштају, будући да, сем илузија, на трпези овога света и овога друштва за њих ништа друго није преостало. Све остало позобали су Душан и његови другови, које (не само у драми) можемо видети како, у огромним, блисатвим џиповима, тутње мимо нас, како нас, са малих екрана, благопријатним тоном информишу о брзом опоравку српске привреде, или се досађују (ако се, већ, међусобно не пљују) у клупама народне скупштине.

То је свет покопаних илузија, те злочина који се прикрива иза најлепших обећања. У таквом свету, Ана сања своје снове, поред оца месечара који живи између сећања, траума из прошлости и стрепње пред будућношћу, и мајке коју јасна свест о злу може да одведе једино у самоубиство. И, најзад, без обзира на катастрофично, апокалиптичко финале у којем и “Душко” нестаје – његов лик остаје заувек да лебди над нашим стварношћу и стварношћу Ђукићевих јунака.

“Зло семе је бачено у наше тле (...). Роптање, јаук и лелек проширили су се по целој Србији и, као коров, угушили сваку наду у будућност и веру у живот” – каже се у кључном Верином монологу, и те речи, тај злослутни мemento, као горак укус, остаје читаоцу када склопи корице ове књиге.

И даље истражујући велики поход Зла, Ђукић, у драми *Уџовор*, залази у просторе испод површине такозване стварности. Он истражује генезу великог механизма деструкције на психолошком узорку односа између три сестре, у које је њихов отац (сада покојни) усадио семе зла, начинивши сваку од њих својом љубавницом.

Ђукић полази од могуће стварносне и психолошке ситуације, да би је надградио до парадигме и метафоре. Таман нам се учини да се налазимо у тзв. реалном свету, а Ђукић нас, већ, лако и неосетно уводи у шуму симбола, где се интезитет почетних, реалистичких чињеница мултипликује до пакленог интезитета метафоре о универзалном злу.

Основну причу (отац, три ћерке те Чедин однос са сваком од њих), од које би тривијални дух начинио крими-секси-психо фељтон, Ђукић уздиже до нивоа сублимне литерарне творевине, у којој се иза тривијалних координата приче јавља њена демонска суштина – прочишћено, универзално Зло, као легитимни, дијалектички савладар овога света. Довољно је отворити такозвано Свето Писмо и у њему Књигу о Јову, па затећи Нечастивог како се са Богом договара о томе како ће до крајњих граница измучити недужног човека.

Злу у чистом облику нису потребни разлози за дејство. Његово деловање је принципијелно, иманентно самоме појму. Ми то примећујемо онда када у нашем свету дође до поремећаја равнотеже што је на дијалектичкој клацкалици Добро и Зло, као конститутивни принципи живота, одржавају. О таквом једном тренутку, о тренутку у којем ми живимо, говори Ђукићева драма *Уговор*, на начин високе литерарне стилизације. Његови драмски дијалози претварају се у слапове велелепне реторике која, са необичном снагом и пластичношћу, призива паклене визије ликова, визије које нису ништа друго до њихова психолошка реалност, те исходште њиховог деловања.

Међу ликовима плету се сложени, унакрсни односи, условљени унапред генерираним поремећајем елементарних вредносних принципа (однос отац – ћерке), што се и сам (тај поремећај) јавља као метафора духа времена (“које је искочило из зглоба...”) и које, својом импресивном изопаченошћу, надахњује писца да га опева овом својом жалобном драмском поемом. Ти унакрсни односи међу ликовима не служе, дакако, разјашњавању њихових међусобних позиција, већ замућивању и мистификовању, те деструирању стварности која се, овде, претвара у паклену пројекцију демонског механизма што влада њиховим судбинама.

Реалистичка психолошка егзистенција ликова што би их могао подразумевати нуклеус Ђукићеве верзије *Лабудовој језера*, уметничком трансформацијом преображава се у раскошну фантазмагорију, где се бришу границе између стварности и фикције, да би прожимање та два аспекта живота постигло тако снажан интезитет где фикција има уверљивост стварно-

сти, а стварност бајковитост фикције. На крају се питамо шта је фикција, а шта стварност, да бисмо, затим, схватили како та дистинкција и не постоји, и да је фикција само један, легитимни аспект стварности, те да њено опажање зависи само од поседовања или непоседовања прикладне диоптрије.

У вези с напред реченим, налази се и идентитет ликова који је, као и све у Ђукићевом и нашем свету, релативизовано до крајњих граница. Да ли је балерина-дактилографкиња уседелица која машта; да ли је кореограф фантаста и лажни пророк; да ли је, коначно, Комшија уистину демонски мачак Свидригајло? Како би иронија неизвесног, па и немогућег идентитета била доведена до пароксизма, видимо, најзад, Месара како у гротесконој фантазмагорији игра “Црног лабуда”.

Аутентична музика Чајковског, као пројекција лепоте и темељно уређеног света, где ствари и појмови стоје, мање-више, на својим местима, овде се јавља као ефектан контрапункт нашем свету релативизма, гадости, нереди и привида, што га својим симболичко-метафоричким језиком, својим гротескним приказима и својим убојитим смислом за иронију, па и сарказам, Ђукић – са толико духа, надасве оригиналним потезима – дочарава, вешто избегавајући баналности и општа места, те било какве ситнореалистичке натрухе.

Неосетно, попут музичких прелаза, Ђукићева слојевита драматургија води нас из собе лудог пророка, “у чијем лудилу, ипак, има система”, до света једног гротескног, онечишћеног *Лабудовоџ језера*, у којем се Дуњине романтичне пројекције прожимају са лепотом класичне музике и гадостима учитаним у балетску причу – да бисмо се, из овог “сна, пуног буке и беса”, пробудили поново у “стварности”, за коју не знамо да ли је стварност или нови демонски сан, где нас сачекује Дуњин комшија у лику демонског мачка Свидригајла, обрачунава се са пророком-кореографом, а Дуњу одводи у љубав или у смрт; у сваком случају, у неку врсту пакла.

Некада су, како би Сартр рекао, пакао били “други”; данас, више у то нисмо сигурни. Чини се да смо данас сви заједно у том сосу, да више између “других” и “нас” нема довољно сигурне демаркационе линије, да више нема тог замка у који

бисмо се могли склонити од куге овога света и забављати се измаштавањем Новог Декамерона.

На начин постмодерне, али надасве оригиналним рукописом, Ђукић у координате *Лабудовоḡ језера* читава асоцијације, симболе, хаос и прљавштину света у којем живимо. Своје трагично осећање живота и света он и не претвара, попут каквог Бекета, у депресивне и аморфне творевине, избегавајући ту врсту драматуршког плеоназма и умртвљујућег херметизма. Напротив, он ствара драматични, динамични, ефектни драматуршки механизам – гротеску, осветљену одблесцима оштрих саркастичних муња – но, ипак, затворену, конзистентну метафору, која не комуницира на тривијално препознатљивом, већ на високо стилизованом, симболичком новоу.

На крају, ако бисмо хтели да поменемо заједнички именитељ ових Ђукићевих драмских остварења, што чине својеврсну стилско-значањску трилогију, потврдили бисмо, пре свега, утисак изнесен на почетку нашег текста, како аутор – у односу на своја претходна дела – чини искорак од метафизичког ка нешто конкретнијем доживљају стварности. Но, превариће се онај ко од писца какав је Миодраг Ђукић очекује збиља “реалистичку” драму. Маколико се приближио збиљи која нас окружује, њеној иконографији, њеним појавним облицима, маколико користио за њу карактеристичне ликове и мотиве, наш аутор, у значајној мери, задржава свој – назовимо га тако – песнички отклон, прерађујући “пресну” стварност у својој уметничкој радионици, све док се она (та пресна стварност) не претвори у згуснуту симболичку слику, набијену значењем, што увелико превазилази појединачни претекст.

Најзад, драмском збирком сачињеном од дела *Сомнамбули*, *Уговор* и *Лабудово језеро* Миодраг Ђукић се још једном потврдио као изузетан драматичар, чија је самосвојност равна његовој вештини, искуству и конзистентности поетског израза.

У Београду, 22. децембра 2007.

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

МИОДРАГ БУКИЋ, драмски писац, рођен је 1938. у Прокупљу. Дипломирао је драматургију на Академији за позориште, филм, радио и телевизију у Београду.

Аутор је драмских дела: *Стириј-џиз код Цакера*, изведено у Академском позоришту “Бранко Крсмановић”, 1968. у Београду; *Појраживање у мошелу* – драма награђена на конкурс Народног позоришта из Београда, где је премијерно изведена 1971. године. Иста драма под називом *Крчмарева*

смрти изведена је у Народног позоришту у Лесковцу 1972; *Александар* – премијерно изведена 1974. у Југословенском драмском позоришту у Београду; *Кисеоник* – драма изведена у Народног позоришту у Зрењанину; и Нишу. *Криичњак* – драма изведена у Народног позоришту у Београду, *Баишиник* – драма штампана у часопису *Театрон* 109; *Светионик* – драма штампана у 23. књизи едиције “Савремена српска драма”; *Млин* – драма штампана у 27. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Пајагај* – драма штампана у 29. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Сомнамбули* – драма штампана у 30. књизи едиције “Савремена српска драма” и *Уговор* – драма штампана у 31. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Лабудово језеро* – драма штампана у 32. књизи едиције “Савремена српска драма”.

Изведене радио-драме: *Чудан стириц* – Радио Београд; *Мешална куљлица која се коирља* – Радио Београд; *Наследници* – Радио Београд; *Др Келава* – Радио Београд и Радио Варшава; *Превр* – Радио Београд; *Гољољ* – Радио Београд; *Раде Драинац* – Радио Београд.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–2

821.163.41.09–2 Ђукић М.

ЂУКИЋ, Миодраг

Сомнамбули, демони и касапи : драме / Миодраг Ђукић. – Београд : Републиканска унија : Удружење драмских писаца Србије, 2008 (Параћин : Графопромет). – 319 стр. : ауторова слика ; 21 см.

Тираж 300. – Стр. 7–12: Предговор / Недељко Бодирога.
– Стр. 313–318 : Сомнамбули, демони и касапи / Миладин Шеварлић. – Белешка о писцу “ стр. 319.
– Садржај : Сомнамбули : драма у четири чина ; Уговор : драма ; Лабудово језеро : драма у три чина.

ISBN 978–86–85501–20–3 (УДПС)

а) Ђукић, Миодраг (1938–) – Дrame

COBISS.SR–ID 146742796